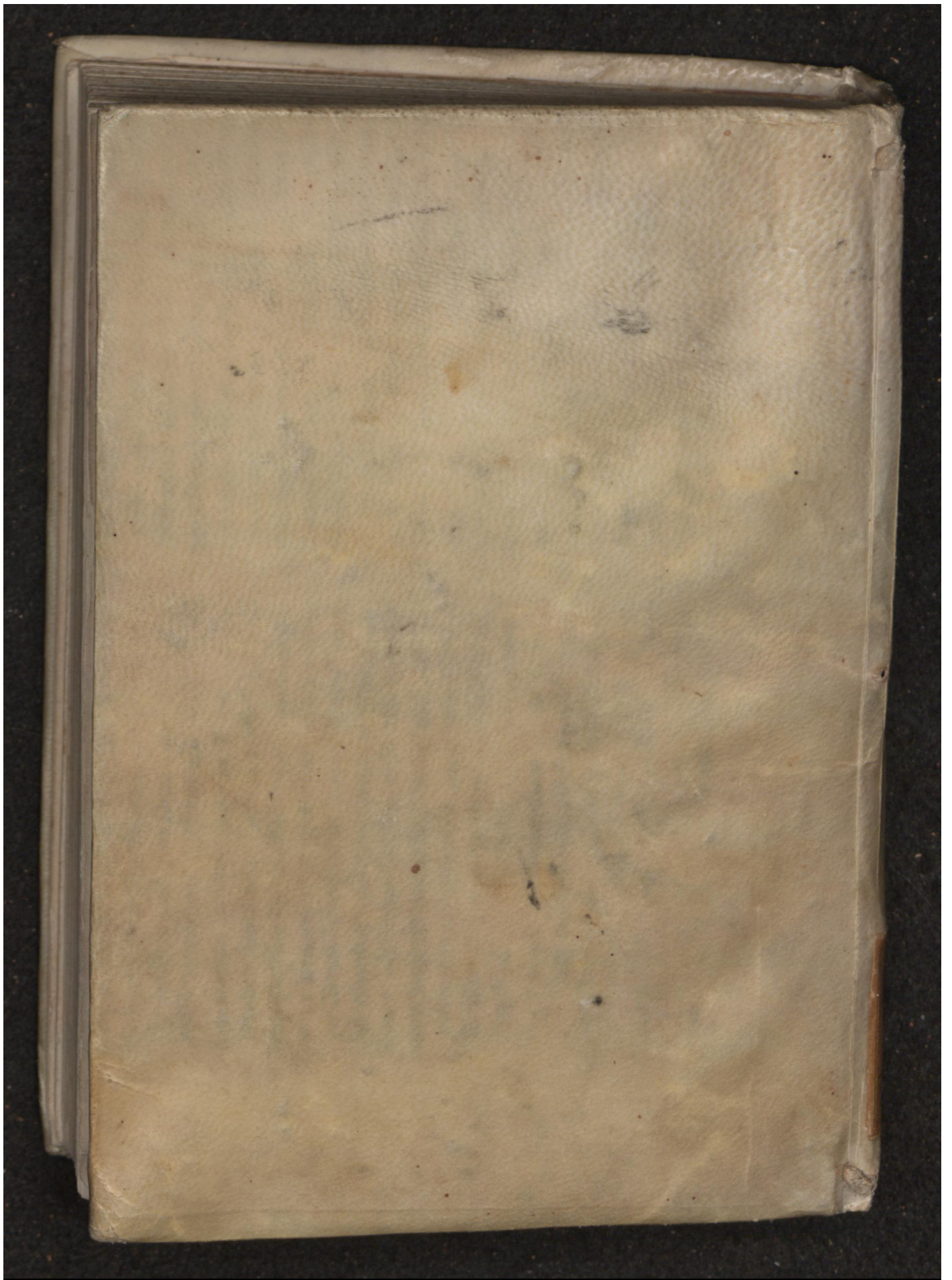

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Nencini inc. 79

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Nencini inc. 79

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Nencini inc. 79

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Nencini inc. 79

1/6/4

Inc. Nenc.

79

BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

10.000 - 8-1937

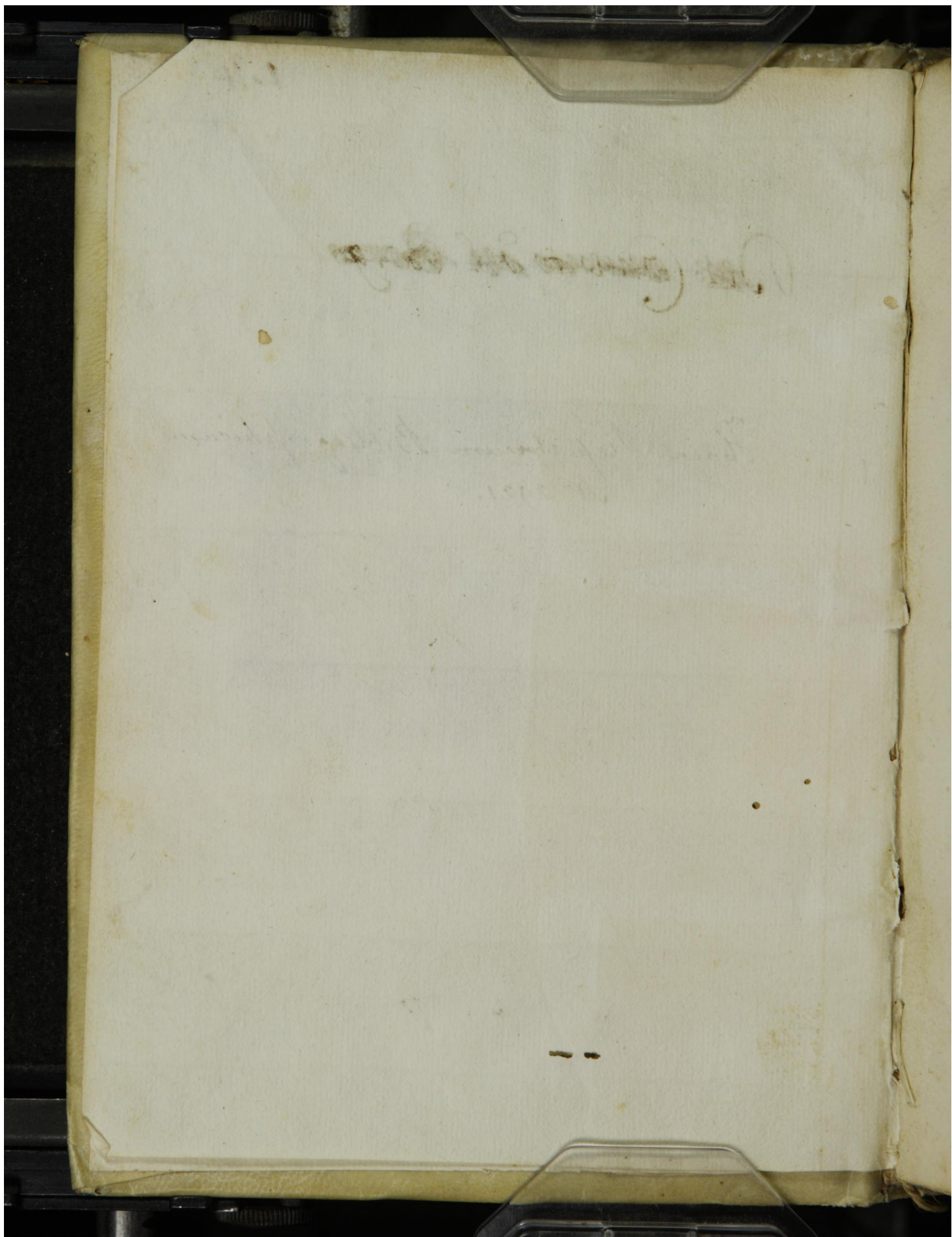

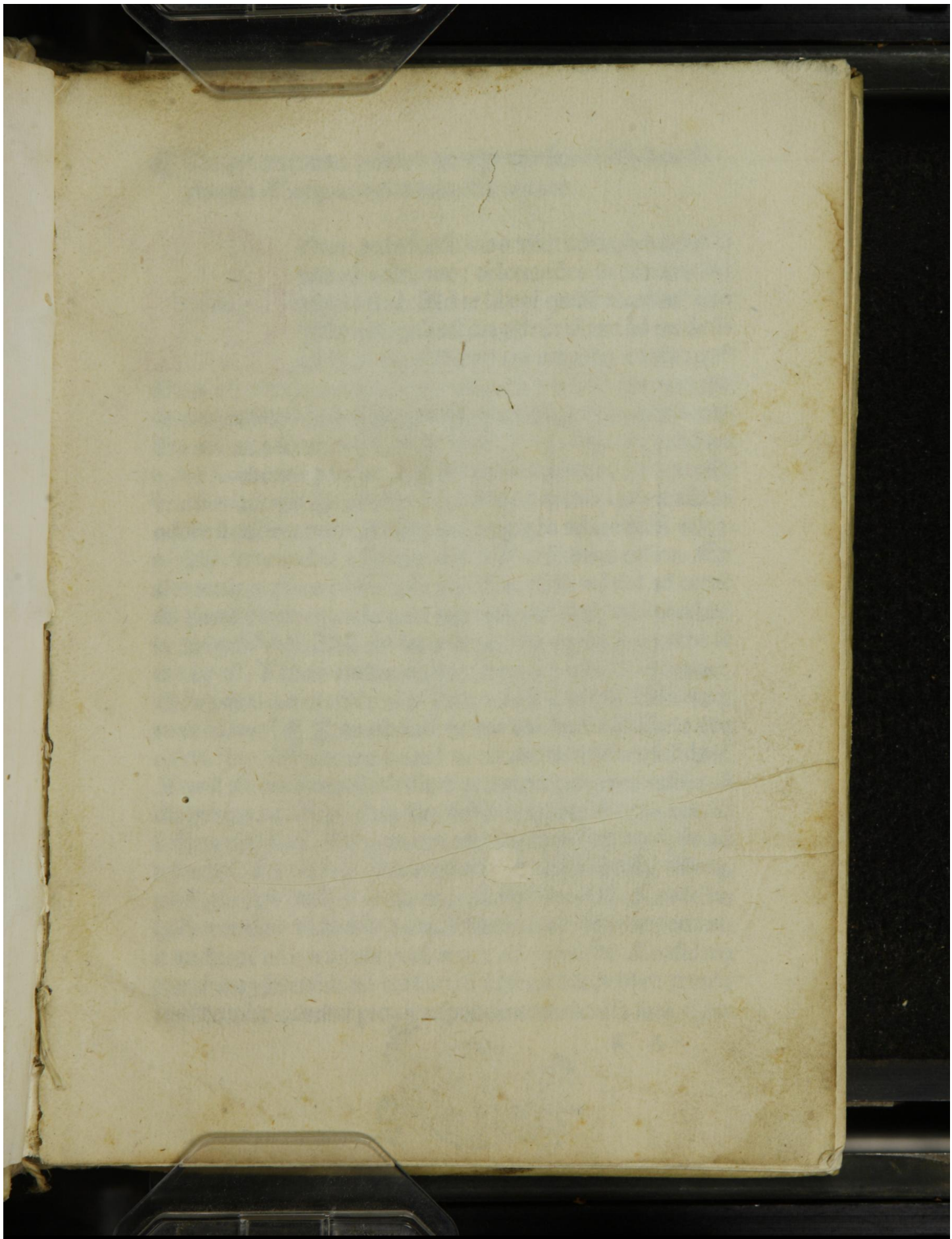
Ex Libris Joannis Nencini
1874

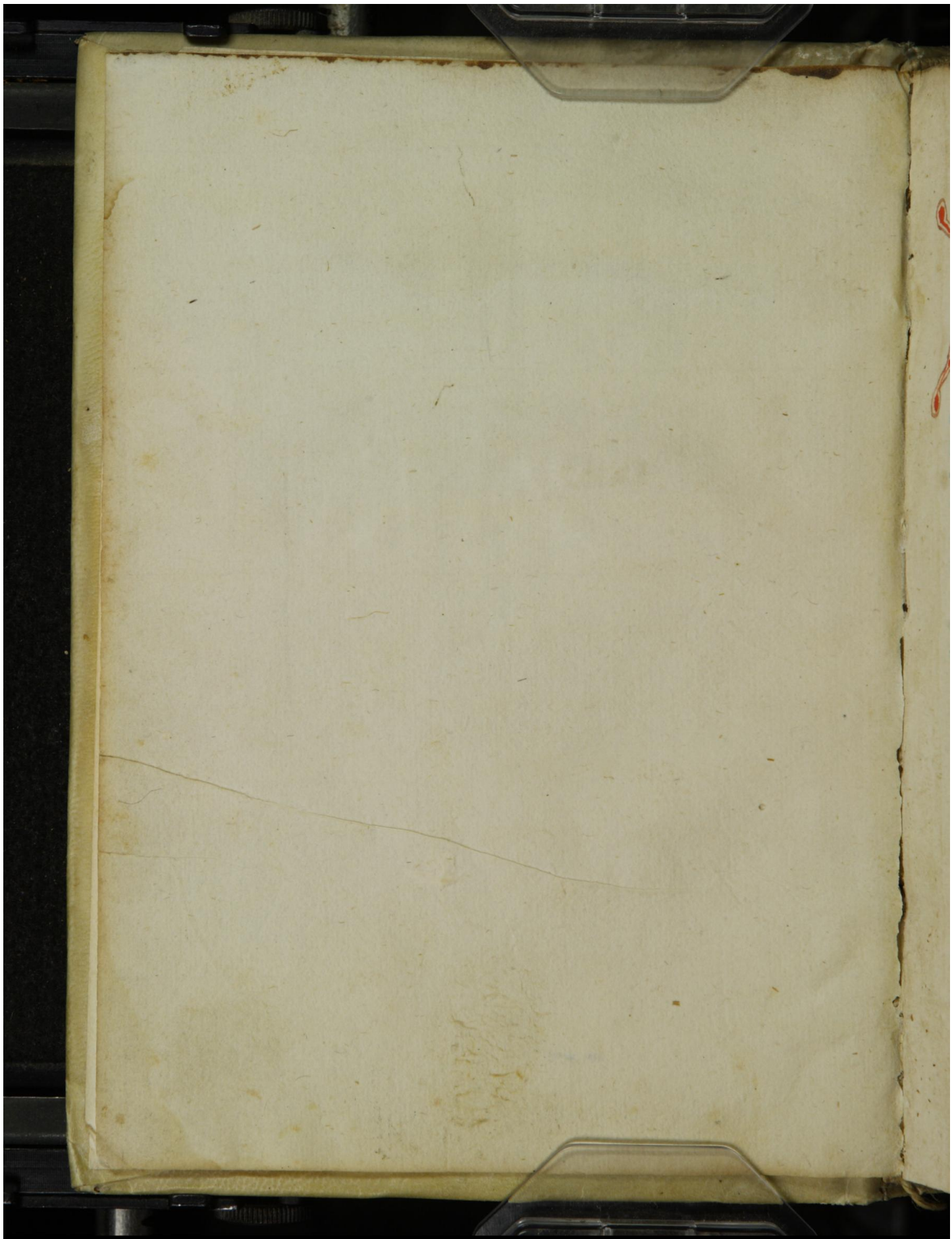
1.4

Dei Conventi del Borgo

Hain Repertorium Bibliographicum
Nº 2921.

Incipit tractatus primus de vijs vite sancti Bernardi
abbatis Alaravallensis doctoris devoti.

Moras mihi fecisti vias vite: adimplebis me le-
titia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua
vsq; in finē. **A**d te libentē quidē accedim⁹ dñe
Jesu: discipuli ad magistrū: ifirmi ad medicū:
ad dñm serui. **Tu** es enī magister ⁊ dñs: cui⁹
schola est ī terris: ⁊ cathedra in celis. **Tu** es ille eximius me-
dicus: qui solo vbo restauras vniversa. **V**ias tuas dñe demō-
stra nobis: ⁊ semitas tuas edoce nos. **V**e. n. tue vie pulchre:
⁊ oēs semite tue pacifice. **B**eati qui ambulant in via tua dñe
vtutū: beatiores qui currūt viā mādatorū tuorū: qui currūt in
odore ūguetorū tuorū. **E**xultas. n. ut gigas ad currēdū viā: ⁊
nō solū currens: sed ⁊ saliens in mōtib⁹: trāsiliens colles. **E**x-
ultauerūt gigātes pbilosophi: nō ad currēdū viā: sed ad currē-
dū gloriā vanā: euanescentes ī cogitationib⁹ suis: nō humiliati
in virtutib⁹ suis. **N**ā enī sapie nescierūt: neq; meminērunt se-
mitarū ei⁹. **N**ō est audita in cbanaam: neq; visa est ī theman.
Maledicti qui dixerūt dño **J**esu: recede a nobis: sciam viarū
tuarū nolū. **P**incipales vie tue due sunt: cōfessio: ⁊ obe-
diētia. **I**n pfessione oīa lauant: in obediētia virtutes solidant.
Bonū aīe ornamentū pfessio: ⁊ peccatorē purgat: ⁊ iustū red-
dit purgatorē. **S**i peccata sūt: pfessione lauant: si bona opa: cō-
fessione solidant. **A**ū mala tua pfiteris: sacrificiū deo spūs cō-
tribulat. **A**ū dei beneficia imolas dō sacrificiū laudis. **A**bsq;
pfessione iust⁹ indicat: ⁊ peccator mortu⁹ reputat. **C**onfessio
igit⁹ peccatoris vita: iusti gloria. **V**ideo dauid dicentē: peccaui:
⁊ audientē dñs trāsulit pccm a te: ⁊ nō morieris. **C**onsidero
mariā magdalenā: si nō verbis: tñ opibus sua publice crimīa
confitentē: ⁊ dominū pro ea respondentem: dimissa sunt ei pec-

apostolus

cata multa: quia dilexit multum. **R**espicio principem apostolorum negantem: imide: amarissime flentem: xpm respicientem. **I**llū felicem latronez se intueor: accusantem: excusantem xpm: et dñm promittentem: bodie mecum eris in paradiso. **Q**uā sublimis illa confessio: qua d paribulo ad regnū: de terra ad celū: de cruce ad paradisu: latro dāpnatus et crucifixus ascendit. **G**loriosa confessio: que petrū apostolū trine negationis crimine liberavit: et ab apostolo latus culmine cadere nō pmisit. **F**idelis institutio: que marie multū diligenti multū dimisit: et amoris multi titulo insignitā. discipuloz corpi sortiauit. **D**euclara miserratio: que regē et prophetā: multiplici criminū inundatiōe mūdauit: et in antique gloriā dignitatis pducendo reclusit. **H**ec est via: que viatorē suū nunq̄ fefellit: que nūquā deseruit: nisi se deserentez. **H**uius multe multiplicesq; semite sunt ad inueniendū: difficiles ad tenendū: ad enumerandum inextricabiles. **P**rima semita est prius gradus in via prima: cognitio sui. **D**e celo cecidit ista snia. **N**osce te ipm o hō. **V**ide si nō ē spōsus in amoris cantico sponse idē loquat. **S**i ignoras te o pulchra inter mulieres. **C**ognitio sui cōstat in tribus: vt cognoscat hō quid fecit: quid meruit: quid amisit. **Q**uid vilis o nobilis creatura: ymago dei: creatoris similitudo: q̄ carnē tuam carnalibus illecebris deturpare: et pro breui voluptate: torrentē pdere voluptatis: **Q**uid furiosus: q̄ rapī mentē tra: superbia extolli: vexari inuidia: anxietate torqueri. **Q**ue in croceis es nutrita: quare stercorea amplexaris: **R**ecordare et quid merueris. **S**ubeat memoriā tuāz gebēnalis olla: fornax ferrea magne babilonis: domus mortis: anxietatis domiciliū: flāmarū globus: acerbitas frigoris: tenebre sempiternae. **C**onsidera ordinē tormentoz: tortoz facies: mutationē penaz: misertarū infinitatē. et itellectualib⁹ oculis ista discurre: et poteris dicere: meli⁹ erat mihi: si nat⁹ nō fuissē. **R**eflecte oculos: et quid ami

seris: aiaduerte. **R**eminiſcere: q̄lis ſit ciuitas glorioſa: celeſtis
 habitatio: locus vite: ſuauitatis palatiū: ſplēdor glorie: grē ma
 gnitudo: claritas infinita. **A**ttēde ordinē gaudior: gaudentiū
 vultus: p̄mior viciffitudinē: multitudinē delitiaz: ⁊ pores ex
 clamare. **Q**ui te pdidit: totū pdidit dñe de⁹. **S**i ergo hoc tri
 plici funiculo ligaueris aiā tuā: itelliges: ⁊ aiaduertes: q̄ ini
 riū ſalutis notitia peccati eſt. **S**cōs grad⁹ eſt: penitētia. **H**ec
 duo ita ſibi inuicē piūcta ſūt: ut cognoscē ſe nō poſſit: niſi peni
 teat: penitere nō poſſit: niſi cognoscat. **P**eniteat igit aiā: p̄pū
 ctionis iaculo vulnerata: p̄nā triplici: q̄ inocentiā amiſit: amiſ
 ſā nō requiſiuit: ⁊ neglexit patientiā dī. **S**cio dñe Jeſu: q̄ pri
 mā ſtolā inocētie nobis i baptiſmate reddidiſti: ⁊ amictu nino
 cādītatos: in iuſtitie folio collocaſti: cito receſſim⁹ a via quam
 oſtēdiſti nobis: ⁊ portione ſubſtātie: q̄ nos p̄rigebat: cuꝫ pdigo
 filio in diſſilitudis regione expendim⁹. **V**enerūt ad nos vilis
 ſimī ſpūs: ⁊ eternoꝝ igniū reges: ad mūdatos imundi: ad ſal
 uatos dānati: curui ad rectos: ⁊ dixerūt aie n̄re: incuruare: ut
 trāſeam⁹. **A**udiuimus illos: ⁊ incuruati ſum⁹. **T**rāſierūt p̄ nos:
 ⁊ inocētiā amiſimus. **S**i culpa ē pdidiſſe: quid putas erit: non
 requiſiſſe pditā. **P**erdit aliquis aliquid: ⁊ i hac mortalitate q̄
 rit iudices: amicos puocat: trahit i cām: nihil intēratū reliquit:
 donec vel amiſſa iueniat: vel ablata reſtituat: ⁊ cuſtodiat reſti
 tuta. **N**os hereditatē noſtrā incorruptibilē: imarceſſibilē: icō
 taminatā in celis: vſutijs illius iſatiabilis homicide pdidim⁹:
 ⁊ nō requirim⁹: incuruauit nos: ⁊ nō reſurgimus. **S**urgam⁹:
 ⁊ eamus ad p̄m n̄m: ⁊ dicam⁹ ei. **P**r peccauimus in celū: et
 corā te: ⁊ textū enāgelice lectiōis p̄currētes: offeramus patri
 penitentiā mētis: cordis p̄tritionē: ſi forte dū adhuc lōge ſum⁹:
 videat nos p̄r: ⁊ miſericordia moueat: ⁊ accurrens cadat ſuper
 collū n̄m: ⁊ oſculet nos oſculo oris ſui. **F**orſitan iubebit pro

ferri stolam primam innocentie: et indui nos vestimentis vir-
tutum: et dari anulum secretorum in manu nostra: et calciari
pedes nostros in preparatione euangelij pacis. **P**recipiet
fortassis: adduci vitulum saginatum: et occidi in satisfactione
reuerentium: epulari: et exultare: et in symphonia et choro re-
duci ad superne gaudia civitatis: ubi gaudium est angelis: su-
per uno peccatore penitentiam agente. **S**cimus domine **J**e-
su: quia non priuabis bonis eos: qui ambulant in innocentia:
sed nec illos: qui ambulat in pnia. **Q**uis. n. pccm non fecit. nisi
unus? **B**eatus tu vir: cui non imputauit dominus pccm. **D**e quo ipse mi-
hi non imputare decreuerit: sic est: quasi non fuerit. **C**ogita etiam: quia
supbia patientia dei usus: imo abusus sis. **V**idebat te peccatorem:
et dissimulabat quasi non videret: vocabat: et non audiebas: minabatur: et
non timebas: nec premissis illectus: nec terrore percussus. **I**gnoras:
quod patientia dei te ad penitentiam adduxit. **T**ime timorem magno: ne
thesaurizaueris tibi iram in die ire: et reuelatione iusti iudicij dei.
Et memeto: quod horrendum est incidere in manu dei viuere. **L**iga
ergo hoc triplici cathaplasmate penitentie: vulnus anime tue: et dic.
Misere mei domine: quoniam infirmus sum: sana me domine. **T**ertius gra-
dus est dolor: sed et ipse trina ligatione prenexus. **M**ere post cogni-
tionem et penitentiam dolor meus renouatus est: et in meditatione mea
ignis icalui: quod creatorem offendi: dominum non timui: spreui benefa-
ctorem. **N**unquid sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu
mea: dicit dominus. **S**uper hoc te fecit vas in honorem: cur te
in contumeliam facere presumpsisti? **N**unquid dicit figmentum
figulo: quid me fecisti sic? **C**reatura creatorem: opus opificem:
factura factorem ausus es prouocare. **M**emento vilissima
testa: quia si cecideris super lapidem: istum confringeris: si vero
ipse super te ceciderit: conteret te contritione timenda: ut ne ve-
stigiū minutiarum appareat. **T**u autem sanguinem sanguini miscuisti

et creatorem offendens: et dominum non timens. **S**ervus eras illi?
 domini: cui resistere nemo potest: et in preceptis eius acceperas volun-
 tatem: noluisti intelligere: ut bene ageres: sed recalcitrans do-
 minantis imperio: propria lege infra suam te rempublicam vi-
 nere decrenisti. **N**am audisti quam sententiam accipiat servus
 nequam: qui sciens voluntatem domini sui: et non faciens: multitu-
 dini verberum reservatur. **A**ssistunt angeli ad audiendam vo-
 cem sermonum eius: stelle vocantur: et dicunt adsumus. **M**en-
 ti et mare obediunt ei: et omnia lege inconcussa: et prefixa reti-
 net firmitate. **T**u solus peregrinus es: et imperatorie decreta
 maiestatis non curas. **A**udi: quia potest te mittere in tenebras
 exteriores: ubi fletus et stridor dentium: perpetua infelici-
 tate crebrescunt. **Q**uod si non mouet creatoris offensio: et re-
 uerentia potestatis: moueat saltem ingratitudo tua: quod tan-
 tum benefactorem in tantis beneficiis contempsisti. **A**bi nam
 similem benefactorem inuenies: qui tibi ministrat syderum cur-
 sus: temperiem aeris: fecunditatem terre: fructuum uberta-
 tem. **A**d extremum vero: ut omnium beneficiorum vite comu-
 lum aggregaret: proprio filio suo non pepercit: sed pro nobis
 omnibus tradidit illum: tradens unigenitum pro adoptiuis:
 dominum pro servis: pro impijs iustum. **Q**uid ultra debuit
 tibi facere: et non fecit: **S**i igitur isto dolore dolueris: pote-
 ris dicere cum propheta. **V**entrem meum doleo: ventrem
 meum doleo: sensus cordis mei turbati sunt. **¶** **Q**uartus
 gradus est: confessio oris. **P**ost cognitionem sui: post peniten-
 tiam: post dolorem cordis sequitur oris confessio. **I**n his
 omnibus corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit
 ad salutem. **S**ed et ipsa confessio triplex est: si virtutem
 salutis exequitur. **D**ebet enim esse vera: nuda: et propria.
Veritatem querit altissimus: et non vult falli: qui fallere non

intēdit. **N**onim⁹ plerosq; z expti sum⁹: qui ad p̄fessiōis gra
tiā veniētes magis onerati q̄ liberati a pccis: ad suā p̄scia; re
dierūt. **D**icūt. n. si clerici ea q̄ litteratorio: si milites q̄ gladiato
rio gessere p̄fictu: vt sub pallio hūilitatis supbiā iducāt. **I**n
tāto se signaculo p̄dēpnantes: sub quo totius hūane salutis sū
ma p̄sistit. **S**ūt z alii quos timor ipellit ad p̄fessionē: alii quos
simulatio ducit. **A**d hoc. n. p̄fitemē: vt saltē sp̄e videāt esse cō
fessi. **A**n tu verā illā putas p̄fessionē: quā aut timor exorsit:
aut simulatio finxit: p̄ferti cū sp̄s scūs discipline effugiat fictū:
z gratuitā satisfactionē querat. **I**lla vō p̄fessio vera ē: que de
mētis p̄ritiōe descendēs: nec timore cogit: nec fictiōe palliat:
sed i sp̄u p̄tribulato profert ea q̄ sentit. **N**udā aut eā eē oport
et: z totū abscōsiōis exutā esse vlamie. **Q**uid. n. proficit par
tē pccōz dicere: partē celare: p̄tē mūdari: z ex p̄te imunditie d̄
servire. **N**ūquid de vno eodēq; vase sapidū z īsapidū: dulce z
amarū: stillare pōt. **O**ia nuda: z apta sunt oclis dī. **I**n aliquid
illi abscōdis: qui dī locū i tanto obriet sacramēto. **O**stēde: z d̄
nuda: quodcūq; i corde tuo latuerat: detege vulnus: vt sērias
opam medicātis. **I**n simplicitate cordis oz te q̄rere dñm: non
duplicitate: q; ve illis qui loqūt i corde z corde: z terrā duab⁹
vīs īgrediūtur. **D**ebet aut esse z p̄pria. **S**unt. n. pleriq; qui
alioz pccā cū sūma numerāt gravitate: z socioz excessus: m̄
tiformi declamatiōe loquūt. **N**esciūt suā aliena aut perpetue
memorie cōmendarūt. **I**nfelices z miseri: quib⁹ datū est aliēa
plāgere: suā relinq̄re. **A**n nō legisti: q; iustus i p̄ncipio semōis
accusator est sui. **S**ui dicit scriptura: nō alteri⁹. **N**ūquit obli
tus es ap̄lm dicentē: p̄fitemini alterutrū pecā v̄ra. **N**īa dixit:
nō aliena. **I**niquitatē meā ego cognosco: dixit ille propheta: n̄
tuā. **Q**uīt⁹ gradus est maceratio carnis: s; z ip̄a trinario
numero p̄secrata. **C**ōuenit. n. vt fiat occulte: licētiose: discretē:

Teneros artus tuos: et exquisitis educatos delitiis: diuino
pfrige martirio: et tanto te noueris a licitis abstinere: quanto me-
mineris illicita perpetrasse. **H**oc autem occulte faciendum est: ut ne
sciat sinistra tua: quid faciat dextera tua. **N**on est. n. in ore ho-
minum tanti boni ponendi custodia: sed in absconso cordis tui ut sit
gloria tua testimonium conscientie tue. **N**on hoc diximus: ut non luceat lux
vra coram hominibus: ut glorificent preem tuum qui in celis est: sed ne
intentione tua in breuitate vilis glorie recedas. **N**ihil. n. infeli-
cius est: quam hic carne suam macerare ieiuniis: vigiliis affligere: et
recipere hic gloriam: illic gehennam. **L**icentiose vero facienda est: quia
quicquid fit pastore licentia: gratiosius est in conspectu dei: et il-
lam hostiam singulariter accipit altissimus: que non de proprie sen-
tentia voluntatis: sed de precipientis offertur imperio. **M**ultum enim
ualz ad repellendam superbiam: proprie voluntatis exclusio: quaz ex-
tirpare non potest: qui huius mundi diligit vanitatem. **D**iscretio autem in
hac discretione tenenda est: ne dum nimis flagellare cupimus: salu-
tem perdamus: et dum hostem subigere querimus: cinem occidamus. **N**on
sidera corporis tui possibilitatem: intueri proplexionem carnis: impone
modum tue discretioni: custodi corpus icolume ad obsequium crea-
toris. **M**ultos vidimus ita in principis cranem suam verberasse:
et discretioni infregisse repa gula: ut inhabiles laudum solenis
redderent: et apparatus lautiori: diuturnis foueretur temporibus.
Sextus gradus est: correctio opis: sed et ipsa numero trini-
tatis consecratur. **I**delicet ut tibi malum non facias: alteri non no-
ceas: nocenti non presentias. **E**xptus es quam fragilis sit volupta-
tum immortisio: et tu itez vadis illuc: **A**dauertisti: quia voluptas
transiit: et peccatum remansit: **R**epzime pedem ab infandis itineri-
bus insidissime libidinis: colla substerne mandatis altissimi: non
sit iniquitas in manibus tuis. **D**esenienti gule: solenes epulas:
et vana rescinde colloquia. **A**uerte oculos tuos: ne videant vani

tatez: obtura aures tuas: ne audiāt sāguinē: z tūc dicere pote
ris: castigās castigauit me dñs. **Q**uid aut pdest infra rectitu
dis lineā: tui cursus opa cohibere: si aliis nocere desideras:
Qui nō fecit pxio suo malū: z obprobriū nō accepit aduersi
pxios suos requiescet in mōte scō dei: accipiēs bñdictionez a
dño: z miam a dō saluari suo. **N**on aut te innocentē psumas
nisi ipios: z p virtutē gradiētes: q̄ia poteris auctoritate redar
guas: z opponas te murū p domo israhel: castigās te: n̄ nocēs
alteri: nec nocēti cōsentiēs. **A**lera est. n. snia. **Q**ui cū emenda
re aliū possit: negligit: p̄cipē se pculdubio delicti pstituit. **A**ū
enī cā dei venerit in mediū: z falsitas pponitur veritati: qui p
psona quā gerit nō resistit: de suo dāpnabit silentio. **S**epti
mus gradus est pseuerantia: sed z ipa trinarū numeri sanctifi
catōe dicata. **P**seuerantiā nāqz faciūt: imitatio scōz: breui
tas t̄pm fragilitas corpoz. **Q**uid nāqz pati nō possis: cū vir
gies videas: pueros: iuuenes: anus: senes: decrepitos: diuer
sa pro xpo nō solū excepisse: sed etiā exquisisse tormēta: **C**on
sidera pueroz etatē: iuuenū ignē: virginū teneritudinē: annūz
fragilitatē. **S**enū infirmitatē: decrepitoz impossibilitatez: z vbi
cūqz reflexeris oculos: inuenies i his etatibus multitudinē ex
ēploz ad palmā martyriū viriliter cucurrisse. **N**ūquid nō de
eodē luto format⁹ es z tu: z eodē spū inspiratus: **E**t forsitat
nō ingruit psecutio: vt martyriū patiaris: nec dāpnaris si xpo
fuis: ymo laudaris: z p̄dicaris ab oībus. **Q**z si psecutio imi
net cōtēpnēda est: pp̄ ipis breuitatē. **B**ene. n. nobis natura p
uidit: que nullū dolorē vl̄ magnū: vel longū esse demonstrat.
Si. n. magnus ē: longus esse nō pōt. **A**ōiunctio. n. corpis et
aīe: exquisita diu tormēta nō substiet: s̄ stuporis magnitudine
tremefcā: sūma velocitate dissoluit. **A**dagnanīmi ergo est: ma
gna tormēta p̄ēpnere: q̄ in breui tantā pariūt mutationē: vt d

labori ad requiem: & miseria ad gloriam: patienter faciunt euolare. **C**onsideranda est et fragilitas corporum: quam semper aut aliquis leuissimum casum aut in cadentis febricule cumulata pergerit: breui possunt suffocare momento. **A**tribue ergo virtuti: si necessitas fuit: quod quicquid obest necessitati pro breui periculo sempiternum adeptum promittit. **A**ides ergo: quod difficilis sit via professionis ad currendum: quod multiplices semite ad tenendum. **A**lex est: quod ait ille tantus ecclesie magister. **F**acilius inueni eos qui innocentiam suauerunt: quam qui pergruam egerunt penam. **N**ec de via professionis pro modulo nostro locuti sumus: sublimioribus sublimioribus finie potius reseruantes. **A**etere obediencie viam: sub alio finem principio aperire satagemus: ne vnicuique in fastidium veniat verba domini saluatoris: qui est benedictus in secula. Amen.

ExPLICIT tractatus primus: incipit scriptus sancti Bernardi de viis vite.

In possumus nos aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est. **Q**uid. n. in hoc vase testeo: et fragilitate complexiois humane: cogitare sufficiat spiritus carcere inclusus: peccato corruptus: depressus terrenis. **C**orpus. n. quod corruptum aggrauat animam: et deprimat terram inhabitatio: sensum multa cogitantem. **B**enignus est. n. spiritus sapientie: qui et spiritum inclusum illuminat: corruptum sanat: et allevat depressum. **E**st. n. spiritus pietatis: perditos solvens: cecos illuminans: et erigens elisos. **E**st. n. spiritus veritatis: qui docet nos omnes veritatem: non solum aut docet: sed et suggerit. **S**uggerit vix ut quidam: docet ut intelligam. **I**pse est: quem dominus iesus pro patris obedientia usque ad mortem crucis misit apostolis suis obediens. **A**n non tibi vix singulis obediencie percedisse fastigium. qui accepta licentia sedendi in civitate: vnicuique domuncule septio conclusi vnicuique ore in oratione perseverabant. **I**ntellexisti quod ibant gaudere a conspectu patris: quam digni haberi se pro nomine iesu pericula pati. **O**mnis obediencie viribus innotuit: qui gaudet pro nomine

xpi ad psiliū trahi. **D**ignitatē ducūt p eo cedi: gliaz q̄rūr: p eo
mori. **B**eate aīe z abūdāt ī egestate: spūs īfluētes: quibus vi
litas sublimitas: ptumelia glia: parietia victoria: mirabili mu
tabilitate vidēt. **M**ultū repleta est aīa eoz obprobriū boīnz:
z despectio supbis. **A**ernis q̄ libera frōte pōtificū faciē: pbari
seoz supciliū: tumultū plebis irrūpāt dicētes: magis oz obedi
re deo q̄ hoīb⁹. **I**ntuere magis illa duo lūaria: perz z paulū:
z uniuersū ordinē aplīci senat⁹ obambula: z ibi videbis obediē
firmitatē: int̄ tormētoz mltitudinē virilit̄ pstitisse. **N**ōne ipse
fili⁹ regis: rex regionis illi⁹: q̄ p̄tinuis gaudijs īclarescat: fact⁹
ē obediēs vsqz ad mortē p̄ri: mortē aut̄ crucis: z didicit obediē
tiā ex his q̄ passus est. **A**udisti miserā: **A**udi z coronaz. **A**li
disti piculū: **A**līd p̄miū. **A**ttēdisti mīsiā z īfirmitatē. **A**ttēde
z p̄atē. **P**ropt̄ qd̄ īquit: de⁹ exultauit illū: z dedit illi nomen:
qd̄ ē sup oē nomē: ut noīe **J**esu oē genu flectat. **S**z taceam⁹
interī de illi⁹ obediā: q̄ singulari p̄rogatiua claudīt: z signat̄.
Precedat ī mediū āriq⁹ ille p̄riarcha: fidei lumē: obediē for
ma: iusticie p̄cipat⁹. **A**udit ab oīpotēte: egredē de terra tua:
z de cognatiōe tua: z de domo patris tui: z veni ī terrā quam
mōstranero tibi: z ad vni⁹ iussiois vocē patriā fugit: relinquit
parētes deserit hēditatē: z alioz fines non⁹ hospes ingredit̄.
magna res: z primitive dignitatis p̄uilegio: in pte multaz gē
tiū p̄secrata. **P**rim⁹ primū suis facultatib⁹ renūciat: z obediē
viā: indefessa velocitate pcurrit. **D**eniqz cū accepisset filiū ī se
nectute sua: in quo fuerat toti⁹ mūdi b̄ndictio cumulāda: dicit
ei de⁹: **T**olle filiū tuū unigenitū: quē diligis ysaac: z offer mibi
illū ī holocaustū. **O** q̄ra ī v̄bis istis amaritudo: q̄ra corde p̄ris
separō pietatis. **I**ubet nāqz occidē filiū: os ex ossib⁹ suis: z carnē
d̄ carne sua: filiū magne p̄missiois extreme senectutis: p̄pe mu
lieris: filiū mirabilr p̄missū: felicis natū: inocēt educatū. z ne te

missimū: infra paterna viscera doloris incendiū exundaret ad
ditur et vnigenitū. Sūt nāq; multi filii: sed nō vnigeniti. Iste
sic filius: vt et vnigenitus. Iste vnicus p̄r: vnigenitus matri:
hereditati reseruat̃. Ne respicias ad ysmael: q; qui i seruitu
te et ex ācilla genit̃ fuerat: ad libertatē et hereditatē minime
p̄nebat. Quia v̄o multi sunt filii et vnigeniti: sed nō dilecti:
ad exagerandā i corde p̄ris tribulationē: ad cōprobandā i mē
te iusti obedientiā: oīs subiungit: quē diligis. Et v̄o teneritu
do p̄ris ex memoria dilecti noīs recrudesceret: et iterior pietas
ad dilecte vocis sonū tota ferueret: puer noiatur ex noīe: qđ
vocatū erat a dño priusq; in vtero cōcipitur. Alides ergo q̄
tis tribulationū malleis habrae pietas feriat: cui p̄cipitur vt
filiū tollat: occidat vnigenitū: quē diligit imolet: ysaac pcutiat:
Multū tēptatus: multū probat̃: adustus multū est. Dulcis
relatio filii ad p̄rem: p̄ris ad filium. Hanc dulcedinē et omniū
necessitudinū affectus obliuiscit̃ abraam: sternit asinū suum:
ligna cōponit: accēdit ignē: eximit gladiū. Nō a dño q̄rit qua
re. nō murmurat: nō saltē vultum parentis oīdit: sed omniū
que p̄cipiunt̃ ignarus: in mortē filii pia crudelitate festinat.
Ideo sūme et admirabilis obediētie vtus i habraā. et singula
ris excellentie laudibus p̄dicāda. Fortissima res est obediē
tia vera: et que in aīz descēdere nō possit: nisi a mūdi hui⁹ asp
gine parū p̄ssūq;. Et aut̃ via eius euidentius clucescat: ostēda
mus quantū possum⁹: que sit obediētia: sp̄alis ad deū: propria
ad hoīez coīs inter deū et hoīem. Sūt quedā sūma mala: que
dā sūma bona. Sūma bona sunt diligere deū: amare p̄ximū:
veritatē loqui. nō furtum facere: non falsū testimoniū dicere:
nō adulterare: et alia multa: que sermōis breuitas numerare
p̄hibet. Sūma mala sūt eoz p̄ria: et similia illis. Bona p̄cepit
deus vt faciam⁹: a malis iubet vt abstineam⁹. Precepti huius
scā et incōmutabilis auctoritas: nō valz quo quō reffelli: quia

illius est cataractere signata qui dixit. **E**go dñs: et nō mutor.
Si ergo hō ille: quē iposuit dñs sup capita nra aliter scire vo
luerit: ponēs tenebras lucē: et lucē tenebras: vt vñ p̄cipiat bōa
p̄fata reliquere vñ malis p̄fatis adberere: audacter refutādū
ē p̄cipiētis iperū: et libera voce dicendū. **O**bedire oportet ma
gis dō: q̄ hoībus. **H**ec ē sp̄alis obediētia ad deū: que nequa
quā ē hoīs arbitrio tēpanda: sed inmutabili p̄seruanda proposi
to. **T**ertā igit regulā tene: vt nec ipio p̄latoz p̄dcā bona reli
quas: vel facias malā. **I**nter vñ sūma bona: et sūma mala que
dā media sūt: q̄ alterutq̄ se habita: boni maliq̄ nomē assūmūt.
Media sūt ābulare: sedere: loqui: tacere: comedere: ieiunare:
vigilare: dormire: et si qua sūt filia: que si pastoris licētia fiant:
sūmā expectāt retributionē. **I**n his igit mediis subditi et obe
diētes cē debem⁹ ad nutū p̄positoꝝ: nihil iterrogātes pp̄ p̄sci
entiā: qz in his nullū dñs p̄fixit op⁹: sed p̄latoz dereliquit ipio
disponēda. **N**ō te autē moueat mgr̄ iperit⁹: indiscreta p̄tās: s;
memēto: qz nō ē p̄tās nisi a dō: et qui resistit p̄tati: resistit dī or
dinatiōi. **H**ec ē p̄pria hoīs obediētia: quā hōi debemus: qui
hōi subditi sum⁹. **A**d dñs ē et illa int̄ deū et hoīez: qz obediē quic
quid p̄latis exhibet: exhibet ei: qui dixit. **Q**ui vos audit: me
audit. **A**ū magna ergo cautela hoc tramite dicim⁹ iccedendū:
qz et multi gradus ibidē delitescūt: quoz qui vnus reliquerit:
ceteros sine retributione tenebit. **P**rimus obediē gradus
Primus gradus ē: obedire libēter. **D**is eras ab ado
lescētia sua prona ē in malū: et vnusquisq̄ volūtatē
cordis sui prauī sectat⁹. **A**b illa. n. prime p̄uaricatiōis
āgustia: inat⁹ est hōi amor p̄prie volūtaris: q̄ volūtatē crea
toris reliquēs: ibi subdita est seruituti: vbi voluit dñari. **D**iffi
cile ē suā r̄liq̄re volūtatē: et altius volūtatē desuū. **N**olibet at
grauē sit: n̄ pōt tñ primū obediē gradū ascēdē: qui volūtatē p̄
cipiētis non fecerit. **I**n voluntate sua: iustus se gloriatur do

mino confiteri. **U**nde illud. Voluntarie inquit sacrificabo tibi.
Sola igitur voluntas est: quod toti ornat effectum: sine qua nec bene agitur:
et si bonum esse videatur. **E**x voluntate igitur suscipienda sunt impia pro-
phetarum: et ipsum cor a suis voluntariis reflexionibus adducendum: do-
nec propria voluntate macerata: mandatum diligat impantis. **H**oc est
ergo libenter obedire: prophetarum voluntatem voluntarie adimplere.

Secundus gradus est: obtemperare simpliciter. **Q**ui ambulat sim-
pliciter: ambulat perfidenter. **I**n simplicitate cordis sui: le-
tus obtulit salomon vniuersa. **E**t in simplicitate cor-
dis querere dominum: scriptura premonstrat. **A**dultos videmus post pre-
cipientis impium: multas facere quodiones: et cur: quare: quod obtemperare: sepius in-
terrogare: crebras ingeminare querelas: quare quare hoc precepit: vnde
hoc venit: **Q**uis hoc inuenit consilium: **I**nde murmuratio. **I**nde
verba murmuratiorem et indignatiorem sonantia: amaritudinem re-
dolentia. **I**nde frequens excusatio: solatio impossibilitatis: aduo-
catio amicorum. **N**on sic habraam fecit. **A**udi quid deus de simplici
populo presteat. **I**n auditu auris obediuit mihi: ut videlicet ostenderet
uno codiceque momento processisse: et impantis impium: et obsequium
obsequens. **N**ollite errare: deus non irridet. **M**urmuras pro-
phetarum in tabernaculo corporis tui: eleuat manum suam ad prosternendum
te dextera dei. **I**ncede ergo simpliciter in mandatis obediens: addens vo-
luntati simplicitatem: irrationi illuminationem. **F**ortitudo est simplicis
via domini: quia illi fortitudinem induit: qui viam: quam est obediens: simpliciter in-
cedit.

Tertius gradus est: bylariter obedire. **B**ylare. n. dato idcirco.
re: diligit deus. **N**on ex tristitia ait apostolus: aut ex necessi-
tate. **S**erenitas in vultu: dulcedo in sermonibus: multum
colorat obedienciam obsequens. **N**am gentilis ille poeta sic ait: **S**u-
per omnia vultus accessere boni. **Q**uis locus obediens: ubi tristitie cer-
nunt egrotudo. **O**stendunt plerumque voluntatem animi signa exteriora:
et difficile est: ut vultum non mutet: qui voluntatem. **M**ubilosa corporis
propositio: et facies tenebris tristitie offuscata: deuotionem ab a-

recessisse significant. **R**espice dauid ante archā dñi bylarit sal
tātē: q̄ sapient supbiētis seie reprimat idignationē: ludā iquit
z vilior ero ante p̄spectū dñi. **A**ernis igit q̄ necessaria z cōue
niens sit bylaritas: in obediētis executione: **Q**uis impat ho
mini libent: tristitiā efflanti: **S**i vis ergo p̄fectus eē: bylarit:
z cū magna vultus alacritate suscipe iubētis impiū: ut volun
tati cordis: z simplicitati operis: vultus bylaritatē adiungas.

Quartus grad⁹ est: velocit obsecundare. **V**elocit cur
rit s̄mo dei: z velocē desiderat hēre sequentē. **A**ides
cū q̄tra velocitate currit ille qui dicit: viā mandatoꝝ
tuoꝝ cucurri: **F**idelis obediens nescit morā. fugit crastinum:
ignorat tarditatē: p̄cedit p̄cipientē: parat oculos visui: anres
auditiui: linguā voci: manus op̄i: itineri pedes: totū se colligit:
ut impantis colligat voluntatē. **A**lide dñm festinant p̄cipien
tē: z hominē festinant obediētē. **Z**achee inquit: festina descē
de: qz hodie in domo tua oportet me manere. **E**t festinās de
scēdit: z accepit illū gaudens: aiaduertis: qz z festinant descē
dit: z gaudenē accepit. **A**udisti obediētiā: audi z obediētie
remunerationē: qz hodie salus huic domui scā est. **I**ntuere: z
ex occasione hui⁹ obediētie: p̄clusionis grande mysteriū: z obli
gnatā signaculo misericordie sniam. **V**enit inquit fili⁹ hominis
saluū facere qd̄ pierat. **N**ō legisti: qz filijs israel p̄cipit ut co
medant agnū festinant. **F**estinant quippe veri agni comestio
designat iplenda: qz verba illa q̄ p̄ legē dedit: que p̄ semetipm
p̄sens exhibuit: que p̄ ecclesie p̄positos tradenda reliquit: ve
loci sunt obediētia p̄sumanda. **E**t tu ergo cū voluntatē cordi:
simplicitatem vultui p̄iungeris: adde z velocitatē: ut sis iuxta
apl̄m velox ad audiendū: ad implendū velocior.

Quintus grad⁹ est: virilit adimplere. **V**irilit adimple
re: z p̄fortet cor v̄m: oēs qui speratis in dño. **N**on
est fortitudinis ire ad obediētiā: vel ab obediētia

adduci. Si tribulatio innotat. si persecutio resultat: si peccatores tibi laqueum ponunt: si maligni iter tuum impediunt: non obedire viam deseras: sed dic paratus sum: et non sum turbatus: ut custodiam mandata tua. Quid. n. superius enumerata pariunt utilitatis: si fortitudo obest: quod in arce constantie virtutes collocat: et eo vallo munit: quo firmiter impetum aspirare non possit. **Q**uoniam tuum misisti ad fortia: agendum est instant: et constant obediendum. **N**ec in te aspiratibus verborum tam regalis est semita reliquenda: sed tenaciori retinenda fervore. **E**t ut brevis vites fortitudinis concludam: virtus est virtutes servas ac munies. **J**unge igitur velocitati fortitudinem: constantiam instantie: et tunc securus decantabis. **D**anus peccatoris non movebit me.

Extus gradus est humiliter obedire. **I**n humilitate nostra memor fuit nostri: qui fecit nos. **M**agna virtus humilitas: sine qua obtemperare: virtus fortitudinis non solum non virtus sit: sed et in virtutem superbie erumpat. **Q**uod fortiter currebat saul: cum esset pulvis in oculis suis: contra philistinorum agmina prosterneretur: contra viribus exercebat gladium. **N**ostique autem tenuit eum superbia: et transiit in affectum cordis: debilis et impotens factus in circumcisorum armis facile prostratus occubuit. **A**spice regem: in quo humilitas sublimis: et humilis sublimitas felici propositione nitescunt. **D**ominus inquit: non est exultatum cor meum: neque elati sunt oculi mei: et totum itinerarium eius sedula intentione recurre: et ubicunque oculos reflexeris inuenies humilitatis floribus esse respersum. **A**udi namque alibi: quid dicat: fortitudinem meam ad te custodiam. **Q**uod verum loquitur iustus iustitie executor. **S**unt namque plurimi: qui fortitudinem suam non ad deum: sed ad inanem gloriam custodiunt: qui perfidunt in virtute sua: qui de acceptis virtutibus: quasi non accepint: gloriantur: perditioni facientes iniuriam: a quo omne datum optimum: et omne donum perfectum est. **N**e ergo fortitudo in superbia transierat: perdienda est saltem humilitatis: quia nihil poterit fortiter obedire: si pregerit infeliciter superbie. **I**lli igitur fortitudinem suam ad deum custodi

b

unt: qui euz fecerint: que facere debent: dicere possunt. **S**erui
inutiles sumus: que facere debuimus: fecimus.

Secundum gradum est idem in obtemperare. **N**on qui incipit:
sed qui perseverauerit usque in finem: hic saluus erit. **I**ncipe
multorum est: perseverare paucorum. **P**erseverantia singu-
laris est filia summi regis: virtutum finis: eorumque consummatio: totius boni
repositorium: virtus sine qua nemo deum videbit: nec a deo videbitur.
Finis est ad iustitiam omni crediti: in qua virtutum perfectus: reverendum sibi
thalamum consecravit. **Q**uid enim prodest currere: et ante cursus me-
tam deficere. **S**ic currite: dicit apostolus: ut prophedatis. **Q**uod perseveranti
pede cursu felix ille latro proplevit: quem perseverantia penitentem inve-
nit. **C**onsummatum in brevi: explevit tempus multa. **D**enique et dominus per
prophetas: et per prophetas loquitur. **S**i perversus fuerit iustus a iustitia
sua: et fecerit iniquitatem: omnium iustitiarum suarum non recordabor. **V**ides
ergo quod perfecta oblivione virtutes ille sepeliat: quod perseveran-
tia non insignierit. **S**ola est igitur: quam amator obediens ad regis cubi-
culum introducit: ut eum videat in decore suo: in quem desiderant angeli
prospicere. **I**n via igitur illa: quam ambulamus: absconderunt superbi laqueum
mibi. **D**ifficillima est via illa: et spinosis gravis infractibus: multipli-
cium vinculo nexibus inodora. **A**n tu ibi putas obediens fructus:
cum subditus audit obediens: quam multis expetierat votis: cum ei pro-
cipitur: quod redoleat dignitate: gaudio et letitia fluitet: potentie ful-
cia imagine: **P**ropterea autem. **A**n tu illi obediens meritum assignas: que
cum adversitate procedens: terret animum auditoris: gravis ad audien-
dum: gravior ad implendum: **N**on est ita. **F**aciendum est: ut a prospera-
te animo sepemur: et adversitatem animo proplectamur: si volumus illum
sequi: qui regnum fugit: et ad passionem voluntarii venit. **A**d adver-
tis igitur: quod via ille vite vite sunt: ducetes ad vitam. **B**eati mites:
quoniam mites docebit dominus vias suas. **A**dtinget autem eis: quod sequitur
Adimplebis me letitia cum vultu tuo: quod quod diu sumus in corpore: pe-

grinamur a dño: lōge sumus a facie dei: a vultu gl'e: z a ptem
platione maiestatis: nisi qz plerūqz misericors z misereator do
minus illuminat vultum suū sup nos. **N**oc autem fit: cum re
mota nube illa: que opposita erat: ne trāsiret oīo: accedims ad
illū z illuminamur: reuelata facie gloriā dñi speculantes. **N**ō
autē ita pprie reuelata facie accipiamus: cū videamus adhuc
p speculum in enigmate: z carcerali corpore teneamur. **R**eue
lata vō dicit: q̄rum ad caliginē corporū. **A**nde spūs ille creat?
aliqui ad spm creatorem emergit: z adherens ei: vnus cum eo
spiritus efficitur. **N**ullius autē momenti est illa cōtemplatio
qz spiritus corporeis claustris circūdatus: frequēti carnis pra
gione relidit: z supra creaturā pstitutus: infra queqz vilissima
reperit. **S**ed z creator spiritus: cuius magna sunt opa: exqui
sita in oēs voluntates eius: modo accedit: modo recedit. **A**c
cedit nesciētibz nobis: mō ignorantibz nobis recedit: qz nesci
mus vnde veniat: aut quo vadat. **E**t plerūqz quanto frequē
tius querit: tanto velocius elongatur: iuxta qd ipse loquit spō
se. **A**uerte oculos tuos a me: qz me auolare fecerunt. **M**ontin
git etiā ut cum nō querit veniat: cum querit fugiat: sicut spon
se in canticis multipl'r oñdit q̄sisse: z nō inenisse. **N**ō est autē
vultus ille vultus gl'e dñi inuenisse: q̄ est sup cherubin: qz uni
uersitati āgeloz purissim⁹ z clarissim⁹ exhibet: nobis vō specu
latorijs z ūbratilib⁹ adūbrat⁹ imagib⁹. **Q**uia igit vultū di: sicu
ti ē vidē nō possum⁹: adīpletiōez letitie nō hēm⁹: donec trabat
nos ad seipm: z accedat caput corpi: z sic d's oīa i oib⁹. **I**llic ē
rit adīpletiō: hic ē gust⁹. **G**ustam⁹. n. hic: z videm⁹: q̄ suavis ē
d's. s. gust⁹ ille nō trāsīt i potū: qz l'z videam⁹: nō tñ penetram⁹.
In gustu ē suavis: i adīpletiōe admirabil'. **S**cōz āt aie frenis
exute corpib⁹: q̄ tñ ad sedes ethereas aduolauerūt: l'z bibāt: nō
tñ adīplēt: nō tñ inebriāt. **Q**uāuis. n. beatitudine pfruāt: ex

spectat tñ resurrectionē mortuorū corporū: vt cū in terra sua du-
 plicia possederint: sempiterna pfundantur letitia. **¶** Vodo. n. il-
 lis singulis singule stale albe date sūt: z iniunctū vt sustineāt
 modicū tps: donec impii conterātur duplici cōtrictiōe: z ipsi
 gemina beatitudie coronent. **¶** Aū ergo mundū habeāt qđ hīe
 desiderāt: inebriari nō possunt: sed est illa visio potus: vt sicut
 absq; labore bibiūt: ita sine labore quiescāt: donec satient: cum
 apparuerit glia sua. **¶** Aū autē resurgem⁹ i viz pfectū: z in men-
 surā etatis plenitudinis xpī: z gloriosa illa ciuitas margaritis
 suis ornabitur: z sic letantiū habitatio erit i ea: tūc adimplebit
 nos letitia cū vultu suo: qz videbim⁹ eū sicuti est: tūc inebriabi-
 mur ab vbertate domus sue: z torréte voluptatis sue potabit
 nos: z diceť nobis. **¶** Bibite: z inebriamini kīmi: qz z aīa illumi-
 nationē: z corpus glificationē: iare ppetuo possidebāt. **¶** Sequi-
 tur. **¶** Delectatiōes in dextera tua vsq; in finē. **¶** Sinistra dei: vi-
 ta pñs est. **¶** Et qz pro sinistro ducinus: quicquid nō multū cu-
 ram⁹. **¶** Der sinistraz vita pñs accipit: i qua deus electos suos
 ab ipsiis pmittit flagellari: vt etiā paciat occidi. **¶** An non tibi vi-
 dent obliuioi dati: qui dicūt: pro te mortificamur tota die: esti-
 mati sum⁹ sicut oues occisiōis: quare faciē tuā auertis: obliuī-
 sceris inopie nrē. **¶** Der dexterā vō: illa beata vita significatur:
 que nescit nisi gaudia: de qua nihil aliud diceť possum⁹: nisi qz
 glīosa dicta sūt d te ciuitas dei. **¶** Ibi sūt delectatiōes ille: quas
 nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec i cor hoīs ascēdeť: qđ
 pparauit dō diligētib⁹ se. **¶** In sinistra retributiōes. **¶** In dextera
 delectatiōes. **¶** Alsq; quo at: Alsq; i finē. **¶** Quis ē iste finis: **¶** Finis
 ad iustitiā xpī oī credēti: finis ille d quo sapia dicit. **¶** Attingit a
 fine vsq; ad finē fortit: z disponit oīa suauit: **¶** Ipe ē finis: ad qđ
 cū venerim⁹: nihil āpli⁹ sitiem⁹: iesus xpī spōsus ecclie: qui est
 deus benedictus in secula. Amen.

¶ Explicit tractatus scōs de viis vite scī bernardi abbat is.

Incipit tractatus sci Bernardi abbatis claravallesi. de ordine vite et morum institutione.

Inter quidem timidam mentis mee impetiam tri-
na charitas: ut de vite ordine: morumque instituti-
one breuiter loqui debeam. Sed quia opus est: ut ipso:
qui inspirauit: opitulante: opus aggrediar: exhorta-
diu sumerem necessarium duxi ab illa laudabili vir-
tute: quam dicitur verecundia. Que cum sit omnibus etatibus personis temporibus
et locis: tamen adulescentes et iuueniles aetates maxime decet. Tres vero
virtutes sunt: quam pueris adulescentibus magis congruunt. Verecun-
dia: taciturnitas: et obediencia. Non est dubium: si studuerit habere:
quin possint christo duce: ad culmen perfectionisque virtutum ascendere.
Morumque insignia et ornamenta virtutum in illis perculdubio cerni-
mus senibus: qui ab ipso tyrocinio primene etatis usque ad perfe-
ctum vite disciplinis celestibus exercitati: per viam domini fortiter cucur-
rerunt. Quorum scilicet sapientia tamen viget: et lucet: quantum senectus ipsa etate
fit doctior: usu exercitatio: processu temporis prudentior. Nec autem
veterum studiorum dulcissimos fructus edit et alios. Multi namque
senes diu viuentes et nihil perficientes: quia nullas sibi diuitias con-
gregauerunt: et inopes omnium virtutum: aetatem etiam iuuenum reprobo
vite sue morbo inficiunt. Sicut namque per vitiosum senem et fatuum: ita per
adulescentem inuerecundum et temerarium religio sancta destruitur. Post
idoccos namque platos malosque: in sancta ecclesia nulla pestis ad nocendum
infirmis valentior inuenitur. Denique talium hominum genus: ista de
quibus predicti tempora perdidit sine numero fuerunt: quam ferme omnia: que
bona sunt et sancta: pessumdari perfundique videmus. Et quam senes in me-
lius mutari ab illa iolita vitiorum consuetudine difficillimum est. Debe-
mus adulescentibus manum porrigere: qui si dare voluerint operam: omni de
pulso topore: possint utique per gratiam christi vitam corrigere: mores con-
ponere: actusque suos in omnibus meliorare. Idcirco dominus est: quam desideramus

ni ppter iuniorū salutē: eorū p̄cipue cū quib⁹ viuo: ex opuscul⁹ pa
rū pauca q̄dā deflorādo colligere: q̄ tenere etati eorū viderent
sp̄alit̄ p̄sulē. **E**st. n. mihi fateor tristitia magna et p̄tinu⁹ dolor
sup̄ cecitate cordis eorū: q̄ cū didicerint ī schola xp̄i: q̄lit̄ debeāt
et vitia ppulsare: et scīs virtutib⁹ īstudare. **D**en rebellionis ar
mati: tā p̄cipiti īpetu p̄ abrupta vitiorū currūt ad mortē: ut eos
auriga p̄sidēs: nullo freno discipline valeat cohibē. **D**eberent
vtriq; ī domo dī ad cultū diuini honoris sup̄ oēm ornatū tāq;
vas aureū refulgē. **C**ur aut̄: quī ab ipsis p̄imīs cunabulis in
fantie educti sūt: tāta cura tātoq; labore idigēt: nisi ut fortes
facti p̄ mundū et ei⁹ p̄cupiscētiā: p̄ carnē et ei⁹ desideria: p̄ diabo
lū et ei⁹ multiplicia tētaimenta virilit̄ pugnēt. **S**ed quid admirā
dū ē et dolendū pl⁹ eis q̄ ceteris: gr̄atis et austerā videt̄ disci
pline regula. **Q**uare hoc: nisi q̄ secularē magis diligūt vitā:
Verte vel null⁹ vel rar⁹ in̄ eos īuenit̄: qui libent̄ sequat̄ p̄is
īstitutū: et maiorū vitā diligat. **A**ut q̄ labor eos terret: aut q̄
in lubrica etate difficilior ē abstinentia: aut q̄ alacri adoleſcētie
videt̄ vita obscurior: et iō ad ea p̄uertunt̄ studia: q̄ pl⁹ sibi leti
ora arbitrant̄: p̄sentia quippe pl⁹ q̄ futura p̄spiciunt. **S**ed me
minisse debent: quia non p̄sentibus sed futuris militant. **A**n
de quo p̄statio: cā: eo debet circa esse attentior. **I**nfelix qui
legē vite et discipline abiicit: et maiorū gubernari magisterio re
fugit. **I**ste vō non p̄m deū sed p̄m se viuit: qui si poterit: est cū
quibus vult: pergit: quo vult: et quātū vult: māducat: et bibit:
quādo et quod vult: et quantum vult: ridet: et iocatur inter
quos: et ubi: et quādo vult. **P**ostremo quicquid suauē narib⁹
est: quicquid tactui blandū: quicquid ceteris sensibus carnis
sue iocūdū: exercet: ac sequit̄. **I**lle vō: qui p̄m deū viuit: nō q̄
eū carnaliter delectat: sed q̄ eū sp̄ualit̄ edificat: facit. **E**t quic
quid cupit: aut agit: non vult ex sua sed ex dei voluntate. ma

iorūq; suoz inssione procedere. **N**emo tamē positus in adole-
 scentie vel intemperantie lubrico: de sui conversatione despe-
 ret. **O**leaster enīz oliue insertus: amissa amaritudine efficitur
 fructuosus. **S**i ergo agricultura conuertit stirpiū qualitatez:
 nōne studia doctrine: et discipline assiduitas mitigare pnt quas
 libet egritudis passiōes. **S**ed ne puerilis vita varijs lapsibus
 vitiet: oportet teneros sensus diligenti mācipare virtutib⁹: q̄te-
 nus bona psuetudo cū etate accrescat simul. **A**lt igit pate-
 at: q̄ta sit et qualis virt⁹ verecundie: prius ambrosij magna ex
 parte ponamus sensus et verba: ne forte si me paruipenderint
 stultū hominutionē: magnū ambrosium: imo in ambrosio xpm
 audeant spernere. **S**ic. n. ille instruendoz mox magister ait.
Est aut bonoz adolescentiū timorē deferre: p̄ribus honorem
 habere et seniorib⁹: castitatē tueri: non aspnere humilitatē: dili-
 gere clementiā ac verecundiā: q̄ sūt ornamēta iunioris etatis.
Alt enī est in senibus granitas: i iuuenib⁹ alacritas: ita i pue-
 ris et adolescētib⁹ verecundia: velut quadā dote cōmendat na-
 ture. **Q** pulchra virtus verecūdia: et suavis grā: que nō solū i
 factis: sed etiā in ipsis spectat sermonib⁹: ne modū pgrediari
 loquēdo: ne quid indecorz sermo resonet tuus. **S**peculū. n. mē-
 ris plexq; in v̄bis refulget. **I**pm sonū vocis liberz modestia:
 ne cuiusq; offēdat aurē vox fortior. **D**eniq; i ipso canēdi ge-
 nere: prima disciplina verecūdia est: imo etiā in oī vsu loquēdi:
 ut sensim quis aut psallē: aut canē: aut postremo loqui icipiat:
 ut vecūda principia cōmendēt pcessum. **E**st. n. i oculis ve-
 cūdia: qua phibet boni adolescētis aīa itneri: et alloqui seīas:
 nō ut excreet sexū: s; ut fugiat sutiū: plurimū aut pficit ad tu-
 tionē castitatis custodia oculoz: multi v̄o pierunt pp spēm car-
 nis. **U**nde dñs dicit. **Q**ui viderit mulierē ad pcupiscēdū eā.
 iam mecharus est eā in corde suo. **N**one idolis adolescen-

res in monasterio viuētes: ita se omni studio pseruent: vt adoleſcentiā suāz nulla libidinis ſorde cōmaculēt: vt ad altare xpī quaſi de thalamo virgo procedat. **Q**uoz tanta ai v3 eſſe mūditia: vt p nimia verecundia ne ſermonē quidē audire velint: vel loqui impudicū. **E**t ne incentiuīs naturalib⁹ ſupent: neceſe eſt vt laſciviēs caro eoz crebris frangat ieiuniis. **M**elius eſt eos ſtomachū dolere: q̄ mentē. **B**eatus plane adoleſcens: qui caſtus pſenerat: z corpe z mente. **H**uic proculdubio caro z ſanguis redēptoris nſi efficitur ſalus z vita. **S**ūt. n. qui pp humanā pſuſionē: ſine reſpectu diuini timoris pleni ſordibus audacter ſe ingerūt tantis miſteriis. **H**ō aut videt i facie: d̄s aut in corde: ſed illi plus metuūt hoies q̄ deū. **O** ceca temeritas. **O** dei mira patientia. **N**ūquid. n. tantū peccauerunt: vel quos ignis pſumpſit: vel quos terra abſorbuit: **N**ūquid tale ſcelus filioz aaron: alienū ignem offerētū: quale eſt illoz qui tam terribilia ſacramēta ſumūt ſibi ad mortē. **E**t. n. ſic vinēdū eſt: vt panē illū cū ſubſtantialē ſemp accipe valeamus: quia ve ei: qui ſe alienū fecerit ab eo: z multū ve ei: qui ſpurchus z imundus acceſſerit. **U**trobiz grande piculum. **I**deo magna neceſſitas inſtat: ne indigni inueniamur. **Q**uapropter tenenda eſt in oibus verecūdia pudicitie comes: cui⁹ ſocietate caſtitaſ ipſa tutior erit. **B**onus. n. regende caſtitaſ pudor eſt comes. **Q**ui ſi repellat prima picula: pudicitia vulnerari n̄ ſinit. **E**t. n. in verecundis oculis: z laſcivis ſermonibus: libidinoſus aius deprehenditur. **E**t p exteriorē hominē: interioris hois vita monſtraſ. **M**ulta z dura corpis bella ſuſtinet adoleſcentia: z calore ſanguinis inflammāſ. **A**t euadere poſſit: oī indiget cuſtodia. **Q**uāto plura ſunt: que ipugnāt pudicitiam: tanto maiora ſunt premia: qz vbi maior labor: ibi maior merces. **A**matoreſ pudicitie vel verecundie: ſumant exēplū de matre

om̃i: que qũis eēt mitissima: tñ p̃ verecundia: salutantes se an-
gelū nō resalutant. **I**n ipsa vero orōne ñra multū verecū-
dia placet: multū p̃ciliat gr̃e apud deū ñm. **N**onne hec pretu-
lit publicanū: et cōmendauit eū: qui nec oculos suos audebat le-
uare ad celū: **I**deo iustificat̃ dñi iuditio: q̃ ille phariseus quē
deformauit p̃sumptio. **O**remus et nos inq̃rū possum⁹ in incor-
ruptiōe quieti et modesti sp̃s: qui ē añ deū locuplex. **P**aulus
quoq; orōnē deferri p̃cepit verecūdia et sobrietate: primā hāc
et quasi p̃uiā vult esse orōnis future: vt non glietur p̃ccōis
orō: s; quasi colore pudoris obducta: quo plus defert verecū-
dia d̃ recordatiōe d̃licti: eo vberiorē mercať gr̃am. **E**st. n.
in ip̃o motu: gestu: incessu: tenēda verecūdia. **H**abit⁹. n. mētis
in corp̃is statu cernitur. **H**inc hō cordis ñri absconditus: aut le-
uior: aut iactatior: aut turbidior: aut eō granior: et p̃stantior: et
purior: et maturior estimat̃. **I**taq; vox quedā ē aī corp̃is mo-
tus. **S**epe. n. p̃ incessu; prodiť qualis sit aīus. **L**ucet quippe
in quorūda; incessu ymago leuitatis: species quedā scuraru;
percurfantū. **S**unt. n. etiā qui sensu; ābulādo. imittant̃ ystrio-
nicos gestus: et quedā fercula pōpaz: et statuaz motuz imitan-
tiū: et quotienscūq; gradū transferūt: modulos quosdā seruat̃
vident̃. **N**ec cursu; ābulare honestū arbitror: nisi cū causa ex-
igit alicui⁹ piculi: vel iuste necessitatis. **N**ā plerūq; festinātes
anelos videmus torquere ora: quibus si desit cā fetinationis
necessarie: nervus iuste offensionis est. **S**ed non de his dico:
quib⁹ rara properatio ex cā nascitur: sed quib⁹ iugis et cōtinua
in naturā vertit̃. **N**ec in illis ergo tanq̃ simulacroz effigies
probo: nec in istis tanq̃ excusoz ruinas. **E**st. n. gressus proba-
bilis: in quo est sp̃es auctoritatis: granitatisq; pondus: et tran-
quillitatis vestigiū: ita tñ si studiū desit atq; affectatio: sed mo-
tus sit pur⁹ et simplex. **R**ibil. n. fucatu placet: motū āt natura

nō affectatio informet. **S**i quid sane in natura vitii ē: industria
emēder: vt vbi ars desit: nō dñt correctio. **Q**uod si etiā ista spectā
tur itinere: q̄to magis cauendū est: ne quid turpe exeat ore:
Hoc. n. graniter coinquinat hoīez. **N**on. n. cibus coinquinat
sed iniusta obtrectatio: sed vboꝝ obscenitas. **H**ec z vulgo pu
dori sūt. **I**n nre vō religiōis proposito: nullū verbū in honeste
cadat: q̄ nō incutiat verecūdiā. **E**t nō solū ipi quicq̄ idēcorū
loqui: s; nec aurē quidē debem⁹ huiusmōi p̄bere dictis: q; quē
delectat audire: alterū loqui pronocat. **A**udire quoq;: qd tur
pe sit: pudori maxio est. **V**iderē aut si quid huiusmōi fortui
tu accidar: q̄ti horroꝝ est: **Q**uod ergo in aliis displicet: nun
quid in se ipso pōt non displicere? **N**ec ipsa natura nos aliter
docet: que p̄fecte quidē oēs partes nri corporis explicauit: vt
z necessitati p̄suleret: z grām venustaret. **S**ed tñ eas que de
cori ad aspectū forēt: in quibus forme apex quasi in arce loca
tus: z figure suauitas: z vultus spēs emineret: opandiq; vsus
esset paratioꝝ: obuias atq; aptas reliquit: eas vō in quib⁹ eēt
naturale obsequiū necessitatis: ne deformē sui p̄berent specta
culū: partiz in ipso emēdauit atq; abscondit corpe: partiz docuit:
atq; suasit regendas. **N**ōne ipsa natura magistra sit verecū
die: cui⁹ exēplo id: qd in hac corpis nri fabrica modestia repit
abditū: operuit z rexit: **E**rgo nature opifex: sic nre studuit ne
recūdie: sic decoꝝ illud z honestū in nro custodiu corpore: vt
duci⁹ quosdā atq; exit⁹ cuniculoꝝ nroꝝ post tergū religaret.
atq; ab aspectu nro auerteret: ne purgatio vētris visus oclōꝝ
offenderet: de quo pulchre ait apl⁹s. **Q**ue vident inquit cor
poris mēbra ifirmiora: necessariora sūt: z q̄ putam⁹ ignobiliora
mēbra corpis esse: eis abundātiore honorē circūdā: z que ī
bonesta nra sūt: abūdantiore honestatē hñt. **E**t. n. imitatione
nature industria auxit grām: vt nō solū abscondam⁹ ab oclis: vt

rū ē q̄ abscondēda accepim⁹: eorū iudiciū vsusq; mēbroz sua ap-
pelatiōe nūcupare: iōcoz putem⁹: dñiq; si casu apian⁹ hee par-
tes: pfūdīt verecūdia: si studio: ipudētia estiat. **A**uz ergo in
quibusdā mēbris hūanis: tāta sit deformitas: vt noīari magna
sit verecūdia. **H**eu q̄ turpes illi z q̄ ipudētes: qui has secretas
ptes corpis: nō solū dīderātes cernūt: s; ēt studiose tangunt:
Pudet me ac piget illoz scā referre: ī quib⁹ regnat sodomiti-
cū libido: quib⁹ sic irat⁹ est d̄s: eiusq; iusto iudicio ita traditi
ī reprobū sensū: vt masculus ī masculū turpitudinē opeī. **N**ō
ne d̄teriores brutis aīalib⁹ sūt effecti: quib⁹ nō ē ītellect⁹: **S**i
enī cam: qui nudatū p̄ez vidēs risit: in filio maledict⁹ est: q̄ isti
maledictiōe feriūtur: qui desiderio peccandi suā aliorūq; turpi-
tudinē d̄regere nō erubescūt: **U**tinā viderēt q̄rū flagiti⁹ tali-
bus d̄m offendūt. **S**ūt z qui pulchros boīes despectis defor-
mib⁹ amāt z laudāt: suscipiūt z honorāt: **I**lli. n. qui sanos hñt
oclos: solā aī pulchritudinē ī boīe diligūt: z reuerēt. **Q**ualis
ē pulchritudo quā lenis febricula perdit: z rugosa senectus
ita dissoluit: vt nec fuisse putet: **E**t tñ sunt qui habentes hāc
extolluntur: vt cū sint vacuī virtutibus: pro hac sola se glorio-
sos arbitrant. **N**os certe in pulchritudine locū virtutis non
ponimus: gratiā tñ non excludimus: q; verecūdia z vultus
ipsoz solet pudore effundere: gratioresq; reddere: vt artifex ī
materia cōmodiori plus eminet: ita tñ etiam vt ipse non sit af-
fectatus corporis decor: sed naturalis simplex: neglectus ma-
gis q̄ expetitus: non preciosis z albētib⁹ adiutus vestibus:
sed coībus: vt nil accedat nitore: z honestati vel necessitati nil
desit. **V**ox ipsa nō fracta: nō remissa: nihil femineū sonās:
qualem multi granitatis speciem simulare consueverunt: sed
formam quandā ac regulam: z succum virilē reservans. **H**oc
est. n. pulchritudinem viuendi tenere: cōueniētia cuiq; sexui z

pſone reddere. **H**ic ordo geſtoꝝ optim⁹: hic ornatus ad actio
 nē accomod⁹. **S**ed ut molliculū ⁊ infractū vocis ſonū: aut ge
 ſtū corporis nō pbo: ita neq; aggreſſē nec ruſticā naturā imi
 temur. **E**t discipline formula effigies honeſtatis eſt. **I**mi
 tetur pius adoleſcens veſtigia yſaac ⁊ ioſeph. **S**it verecund⁹
 caſtus: ſimplex: ſobrius: humilis: obediens: patiēs: ⁊ remiſſor
 iniurie. **F**aciat: ut daniel ⁊ tres pueri: ſtudeat ſapie: ⁊ nō det ſe
 illecebris gule. **P**inguis v̄ter nō gignit tennē ſenſū. **F**ugiat
 ebrietatē tanq̃ venenū. **S**i religioſus ⁊ ſapiens vult eſſe: nūq̃
 vinum redoſcat: ne audiat illud philoſophi. **H**oc nō eſt pocu
 lū porrigere: ſed p̄pinare. **A**met ſcientiaꝝ ſcripturaꝝq; ſciam:
 ne mens eius vanis vel laſciuis cogitationibus pateat. **B**ea
 tus: qui diuinas ſcripturas legens verba vertit in opera. **S**it
 abſtinens iraz: ⁊ fugitans litū: ut bonis pollere moribus hoc
 indicio p̄probeat. **S**icq; ſe exhibeat: ut ſeniores inter quos ba
 bitat: dū admirantur vitam: non ſinant deſpicere etatē. **S**it in
 ter fratres coequales ſuos primus in ope: extremus in ordi
 ne. **E**t ita ſingulis virtutib⁹ inſtet: ut nulli eoz ſcōs inueniat.
Delectat me adhuc ī partibus demorari verecundie: quia ad
 eos loquor: qui adhuc bona eius ex ſemetiſſis non recogno
 ſcunt: aut damna nesciunt.

Ordo quidē vite tenēd⁹ ē: ut a v̄ecūdā prima q̄dā fūdamē
 ta ducant: q̄ ſocia ac familiaris ē mētis placiditati: p̄terniā fu
 giēs: ab oī aliena luxu. **S**obrietatē diligit. **H**oneſtatē fouet:
 decoꝝ illō requirit. **S**eq̃t̄ p̄uerſatiōis electio: ut adiūgāt p̄ba
 riſſimis quibuſq; ſenioribus. **N**ā ut equaliū vſus dulcior: ita
 ſeniū tutior ē: qui magiſterio quodā ⁊ ductu vite colorāt mo
 res adoleſcentiū: ⁊ velut murice p̄bitatis inficiūt. **N**epe ſi hi
 qui ſūt ignari locoꝝ: cū ſolertia viaꝝ iter adoriri geſtiūt: quāto
 magis adoleſcentes cū ſenibus debent ſibi nouū iter aggredi

quo minus errare possint: et a vero tramite virtutis deflecti:
Nil. n. pulchrius quam eos et magistros habere vite et testes. **P**ulchra
itaque copula seniorum et adolescentium. **A**lii testimonio: alii solatio sunt.
Alii delectationi: alii honori. **L**egitur quod barnabas marcum assump-
sit. **P**aulus sillam et timotheum: et titum: ut seniores consilio praevalere-
rent: iuniores misterio. **P**atet namque quod nulla ars discitur absque ma-
gistro. **S**i. n. aialia: et fere: et aues et apes duces habent: principesque
suos sequuntur: quanto magis homines sine doctore: et rectore esse non
possunt. **I**nde cavendum est: ne adolescentiores et pueri sine du-
ce ingrediantur viam: quam nunquam ingressi sunt: et in partem alteram decli-
nantes errores patiantur: si vel plus vel minus abulent: quam neces-
se est: aut currentes lascient: aut moram facientes obdormiant.
Plerumque et virtutibus pares: dispares etatibus: sui delectantur co-
pula sicut delectabantur petrus et iohannes. **N**am adolescentem le-
gitur iohanne: quoniam nulli seniorum fuerit socius. **E**rat. n. in eo sene-
ctus venerabilis morum: et cana prudentia virtutum omnium. **E**da-
gnum. n. vite habere solatium est: ut habeas cui pectus tuum aperias: cum
quo archana principes: cui committas secreta cordis tui: ut ames:
et sequaris eum: qui tibi paterna pietate in tristibus compatitur: in perse-
cutionibus adortetur: et in prosperis gratuletur. **F**elix talis socie-
tas: talisque amicitia: qua nihil est in rebus humanis pulchrius. **T**e-
neamus igitur verecundiam: vel eam: quae ad totius ornatum vite nos at-
tollit: modestiam. **M**agna autem est modestia individua verecundie
sortia: quam cum sit sui iuris remissior: nihil sibi usurpans: nihil sibi ve-
dicans: et quodammodo intra vires suas contentior: dives est apud de-
um. **V**erecunda modestia verecundia est: quam nulli insidias machia-
tur: lesa non irascitur: et cunctos simpliciter respiciens: de nullo sinistrum
aliquid suspicatur. **H**anc teneamus primum. **H**anc diligamus: et ut
eam habere possimus: semper fugienda est nobis familiaritas: et confabu-
latio eorum qui turpiter vivunt et indisciplinate: talium infinitus

numerus est. **H**abet enim suos scopulos verecundia: non quos ipsa inuehit: sed quos sepe incurrit: si intemperantium incidamus consortia: qui sub spēz iocunditatis venenum infundunt bonis. **H**ii si assidui sunt maxime in conuiuio: ludo: ioco: ac risu: curuant gravitatem illam virilem: et animos pueriles corrumpunt atque suis malis assuefaciunt. **C**aveamus itaque ne dum relaxare animum volumus: solvamus omnem armoniam: quasi contentum bonorum opus. **U**sus. n. cito inflectit naturam. **Q**uam multos stultorum societas decipit. **Q**uid nobiscum fabulis risu et ioco: **N**am licet interdum honesta ioca suavia sunt: tamen ab ecclesiastica aberrant regula: quam quod in scripturis sanctis non reperimus: quanto usurpare possimus? **C**auenda sunt. n. omnia que inflectere possunt gravitatem propositi nostri: nuncque professionis. **N**e vobis qui ridetis: quod flebitis vos dominus ait. **N**os ridendi materiam inquirimus: ut ridetes illic fleamus? **I**psam namque dominum flevisse legimus? **N**on solum profusos: sed et omnes iocos arbitror declinandos: nisi plerumque gravitatis et gratie sermonem esse indecorum est. **I**ngemiscendum est autem iugiter: et postposita securitate lugendum: ne a deo deseramur propter superbiam et negligentiam: et in prete demonum reliquamur. **R**evera: quem deus dereliquit: demones suscipiunt: et susceptum sue perditionis principem faciunt. **T**erribilis in conspectu filios hominum deus. **O**perarius figulus ex eadem massa aliud vas in honorem: aliud in contumeliam. **S**unt vasa misericordie: sunt et vasa ire. **S**unt novissimi primi: et primi novissimi. **S**unt multi vocati: pauci vero electi. **E**t ideo unusquisque nostrum operetur suam salutem: sicut ait apostolus: et timore: et tremore. **D**ecline a vanitate: mundi spernat amorem. **A**mplectatur luctum: et quietem: et sectetur quantum potest verecundiam: tranquillamque mansuetudinem: que facit ut homo inter homines pacifice vivat: ut ad omnia: que inhonesta sunt erubescat. **L**audanda est virtus

Verecundie: quia quorum oculos aures linguamq; possidet:
non sinet turpiter ludere ac ridere: efficiens eos graues & mi
tes. **E**contra grande vitium est iuniorum impudentia: que
improbo ausu & dissolutione sua patres & fratres conturbat:
quia sicut scriptum est: nec deum nec homines reueretur:
sed letatur: cum malefecerit & exultat in rebus pessimis. **F**a
cta est ei frons meretricis: quia nō pōt erubescere. **U**bi lingua
audax & frons in verecunda: quid loquatur: quid ve agat nō
curat. **E**nim boni adolescentuli & mansueti tacendo reue
reantur maiores suos: nemo solius taciturnitatis hanc laudē
putet: quia silentium ipsum: in quo est reliquarum virtutū ori
um: maximus actus verecundie est. **D**enique si naturale est:
aut infantie deputatur: aut superbie probro datur: si verecun
die laudi ducitur. **T**acebat in periculis susanna: & grauius ve
recundie: q̄ vite dampnum putabat: deo soli loquebatur: cui
poterat casta verecundia loqui. **F**ugit & pulcher yoseph reli
cta veste in manibus fornicarie. tacensque celeriter est egres
sus: qui incongrua sue verecundie audiens: non poterat diu
stare. **M**oyses quoq; & hieremias: q̄ poterāt 'per gratiā excu
sabant per verecundiam. **T**utius est discere q̄ docere: tacere
q̄ loqui. **Q**uid autem magis potest verecundie bonum: q̄ vt
iuniorum etas debeat discere: tacere: **P**itagoras quippe le
gem dedit silentii discipulis suis: vt tacentes per quinquennū
loqui discerent. **E**t tu non vis tacere: cui virtus silentii pro
pria est. **Q**uid opus est o adolescens: vt properes pericu
lum suscipere loquendo: cum tacendo possis esse tutior: **Q**
plures vidi loquēdo incidisse peccatum: vix quenquā tacēdo
Ideoq; tacere nosce q̄ loqui difficilius ē. **S**ciūt pleriq; loqui:
cū tacei nesciāt. **R**apē tacei quēq;: cū sibi loqui nihil p̄sit. **S**a
piēs ergo est qui nouit tacei. **A**lliga moneo f̄mōez tuum: ne

luxuriet: ne laxiuier: et in multiloquio peccata sibi colligat. Sit restrictior: et ripis ipsius coherceat. **A**lito luto colligit animus exundans. Sit tibi gravitas in sensu: in sermone ponderosa: atque in verbis modesta. **N**ec autem si custodieris: eris mitis: mansuetus: et modestus. **C**ustodi cor: retine linguam. **B**ona enim possessio mens bona. **S**epi ergo hanc possessionem: et muni eam undique: ne irruant in eam: et capri nam ducant irrationabiles corporis passionem. **C**ustodi quantum potes interiorum hominem tuum. **N**oli enim quasi vile negligere: ac fastidire: quia preciosa possessio est: et merito preciosa est: cuius non caducus fructus: et temporalis: sed stabilis atque eterne salutis est. **S**i bene vis custodire: tace prius: et audi: et non deliquas in lingua tua. **B**raue malum: ut aliquis ore prodeneat. **E**t enim si per otioso verbo reddet unusquisque rationem in die iudicii: quanto magis per verbo turpitudinis impuritatis et impietatis. **V**ideamur: et rationem ponamus per otioso silentio. **E**st enim fructuosum et negociosum silentium. **T**acendo enim apud homines melius loquimur deo. **M**ulte enim prelationes sunt: quibus anima deuota deo tacendo mirabiliter pascitur. **D**avid propheta docuit nos: tamquam in amplius domo: deambulare in corde nostro: et peruersari cum eo tamquam cum bono gubernali: ut ipse dicet sibi: et loquatur secum. **D**ixi: custodiam vias meas. **M**oyses in silentio loquebatur: et in otio operabatur. **Q**uoniam ergo iustus solus est: qui cum deo semper est. **Q**uoniam solitarius est: qui nunquam separat a christo: **Q**uoniam feriat a negotio: qui nunquam feriat a merito: quo presumat negocium. **Q**uibus autem locis circumscribitur: cui totus diuitiarum possessio est. **Q**ua estimatio diffinitur: qui nec operatio comprehenditur. **N**unc quidem de deo cogitat et sanctis angelis eius: atque de inaccessibili gloria eterne beatitudinis: nunc vero de vitiis diaboli: de peccatis suis: de hora mortis: de pena inferni: de die tremendi iudicii: nunc autem de profunditate scripturarum: de natura virtutum: de propositione morum bonorum. **Q**uia gloriosum tale silentium: ubi eloquia domini eloquia casta sunt. **E**st igitur loquendi et tacendi modus.

Bona mens et verecunda: ut loquatur: multa prius considerat:
quid dicat: cui dicat: quo loco: et tempore. **M**erito sapiens dicen-
dus est: qui novit tempus loquendi. **U**nde bene ait scriptura
Homo sapiens tacebit usque ad tempus. **I**deo sancti domini:
qui sciebant: quod vox hominis plerumque peccato iuncta est: et initium
erroris humani sermo est hominis: tacere amabant. **D**enique
sanctus david ait. **P**osui ori meo custodiam. **P**ropheta custo-
diebat: et tu non custodies: **P**ores autem custodire: si non cito lo-
quaris. **L**ex dicit. **A**udi israel dominum deum tuum. **A**udi enim dixit: et
non loquere. **T**ue enim cras est: tacere: et obedire: nec tamen de
maioris sententia iudicare. **S**criptum est iterum. **A**udi israel: et ta-
ce. **I**saac defferebat patri suo honorem: et obediens eius vo-
luntati: non recusabat mori. **J**esus vero nunc sedulo obsequio
moysen venerabat: et obediens existens in omnibus: tantam gratiam
apud deum meruit: ut illi successor ad regendum dei populum eli-
geretur. **H**elyseus relicto aratro: mactatis bobus: vocante **D**e-
lyam secutus per veram mitemque obedientiam ad tantam mox
ascendit altitudinem: ut spiritus tam excelsi magistri dupliciter in bo-
no discipulo requiesceret. **A**bramam vero ille fidelis senex ad in-
fessionem domini reliquit terram natiuitatis sue: et quamvis in mul-
tis locis frequentes iniurias gravesque pressus foret labores:
nunquam cepte obedientie penituit. **I**nterim enim per obedientiam
et fide placuit deo: ut ei de christo primum promissio fieret. **I**psae
demum dominus noster iesus christus in factis dictisque suis: multum
nos obedientiam docet. **V**era enim subiectio propter deum ap-
prie voluntatis est mortificatio: dum abiecta et indigna se credit:
et deo acceptabile hominibusque dulcem obedientiam parit. **D**eni-
que voluntas propria ex liberi arbitrii presumptione procedens:
obstinata et inobedientibus ipsa bona in peccatum conuertit.
Vir bonus cum bonis suis omnibus habere obedientiam studeat.

Scriptum quippe est. **M**elior est obediētia q̄ victime: et au-
scultare magis q̄ offerre adipem arietū. **Q**uoniā q̄si peccatū
ariolandi est repugnare: et q̄si genus vel scelus idolatrie nolle
acquiescere. **T**ernis q̄trum qualeq; sit inobediē malū: qđ ido-
latrie magicisq; comparat artribus: **A**dolēscētes qui tali re-
pleti sunt malo: subdi dedignantur senioribus: facta vō eorū: aut
dicta: tumida et erecta ceruice nō observant: sed diūdicant: nō
venerando exaltant: sed spernendo exultāt. **S**ed nō impune.
Inde enī evidentē deficiunt: vnde miseri p̄ficere debuerunt.
Hoc autem vult de⁹ ut homo per hominem doceatur: et iuni-
or maiori subdat. **S**i enim angelus angelo imperat: et inter
iubentē et obediētē sūma manet semp cōcordia: videat ille: q̄
grauiter peccat: qui debitam exhibere suis maioribus reueren-
tiam nō curat. **D**e interitione nāq; illoꝝ: qui non obediētes
sunt: et suos seniores suosq; patronos despiciunt: multa dici
potuissent: nisi promisse breuitatis memor: illa studiose prete-
rirem. **E**t quid plura: **U**na enim sentētia obediētibus et in-
obediētibus sufficere potest: quā per se veritas loquitur: dicēs.
Qui vos audit: me audit: et qui vos spernit: me spernit. **I**n-
de illi gaudeant gaudio magno: qui seniores suos veneratiōi
habent et honori propter xp̄m. **M**ulti nāq; de virtute obedi-
ētie multa scripserunt: inter quos pater benedictus de ea tā
terribiliter locutus est: ut fratꝝ etiam bene obediētium cor-
da p̄ nimio terrore ac timore concuti valeant. **S**ed et ille sū-
mus melliflui oris gregorius mirabiliter sup̄exultat: et magni-
ficat eā. **D**emonstrare aut volens quanti sit meriti obediētia:
ita ait vir eloquens. **S**ola nāq; obediētia virtus est: que vir-
tutes ceteras menti inserit: insertasq; custodit. **U**nde primus
homo p̄cepto qđ observare accepit: si vellet se obediē sub-
dere: ad eternā beatitudinē sine labore pueniret. **D**einde idē

doctor: verba que locutus est spūs scūs p os samuelis supi⁹
posita exponēs: ita dixit: **O**bedia quippe victimis iur pponit:
q: p victimas aliena caro: p obedientiā vō volūtas ppria ma
ctat. **T**āto quisq: deū citi⁹ placat: q̄to añ oculos ei⁹ rep̄ssa ar
bitrij supbia gladio p̄cepti se imolat: quo circa ariolādi pccm i
obedia dī: ut q̄ra sit v̄t⁹ obediē demōstret. **E**x aduerso. n. me
li⁹ ostendit: qd de ei⁹ laude sentiat. **S**i. n. pccm ariolādi ē repu
gnare: & q̄si scel⁹ idolatrie nolle acquiescere: sola obedia ē: q̄ fi
dei meritū possidet: sine q̄ quisq: ifidelis eē p̄uincit: & si fidelis
eē videt. **H**ic p salomonē dī i ostensiōe obediē. **V**ir obediēs
loquit̄ victorias. **V**ir quippe obediēs victorias loquit̄: q: dū
aliene voci humili⁹ subdimur: nos metip̄sos in corde supam⁹.
Hinc v̄tas i enāgelio dixit. **E**ū qui venit ad me nō eiciat fo
ras: q: nō veni facē volūtatē meā: s: ei⁹: qui misit me. **Q**uid. n.
suū facē: si eos: qui adueniūt: expulsi s: **Q**uis aut̄ nesciat: qm̄
volūtas filij: a p̄ris volūtatē nō discrepet: **S**z qm̄ prim⁹ hō: q:
suā facē voluit: a paradisi gaudijs exiuit. **S**cōs ad redēptionem
hoīuz veniēs: dū volūtatē p̄ris & nō suā facē oñdit: pmanere
nos int⁹ docuit. **C**ū igit̄ nō suā: s: volūtatē p̄ris facit: eos: qui
ad se veniūt: foras n̄ eicit: q: dū exēplo suo nos obediē subicit:
viā nobis egressiōis claudit. **H**ic rursū ait. **N**ō possūz ego a
meīpo facē quicq: s: sicut audio: iudico. **N**obis quoq: vsq: ad
mortē obedia suāda p̄cipit. **I**pse aut̄ si sicut audit: iudicat: tūc
quoq: obedit: cū iudex v̄it. **N**e igit̄ vsq: ad p̄ntis vite t̄minū
obedia laboriosa appeat: redēptor n̄r indicat: q: hāc cū iudex
venerit suat. **Q**uid ergo mix si pccōr hō obediē in p̄ntis vite
breuitate se subiicit: qm̄ hāc mediator dei & hoīuz ē: cū obediē
tes remunerat nō reliquit: **S**ciēdū vō ē: nūq̄ p obediām ma
lum debere fieri: aliqñ autem bonū qd agit: debet intermitteri.
Neq: enīz mala arbor in paradiso extitit: quā de⁹ homini nō

rangere interdixit. **S**ed ut melius p obendie meritū: hō bene
conditus cresceret: dignū fuerat: ut hūc a bono prohiberet:
quatenus tāto verius hoc qd ageret virtus esset: q̄to z a bo
no cessans: auctori suo se subditū hūilius exhiberet. **S**ed quia
nō nunq̄ nobis hui⁹ mūdi prosa: nō nūq̄ iubent aduersa: sci
endū sūmope est: q̄ obediētia aliq̄ si de suo hēat aliquid: nul
la est: aliq̄ aut si de suo aliquid nō habeat: minima est. **N**am
cū hui⁹ mundi successus p̄cipit: cū loc⁹ supior ipat: is qui ad
p̄cipienda hec obedit: obediē sibi virtutez euacuat: si ad hec ex
proprio desiderio banellat. **N**eq̄. n. se sua obedia dirigit: qui
ad p̄cipienda hui⁹ vite prosa: libidini proprie ābitionis seruit
Rursus cū mundi despectus p̄cipit: cū probra adipisci z cō
tumelie iubent: nisi ex se ipso anim⁹ apperat: obediē sibi meritū
minuit: qui ad ea: que i hac vita despecta sunt: inuitus nolēsq̄
descēdit. **A**d detrimentūz quippe obedia ducit: cum mentē ad
suscipiēda opprobria hui⁹ scilicet: nequaq̄ ex parte aliqua etiā sua
vota cōmittat. **D**ebet ergo obedia aliquid ex suo i aduersis
hēre: z rursūz i prospis ex suo aliquid minime hēre: quatenus z
i aduersis tāto sit gl̄iosior: q̄to diuino ordini ex desiderio iūgi
tur: z i p̄spis tāto sit verior: q̄to a p̄nti ipa: quā diuinit⁹ perci
pit: gl̄ia funditus mēte sepat. **H**ec ergo tāti doctores eniden
tissimis assertiōibus: moyses z paulus proculdubio testātur.
Quere: z lege: quid vterq̄ eoz fecerit. **V**erūtamen iter hec
scire oportet: q̄ innoxius mētib⁹ virt⁹ sēp obediē iūgit: oñio
restante qui ait: **O**nes mee me audiūt: z ego cognosco eas: z
sequūtur me. **R**edēptori igit suo nō obedit: qui innocēs nō est:
z inocēs esse nō pōt: qui obedire p̄p̄nit. **S**ed necesse ē: ut ipa
obedia nō seruilī metu: sed charitatis affectu fiat: non terrore
pene: sed amore iustitie. **N**ulla quippe innocentia: nulla vero
obedia est: nisi in eis charitas fulgeat: q̄ virtutes om̄s trāscen

dit. **S**epe. n. obedia sub timoris spē palliat. **I**git: si videris iu
nenculū desidē ad obediendū: z velocē ad loquēdū: nō dubites
eū varijs ai passionib⁹ p̄serti supbie peste laborare. **I**nobedia
enī sequit^r supbiā matrē suā: sicut bāes. **E**qu⁹ idomit⁹ evadet
dur⁹: z fili⁹ remissus evadet p̄ceps. **S**icut supbia equi idomi
ti i p̄cipitio p̄na est: ita lascivia adolescētis indisciplinati: i p̄ccī
ruina p̄xia est. **L**oq̄re. n. maior natu: decet. n. te. **A**dolescēs lo
q̄re vix i cā tua: cū necesse fuerit. **S**i bis interrogatus fueris:
habeat caput responsum tuū. **I**n multis esto q̄si nesci⁹: z andi
tacēs simul: z loqui i medio magnatū ne p̄sumas: z vbi sūt se
nes: nō multū loquaris. **A**nte grādinē p̄bit corruscatio: z an
tēcundia p̄bit grā: z p̄ reuerentia accedet grā bona. **E**x his
nāq; verbis sapie itelligere potes: q̄tū virtutes supi⁹ posite:
iuniorē eratē adornēt. **P**ueri. n. a puritate dicti sunt: z decet:
ut in eis regnet simplicitas: z innocētia: z puritas: hoc est vir
ginitas. **C**um his crescant: z in his p̄seuerent: ut mereant^r se
qui agnū: quocūq; ierit. **A**dolescentes aut iuxta noīs hui⁹ int̄
pretationē p̄ dies singulos in bonis opibus crescētes: verēcū
diā diligāt: taciturnitatē custodiāt: silq; in exhibēda obedia ni
mis ferueāt. **I**stas quippe virtutes i primo p̄stituim⁹ loco: ve
lut qdā incrementa bonoz opex: ut p̄ eas ad castitatē: z humili
tatē: z patientiā: que secūdā partē obtinent: recto tramite vale
ant p̄uenire. **C**astitas igit: qz uterq; sexus vitio libidinis
egrotat: nisi aliaz virtutū ope fulciat^r: facile labit. **E**t proinde
nimio studio seruanda est: qz semel amissa: non reparanda est.
Prima nāq; tela sunt oculoz: secūda verbox. **I**n desiderijs
enī ē oīs ociosus: z desideria occidūt pigz: z iō suffragat ei plu
rimū vecūdia: q custodit oculos: z taciturnitas: q custodit lin
guā: atq; obedia: q mentē occupat: corp⁹ qz fatigat ieiunijs: vi
gilijs z oronibus: z ope manū. **S**z necessariā p̄ oibus hz

humilitatē: qua p̄seruent̄ habita vsq; i finē. **A**dult. n. in ipsa
senectute p̄ supbiā in luxuriā ceciderūt. **Q**ua p̄ re timendū ē:
z cauedū: ne subit⁹ calor longū supet ips: z impudicos senes
etas lasciuia p̄dēnet. **S**ine cā laborat: qui virtutes sine humili
tate p̄gregat. **T**eneda ē itaq; semp būilitas: custos puditiē: ma
ter patientie. **V**era aut̄ patiētia nō nisi p̄ pfundā humilita
tē nec acquirit̄: nec tenet̄. **H**anc vō quisquis veracit̄ hēt: nec
beneficio celle: nec p̄fugio solitudinis indiget: z si ei aduersita
tis aliquid acciderit: nō tristatur: sed adhuc diligenti deū oīa
coopant̄ in bonū. **I**ste timet in p̄speris: gaudet i aduersis. **A**
mat z adiuvat se p̄sequētes: qz eū patiētia z benignitas cōmit
tant̄ velut idiuīdue comites. **S**iquis igit̄ hz aīam virginalē:
z amator ē puditiē: n̄ v̄z mediocrib⁹ eē p̄tēt⁹: q̄ cito exolescūt:
z exorto caumate arescūt: sed p̄fectas virtutes sequat̄: ut lomē
hēat sempiternū. **Q**ui. n. p̄ficere studet: semp iuenit: quo cre
scar: z p̄ dies singulos se ipso melior fiat. **A**dolescēs p̄fice: mā
cipat⁹ es xp̄i fuitio: z cepisti magna agē: z excelsa imitari: p̄for
tet̄ cor tuū: z virilit̄ age. **M**agna tibi dabit̄ gl̄ia post victoriā:
lz lubricū sit iter: qd̄ incedis: n̄ de dñi auxilio p̄fidens: desere
ima: q̄tum vales: z sūma petere: nō deficias: neq; tepescas:
ut gradū p̄fectionis possis ascendere: ad quē nō nisi multis la
boribus puenit̄. **E**uge euge: initia trāscende: ad supiora tēde:
ut deo in voce exultationis canticū graduū cantēs. **T**ibi vō
de radice ad cacumen festinanti: liber patet ingressus ad illas
quattuor virtutes principales: que i adolescentibus inchoāt̄:
in iuuenibus augent̄: i senibus p̄ficiont̄: qz matura etas mul
tis laboribus exercitata iā nouit p̄ experientiā: qd̄ didicit per
sciam. **I**nde non īmerito prudentiā z fortitudinē iustitiam et
tēperantiā in tertio p̄stituimus gradu: qz p̄ eas maxie istrūit̄
mores: z bene viuendi magisteriū docet̄. **S**ed ex his pruden

ipsa
dū ē:
senes
domili
itima
milua
er: nec
uersua
deū oī
eris. **A**
as cōmē
irginalē
prolecin
ut lūmē
quo cū
ice: mī
ri: pfoz
ctoria:
desere
pescas:
vltis li
ora rōde
Tibi rō
ad illas
inboāt:
as mul
cit per
am et
trūit
uden

ria agnitione veri delectat. **I**ustitia dilectionē dei et proximi
seruat. **F**ortitudo metū mortis p̄tēpnit. **T**empantia afflictio
nē carnis tēperat. **P**rima. n. intelligit: secūda bene vivit: tertia
appetitū cobibet: quarta modū imponit. **T**res ille supiores:
qđ honestū est opant. **H**ec aut quarta decoz agit illud: qđ ex
radice honestatis proficiscit. **S**i quidē prudentia agnitio ē ve
re fidei et scīa scripturaz: in qua intueri oportet illud trimodū
genus itelligētie: quoz primū est historicū: secūdū allegoricū:
tertium supior ille intellectus: quē dicūt anagogen. **I**ustitia
vō est deū timere: religionē venerari: honorē ferre parentib⁹:
patriā diligere: cūctis p̄desse: nocere nulli: fraterne charitatis
vinculū tenere: picula aliena suscipe: opē ferre miseris: boni vi
cissitudinē repēdere: equitatē in iudicijs. **F**ortitudo aut est aī
magnitudo: p̄tēp⁹ bonoz vel diuitiaz. **H**ec aduersis aut pa
tienter cedit: aut resistit fortit. **N**ullis illecebris edomat: ma
lis aduersis nō frangit: nō eleuat secūdis: inicta ad labores:
fortis ad picula: pecuniā negligit: auaritiā fugit: p̄ inuisa picu
la animū p̄parat: molestijs nullis cedit: glorie canet appetitū.
Sed in̄ has tēperantia est nimis pulchra virt⁹. **E**st. n. mod⁹
vite ēī oī vbo vel ope. **H**ec aut sobrietatis et v̄cūdie comes
ē: q̄ alio noīe vocat modestia. **M**ūilitatis regulā custodit: trā
quilitatē aī seruat: et p̄tinentiā et castitatē diligit: fouet decus et
honestatē: restringit rōne appetitū: irā p̄tēpnit: nec rependit cō
tumeliā. **H**is tu plagis celi: includere bō dei. **H**is tu armis
bellator xpi accingere: p̄tegere: et ornare. **I**ste curr⁹ igne⁹ te
forte milite gestabit p̄sumato cursu ad celi palatiū: ut assistas
regi tuo: cui certasti bonū certamē: fidē fuasti. **B**ene rege hāc
quadrigā virtutū: et sede in ea firmus: ut illo vehiculo vebi at
tius: et introduci valeas tricamēratā domū i sūmo mōtis verti
ce collocatā. **H**anc dico firmā fidē: spem incōcussam: p̄fectam

charitatē: q̄ oēm seruile foras emittit timorē: vbi viā mādato
rū dī dilatato corde currit. **H**inc aīa iusti sedes sapie scā: pla
no moderatoq; icesu portat deū sessorē suū. **H**uic aut viner
xps ē: z mori lucrū. **U**ir discret⁹ z ptēplator rānsit quotidie:
visionēq; mirabilē cernit. **T**rabit a deo: z ardētī desiderio cur
rit p⁹ eū. **S**i aut montē istū excelsū: hāc q; pulchrā domū in
habitaueris: poteris z tu sepissime itucri terrā illā promissio
nis: terrā lacte z melle manātez: vbi verus israel morat⁹ z vira
tis papulo ī eternū pascit⁹. **S**z tu dicis mibi. **Q**uā fidē ī pzo
loco nō posuisti: q̄ ē ī xpīana aīa fōdamētū oīz virtutū: **F**ace
rē vtiq; nisi fides cresceret. **N**isi at fides cresceret: apli dño
minie dixissēt. **A**t auge nobis fidē. **A**ōrīnua. n. opatiōe virtu
tū: z assidua meditatiōe scripturaz scāz: fides erudit⁹: z erudiē
do illuiat⁹: z illuiādo auget⁹: z augēdo pficit⁹: z pficiēdo stabili
tur: ita vt nullo turbine hereseos: vī psecutiōe moueat⁹ de loco
suo. **I**glī p⁹ q̄ bō p fidē cognoscat creatorē suū. ignorantia
mater omnium vitiōrum eius possidet animam. **E**rgo igno
rātia nox ē: fides vō dies. **S**icut dies crescit p horas: sic homo
auget⁹ p illūinationē diuīe grē: z p documēta mris ecclīe. **P**ri
mū itaq; sincera radix scē fidei ī terra hūani cordis plātā: cui ī
seret⁹ ramusculus ille bone punle arboris. i. timor dñi: qui dī ī
itiū sapie. **C**ū hec īcipit: z cū hoc ascēdit vsq; ad plenitudinē
luminis. **C**ūq; fides adulta plena fuerit: velō qdā magna ar
bor: diuersa ī se hñs poma: ex quib⁹ reficit⁹ aīa plena dño: tunc
adheret timor ille scūs frīne charitatis: qui pmanet ī scīm selī.
Hec ē. n. fides illa q̄ p dilectōez opat⁹: vt bō noua creatura ef
ficiat⁹: fides prudētissima: z inuictissima: q̄ iter vba altricatiōis in
tpe psecutiōis: vel ī die necessitatis supari nō pōt. **Q**uapp fi
des firma z charitas plena fide comites z īsepabiles sorores
pcta ī se gñā virtutū ptinētes: vīz pfectū efficiūt q̄rū possibi

le ē eū pfici i hac vita plena miseris et errorib⁹. Iste illud apłi
i vitate dicere poterit: **Q**uis nos sepabit a charitate xp̄i: **T**ri
bulatio: an āgustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an picu
lū: an gladi⁹: **T**err⁹. n. suz: qz neqz mors: neqz vita: neqz āgeli:
n3 p̄cipat⁹: neqz p̄tates: neqz virtutes: neqz istātia: n3 futura
neqz fortitudo: n3 pfūdā: neqz altitudo: neqz alia creatura: po
terit nos separare a charitate dī: q̄ ē i xp̄o iesu dño n̄ro. **H**ec āt
disciplia bone vite: et recta series virtutū. **I**sta ē via regl̄is: p̄
cedentiū trita pedib⁹. **A**mbula i ea o grex adolescentiū: et noli
decliare ab ea: neqz ad dexterā: n3 ad sinistrā. **I**lle quidez ad
sinistrā decliat: qui vitia sub spē virtutū latētia sūmo ope non
enitat. **P**er hec. n. mlti decipiūt: et ignorant se esse deceptos.
Itaqz dupl̄r rea ē aia: si et bonū nō facit: vñ spūalr vinar: et la
teat. **S**upb⁹ vult se credi pstantē: prodigus liberalē: temerari⁹
fortē: inhūanus parcū: gulosus hūanū: ipudentia pstantie sibi
nomē ascribit. **P**rocacitas applionē libertatis ondit. **E**loqn
tia: v̄bositas fingit: et curiositatis malū: sub studii spūalis colore
delitescit. **N**ā iterdū sub p̄textu iustitie crudelitas agit: et cō
putat eē viri⁹: qd̄ nimiz est vitiū. **S**icut remissa segnities: mā
suetudo esse credit. **E**t qd̄ agit torpēs negligētia putat ager
indulgētia pietatis. **I**stē timor sub spē obedie occultat: et dici
tur viri⁹ hūilitatis: qd̄ tñ vitiū ē timoris. **P**orro vitiū inque
rudis: virtutē se vult vocari solitudis. **E**t p̄cipitatōis facilitas
feruor boni studii credit. **E**t bñ agendi tarditas consiliū mora
eē vī: dū tñ ista sit viri⁹: illa vitiū. **H**ec et si hūanit⁹ possunt di
scerni: tñ sine dono dī: q̄tū mibi vī: nec vtutes possunt bñ: nec
appetī: nec eaz similitudines: q̄ sunt vitia virtutes imitantia: dēcli
nari. **S**ed sciendū est: q̄ quedā sūme virtutes sunt. **N**ā a qui
bus hñt: vtiqz veraciter habēt. **D**octria: ieiuniū: castitas scia:
et his filia medie virtutes sunt: qz ad vtilitatē et p̄nitē possūt

hri. **N**ō pōt esse veritas cū mendatio. **P**udor cū petulantia.
Fides cū pfidia. **C**astitas cū luxuria. **A**dversus imperius vi
tior: pūis est virtutib⁹ pugnandū. **C**ōtra luxuriā: adhibetur
cordis mūditiā. **C**ōtra odiū: dilectō. **C**ōtra iracūdiā: paciētiā.
Cōtra timorē: fidutiē virt⁹. **C**ōtra tōporē: fervor boni studii.
Opponat trīstitiē: gaudiū. **A**ccidie: fortitudo. **A**varitiē: largi
tas: **S**upbie: hūilitas. **P**ricipaliū septē vitior regia ⁊ ma
ter ē supbia: que oīz deterior tāto imo iacet: q̄ro i aliū se eri
git. **S**eptē principalia pariūt de se multa vitia: q̄ ita sibimet q̄
dā cognatiōe iungūt: vt ex altero alterū oriāt. **S**upbia: sicut
est origo oīz criminū: ita ruina petaz virtutū. **I**pā est i peccō
prima: in p̄flictu postrema. **D**e supbia nascit̄ arrogātiā: que tā
in scīs q̄ in iūctis cavenda ē. **N**e ei: qui sibi magis placere stu
det q̄ deo. **P**er zenodoriā maxie subicit sibi diabolus mona
chi: q̄ p̄ eā ab hūilitatis culmie deiecit. **S**ūma itaqz virtus
monachi: hūilitas. **S**ūmūz vitiiū est supbia. **S**upbiēdo: p̄tem
dendo: ⁊ dimicādo: murmurādo: detrahēdo: susurrando: negli
gendo: p̄tēpnendo: ⁊ proprias volūrates faciēdo: infinitas mo
nachi: qui nūc sunt: culpas incurrūt. **H**inc ē q̄ ex hoz magna
multitudine: qui sc̄lm deserūt: rari valde inueniūtur: qui morti
ficatis vitiiis ascēdere p̄tēdāt ad p̄fectionē virtutū. **H**ec aut̄ si
gnificāt illa sexcenta milia armatorū: qui d̄ terra egypti educti
sunt: dno aut̄ solūmodo hoies. i. yosue: ⁊ caleph: ex illis oībus
terrā promissionis igressi sūt: regredi aut̄ volentes in egyptū
p̄strati in deserto diuersis generibus mortui interierūt. **P**er
egyptū intellige mundū. **P**er pharaonē diabolū: qui est rex
sup oīs filios supbie. **P**er mare rubz: ablutiōez peccōz om
niū. **P**er egyptios i eo mortuos: ipā peccā que sūt exercit⁹ pha
raonis. **T**u quidē iā egyptū deseruisti: pharaonē fugisti: ⁊ lo
tus a sorde tua subuersis currib⁹ canticū letitiē dno cecinisti.

Tandē ingressus solitudine: ad montē synay puenisti: vbi data
sūt tibi p̄cepta vite: et iustitia celestis disciplinē: q̄ corā deo et s̄a
ctis ei⁹ tu pollicit⁹ es observare. **Q**uāvis. n. hec oīa feceris:
noli tū esse secur⁹. **M**ulta hñt p̄cula i ip̄a: qua incedis: herēo.
Ibi certe igniti sūt sp̄entes: qui p̄curiūt et interimūt murmu
ratores. **I**bi lepra q̄ inficit et deturpat detractores: et susurro
nes. **I**bi seuis gladi⁹ qui deuorat fabricatores ydoli et culto
res: illos videlz monachos: qui sectant̄ auaritiā: q̄ est ydolorū
feruit⁹. **H**āc dicit apl̄s radicē oīz vitioz et maloz. **S**cito tū:
q̄ nisi tepidissimos monachos illud ipugnat vitium. **E**t tu ca
ue: ne p̄ter victū et vestitū aliud aliquid hēas: neqz velis hēre.
Detestare supbiāz: fuge p̄tensionē. **R**ectores mōasterii dilige
vt parētes: time vt dños: crede esse salutare qd̄ iūiungunt. **S**ed
hec custodire nō poteris: nisi pri⁹ te stultū facias: vt sis sapiēs:
nihil. s. discernēs: nihil indicās ex his q̄ tibi fuerit ip̄ata: sed cū
oī simplicitate et fide: semp obēi am exhibeas. **I**llud tūmō sc̄m
illud vtile: illud sapiēs indicās: qd̄ tibi vel lex dei: vel senioris
examen indixerit. **T**errebat te illoz exemplum: qui aduersus
moysen rebellauerunt: quoz alios celestis flamma combussit:
alios autē infernus viuentes suscepit. **D**eficiet mihi tempus:
si velim omnia per omnia pandere. **I**llud tibi inculcandū vi
deo: quia dum viuimus inter laqueos currimus. **N**usquam
tuta pax: prob dolor: nusquā tuta requies: vbiqz bella: vndiqz
hostes: pharao enī cū suis egyptiis retinet exēntē. **C**lades
ibi pluriē in medio itinere: q̄ ipediunt nimis cūtez. **I**n extrēa
vero pte: an̄ ipm hostes diri et fortes: qui resistere cupiunt: ne
terrā p̄missionis possis intrare. i. amalech: seon: og: moab: filis
amon: et latrūculi montis seyr. **S**i autē forte his sup̄atis per
multos labores optimaz ingressus fueris terram: videbis q̄
i ip̄a ēt nō valebis eē secur⁹. **E**nī vō remanēt allopbili: et alias

in circuitu tuo reservat gētes: i quibus te de^o expia^t: Etz vili
 gas eū: sempqz manū ei⁹ respicias: ne forte cū comederis: z sa
 turat⁹ fueris: obliuiscaris eū. **I**git p septē gētes: q̄ ex illa ter
 ra expulse sūt: intellige septē capitalia vitia: quoz duo carnalia
 sunt. i. castrimargia z fornicatio: reliqua spūalia: que in mēbris
 suis talit^r distinguūt. **B**ule p̄cupiscētia in quibz modis diui
 dit^r. **P**rimo: si ante tēpus cibos quis appetat. **S**cdo: si laurio
 res escas querat. **T**ertio: si diligenti⁹ quosqz cōes cibos quis
 p̄curet. **Q**uarto si viles escas nimīū quis sumat. **Q**uinto: si
 quisqz ex desiderio q̄d cūqz sumat. **F**ornicatio trimodo ge
 nere. **P**rimū: dū p volūtatis luxuriā p̄mixtio explet. **A**ltez:
 dū sola atrectatione lux⁹ carnis p̄ imundiciā puocat. **T**ertiū:
 dū intētiōne turpiū cogitationū: nocturna quisqz illusione pol
 luitur. **E**st z quartū genus iuxta scripturā: sicut idolatria: z
 auaritia. **S**ed z oīs imunda pollutio: fornicatio dī. **S**ilar
 gīria: in gemina distinguitur pena. i. p̄cupiscētia rei agende: z
 in metu carende. **E**st z tertiu⁹ genus pestis huius: qm̄ mona
 chus ex ipsis necessarijs: sine quibus vinere nō pōt: plus desi
 derat habere: q̄ necesse sit: aut volum⁹ ea in monasterijs possi
 dere: que si essemus i seculo minime hēre valeremus. **T**re
 genera tria sūt. **U**nū: qd̄ ardet intrīsecus. **A**liud: qd̄ in verbū
 sine opis effcū p̄rūpit. **T**ertiū: qd̄ nō ad horā fernēs: ut illud
 dirigit: sed p dies z tpa reservat. **E**x illo quippe calor z indi
 gnatio: ex isto nascit^r odiū: que oīa equali sunt a nobis horrore
 damnāda. **T**ristitiē vitiū in tres diuidit^r ptes: quaz prima
 tēperata z rōnabilis: de delictoz plenitudie veniens: altera p
 turbata z irrōnabilis: de anxietate metus: seu de desperatiōe
 pccōz exorīens. **T**ertia: de iracundiā: vel de illato dāno: ac de
 siderio p̄pedito p̄cedēs. **A**ccidie genera duo sūt. **U**nū: qd̄
 ad op⁹ dī pigritari mōachū facit: ac dormire p̄pellit. **A**liud: qd̄

vagari huc illucq; facit: ac fugere cohortat' de fratru: cu quib;
vuit: societate. ¶ **H**ec. s. sex vitia quadā iter se cognatiōe sūt
pūcta: ita vt prioris exuberātia: sequētis efficiat' exordiū. **E**x
primo. n. scōz: ex scōo tertiū: sic z zc. **E**t iō ecōtra sili mō atq;
eadē rōne pugnandū est: qz primo deuictio: aliud facili⁹ deuin
citur. **E**t illa vitia: licet inuicē sibi sint cōnexa: ea: quā dixim⁹:
rōne: spāl'r tñ in tres copulas diuidēde sūt. **C**astrimargie for
nicatio: **A**uaritie ira: **T**ristitie accidia peculiari psortio federā
tur. **S**ed his supatis maior tibi restat pugna: z tanto grauior
q̄to ista āplius fuerint deuicta. ¶ **A**rripiendū nāq; tibi est to
tis viribus inge certamen: p̄ crudelissimā z triformē bestiaz. i.
supbia inanē gl'iam z inuidiā. **C**uius i vno corpe tria capita:
z in ipis capitib⁹ dētes ferrei cōminnētes oia. **Q**uā mltos vi
ros hec imanissima bestia momordit: z deiecit: atq; sub pedib⁹
suis pculcauit. **C**ircūda itaq; tibi fortē armaturam: vt possis
stare p̄ tantā nequitiam. **I**ndue te lorica charitatis: accinge te
gladio sp̄s: qui est vbu dei. **S**ume scutū fidei: pone galeā salu
tis z spei i capite tuo: sint pedes tui calciati in pparatōe euāge
lii pacis: vt nullus in te pateat locus insidiis potētis aduersa
rii. **C**aput supbie: sicut caput vipe: furor eius vt furor draco
nis: z flatus eius letifer: vt isanabilis flatus reguli. **I**llud. n.
pstantius ceteris tres venenatas: ex vipereo ore ad feriendū
educit linguas. **P**rima eos pcutit: qui p trāsgressiōis culpā
cōreptui bñt diuina pcepta. **S**cōda illos: qui ex pseruatiōe mā
datoz extollūt in elatiōe virtutū. **T**ertia eos: qui p contuma
ciā mētis subdi dedignātur maioz impiis. **Q**uidam aut pro
carnalib⁹: quidā aut p spūalibus supbiūt: z est vna supbia sub
diuerso colore. ¶ **X**enodorie alterū caput: multiforme prodi
giū z multiplex malū: diras voces: z rugit⁹ terribiles: ex tur
gidis faucibus quadriprito mō altius eflat. **N**ā sunt: qui bñt

bona: et donatē ignorāt. **E**t sūt qui se dicūt p suis pcedētib⁹
meritis dōa accepisse: n̄ p grā largiētis. **I**te quidā sūt: qui qd̄ n̄
hnt: hnt se p tumore existimāt. **S**ūt et alii: qui cōtēpnendo ce
teros: putāt se hnt aliquid singlariter. **S**ed illa elatio ceteris
pnitiosior est: de singularitate iactantie veniens. **H**ec autē dira
lues: q̄nis se ad alta erigat: et impleat clamoribus aures: non tñ
ei iuxta quā hnt extollētaz: est vis et potentia. **I**psa quoq;
inuidia duplices euomit flāmas. **H**oc autē caput tertiu: modo
illū vrit: qui meliori inidet in id qd̄ ipse nō est: mō illum afficit:
qui quēlibet p̄similē dolet sibi esse equalē. **U**t hec tria discer
nere valeas: do tibi inditia. **S**upbia. n. rubet. **Z**enodoxia al
bet: **I**nuidia palet. **F**uror igneus in supbis ex indignatione.
Candor in ypocritis ex simulatiōe. **P**allor i inuidis ex nimio
dolore. **H**is ita digestis: rectius septē criminalia vitia deno
rant: q̄ dinumerant v̄t mihi videt: qz sicut princeps septē vi
tiorū diabolus: nos eorū subdit potestatibus: ita xps deus nō
ster spiritu septiformis grē plenus a dominatu iporūz eruit:
et sibi subditos facit. **S**ed scire te oportet: q̄ ista vitia diuer
sos ortus vel dissimiles effectus hnt. **S**ula. n. et fornicatio qz
nō nisi p corpus expleri possūt: carnalia sūt: et iō corporali idi
gent afflictioe: simulq; remotiorib⁹ locis: v̄t veloci⁹ curari que
ant. **A**uaritia et ira: lz nō sint eiusdē nature: nā prior extra na
turā est: sequēs autē origiale v̄r: q̄ bō irascibile aīal ē: si lī tamē
oriūt mō: si quidē cōmotiōis cās extrinsecus p̄cipiūt. **T**ri
stitia et accidia nulla extrinsecus accidēte pronocatiōe genera
ri solent. **S**uperbia zenodoxia atq; inuidia: sine corporali
ministerio cōsumantur. **A**d hec curanda: que sp̄ualia dicūtur
multū prosunt hūana consortia: maxie si inter bonos pruden
tesq; viros viuas: qui illa semp redarguāt. **S**ed inter hec
sciendū est: q̄ in quibusdaz ventris ingluuiēs: in quibusdā for

nicatio principalē obtinet locū. **I**n aliis supbia: in aliis zenodoxia arcē tenent. **I**n quibusdā ira: in quibusdā auaritia seu tristitia: aut aliquid eorum sibi tirānidē vēdicat. **E**t iō oportet unū quēq; nīm s; qualitātē belli: quo principaliter infestat pugnā arripe: ita ut aliū necesse sit aduersus vitium qd̄ tertiū ponitur primū exercere p̄fictū: aliū contra quartū seu quintū: et ita p̄ ut vitia in nobis optinēt principatū. **U**t q; impugnationis exigit modus: nos quoq; o; ordinē instruere p̄lior; et sic q̄ illud vnū fortit pugnem⁹: ut alia a quib⁹ min⁹ ipugnamur n̄ negligam⁹ atq; ita totis virib⁹ laborem⁹: ut nō de n̄ris laboribus: s; de dei auxilio p̄fidam⁹. **H**oc. n. modo ad puritatē cordis: et ad plenitudinē virtutū valebimus x̄po adiuuāte puenire. **I**llud etiā nō minus te scire volo: q; varie in oibus sunt p̄sp̄siones. **U**nde alia vitia tranquillis et lenib⁹ morib⁹: alia duris et asperis vicina sunt. **S**epe aut qd̄ istis placet: illis displicet. **D**iabolus. n. dū decipe quēq; querit: prius naturā vniuscuiusq; itendit: et ide se applicat: vnde hoīez ad peccatū inspexerit. **E**x ea quippe pte hoīez diabolus temptat: qua eū p̄ excrecentez humorē facile ad vitia inclinare p̄spicit: ut s̄m humoris consp̄sionem adhibeat tēptationē. **N**ullus ergo culpam non estimet quā ex p̄sp̄siōe propria sustinet: sed q̄tū valet q̄ id qd̄ tollerat pugnet. **N**ā si p̄sp̄sioni cedit: tēptationi vel vitio nequaquā resistit. **I**git p̄stantes et duri mores semp q̄ supbiā irā: et crudelitātē parit repugnēt. **I**ocūdi aut et lenes q̄ inanē gl̄iaz ypocri sis: et falsaz pietatē p̄cipue certare n̄ cessēt. **I**stud nāq; hoīum gen⁹: laudis amor facili⁹ capīt. **N**eminivlt displicet. **O**ēs eq̄nimit pōtare vī. **D**ecipiūt et d̄cipiūt: et q̄to hoīb⁹ placet: tāto fiūt dō odibiles. **S**criptū ē. **A**stuti et silatores p̄nocāt irā dī. **B**oni. n. viri timētes d̄m id ipsuz qd̄ eē meruerūt: videri refugiūt. **S**uave la⁹ būana: bonos cruciat: malos letificat. **D**uplici aut

damnant hypocrite: sine p oculo iniquitate: sine p apta simu
lariōe. **N**ā semp hypocrite iacet. **D**e synce pmanet. **N**am q
simulata sunt: diuturna esse nō pnt. **H**ypocrite foris cādidi:
intus sordidi. **A**matōr vane glorie: vnde possit landari: agere
nō quiescit. **N**ō nulli falsa opinione arrogātie se pfectos esse
existimāt: dū nō sūt: qui ab ortis rērationib⁹ inotescūt. **T**anto
quis fit veritati viciniōr: q̄ro se lōgi⁹ eē ab ea fuerit arbitrat⁹.
Est hūilitas formidis z ignorātie: q̄ nō ē laude digna. **H**ypo
crita vba scōz bz: vitā nō bz: cui semp iactātia oculos: quibus
de⁹ videri pōt: claudit. **S**upbis z libidinosis pl⁹ dñat diabol⁹.
Trāfacta libido semp sui reliquit penitudinē: nūq̄ sariat: z ex
tincta reaccēdit. **N**e illi: qui tūc habuerit terminū luxurie: qñ
vite. **Q**uō vinū p potatē facit: z postq̄ surrexerit: neqz man⁹
neqz pes neqz mēs suū officiū tenet: z oīs ei⁹ bylaratio vti⁹ i
ruinā. **U**ir supb⁹ nec decorabit: nec volūtātē suā pducet ad fi
nē. **S**ep. n. pscia fui dei hūilis dz eē z tristis. s. ut per humilita
tem nō superbiat: z p vtilē merorem cor ad luxuriā non dissol
uat. **D**ei seruū sine intermissione orare: legere: z operari
oportet: ne forte mentē ocio deditā vitia sibi poccupēt. **A**dēs
xpo dicata sic caueat minora vitia: ut maiora: qz a minimis in
cipiunt: qui in maxima prozuunt. **S**atis delicate se palpat: qui
vult sine labore magno studioqz cōtinuo vel vitia supare: vel
virtutes acquirere. **A**ia aut mole carnis pssa: sicut difficile ad
virtutes surgit: ita facile in vitia cadit: qz illa in imo sunt: ille
vō in sūma arce pssitūt. **D**eniqz nō nulli: qz nō p dei amore se
culo renūciant: laborare nō curant. **U**tinā q̄ mūdus relinqui
mus: voluntas sit: nō necessitas. **Q**uia. n. nō rigida intēione
monachi pfectionē sectant: q̄ro supni amoris ppositū dissolu
te appetunt: tāto pcliuius a mūdi amore denuo reducuntur.
Ex quibus ali⁹ corporis voluptatē: ali⁹ honorem requirunt.

Sed qui ad hanc persionē sanctitatis p̄tendit: ut alijs q̄q̄
p̄esse desideret: ille nō discipulus xp̄i: sed prauitatis sectator
existit. **F**erre. n. crucē: z nō mori: hypocrītaz est. **I**lle aut̄: qui
se. p̄ dō duritie tradidit monachoz: assidens ōz esse i ōionib⁹:
lachrymas suas dō nō homibus offerre: ieiunia in aurige mo
dū. p̄ lassitudine z viribus corp̄is tēperare. **Q**uapropter
nō te pigeat bone frater: q̄tum potes acibus sc̄is insistere: ut
laboris tui fructus quādoq̄ possis p̄cipere. **H**oc solū attēde
q̄ monachus factus es: z iō ea age: que monachi sunt. **I**nter
eos cū quibus viuīs: sectare meliores. **I**n oī gradu z ordine
optimis p̄mixta sunt pessima. **A**nimosos senes z pertinaces:
quos vides in his abundare piculosis tēporibus: noli imitari.
Mores vitāq̄ eoz fuge: ne tibi sint in laqueū z ruina. **Q**uā
multos iudices israhel turpiter vitam suā negligentes: rex ba
bylonis i terrā captiuitatis z p̄fusionis possidet: z q̄ multi iu
venes spū fernētes dño seruientes vim faciūt celo: totisq̄ vi
ribus sibi diripiūt illud. **U**tinā taliū p̄conia iuuenū n̄i imita
rent̄ senes: ut annosa redderet senectā: qd̄ tenera fert sponte
adolescētia. **S**i tu vis p̄ficē: nō respicias: quid mali faciūt alijs:
sed quid boni ipse facere debeas. **N**ōne cernis negociatores
z milites multa sustinere picula: ut ad incertos honores z pe
rituras diuitias pueniāt? **I**sta quippe seruāt cū aīe discrimie:
q̄ cū plurib⁹ tribulatiōib⁹ iueniūt. **Q**uid tibi dic: rogo: faciēdū
est: qui venditis oib⁹ p̄ciosam q̄ris margaritā: z emptū habes
agz: vbi thesaur⁹ latz: quē fur auferre nō pōt. **N**ecessē ē tibi:
oēs isidias p̄canere sollicitē: ne si ruinā passus fueris: p̄ gloria
bēas ignominiā. **Q**uis sis in tuto: noli esse secur⁹. **F**requentē
in media trāquillitate vitioz syrrib⁹ incauti z desides obrūit̄.
Quia p̄hdolor animātia nutrit hui⁹ seculi desertū: q̄ negligē
tes monachos duris moribus depascunt. **E**t qm̄ credo te

posse plus perficere oratione quam ista nostra exhortatio: addam et
formulam orandi: ut legendo et orando esurienti anime duplicem tri-
buas refectionem: et quod desideras: apud deum facilius valeas ob-
tinere. **¶** Dimio. n. coactus desiderio: quod de salute tua habes: istud
supra vires meas assumpsi negotium: ut vinculis verborum meorum
ad instructionem tuam pariter sententias colligerem. **¶** Nec tu me
ditare. **¶** Nec in tabulis cordis tui scribe. **¶** Et ut scias per quam
viam incedere debeas: et ut perficere possis opere: quod discis lectio-
ne: clama ad deum: sine quo nihil boni agit: clama peccator clamo-
re magno in toto corde tuo: et flebilis supplexque tu ora hoc modo.

Pars tua sumus domine: quam tulisti de manu amorreorum
in gladio et arcu tuo. Gladius tuus sermo viuus et
efficax: arcus tuus incarnatio tua. **¶** Ibi enim velut cur-
uato sapientie ligno: et ipsa quodammodo flexa diuinitate nervus
carnis vehementer extensus: et humanitas ineffabiliter acta
cognoscitur. **¶** Pars ergo tua sumus: et populus acquisitionis
tue: quam acquisisti verbo predicationis tue et mysterio incarnationis.

In circuncisione domini nec nervus rumpitur: nec os comi-
nuatur: ut robustiora quoque et firmiora seruetur illesa.
Aperitur autem cutis: amputatur caro: sanguis effunditur: ut il-
lecebrosa molities castigetur. **¶** In carne quidem peccatum: quod in ea ma-
net intellige. **¶** Nec igitur verba circuncisionis spiritu non littera implebis: si vela-
men excusationis et dissimulationis per propunctionem cordis et professio-
nem oris amoveas: si peccati consuetudinem correctione perversationis ab-
scidas: si denique ut necessarium est: occasiones quoque peccati: et fo-
mitem fugias concupiscentiarum.

Aqua emundationis: in quo propunctio. **¶** Res rini salutis fluxerunt a corpore iesu: Verbum dolo-
ris: in quo confessio. Sanguis aspersionis: in quo afflictio.
Aqua emundationis: in quo propunctio. **¶** Deo gratias

ExPLICIT tractatus sancti bernardi abbatis claravallensis. de ordine
vite et morum institutione.

Incipit tractat⁹ sci bernardi d⁹ gradib⁹ hūilitatis z supbie.

Rogasti me frater godofride: ut ea q̄ de gradib⁹ humilitatis corā fratrib⁹ locutus fuera: pleniori tibi tractatu differerē. **Q**ui tue petitioni digne: ut dignū erat: z volēs satisfacē: z tū mēs nō posse euāgelici p̄siliij memor: nō pri⁹ fa-
teor ausus sū: quā sedēs p̄putavi: si sufficerent sūp⁹ ad p̄ficiē-
dū. **Q**uā autē charitas hūc foras misisset timorē: quo mihi time-
bā illadi de ope nō p̄sumādo: subitauit ali⁹ timor d⁹ p̄rio: quo
cepi timē graui⁹ piculū de glā si p̄fecissē: q̄ de ignomia si defe-
cissē. **Q**uā inf⁹ hūc timorē z charitatē velut i quodā binio posi-
t⁹ diu hesitavi: cui viaz tuto me crederē: metuēs aut loquēdo
nūl⁹ de hūilitate ipse hūilis nō iueniri: aut tacēdo hūilit⁹ iūtil⁹
fieri. **Q**uāq; neutrā tutā alētrā tū mihi tenēdā eē p̄spicerē: ele-
gi poti⁹ tibi: si quē possuz cōicare fructū p̄mōis: q̄ tutari me so-
lū portu silētiij sil⁹ fiducia hūis: si quid forte qd̄ approbes dix-
rim: tuis p̄cib⁹ posse me nō supbire: sin aut qd̄ magis puto nil

In tuo studio dignū efficerē: de nibilo supbire nō posse.
Ocentur⁹ ergo d⁹ gradib⁹ hūilitatis: quos beat⁹ b̄ndi-
ct⁹ nō nūcrādos: s; ascēdēdos p̄ponit: pri⁹ oñdēdo si
possū: quo p̄ illos pueniēdū sit: ut auditu fructu p̄uētiōis: min⁹
grauet labor ascēsiōis: p̄pōat itaq; dñs nobis vie laborē: ostē-
dat laboris mercedē. **E**go sū iquit via v̄itas z vita. **Q**uā dicit
hūilitatē: q̄ ducit ad v̄itatē: alia labor: alia fruct⁹ laboris ē. vñ
sciā iquis: q̄ ibi de hūilitate locut⁹ sit: cū idēfmiatē dixerit: ego
sū via. **A**udi apri⁹. **D**iscite a me: q; mitis sū z hūilis corde. se-
ergo p̄pōit hūilitatis exēplū: māfuctudis formā. **S**i imitatis
eū: nō ābulas i tenebris: s; hēbis lumē vite. **Q**uid ē lumē vite
nisi v̄itas: q̄ illuminās oēm veniētē i hūc mūdū: ostēdit vbi sit
vera vita. **I**ō cū dixisset: ego sum via z veritas: subdidit z vi-
ta. **A**c si dicēt. **E**go sū via: q̄ ad veritatē duco. **E**go sū v̄itas:

q̄ vitā p̄mitto. **E**go suz vita: quā do. **H**ec ē. n. ait vita eterna
vt cognoscāt te vez deū: z quē misisti iesuz xp̄z. **N**el sic: q̄ tu
dicas. **N**ā p̄sidero. i. hūilitatē: fructuz desidero vitatē. **S**ed
quid: si tā⁹ est labor vie: vt ad optatuz lucz nō possim pueni
re: **R**ūdet. **E**go sum vita. i. viaticuz: quo substēteris in via.
Clamat igitur erratibus: z viam ignorantibus. **E**go suz via
Dubitantibus z non credentibus ego suz veritas. **I**am ascē
dentibus: sed lassescētibz: ego sum vita. **S**atis: vt reor: ostē
sum est ex proposito capitulo euāgelii: cognitionem veritatis
fructuz esse hūilitatis. **A**ccipe z aliud. **C**ōfiteor tibi p̄r: deus
celi z terre: qz abscondisti hec haud dubiū quin vitatis secreta
a sapiētibz z prudētibz. i. a supbis: z reuelasti ea puulibz: hoc est
hūilibz. **E**t i hoc apparet: qz vitas: que supbis abscondit: hūili
bus reuelat. **H**ūilitatis hō talis pōt esse diffinitio. **H**ūilitas
est virt⁹ qua hō verissima sui agnitioē: sibi ip̄e vilescit. **H**oc at
pueit his qui ascēsiōibus in corde suo dispositis: de virtute in
virtutē. i. d. gradu in gradu p̄ficiūt: donec ad culmē hūilitatis
pueniāt: i. quo velut in syon. i. i. speculatiōe pōiti: veritatē pro
spiciāt. **E**t. n. iquit b̄ndictionē dabit legislator: qz qui dedit le
gē dabit z b̄ndictionē: hoc ē qui iussit hūilitatē: pducet ad veri
tatē. **Q**uis hō ē hic legislator: nisi dulcis z rectus dñs: qui le
gē dedit delinquētibz in via: **I**n via quippe delinquūt: qui ve
ritatē derelinquūt. **S**ed nūquid vel sic: a dulci dño derelinquū
tur: **I**psis ergo dulcis z rect⁹ dñs legē dat viam hūilitatis: p
quā redeāt ad agnitioē vitatis. **D**at occasionē recupande sa
lutis: qz dulcis ē: nō tñ absqz d̄sciplia legis: qz rect⁹ ē. **D**ulcis
qz p̄ire nō parit. **R**ectus: qz punire nō obliuiscit. **H**āc itaqz
legē: qua redit ad veritatē: br̄s b̄ndictus p duodeci gradus
dispōit: vt sicut p decē p̄cepta legis: ac geminā circūcisionez: in
quo duodenari⁹ numerus ad iplē ad xp̄m venit: ita his duo

ma
ru
Sed
veni
via.
3 via
n ascē.
roste
ritati
ocus
secre
labor
it. bñ
pñlitas
Hoc
tute in
litis
ē pro
edit le
id veri
e. quile
qui re
reliqui
ratis p
ande la
Dulcis
itrag
adus
ez in
s ouo

deci gradibus ascensis v̄itas app̄hēdatur. **I**llud qđ in scala
illa: que in typo humilitatis iacob mōstrata est: dñs desup in
nixus apparuit: quid nobis aliud innuit: nisi qđ in culmine hu
militatis cōstituit cognitio veritatis: **D**ñs quippe sumitate
scale p̄spiciebat sup filios hominū tanq̄ veritas: cuius oculi
sicut fallere nolunt: ita falli nō norūt: ut videret si est itelligēs
aut requirens deū. **A**n nō tibi d̄ alto videt clamare ac dicere
requirentibus se: nouit dñs: qui sunt eius: trāsite ad me oēs:
qui p̄cepiscitis me: et a generationibus meis implebimini: **E**t
illud. **V**enite ad me: qui laboratis: et onerati estis: et ego vos
reficiā. **V**enite inquit. **Q**uo: **A**d me v̄itatē. **Q**ua: **P**er hu
militatē. **Q**uo fructu: **E**go vos reficiā. **S**ed que est refectio:
quā veritas ascendētib⁹ p̄mittit: puenientib⁹ reddit: **A**n for
te illa est charitas: **A**d hanc quippe: ut ait beatus benedict⁹:
ascensis oībus humilitatis gradibus monach⁹ mox pueniet.
Vere dulcis et suavis cib⁹ charitas: q̄ fessos allenat: debiles
roborat: mestos letificat. **I**ugū deniq; veritatis facit suaue et
onus leue. **B**on⁹ cibus charitas: q̄ media ī ferculo salomonis
p̄sistens diuersarū odore v̄tutū velut diuersi generis fragran
tia pigmentoz: esuriētes reficit: iocūdat reficientes. **I**bi siqui
dē apponit par: patiētia: benignitas: lōganimitas: gaudium in
spū scō: et que sunt alie v̄tutis seu sapie generatiōes apparāt
in illa. **H**abet et humilitas in eodē ferculo suas epulas: panē
s. doloris: et vinū p̄punctionis: quas primo veritas incipiētib⁹
offert: quibus utiq; dī. **S**urgite postq̄ sederitis: qui māduca
tis panē doloris. **H**abet ibidē p̄replatō ex adipe frumenti: so
lidū cibū sapie cū vino: qđ letificat cor hoīs: ad quē veritas p̄
fectos inuitat dicens. **C**omedite amici mei: et bibite: et inebria
mini charissimi. **M**edia inquit charitate p̄strauit pp filias hie
rusalē: pp ip̄fectas videlz aīas: q̄ dū adhuc illū solidū cibū cape

pñr: lacte interi charitatis p pane: oleo p vino nutriēde sunt.
Que recte media describit: qz ei⁹ suauitas nec icipientib⁹ psto
est. phibēte timore: nec pfcis satis ē p abūdāiori pteplationis
dulcedie. **H**ij adhuc a noxijs carnaliū delectationū būoribus
timoris amarissima potiōe purgādi: nūdū lactis dulcedinē ex
periūt: illi iā auulsi a lacte: epulari ab itroitu gl'ie delectāt sol
medijs. i. pficiētib⁹ ita iā melleas quasdā sorbitiūculas chari
tatis exptis: ut illis iteri p sui teneritudie pteri sint. **P**rim⁹
ergo cib⁹ būilitatis ē purgatori⁹ cū amaritudie: scōs charita
tis p solatori⁹ cū dulcedie. teru⁹ pteplatiōis solid⁹ cū fortitudie.
Deu mibi: dñe de⁹ virtutū: quousqz irasceris sup orōnē serui
tui: **L**ibabis me pane lachrymar: z potū dabis mibi in lachry
mis. **Q**uis me iuitabit ad illud vel mediū ac dulce charitatis
piniū: vbi iusti epulāt i pscū dī: z delectāt i letitia: ut iā non
loquēs i amaritudie aīe mee: dicā dō: noli me pdenare: sz epu
lādo i azimis synceritatē z vitaris: let⁹ cantē i vijs dñi: qm ma
gna ē gl'ia dñi. **B**ona tñ via būilitatis: q vitaris iquiri: chari
tas acquiri: gnatiōes picipāt. **D**eniqz sicut finis legis xp̄s
sic pfectio humilitatis cognitio vitaris. **X**p̄s enī venit: attulit
grām. **V**eritas quib⁹ inotuerit: dat charitatē. **I**nnorescit aut
būilib⁹: humilib⁹ ergo dat grām. **D**ixi ut potui: quo fructu
būilitatis grad⁹ ascēdi dēant: dicā: ut potō: quo ordie ad pposi
tū bñiū vitaris pducāt. **S**z qz ip̄a quoqz vitaris agnitio i tri
b⁹ gradib⁹ pssistit: ip̄os breuē si possū distiguo: qten⁹ ex hoc cla
ri⁹ inorescat: ad quē triū vitaris duodecim⁹ būilitatis pīgar.
Inquirim⁹ nāqz vitarē in nobis: i p̄rio i sui nā. **I**n no
bis: nosmetipsos diudicādo. **I**n p̄xis: eoz malis ppa
riēdo. **I**n sui nā: mūdo corde pteplādo. **O**bs̄na sicut numerū
ita z ordinē. **P**rimo te doceat vitaris ipsa: q p̄ri⁹ in p̄xis q in
sui dēat inquiri natura. **P**ost hoc accipies: cur p̄rius i te: q in

proximis inquirere deas. In numero siquidē beatitudinū: quas
suo sermone distinxit prius misericordes q̄ mundi corde posuit.
Dificordes quippe cito in proximiū veritatē deprehendūt: dū suos
affectūs in illos extendūt: dū sic per charitatē se illos conformāt: ut il
lorū vel bona vel mala tanq̄ propria sentiāt. **C**ū infirmis infirmā
tur: cū scandalizatis urunt: gaudere cū gaudentibus: flere cum
flētibus consueverūt. **H**ac charitate fraterna cordis acie mun
data: veritatē delectant ī sui contemplari nā: per cuius amore mala
tollerāt aliena. **Q**ui vō ita se fratribus nō consociāt: sed exilio: aut
flētibus insultāt: aut gaudentibus derogāt: dū qd̄ in illis est: in
se esse nō sentiant: q̄ similit̄ affecti nō sunt: veritatē in proximis
qualit̄ deprehendere possunt. **B**ene nāq; cōuenit illis vulgare
proverbiū. **N**escit sanus: quid sentiat eger. **A**ut plenus: quid
patiat̄ ieiunus. **E**t eger egro: et ieiunus ieiunio q̄to propinqui
tāto familiaris cōpatiunt̄. **S**icut enī pura veritas nō nisi pu
ro corde videt̄: sic miseria fratris verius misero corde sentitur
Sed ut ob alienā miseriam miserū cor habeas: oportet: ut tuam
prius agnoscas: ut proximi mentē in tua inuenias: et ex te noue
ris: qualiter illi subuenias exēplo. s. saluatoris nostri: qui pati
voluit: ut compatisceret: miser fieri: ut misereri disceret: ut quō
de ipso scriptum est: didicit ex his: que passus est obedientiaz:
ita et misericordiā disceret: non q̄ ante misereri nesciret: cuius
misericordia ab eterno et vsq; in eternum: sed q̄ natura sciebat
ab eterno: temporali didicit expimento. **S**ed forte dū tibi vi
detur: q̄ dixi dei sapiētiā xpm didicisse misericordiā: quasi is
per quē oīa facta sunt: aliquid aliquādo ignorasset: ex his: q̄ sūt:
maximē cū illud: qd̄ ex eplā ad hebr̄eos ad id probandū cōme
morant̄ alio sensu: qui nō ita videat̄ absurdus: possit intelligi:
ut hic: q̄ dictum est didicit: non ad ipsum caput referatur in
sui persona: sed ad corpus eius: quod est ecclesia: ut sit ita sen

sus. **E**t didicit ex his q̄ passus obediam: hoc ē obediaz didicit
i corpe: ex his q̄ passus est i capite. **N**az illa mors: illa crux:
obprobria: spura flagella: q̄ oīa caput n̄m x̄ps trāsūt: quid ali
ud corpi ei⁹. i. nobis q̄ p̄clara obedie documēta fuerūt: **X̄ps**
.n. ait paulus: factus ē obediēs p̄ri vsq; ad mortē: mortē at cru
cis. **Q**ua necessitate: **R**ūdeat apl's petrus. **X̄ps** passus ē p
nobis: vobis relinq̄ens exēplū vt sequamini iquit vestigia ei⁹
.i. vt imitemini obediaz ei⁹. **E**x his ergo q̄ passus est: discim⁹
q̄tra nos qui puri hoīes sum⁹: oporteat p̄ obediam p̄peti: p̄ qua
is qui z d̄s erat: nō dubitauerit mori. **E**t hoc mō iquis: nō in
cōueniēs erit: si dicat x̄ps vel obediaz v̄l m̄iam: seu aliquid in
suo corpe didicisse: dū t̄n sibi in sua p̄sona: nil qd̄ se an̄ latuerit:
credat ex t̄pe potuisse accedere. **S**icq; ip̄e sit: qui miseri doce
at aut obedire: ip̄e qui discat: q; caput z corpus vnus ē x̄ps.
Nō nego hūc intellectū: quin rect⁹ sit. **S**z ex alio loco ip̄ius
epl̄e: sup̄ior it̄rptatio v̄r approbari: vbi dī. **N**ūq̄. n. angelos
app̄hendit: sed semē habrae app̄hēdit. **U**nde debuit p̄ oīa f̄ri
bus similari: vt misericors fieret: puto q̄ hec verba sic ad ca
put referēda s̄t: vt corpi penit⁹ aptari nō possit. **D**e v̄bo v̄triq;
dei dictū est: qd̄ nō āgelos app̄hendit: hoc est: nō in vnā. sibi p̄
sonā assūpsit: sed semen habrae. **N**eq; n. legit: v̄bū angl's fa
ctū est: sed v̄bū caro factū est: z caro de carne habrae iuxta p̄
missiōez: q̄ illi fcā est primū. **U**n̄. i. ex qua semis assūptione de
buit p̄ oīa f̄ribus similari. i. oportuit: ac necesse fuit: vt filis no
bis passibilis: n̄raz oīa excepto peccō genera mis̄iaz p̄curreret.
Si queris: qua necessitate: vt misericors inquit fieret. **E**t hoc
ais: cur nō recte ad corp⁹ referri pōt: **S**ed audi: qd̄ paulopost
sequit̄. **I**n eo. n. quo passus ē ip̄e: z t̄ptatus: potens est: z eis
qui t̄ptant̄ auxiliari. **I**n quib⁹ verbis: quid melius intelligi
possit: nō video: nisi q̄ iō pati voluit: ac t̄ptari: oībusq; absque

peccō būanīs coīcare miserīs: qđ est p oīa frībūs similari: vt si
militer passis ac tēptaris miseri ac cōpati: ipō disceret expi-
to. **Q**uoquidē expimento nō dico: vt sapiōr efficeret: sed pro
pinquior videret: quaten⁹ infirmi filii adam: quos suos fieri ⁊
appellari frēs nō dedignatus est: suas illi ifirmitates cōmitte
re nō dubitarēt: qui sanare illas ⁊ posset vt dōs: ⁊ veller vt pro
ximus: ⁊ cognosceret vt eadē passus. **U**n̄ ysaias virū euz ap
pellat doloꝝ: ⁊ scientē infirmitatē. **E**t ap̄ls. **N**ō. n. hēmus in
quit pōtifice: qui nō possit ppati infirmitatib⁹ n̄ris. **U**n̄ āt pos
sit: indicās adiungit. **T**ēptatur aut p oīa pro similitudine absqz
peccō. **B**eatus quippe dōs brī dī filius: in ea forma: qua nō ra
pinā arbitratus est cē se equalē p̄ri: pculdubio ipassibilis: p̄ri⁹
qđ se exiannisset formā serui accipiēs: sicut miserā ⁊ subiectio
nē exptus nō erat: sic mīam vel obediā nō nouerat expime
to. **S**ciebat quidē p naturā: nō aut sciebat p expiētā. **E**t vbi
mīoratus est nō solū a se ipō: sed et paulomin⁹ ab angelis: qz
⁊ ipi ipassibiles sunt p grām nō p naturā: vsqz ad illā formā
in qua subici p̄ri posset: qđ vtiqz sicut dictū est in sua nō possz:
⁊ ipassione exptus est mīam: ⁊ in subiectiōe obediāz. **P**ostqđ
tū experiētā nō illi vt dixi scia: sed nobis fidutiā creuit: duz
ex hoc misero genere cognitiōis: is a quo lōge erraueram⁹: fa
ctus est ppior nobis. **Q**n̄. n. illi appropinquare auderem⁹: in
sua ipassibilitate manēt: **N**ūc aut ap̄lo suadēte: monemur cū
fidutiā adire thronū grē ip̄ins: quē nimirū: sicut albi scriptum
est: lāgores n̄ros tulisse. ⁊ dolores n̄ros portasse cognoscim⁹:
⁊ i eo: quo passus est ip̄e: nobis cōpati posse n̄ dubitam⁹. **N**ō
ergo dōz absurdū videri: si dī xpm: nō quidē aliquid scire cepis
se: qđ aliqui nescierit. scire tū alio mō mīam ab eterno p diuini
tatē: ⁊ alit i tpe didicisse p carnē. **V**ide ne ⁊ fili locutionis mō
illud dictum sit: qđ dñs requirentibus discipulis de die vltio se

nescire respōdit. **N**ā quō diē illū ille nesciebat: ī quo oēs sapie
z scie tesauri sunt absconditi: **C**ur ergo se scire negabat: qđ cer
tū ē: qz nescire nō poterat: **N**ūquid forte mēdaciter eius vo
luit celare: qđ vtilit nō valuit innotescere: **A**bsit. Sicut nihil
ignozare poterat: cū spīa sit: sic nec mētiri: cū veritas sit. **S**z vo
lens discipulos ab inutilis īquiritiōis curiositate p̄pescere: qđ ī
quirebāt se scire negauit: nō oīmō quidē: sed tali quodāmodo:
quo negare veraciter potuit. **N**ā z si sue diuinitatis intuitu:
eque oīa p̄terita. s. p̄ntia atqz futura p̄lustrādo: diē quoqz illuz
palā hēbat: nō tñ vllis carnis sue sensib⁹ expiēdo agnouerat.
Alioquin iā spū oris sui antixpm̄ interfecerat: iā aurib⁹ sui cor
poris archangelū vociferantē: z tubā sonātez: in cui⁹ strepitu
mortui suscitādi sunt: audierat: iā oclis sue carnis oues edos
qz: qui ad iuicē segregādi sunt p̄spexerat. **D**eniqz vt itelligas
qđ illa tñ cognitiōe q̄ p carnē fit: se illū diē nescire p̄hibuerit:
vigilāter rīdens: ait: nec ego scio: sed nec ip̄e īquit fillus hoīs
scit. **Q**uid ē fili⁹ hoīs: nisi nomen assūpte carnis: **Q**uo si qui
dē noīe itelligi dat: qz dicēs se aliquid nescire: nō iuxta qđ ōs
est: sed s̄m hoīez loquit. **A**lias quippe loquēs de se: s̄m suā di
uinitatē: nō fili⁹ vel filiū hoīs: sed ego: vel me sepi⁹ ponere cō
suevit: vt ibi. **A**men dico vobis: anteq̄ abraam fieret: ego suz.
Ego suz ait: nō fili⁹ hoīs est. **N**ec dubiū: quin de illa essentia
diceret: qua añ abraam z sine initio est: nō qua post abraam: z
ex abraā faetus est. **A**libi quoqz hoīnz de se opinionē a disci
pulis īquirēs: quē dicūt īquit hoīes esse nō me: sed filiū hoīs:
Rursus eosdē it̄rogās: quid de se ip̄i quoqz sentirēt: vos at
nō quē filiū hoīs: sed quē me: ait: eē dicitis: **C**arnalis videlicet
pplī sniaz de carne īquirēs: nomē carnis: qđ pprie est filius
hoīs posuit: spūales vero discipulos de sua diuinitate it̄ro
gans: nō filiū hoīs: sed signāter me dixit. **Q**đ deniqz petrus

intelligēs: quid p hoc q̄ dixerat me: requisiti fuissent: sua respō
sione apuit: tu es inquit nō iesus fili⁹ virginis: sed x̄ps filius
dei: qđ vtiq; si rñdisset nihilominus veritatē dixisset: sed i ver
bis interrogatiōis sensū interrogantis prudēter aduertēs: ppe
tentē proprieq; ad interrogata rñdit dicens: tu es x̄ps fili⁹ dei.
Aū igit videas x̄pm i vna quidē persona duas hr̄e naturas:
vnā qua semp fuit: alterā qua esse cepit: z fm sempiternū suūz
quidē esse semp oīa nosce: fm t̄p̄ale vero mlt̄a tēporali exper
tū fuisse: cur fateri dubitas: vt eē i t̄pe cepit ex carne: sic carnis
quoq; miseras scire cepisse: illo dūtaxat mō cognitiōis quem
docet defectio carnis: **Q**uod vtiq; genus scie protoplausti:
sapiēt⁹ felit⁹ q; nescirēt: qñ id attingere: nisi stulte misēq; nō
poterāt. **S**ed plasmator eoz d̄s: requirēs qđ perierat: op⁹ suū
miseratus: prosecutus est descendēs: z ipe misericorditer: quo
illi ceciderant mis̄abilr. **N**oluit experiri in se: qđ illi faciendo
p se merito paterentur: nō simili quidē curiositate: sed mirabili
charitate. **N**ō vt miser cum miseris remaneret: sed vt miseri
cors factus miseros liberaret. **F**actus inq; misericors: nō illa
misericordia quam felix manens habuit ab eterno: sed quam
mediāte miseria reperit i habitu nostro. **P**orro pietatis op⁹:
quod per illam cepit: in illa perfecit. **N**on q̄ sola illa nō possit
perficere: sed quia nobis non potuit absq; illa sufficere. **U**tra
q; si quidem necessaria: sed vobis hoc magis cōgrua fuit. **O**
ineffabilis pietatis excogitatio. **Q**ñ nos illā mirā mīam cogi
tarem⁹: quā p̄cedens miseria nō informat. **Q**ñ illā aduertere
m⁹ icognitā nobis p̄passionē: q̄ nō passiōe p̄uenta: cū ipassibili
tate perdurat. **A**t tñ si illa: que miseriā nescit: mīa non p̄cessis
set: ad hanc cui⁹ mis̄ia mī est: accessisset. **S**i non accessisset: nō
atraxisset. **S**i n atraxisset: non extraxisset. **U**nde at extraxit:
nisi d̄ lacu mis̄ie: z d̄ luto fecis. **N**ec illā tñ mīaz d̄fuit: sed bāc

inservit. **N**ō mutavit: sed multiplicavit: sicut scriptū ē. **V**oies
z iumenta salvabis dñe: quēadmodū multiplicasti misericordiam
tuā de⁹. **S**z iā ad ppositū redeam⁹. **S**i ergo se miser fecit: qui
miser nō erat: ut expiret: qđ z āte sciebat: qđo magis tu: nō vi
co: ut te facias: qđ nō es: sed ut attēdas: qđ es: qz ve miser es:
z sic discas misereri: qui hoc alit scire nō potes. **N**e forte si p
ximi malū pñderes: z tuū nō attēdas movearis nō ad misari
onē sed ad indignationē: nō ad adiuvādū sz ad diiudicandū:
deniqz non ad instruendū in spū lenitatis: sed ad destruēdū
in spū furoris. **N**os: qui spūales estis: ait apl's: huiusmodi in
struite in spū lenitatis. **A**pl'i pñliū sine etiā pceptū est: ut man
sueto. i. eo spū fratri egrotāti subuenias: quo tibi vis subveni
ri: cū egrotas. **E**t ut scias: qualiter erga delinquentē māsuescere
possis: pñderās inquit te ipm: ne z tu tēteris. **C**onsiderare li
ber: qđ bene discipul⁹ vītatis ordinē sequat⁹ mgrī. **I**n beatitudi
nib⁹: qđ sup memoravi: sicut pri⁹ misericordes qđ mūdi corde: sic
pri⁹ mites qđ misericordes pñciati sūt. **E**t apl's cū spūales hor
tare ad istruēdū carnales: adiūxit: i spū lenitatis. **I**nstructio
quippe frī pñinet ad misericordes: spū lenitatis ad mites. **A**c
si dicēt. **I**nī misericordes deputari nō pōt: qui i semetipso mitis
nō ē. **E**cce apl's apre oñdit: qđ sapi⁹ me oñsuz pñisi: pri⁹ vide
lz vītātē iquirēdā eē i nobis qđ i pñis: pñderās iquies teipz. i.
qđ facil⁹ ad tēdādū qđ pñ ad peccādū: qten⁹ ex tui pñderatione
mitescas: sicqz ad succurrēdū alijs i spū lenitatis accedas. **A**lio
quin si monentē non audis discipulū: arguentē time magistrū
Hypocrita eice primū trabē d oculo tuo: z sic videbis festucā
eicere de oculo frī tui. **T**rabes i oculo grādis z grossa sup
bia i mēte ē: qđ qdā corpulētia sui vana nō sana: timida nō soli
da oculū mentis obscurat: vītātē obumbrat: ita ut si tuā occu
pauerit mēte: iam tu te videre: iam te talē: qualis es: vel qua

lis eē potes: nō possis sentire: s; qualē te amas: talē te vel pu
res esse: vel speres fore. **Q**uid. n. aliud ē supbia: q̄ vt quidaz
scūs diffiniuit: amor proprie excellētie: **U**nde z nos possum⁹
dicere p̄ p̄iū: hūilitatē pprie excellētie esse p̄tēptū. **A**mor vō
sicut nec odiū: v̄tatis iudiciū nescit. **N**is iudiciū veritatis au
dire: **S**icut audio: sic iudico. **N**ō sicut odi: nō sicut amo: non si
cut timeo. **E**st iudiciū odiū vt illud. **N**os legē hēmus: z s̄m le
gē n̄ram v̄z mori. **E**st z timoris: vt illud. **S**i dimittim⁹ eū sic:
veniet romani: z tollēt n̄m locū z gentē. **I**udiciūz vero amo
ris: vt dauid de filio paricida: parcite iquit puero absalon. **E**t
legib⁹ hūianis statutū: z in causis tā ecclīasticis q̄ secularibus
seruatū scio sp̄ales amicos cāntiū: nō debere ad iudiciū admit
ti: vel ne fallāt vel fallant amore suoz. **Q** si culpā amici tuo
iudicio amor illi⁹ aut minuit: aut p̄sūs abscondit: q̄to magis
amor tui tuū p̄ te iudiciū fallit: **Q**ui ergo plene veritatē in se
cognoscere curat: necesse est vt semota trabe supbie: q̄ ocl⁹ ar
cet a luce: ascensioēs in corde suo dispōat: p̄ quas se ip̄m in se
ip̄o requirat: z sic post duodecimū hūilitatis: ad primū verita
tis gradū p̄tingat. **A**ū aut veritate inuēta in se: ymo se inuēto ī
veritate dicere potuerit: credidi pp̄ qd locut⁹ suz: ego aut hūi
liatus suz nimis: ascendat hō ad cor altū: vt exaltet veritas: z
ad gradū s̄m pueniēs dicat ī excessu suo: ois hō mēdax. **P**u
tas hūc ordinē dauid nō tenuit: **P**utas hoc nō sensit p̄phā
qd dñs: qd apl⁹: qd z nos post ip̄os: z p̄ ip̄os sentim⁹: **C**re
didi inquit veritati q̄ dicit. **Q**ui sequit⁹ me: n̄ ābulat ī tenebris.
Credidi ergo sequēdo: pp̄ qd locut⁹ suz p̄fitendo. **Q**uid cōfi
tendo: **V**eritatē quā cognoui credēdo. **P**ostq̄ aut z credidi
ad institiā: z locut⁹ suz ad salutē: hūiliatus suz nimis: bec ē per
fecte. **T**āq̄ diceret. **Q**uia veritatē cognitā in me cōfiteri con
tra me nō erubui: ad p̄fectionē hūilitatis p̄feci. **N**imis. n. pro

perfecte potest intelligi: ut ibi. **I**n mandatis eius volz nimis. **Q**uod si quis
predat: nimis hic per valde positum non perfecte: quia et expositores
idem videtur asserere: nam hoc discordat a sensu prophetarum: ut sic
sentiamus eum dixisse. **E**go quidem cum adhuc veritatem non noscerem:
aliquid me putabam esse: cum nihil essem. **A**t postquam in christum crede-
do. id est eius humilitatem imitando veritatem agnovi: ipsa quidem exalta-
ta est in me ex mea confessione: sed ego humiliatus sum nimis. id est. valde
vilui mihi ex mei consideratione. **H**umiliatus ergo prophetam in hoc pri-
mo gradu veritatis: ut ait in alio psalmo: et in virtute tua humili-
asti me: semetipsum attedat: et ex propria miseria generaliter predicat: sicque
ad se transiens: dicat in excessu suo: omnis homo mendax. **I**n quo ex-
cessu suo: **I**n illo perculdubio: quo se se excedens ac veritati ad-
herens: se ipsum diiudicat. **I**n illo ergo excessu suo dicat: non idi-
gnando: aut insultando: sed miserando: et propiciando: omnis homo mendax.
Quid est: omnis homo mendax: **D**is homo infirmus: omnis homo miser: et im-
potens: qui nec se: nec alium possit salvare. **S**icut dicitur. **F**allax equus
ad salutem: non quod equus aliquem fallat: sed quia is se ipsum fallit: qui in
fortitudine eius perfidit: sic omnis homo dicitur mendax. id est. fragilis mutabi-
lis: a quo salus non possit vel sua vel aliena sperari: quin potius
maledictionem incurrat: qui spei suae in homine ponit. **P**rofitetur itaque
humilis prophetam per ducatum veritatis: quodque in se lugebat videns in
aliis: dum apponit scientiam: apponat et dolorem: ac generaliter: sed vera-
citer dicat: omnis homo mendax. **V**ide quod longe aliud senserit de se
phariseus ille superbus. **Q**uid deumpsit in excessu suo: **D**eus gra-
tias ago tibi: quia non sum sicut ceteri homines. **C**um in se singulariter exultat
aliis arroganter insultat. **D**avid autem aliter. **A**it. n. **D**is homo mendax.
Neminem excipit: ne quem decipiat: sciens quia omnes peccaverunt: et
omnes egent gratia dei. **P**hariseus se solum decipit: quem solum excipit
dum ceteros damnat. **P**ropheta se non excipit a communi miseria: ne exci-
piatur a miseria. **P**hariseus inflat misericordiam: dum dissimulat miseriam.

Propheta affirmat tā de oib⁹ q̄ de se: oīs hō mēdax. **P**ha
riseus p̄firmat de oib⁹ p̄ter se: nō suz īquies sicut ceteri hōi
nū. **E**t gr̄as agit: nō qz bonus: sed qz solus: non tā de bonis q̄
bēr: q̄ de malis q̄ in aliis videt. **N**ūdū de suo trabē ciecerat:
z festucas de oculis fr̄nz enumerat. **N**ā subdit. **I**njusti raptō
res. **N**on frustra vt arbitroz a proposito feci: si vtriusqz exces
sus differentiā itellexi. **I**ā ad propositū redeundū est. **Q**uos
itaqz sibi innotescere: ac p̄ hoc vilescere fecit: necesse est: vt cun
cta: que amare solebant: z ipi sibi amarescāt. **S**tatuentes nimi
rum añ se: tales se videre cogunt: quales vel a se videri erube
scūt. **D**ūqz sibi displicet: qd̄ sunt: z ad id suspirant qd̄: nō sunt:
qd̄ vtiqz per se fore diffidunt: vebementer se se lugentes: id so
lum cōsolationis inueniunt: vt se veri iudices sui: qui. s. amore
veri esuriant z sitiant iustitiā: vsqz ad contēptū sui districtissi
mam de se exigant satisfactionem: z de cetero emendationem.
Sed cum se ad id sufficere non posse cōspiciūt: cū enī fecerit
omnia: que mandata fuerit sibi: seruca se inutiles dicunt: de iu
stitia ad misericordiam confugiūt. **A**lt aut̄ illam cōsequantur:
p̄siliū veritatis sequūt. **B**eati misericordes: qm̄ mīam p̄sequē
tur. **E**t hic ē scōs gradus veritatis: quo eā ī p̄xis īquirunt:
dū de suis: alioz necessitates exquirūt: dū ex his q̄ patiunt: pa
tientib⁹ p̄pati discunt. **I**n his ergo tribus: q̄ dca sunt. i. in lu
ctu penitētie: in desiderio iustitie: in opib⁹ misericordie si perse
uerant: a tribus impedimentis: que aut̄ ignorātia: aut īfirmi
tate: aut studio p̄xerūt ernūt. **H**ec s̄ vie: q̄ vidēt hoīb⁹: bone
illis dūtaxat qui letāt cū male fecerit: z exultāt ī reb⁹ pessimis
ac se d̄ īfirmitate v̄l ignorātia tegūt: ad excusādas excusatiōes
ī peccis. **S**z frustra sibi de īfirmitate v̄l ignorātia blādīūt: qui
vt liberi⁹ peccēt: libētur ignorant vel infirmantur. **P**utas qd̄
p̄rio hōi p̄fuit: lz ip̄e n̄libēt peccauit: qz se p̄ vxorē tāq̄ p̄ carnē

infirmatē defendit: **A**ut primi martyris lapidatores: qm̄ au-
res suas prinuerunt: pignorātiā excusabiles erūt: **Q**ui igit̄
studio ⁊ amore peccādi a v̄itate se sentiunt alienatos: infirmita-
te ⁊ ignorātia p̄ssos: studiū in gemitū: amorē in merorē puer-
tāt: infirmitatē carnis feroze iustitie vincāt: ignorātiā libe-
ralitate repellant: ne si nunc egētē nudā infirmā veritatē igno-
rant: cum potestate magna ⁊ virtute venientē: terrentē: argu-
entē: sero cum rubore cognoscāt: frustra cum tremore respōde-
ant: quando te vidimus egere: ⁊ non ministravimus tibi: **C**o-
gnosceť certe dominus iudicia faciēs: qui nunc ignoratur mi-
sericordiam querens. **D**eniq; videbunt: in quē transfixerunt.
Similit̄ ⁊ avari: quē p̄tēserunt. **A**b oī ergo labe infirmitate
ignorantia studioe p̄tracta: flēdo iusticiā esuriendo: opib⁹ mi-
sericordie īsistēdo mundať ocul⁹ cordis: cui se ī sui puritate ve-
ritas videndā p̄mittit. **B**eati mundo corde: qm̄ ipsi deuz vide-
bunt. **C**ū sint itaq; tres grad⁹ v̄itatis: ad primū ascendim⁹ p
laborē humilitatis: ad secundū p affectū p̄passionis: ad tertiū
p excessū p̄tēplationis. **I**n p̄mo v̄itas repit̄ senera: ī sc̄do pia:
in tertio pura. **A**d primū rō ducit: qua nos discutimus. **A**d
sc̄m affectus pducit: quo alijs miseremur. **A**d tertiū puritas
rapit: q̄ ad īvisibilia subleuamur. **I**nterlucet hic mihi qdā mi-
ra ac diuisa indiuidue trinitatis opatio: si quo mō tñ ab hoīe
sedente in tenebris īeffabilis illa possit capi coopantiū sibi p̄so-
naz diuisio. **I**n primo siquidē gradu filius: in sc̄do spūs sc̄s:
in tertio pater opari videt̄. **N**is audire filiū opatōez: **S**i ego
inquit laui vobis pedes dñs ⁊ magister: q̄to magis ⁊ vos de-
betis alē alī⁹ lauare pedes. **T**radebat discipulis humilitatis
formā v̄itatis magr̄: qua ī primo gradu primū eis v̄itas īnote-
sceret. **A**ttēde ⁊ op⁹ spūs sc̄i. **C**haritas dī diffusa ē ī cordib⁹
nr̄is p spm̄ sc̄m: qui dat⁹ ē nobis. **C**haritas quippe donum est

spūs sācti: qua fit: ut qui sub disciplina filiꝝ p humilitatē ad pri
mū vsqꝫ gradū veritatis iā pfecerunt: ad scōm p passionē p
rimi sub magisterio spūs scī pueniāt. **A**udi z de p̄e. **B**eatns
es simon bariona: qꝫ caro z sanguis nō reuelant tibi: sꝫ p̄ me
us: qui est in celis. **E**t illud. **P**̄ filiꝝ notā facies v̄itatē tuā.
Et pfitebor tibi p̄: qꝫ abscondisti hec a sapiētibꝫ: z reuelasti ea
puulis. **V**ides: qꝫ: quos v̄bo z exēplo p̄i filio hūiliavit: sup
quos deide spūs charitatē fudit: hos tādē i gl̄ia p̄ recipit. **F**i
lius facit discipulos: paraclytus psolat amicos: p̄ exaltat fili
os. **Q**uia v̄o nō solū filiꝫ sꝫ z p̄ z spūs scūs v̄itas appellant:
pstat qꝫ una eadēqꝫ v̄itas suata pprietate psonaz: tria hec in
tribꝫ gradibꝫ opat. primo. s. instruit ut m̄gr: scōdo psolat ut amī
cus vel frater: tertio astrigit ut filios p̄. **D**ei quippe v̄bū. s. ac
sapia p̄is: primū quidē illā aīe n̄re potētia: q̄ rō dī: cū repit car
ne dep̄ssā: pccō captiuā: ignorātia cecā: exterioribus deditā: ele
mēt assumēs: potēt erigēs: prudentē iſtituēs: itroſū trahens:
ac mirabilr utēs: tāqꝫ p se vicariā ibi ipsā iudicē statuit: ita ut
p reuerētia v̄bi: cui p̄iūgit ipsa sui accusatrix: testis z iudex p̄
se v̄itatis fūgat offō. **E**x q̄ prima p̄iūctiōe v̄bi z rōis hūilitas
nascit. **A**liā deide p̄e: q̄ dī volūtas: veneno quidē carnis infe
ctā: sꝫ iā rōne discussā spūs scūs dignāt visitās: suauit purgās
ardēt afficiēs: misericordē facit: ut ita more pellis: q̄ iūcta extēdi
tur: ipsa quoqꝫ unctiōe pfusa celesti vsqꝫ ad inimicos p affectū
dilateſ. **E**t sic ex hac scōda p̄iūctiōe spūs dī: z volūtatē hūane
charitas efficiſ. **U**trāqꝫ v̄o p̄e rōnē. s. z volūtatē: alterā v̄bo
v̄itatis iſtructā: alterā spū v̄itatis afflatā: illā isopo hūilitatis
aspsā: hāc igne charitatis succēsā: tādē iā pfectā aīaz: pp hūili
tatē sine macula: pp charitatē sine ruga: cū nec volūtas rōni
repugnat: nec rō v̄itatē diffilat: gloriosā sibi spōsam p̄ agluti
nat: ita ut nec rō de se: nec volūtas de p̄io cogitare sinat: sed

hoc solū dicere beata illa aia dlectat. **I**ntroduxit me rex i cu-
biculū suū. **D**igna certe: q̄ de schola hūilitatis: in q̄ primū sub
māro filio ad seipaz itrare didicit: iuxta cominatiōem ad se fa-
ctaz: si ignoras te: egredere: et pasce edos tuos. **D**igna ergo: q̄
de schola illa hūilitatis dnce spū scō i cellaria charitatis: q̄ ni-
miz p̄xioz pectora itelligēda sūt: p̄ affectionē itroducere: vñ
suffulta florib⁹ stipata malis bōis. s. morib⁹ et v̄tutib⁹ scis ad re-
gis demū cubiculū: cui⁹ amore lāguet: admittēt. **I**bi modicū
hora videlz q̄si dimidia silētio scō i celo: int̄ desideratos āplex⁹
suauit̄ quiescēs: ip̄a quidē dormit: s; cor ei⁹ vigilar. **Q**uo utiqz
interi v̄tutis archana rimat̄: quoz postmodū memoria statim
ad se reditura pascat̄. **I**bi videt inuisibilia: audit ineffabilia: que
nō licēt homini loqui. **E**xcedūt quippe oēm illā: quā nox no-
cti idicat sciam. **D**ies tñ diei eruttat v̄bū: et int̄ sapiētes sapiāz
loqui: et spūalib⁹ spūalia licet p̄ferri. **P**utas hos grad⁹ paul⁹
nō trāsierat: qui vsqz ad terciū celuz se raptū fuisse testat̄. **U**t
videlz si tāt⁹ apl's raptū se dicit fuisse: quo nec doct⁹ scinit: nec
duct⁹ potuit ire: me: qui p̄culdubio minor sū paulo: ad terciū
celū nulla mea v̄tute: nullo meo labore puenire posse p̄sumā:
ne vel de virtute p̄fidā: v̄l p̄ labore diffidā. **Q**ui. n. docet̄: aut
ducit̄: ex hoc ip̄o q̄ docētē sequit̄: vel ducētē: laborare p̄nit̄:
et aliquid ex se agit: ut ad destinatū locū vel sensū p̄trabat̄: ita
ut dicere possit: nō aut̄ ego: s; gr̄a dei mecū. **Q**ui v̄o rapit̄: nō
suis virib⁹ sed alienis innix⁹ itaq̄ nesci⁹ quocūqz portat̄: nec o-
toto in se: nec p̄te gloriat̄: ubi nec p̄ se nec cū alio opat̄. **A**d pri-
mū itaqz siue ad mediū celū ductus vel adiut⁹ apl's ascendere
potuit: ad t̄riū aut̄ ut pueniret: rapī oportuit. **N**ā ad hoc et fi-
li⁹ legit̄ d̄scēdisse: ut vocaret: iuniarz ascēsuros ad primū: et sp̄s
scūs missus fuisse: qui pducēt ad scōm. **P**r̄ v̄o lz filio et spūi
scō coopet̄: nūq̄ de celo d̄scēdisse: aut ad t̄ras legit̄ missus fu-

isse. **V**ego certe: q̄ misericordia dñi plena ē terra: z pleni sūt celi
z terra glia tua. **E**t multa huiusmodi lego z de filio. **P**ostq̄
aut venit plenitudo t̄pis: misit de⁹ filiū suū. **E**t ipse fili⁹ loquit̄
de se. **S**p̄s dñi misit me. **E**t p̄ eundē pphām. **E**t nūc inquit:
dñs misit me z sp̄s ei⁹. **L**ego z de sp̄u scō. **P**araclytus autē
sp̄s scūs: quē mittet p̄r i noīe meo. **E**t cū assumpt⁹ fuero: mit
tā vobis eū. **N**aud dubiū quin sp̄m sc̄m. **P**atrē aut i sua p̄so
na lz nusq̄ nō sit: nusq̄ tñ inuenio nisi i celis: ut i euāgelio: z p̄r
me⁹: qui i celis ē. **E**t i orōne. **P**r̄ n̄r: qui es i celis. **U**n̄ nī mi
rum colligo: q̄ qz p̄r nō descēdit: apl̄s ut eū videret: ad tertiz
celū ascēdere nō potuit: quo tñ se raptū memorauit. **D**eīqz ne
mo ascēdit i celū: nisi qui descēdit de celo fili⁹ hoīs. **E**t ne pu
tes d̄ p̄rio dictū vel scō. **D**icit tibi dauid. **A** sūmo celo egres
sio ei⁹. **A**d qd̄ itez: nō subito raptus: nō furti sublat⁹: s; vidēti
bus iquit illis. i. apl̄s eleuat⁹ ē. **N**ō sicut helyas: qui unū: nō
sicut paul⁹: qui nullū: vix. n. vel seipm testē aut arbitz hēre po
tuit: ipso phibēte: nescio: d̄s scit: s; ut oīpotēs: qui qñ voluit de
scēdit: qñ voluit ascēdit: p̄ suo arbitrio arbitros z spectatores
locū z t̄ps: diē z horā expectās: vidētibz illis: quos. s. tāta vi
siōe dignat⁹: eleuat⁹ ē. **R**aptus ē paul⁹: raptus ē helyas: trāslla
tus ē enoch. **R**edēptor n̄r legit̄ eleuat⁹: hoc ē ex seipso leuat⁹:
nō aliunde adiut⁹. **D**eniqz nō curr⁹ vehiculo: nō angeli āmini
culo: s; pp̄ia virtute subnixuz suscepit eū nubes ab oculis eo
rum. **T**ur hoc: **A**n fessum iouit: **A**n pigz ipulit: **A**n cadēte
sustinuit: **A**bsit. **S**; suscepit eū ab oculis carnalib⁹ discipuloz:
qui z si xpm nouerāt fm carnē: s; ultra iā nō noscerēt. **Q**uos
ergo p̄ humilitatē ad primum celum filius vocat: hos in scō
echaritatē sp̄s aggregat: ad tertiz p̄r contemplatiōem p̄r exaltat.
Prio humiliant̄ in v̄itate: z dicunt. **I**n v̄itate tua humiliasti
me. **S**cōo congaudet̄ v̄itati: z psallunt. **E**cce q̄ bonum z q̄

iocūdū bitare fies in vnū. **D**e charitate quispe scriptū ē. **E**o
gaudet at veritati. **T**ertio ad archana vitatis rapiunt: et aiūt.
Secretū meū mibi: secretū meū mibi. **S**ed quid ego miser su
perflua magis loquacitate: q̄ sp̄s vinacitate duos celos supe
riores pcurro qui manib⁹ pedibusq; repēs adhuc sub iferiores
laboro. **A**d q̄ tñ iā ip̄o inuāte: quo et vocāte mibi scalā erexi.
Illic si quidē iter est quo oīdat mibi salutare dī. **I**ā dñz dñi
per innixū suspicio: iā ad vocē vitatis exulto. **L**ocauit me: et
ego rñdi illi. **O**pi manū tuaz porriges. dñā. **T**u quidē dñe
gressus meos dinumeras: sed ego lēt⁹ ascensor: fessus viator:
diuerticula quero. **N**e mibi si tenebre me cōphēdāt: aut si mea
fuga fiat i byeme vel i sabbato: dū nūc ad lucē: cū tps accepta
bile et dies salutis sunt: proficisci dissimulo. **Q**uod moror: **O**ra
p me fili fr̄ sorie et princeps pfect⁹ mei: si quis est in dño. **O**ra
oīpotentē: quatenus sic pigrū robozet pedē: vt tñ non veniat
mibi pes supbie. **E**t si. n. pes piger: vt ad veritatis gradū ascē
dat: ydoneus nō ē: tollerabilior tñ est isto: qui in ea stare non
pōt: vt bēs ibi expulsi sunt: nec potuerūt stare. **E**t hoc quidez
de supbis. **S**ed quid de illoz capite: **Q**uid de illo: qui dñ rex
fr̄ oēs filios supbie. **E**t ip̄e inquit in veritate nō stetit. **E**t ali
bi. **V**idebā sathanā cadentē de celo. **Q**uare hoc: nisi pp sup
biā. **N**e mibi: si et me viderit: qui alta a lōge cognoscit supbiē
tē: et illā in me terribilē intonet vocē. **T**u quidez filius excelsi
eras: sed sicut hō morieris: et sicut vinis de principibus cades.
Quis nō ab hui⁹ tonitruū voce formidet: **Q**uod salubrē ad ta
ctū angeli nervus femoris iacob emarcuit: q̄ angeli sapientis
intomuit evanuit ruit. **A**tinā et meū nervū anglis tangat: vt
marcescat: si forte ex hac ifirmitate icipiā pficere qui: ex mea
firmitate nō possuz nisi deficere. **L**ego pfecto. **Q**uod ifirmū
est dei: forū est hoībus. **S**ic quoq; ap̄s de suo nerno cōq̄st⁹

quē angelus nō dñi s; saibane colaphizabat: respōsus auduit.
Sufficit tibi grā mea: nā virt⁹ i infirmitate pficit. **Q**ue virtus:
Ipse apłs respōdeat: **L**ibent^r gl'abor i infirmitatibus meis: ut
inhabitet i me virt⁹ xpī. **S**z nundū forsītā itelligis: de q spāl'r
dixerit: qz xp̄s oēs virtutes habuit. **S**ed cū oēs habuerit: p oī
bus tñ unā. i. humilitatē nobis i se pmēdauit: cū ait. **D**iscite a
me: qz mitis sū z humilis corde. **L**ibent^r igit^r z ego dñe iesu glo
riabor: si pofo in mea infirmitate: i mei nerui ptractione: ut tua
virtus. i. humilitas pficiat in me. **N**ā sufficit mibi grā tua: cū
defecerit virtus mea. **P**edē pfecto grē fortit^r figens z menz:
qui infirmus est lenit trabēs: securus ascēdā p scalā būilitatis:
donec vitati adherens: ad latitudinē transeā charitatis. **T**unc
psallā cū grāz actione: z dicā: statuisti in loco spaciofo pedes
meos. **S**ic ardua via cantius icedit^r stricti: sic ardua scala tui⁹
pededenti descēdit^r: sic miro mō lz pigrius ad vitatē tñ firmus
claudicādo accedit^r. **S**ed heu mibi: qz icolatus meus plōgat^r
est. **Q**uis dabit mibi pēnas sicut colūbe: quibus celerius volē
ad veritatē: ut iā requiescā in charitate. **Q**ue qm desūt: deduc
me dñe in via tua: z igrediar in vitate tua: z veritas liberabit
me. **N**e mibi: q de illa descendi. **N**isi. n. prius lenit inani^r de
scendissem: in ascēdendo tādū tāgrauit laborassem. **S**z quid
dico descendi. nam fortasse rectius cecidi dixerim: nisi qz forte
sicut nemo repente fit sūmus: sed gradatim quisqz ascendit: sic
nemo repente fit pessimus: sed paulatim descendit. **A**lloquin
quō stabit illud. **I**mpius cūctis diebus vite sue superbit. **D**e
niqz sunt vie: quē vident^r hoibus bone: z tamē ad malū dedu
cunt. **E**st ergo via descensionis sicut z ascensiois. **E**t via ē ad
bonū: z via est ad malū. **T**ame malā: elige bonam. **S**i p te nō
potes: ora cū propheta: z dic. **N**iam iniquitatis amoue a me:
Quō. **E**t lege tua misere mei: illa. s. lege: quam dedisti delin

quēribus in via. i. delinquentibus veritatē. **De** quibus ego & e
 unus sū: qui & a veritate cecidi. **Sed** nūquid qui cadit: nō adij
 ciet: ut resurgat. **Propt̃** hoc viā veritatis elegi: qua ascēdā hūili
 atus: vñ supbiendo descendi. **Ascendā** inquit: & psallā. **Bonū**
 mihi dñe: q̃ humiliasti me: bonū mihi lex oris tui sup milia au
 ri & argenti. **Duas** tibi vias videt̃ david pposuisse: sed unam
 noueris esse ipsam: tñ a se diuersam: & diuersis noib⁹ appel
 latā: aut iniquitatis pp descendentes: aut veritatis pp ascenden
 tes. **Quia** & idē gradus sunt ascēdentiū in solū: & descenden
 tiū: & eadē via accedentiū ad ciuitatē: & recedentiū: & unum bo
 stiū est ingredientīū domū & egredientīū. **Per** vnā deniq; sca
 lā ascendentes angeli & descēdentes iacob apparuerūt. **Quo**
 spectant hec? **Al** videlz: si ad veritatē redire cupis: nō necesse
 sit viā q̃rere nouā: quāz nō nosti: sed notā qua descendisti: q̃re
 nus reciprocis gressibus tua ipse vestigia sequēs: p eosdē gra
 dus humiliatus ascēdas: p quos supbiendo descēderas: ita ut
 qui duodecim⁹ supbie fuit descendenti: prim⁹ humilitatis sit
 ascēdenti. **Undecim⁹** inueniat̃ scōs. **Decim⁹** tertius. **No**
 nus quart⁹. **Octau⁹** quintus. **Septim⁹** sext⁹. **Sextus** septi
 mus. **Quintus** octau⁹. **Quartus** non⁹. **Tertius** decimus.
Secūd⁹ undecimus. **Prim⁹** duodecim⁹. **Quibus** supbie
 gradib⁹ i te innētis: imo recognitis: iā nō laboras i q̃redo viā
 hūilitatis.

Prim⁹ supbie grad⁹ **Curiositas.**
Primus itaq; supbie grad⁹ ē curiositas. **Hanc** autē
 talib⁹ indicij⁹ dephēdes. **Si** videris monachū: de
 quo pri⁹ bene pfidebas: vbiq; stat: sedet: ambulat
 oculis icipientē vagari: caput erectū: aures portare suspensas
 e morib⁹ extioris hoīs interiorē mutatū agnoscas. **Al**ir quip
 pe puerus anuit oculo: terit pede: digito loquit̃: & ex insolenti
 corpis motu: recēs aīe morib⁹ dephēdit. **Quā** dū a sui circū

ſpectōe torpeſcit: icuria ſui curioſā ī alios facit. **Q**uia. n. ſeipſā
ignorat: foras mittit: ut edos pascat. **E**dos quippe: qui pccā
ſignificāt: recte oculos auresq; appellaueri: qm̄ ſicut mors per
pccm̄ ī orbē: ſic p̄ has fenestras irrat ad mētē. **I**n bis ergo pa
ſcēdis ſe occupat curioſus: dū ſcire nō curat: q̄lē ſe reliquit ī?
Et v̄e ſi te vigilantē hō attēdas: mixtū ē: ſi aliō unq; itēdas. **A**u
di curioſe ſalomonē. **A**udi ſtulte ſapiētē. **Q**uī custodia iquit: cu
ſtodi cor tuū: vt oēs videlz ſēſus tui vigilēt ad id: vñ vita p̄ce
dit custodiēdū. **Q**uo. n. a te curioſe recedis: **A**ui te interi cō
mittis. **N**at quid audes oculos leuare ī celū: qui peccaſti ī ce
lū. **T**errā intue: ut cognoscas teipm̄. **I**p̄a te tibi rep̄ſentabit:
qz īra es: z ī terrā ibis. **D**uabz tñ cauſis iculpabilr oculos le
uas: ut petas auxiliū vel ipēdas. **V**enauit oculos dauid ī mon
tes: ut peteret. **V**enauit z dñs ſup turbas: ut ipendēt: alē miſe
rabilr: alē miſicordif: ābo iculpabilr. **T**u quoq; ſi locū: tps: z
cām p̄ſiderās: tua vel fr̄is neceſſitate oculos leuas: nō ſolū nō
culpo: ſz plurimū laudo. **H**oc. n. excuſat miſia: illud mīa p̄mē
dāt. **S**in alias: nō p̄phete: n̄ dñi: ſz dīne aut eue: imo ipſi? ſatha
ne imitatorē te dixerī. **D**ina nāq;: dū ad paſcēdos edos egre
diſ: ipſa p̄ri: z ſua ſibi virginitas rapit. **D**ina quid neceſſe ē:
ut videas muliēs alienigenas? **Q**ua neceſſitate: **Q**ua utili
tate: **A**n ſola curioſitate? **E**t tu ſi ocioſe vides: ſz nō ocioſe vi
deris. **T**u curioſe ſpectas: ſpectaris tñ curioſi? **Q**uis credēt
tūc illā tuā curioſā ocioſitatē: vñ ocioſā curioſitatē: fore poſt ſit
nō ocioſā: ſz tibi tuis hoſtibusq; tā p̄ncioſā. **T**u quoq; ena ī
padiso poſita es: ut cū viro tuo operis: z custodias illā: ſi inuē
tū p̄feceris: qñq; trāſitura ad meli? vbi nec opus ſit ī aliquo
ope occupari: nec de custodia ſolicitari. **D**e lignū padisi tibi cō
cedit ad veſcēdū: p̄t illd: qd̄ dī ſcie boni z mali. **S**i n. ceta bōa
ſūt: z ſapiūt bonū: quid ē op? edere d̄ ligno: qd̄ ſapit etiā malū.

Nō plus sape: q̄ oz sape. **S**ape. n. malū: sape nō ē: s; decipe.
Serua ergo pmissū: expecta pmissū: cane p̄bitū: ne perdas
p̄cessū. **Q**uid tuā mortē tā itente itueris. **Q**uid illo iam cre
bro vagātia lumīa iacis: **Q**uid spectare libet qd̄: māducare n̄
licet: **O**culos īquis tendo nō manū. **N**ō est inter dictū ne vi
deā: sed ne p̄medā. **A**d n̄ lz oculos: quo volo lenā: quos d̄s ī
mea posuit p̄tate: **A**n qd̄ apl's. **O**ia mihi licēt: s; n̄ oīa mihi ex
pediūt. **E**t si culpa n̄ ē: culpe tñ iditiū ē. **N**isi. n. mēs mīus se
curiose seruauerit: tua curiositas ip̄s vacuū nō h̄ret. **E**t si cul
pa nō ē: culpe tñ occasio ē: z inditiū cōmisse: z cā cōmittēde ē.
Te. n. intēta ad aliud latēter interi ī cor tuū serpēs illabit: blā
de aloquit̄. **B**lāditiis rōez: mēdatiis timorē p̄pescit: nequaq̄ ī
quies morieris. **A**ngēt curā: dū icitat gulā. **A**cuit curiositatē
dū suggerit cupiditatē. **O**ffert tādē p̄bitū: z aufert p̄cessū.
Pozrigit pomū: z surripit paradisu. **H**aurit virus parit̄a:
z pituros paritura. **P**erit salus: nō destitū p̄tus. **N**ascimur
morimur: iōq; nascimur morituri: q; p̄i⁹ morimur nascituri:
p̄p̄ea graue iugū s; oēs filios tuos vsq; ī hodiernū diē. **S**
z tu signaculū silitudinis nō ī paradiso: sed in delitiis paradisi
dei positus es. **Q**uid āpli⁹ querere debes: **P**lenus ergo sa
piētia: z p̄fectus decore: altiora te ne quesieris: z fortiora te ne
scrutatus fueris. **S**ta ī te: ne cadas a te: si ābulas ī magnis z
ī mirabilib⁹ sup te. **S**z quid interi ex obliquo itēdis ad aq̄i
lonē: **I**ā te video: iā te p̄spitio: nescio que sup te curiosi⁹ rimā
tē: ponā inquis sedē meā ad aq̄ilonē. **A**eteris astātib⁹ celico
lis: dū tu solus sedere affectas: s; m̄ p̄cordiā: totius celestis pa
trie pacē: ip̄ius q̄tū in te ē quietē trinitatis infestas. **Q**uo te
tua miser curiositas ducit: vt p̄sumptiōe singlari non dubites
ciuib⁹ scandalū: iniuriā facere regi: **M**ilia miliū ministrāt ei:
z decies cētena milia assistūt ei: vbi nemo sedere probibet: nisi

solus is: qui sedet sicut cherubin: cui a ceteris ministrat: et tu ne
scio quod preceteris perspiciedo differet: curiosius inquiredo: irrene
retius persuadendo: sed tibi collocas in celo: ubi sis similis altissi
mo: **Q**uo fine? **Q**ua fiducia? **P**etire inspicies vires: pensa fi
ne: excogita modum. **S**ciete hoc altissimo presumis: an nesciente?
Nolente: an non volente? **S**ed quomodo malum quodcumque machinaris: aut
velle: aut ignorare poteris: cuius optima voluntas: cuius perfecta scia est?
Nunquid autem et scire et nolle non dubitas: sed non posse resistere
putas? **A**t vero nisi te perditum esse dubitaueris: dubitare te non
credideri de omnipotentia: sine de omni moda scia: ac bonitate condito
ris: qui te de nihilo potuit: tale sciuit: tamen credere voluit. **N**on
ergo deum sentire existimas: quod fieri nolit: refellere possit? **A**n
forte in te video plerumque: ymo a te initiari quod per te: et per te a tui si
milibus in terris frequentatum solet vulgari dici. **P**riuatim dominus
temerarios nutrit. **A**n oculis tuis neque est: quia ille bonus est. **D**e
cuius bonitate dum fiduciam nefariam sumis: scius es et per scias: impu
dens: et per potentiam audax. **H**oc est. n. o. ipse: hoc est quod cogitas:
hec est iniquitas: quam meditaris in cubili tuo: et dicis. **P**utas
creator opus suum destruat. **S**cio quidem: quia non latet dominum qualis
cumque cogitatio mea. **D**eus. n. est: nec placet ei qualiscumque talis
cogitatio mea: quia bonus est. **S**ed nec: si vellit effugiam manum eius:
quia potes est. **N**unquid tamen mihi timendum est. **S**i. n. cum bonus sit:
non poterit illi placere malum meum: quanto minus suum. **N**ecum quippe di
xerim per eius voluntatem aliquid velle: suum autem si vidicerit sese. **T**amen
ergo quodcumque scelus non valet velle ultisci: quod nec vult: nec valet
sua bonitate privari. **F**allis te miser: fallis te: non deus. **T**e in
quam fallis: et mentis iniquitas sibi non deo. **D**olose quidem agis:
sed in perspicuum eius. **T**e ergo fallis non deum. **E**t quia de magno eius
bono in te: tu magnum in eum excogitas malum: merito iniquitas tua
invenit ad odium. **Q**ue maior namque iniquitas quam cum de potentia

dei nō dubites: quin te. s. destruere possit qui cōdere potuit: cō
fusus tñ de mīra eius dulcedie: qua spās eū nolle vīdicare cū
possit: malū pro bonis: odiū pro dilectiōe retribuas. **N**ec inq̃
iniquitas nō ira momēanea: sed odio digna est sēpiterno: qua
tuo dulcissimo z altissimo dño: licet inito desideras tñ ac spās
equari: quaten⁹ sēp videat qđ doleat: dū te sociū hēat cū nollit
nec deiciat cū possit: quin poti⁹ eligat ipe dolere: q̃ te patiatur
pire. **P**ossit quidē deicere si vellit: s; p̃dulcedie vt existimas
velle nō possit. **T**erre si talis est qualē putas: tāto nequ⁹ agis
si nō amas. **E**t si ille patit̃ aliquid fieri p̃tra se: potius q̃ ipe ali
quid faciat p̃ te: q̃tra malitia est: vt vel tu non p̃cas illi: qui sibi
nō parcat parcēdo tibi. **A**bsit tñ ab ei⁹ p̃fectiōe vt qz dulcis ē
iustus nō sit: q̃i simul dulcis: z iustus eē nō possit: cū melior sit
iusta dulcedo: q̃ remissa: imo virtus n̄ sit dulcedo sine iustitia.
Quia igit̃ gratuite dei bonitati: qua grātis factus ē: ingrat⁹
existit: iustitiā vō: quā exptus es: nō metuis: iōq; audacter cō
mittis culpā: de qua falso tibi p̃mittis ipunitatē: iā ecce iustū
senties: quē bonū nosti: cadens in foueā quam paras auctori:
vt dum. s. talem in eum penam machināris: qua tamen valeat
carere si velit: sed ut putas: non valeat velle: z ideo nec carere
ea vtiq; bonitate: qua neminē expertus es illū punisse: talē iu
stus d̃s iustissime i te retorqueat penā: qui nec d̃z: nec valz pa
ti suā ipune bonitatē offendi: sic vtiq; tēpans in vīdicta sniaz
vt si velis resipiscere nō neget veniā: s; m tñ duritiā tuā: z cor i
penitēs nō possis velle: z iō nec pena carere. **S**z iā audi calū
pniā. **C**elū iquit mibi sedes est: z terra scabellū pedū meorūz.
Nō dixit oriēs: aut occidēs: aut vna aliqua celi plaga: s; totūz
celū mibi sedes est. **N**ō potes ergo i pte sedere celi: cū ille to
tū elegerit sibi. **I**n terra nō potes: qz pedū ei⁹ scabellū ē. **T**er
ra z. n. locus solidus ē: vbi sedet eccl̃ia fūdata: sup̃ firmā petrā
Quā facies: **E**t celo pulsus i terra remanere nō potes. **E**lige

ergo tibi i aere locū: nō ad sedendū. s; ad volandū: v; qui tem
prasti pcutere statū eternitatis: penā sentias pprie fluctuatio
nis. **T**e ergo fluctuāte inter celū z terrā: sedet dñs sup solinz
excelsū z eleuatū: z plena est oīs terra maiestate eius: v; nuf
q; nisi in aere inenias locū. **S**eraphin nāq; aliis quidem alis
sue pteplatiōis de trono ad scabellū: de scabello ad tronū volā
tia: aliis caput dñi i pedesq; volantia: ad hoc vbi posita puto:
v; sicut bōi peccāti paradisi p anglm pibet ingressus: ita z
p seraphin modus tue curiositati iponeret: q;tenus nec celi iā
magis ipudeter: q; prudeter archana rimeris: nec ecclie miste
ria cognoscas i terris: s; solis pētus sis cordib; supborū: qui
nec i terra dignāt eē: sicut celi hoīuz: nec sicut angeli volāt ad
celū. **L**icet v; z caput i celo: z pedes a te i terra abscondantur:
quiddā tñ tibi mediū videndū ad inuidēdū dūtaxat pmittitur.
Dū suspēsus in aere descēdētes quidē pte z ascendētes ange
los itueris: s; quid vel audiāt i celis: v; nūtient terris: penit;
nescis. **O** lucifer qui mane oriebaris: imo nō iā lucifer sed no
ctifer: aut et mortifer: rect; cursus tuus erat ab oriēte ad me
ridiē: z tu ppostero ordie tendis ad aquilonē. **Q**uāto magis
ad alta festinas: tāto celer; ad occasū declinas. **C**eli tñ curio
sius o coriose itentionē tue curiositatis iquirere. **P**onā iquis
sedez meā ad aquilonē. **N**ec aquilonē hunc corporalez: nec se
dem hanc cū sis spūs intelligo materialē. **P**uto aut p aquilo
nē reprobandos hoīes fuisse dsignatos: p sedem ptezez i illos.
Quos vtiq; in pscia dei: q;to ei vicinior: tanto ceteris pspica
tior puidens: nullo quidē sapie radio coruscantes nullo spūs
amore feruentes velut vacuū reperire locū: affectasti sup illos
dominiū: quos qdā tue astutie claritate pfūderes: tue malitie
estib; iflāmares: v; quō altissim; sua sapia ac bōitate oīb; filiis
obedie pperat: ita z tu fr oēs filios supbie pstitur; tua eos astuta

malicia ac maliciosa astutia regeres : p qđ filis altissimo eēs.
Sz miroz: quō in p̄scia dei tuū videris principatū: cur nō i ea
dē puidisti z p̄cipitiū? **N**ā si puidisti: q̄ isania fuit: ut cum tāta
misia cupes p̄cipari: ut malles misē p̄esse: q̄ felicē subesse?
An nō expedierat p̄cipē eē plagaz illaz lūinosaz : q̄ p̄cipē
tenebray haz? **S**z credibili? ē: q̄ nō puidisti: aut pp illā cām
quā supi? dixi: qz dei bonitatē attēdēs: dixisti i corde tuo: nō re
quireret: pp qđ o ipie deū irritasti: aut qz viso principatu statū in
oculo supbie trabes excreuit: q̄ int̄posita casū vidē nō potuisti
Sic ioseph: cū suā puidisset exaltatiōem: nō tñ p̄sciuit sui v̄di
tione: q̄nis ppior eēt v̄ditio q̄ exaltatio. **N**ō q̄ tñ p̄iarchā
in supbiā credideri incidisse: sz ut eius exēplo pateat: q̄ hi: qui
futura p̄vident p spm̄ p̄phetie: z si nō oīa: nō iō tñ putādi sunt
nulla p̄vidisse. **Q**z si quis pretendat i eo: q̄ sōnia sua adhuc ado
lescentulus narrabat: quoz tunc mysteriū ignorabat: vanitate
posse notari: tñ mysterio magis siue simplicitati pueri d̄putan
dū arbitroz q̄ vanitati. **Q**ue tñ si q̄ fuit: p ea: q̄ passus legit:
potuit expiari. **N**ō nullis. n. aliq̄ aliquādo d̄ se p reuelationē
iocūda mōstrant: q̄ z si human? aīus absqz ulla vanitate scire
nō pōt: nō minus iō eueniet: qđ mōstratū est: sic tñ ut illa vani
tas ipunita nō sit: q̄ de magnitudine reuelatiōis aut p̄missiōis
in se vel lenit̄ exaltavit: **S**icut. n. medicus nō solū unguēto: sz
igne z ferro utit̄: quo oē: qđ i vulnē sanādo excreuerat: secet:
z urat: ne sanitatē: q̄ ex unguēto p̄cedit: ipediat: sic medic? aīa
rum de? huiusmōi aīe p̄curat t̄tationes: imittit tribulatiōes:
quibus afflicta: z humiliata gaudiū v̄tat in luctum: reuelatio
nem putat illusionem. **A**nde fit: z vanitate careat: z v̄tas re
uelatiōis nō peat. **S**ic pauli extollentia p stimulos carnis re
primi: z ipse reuelatiōib? crebris attollit̄. **S**ic zacharie ifideli
tas ligue obligatiōe mutat̄: z āgeli v̄tas suo i tpe manifestāda

nō mutat. Sic p grām z ignobilitatē scī pficiūt. Dū inter sin-
gularia dona: que recipiūt: cōi hoīuz vanitate se sentiūt: vt dū
p grām sup se aliquid cernūt: nō obliuiscant qd iē. Sed quid
de reuelatiōib⁹ ad curiositatē: De quib⁹ vt hoc p excessum in-
termiscerē: inde occasio sūpta ē: cū oñdere vellē sic reprobu an-
gelū aī casuz suū potuisse puidere illā: quā post accepit i re p
bos hoīes dñationē: vt tñ suā nō psciret dñationē. De quo
etā nōnullis questuiculis motis magis q̄ solutis: tot⁹ dispu-
tatiuncule hec sūma sit: q̄ p curiositatē a veritate ceciderit: quia
p⁹ spectauit curiose qd affectauit illicitē: spauit presūptuose.
Iure igit in gradib⁹ supbie: primū curiositas vēdicat sibi: que
ē iuēta ē initiū eē oīs pccī. S; nisi hoc citi⁹ cobibeat: ileuitatē
ai: q̄ scōs gra. ē cito dillabitur. Scōs gra. leuitas

Menachus. n. qui sui negligens alios curiose circūspi-
cit: dū quosdā suspicit quosdā despicit inferiores: z in
aliis quidē videt qd inuidet: in aliis qd irridet: ide fir-
vt p mobilitate oclōz leuigatus aīus: nulla vtiq; sui cura ag-
grauat⁹: mō p supbiā ad alta se erigat: mō p inuidiā in ima de-
mergat. Nūc p inuidiā nequiter tabescit: nūc p excellētiā pueri-
liter hylarescit. In altero neq; i altero vanus: i vtroq; super-
bus existit: q; z q; supari se dolet: z q; supare se gaudet: amor
pprie excellētie facit. Has aut ai vicissitudines: nūc pauca z
mordatia: nūc multa z i ania. nūc risu: nūc luctu plena: semper
q̄o irrationabilia idicāt vba. Cōpara si vis hos duos primos
supbie gradus: supmis dñob⁹ bñilitatis: z vide si nō vltio cu-
riositas: i penultio leuitas cobibeat. Idipm in ceteris repies:
si alterut⁹ pparētur. S; iā ad tertiu docendo: nō descenden-
do veniamus. Tertius gradus: iepta leuitia.
Proprium ē supboz: lera semp appetet: z tristia deni-
tare: iuxta illud. For stultoz vbi leuitia. An z mōa

ebus qui duos iam superbie gradus descendit: dum per curiositatem ad
aerem levitatem devenit: cum gaudium quod semper appetit: frequenter videt
interpollari tristitia: quod de bonis alterius prohibet: impatiens sue humilitatio-
nis: fugit ad consilium solationis. **Ex** illa denique preterea: qua sibi sua
nilitas: et aliena excellentia monstratur: restringit curiositatem: ut totum
se transferat in pravam partem: quatenus in quo ipse vult precellere curio-
sius notet: in quo alter precellit: semper dissimulet: ut dum deuitat:
quod triste putat: letitia continetur. **Sicque** fit: ut sibi vicissim: quem ve-
dicabatur gaudium et tristitia: sola possidere incipiat inepta letitia.
In hac autem tertium tibi gradum constituo. **Accipe** quibus eam signis
vel in te deprehendas vel altero. **Illum** qui eiusmodi est: aut
numquam aut raro gementem audies: aut lacrimantem videbis. **Qu-**
tes si attendas: aut sui oblitum: aut ablutum a culpis. **In** signis scru-
pulositas: in fronte hilaritas: vanitas apparet in incessu: pronus ad
iocum: facilis ac promptus in risu. **Cunctis** quippe: qui in se preceptibi-
lia: et ideo tristitia noverat a memoria rasis: bonisque si qua sentit in
se: adunatis vel simulatis ante oculos metus: dum nil cogitat: nisi
quod libet: nec attendit si libet: iam risum teneat: iam ineptam letitiam dissi-
mulare non valet. **At. n.** vesica collecto turgida vento: puncto
que perforata exiguo: si stringitur crepitat: cum detumescit: ac ventus
egrediens non passim effusus: sed strictim emissus: crebros quosdam
sonitus reddit: sic monachus ubi vanis scurilibusque cor suum cogi-
tationibus impleverit: per disciplinam silentium non inveniens ventus va-
nitaris qua plenus egrediat: inter angustias faustium per chachinos
excutitur. **Sepe** vultum pudibundus abscondit: claudit labia: de-
res strigit: ridet tamen nolens: chachinat iustus. **Cumque** os pugnis
obstruxerit suis: per nares adhuc sternutare auditur.

Quartus gradus iactantia.
At postquam vanitas crescere et vesica grocescere cepit:
necesse est: ut ampliori foramine laxato sinu: ventositas
eructet. **Alioquin** rumpet. **Sic** monachus inepta reducente leti-

ria: dū rīsu v'l signis eā apire nō sufficit: in helui v'ba prorūpit.
En v'eter meus qī mustū absqz spiraculo: qd novas lāguncu
las dirūpit. **A**nt loq't ergo: aut rūpe't. **P**len⁹ ē. n. f'monib⁹: z
coartat cū sps vteri sui. **E**surit z sitit auditores quib⁹: suas ia
ctitet vanitates: quib⁹ oē: qd sentit: effūdat: quib⁹ q'lis z q'tus
sit inotescat. **I**nnēta āt occasiōe loq'ndi: si de l'ris f'mo exorūt:
vetera p'ferūtur z noua: volāt snie: v'ba resonāt āpulosa: p'ue
nit iterrogātē: nō q'renti r'ndit. **I**p'e q'rit: ip'e soluit: z v'ba col
locutoris p'cidit ip'fecta. **A**ū aut pulsato signo necesse ē inter
rūpi colloquiū: horā lōgā breue q'rit itervallū: q'rit licētiā vt
ad fabulas reuertat p' horā: n' vt quēpiā edificz: s'z vt scīaz iactz
Edificat pōt: s'z n' edificare itēdit. **N**ō curat te docet: vel a te
doceri ip'e qd nescit: s'z vt scire sciat: qd scit. **Q** si d' religiōe agi
tur: statī vīsiōes z sōpnia p'ferūt. **D**eide laudat ieiunia: p'mē
dat vigilias: s'f oīa orōnes exaltat: d' paria de hūilitate z de sin
glis virtutib⁹ plēssie s'z vanissime disputat: vt tu. s. si audieris
dicas: q' ex abūdātia cordis os loquit: z q' bon⁹ hō d' bono te
sauro suo p'fert bona. **S**i ad lubrica f'mo p'uertit: i his quāto
assuetior tāto loq'tior ineitur. **D**icas: si audias rinū vanitatis
fluvīū. eē scurilitatis os ei⁹: ita vt seueros quoqz z graves aiōs
i lenitate p'citet ris⁹. **E**t vt totū i breui colligā: i m'niloquio no
ta iactātiā. **I**n hoc hēs q'rtū gradū: z d'scriptū z noiātū. **S**u
ge rē: z tene nomē. **H**ac eadē cantella iā accede ad quītū: quē
noio singularitatē. **Q**uintus gradus singularitas.
IIp'e ē. n. qui se sup' cēfos iactat: si nō plus cētis ali
quid agat: p' qd vltra cēfos appeat: p'inde nō sufficit
ei q' cōis mōasterii regl'a v'l māioz cohortāt exēpla:
Nec tamen melior esse studet: sed videri: non melius vinet:
sed videri vincere gestit: quatenus dicere possit. **N**on sum
sicut ceteri hominum. **P**lus sibi blanditur de' vno ieiunio: qd
ceteris prādētibz facit: q' si cū ceteris septē dies ieiunauit.

Comodior sibi videtur una oratiuncula peculiaris quam tota psalmodia unius noctis. Inter prandendum crebro solet oculos iactare per mesas: ut si quod minus comedere viderit: victum se doleat: et incipiat idipsum sibi crudeliter subtrahere: quod necessarium victui indulgendum prouiderat: plus glorie metuens detrimentum quam famis cruciatum. Si quod macrior: si quod pallidior: prospexerit: vile se estimat: nunquam quiescit. Et quoniam vultum ipse suum videre non potest: quale. scilicet. se in tuentibus offert: manus quas potest et brachia spectans: palpat costas: humeros attrahat et lumbos: ut sciam quod corporis sui membra vel minus vel satis exilia probat: pallorem oris ac colorem discernat. Ad omnia denique sua strenuus: ad cuncta piger: vigilat in lecto: dormit in choro. Quicquid alius psallentibus tota nocte ad vigilias dormiter: post vigilias alius in claustro quiescentibus: solus in oratorio remanet: excreat: et tunc gemitibus ac suspiriis aures foris sedentium de angulo implet. Cum autem ex his: quod singulariter sed inaniter agit: apud simplices eius opinio excreuerit: qui profecto opera probant: quod cernunt: sed vnum praeuideant non discernunt. Dum miser beatificatur: in errorem inducunt.

Sextus gradus Arrogantia.

Credit: quod audit: laudat: quod agit: et quod intendat: non intendit. Obliviscitur intentionem: dum amplectitur opinionem. Quicquid de omni alia re plus sibi credit quam alijs: de se solo plus alijs credit quam sibi: ut non iam vobis aut sola opere ostentatione suam praeferat religionem: sed intimo cordis credat affectum omnibus se sanctiorem. Et quicquid de se laudatum agnouerit: non ignorantie aut benivolentiae laudatoris: sed suis meritis arrogantem ascribit. Cum post singularitatem sextum sibi gradum iure ignorantie sibi vendicant. Post hanc presumptio inuenitur: in qua septimus gradus constituitur.

Septimus gradus Presumptio.

Qui enim alios se precellere putat: quoniam plus de se quam de alijs non presumat: Primus in conventibus residet: in

cōsilijs primus rīderi: nō vocatus accedit: nō missus se intro
mittit: reordinat ordinata: reficit fecā. **Q**uicquid ipse nō fecit:
aut ordinauerit: nec recte factū: nec pulchre existimat ordiatū.
iudicat indicātes: p̄iudicat indicaturis. **S**i cū ip̄s aduenerit:
nō p̄moueat ad prioratū: suū abbatē aut inuidū indicat: aut d̄ce
ptū. **Q** si mediocris ei aliq̄ obedia iniūcta fuerit: indignat̄ asp
nat̄: arbitrās se nō eē minorib⁹ occupādū: qui se ad maiora sē
tit idoneū. **S**z qui sic p̄mitl⁹ ad oīa magis temē q̄ libē p̄sue
uit igerē: ip̄ossibile est eū aliq̄n nō errare. **A**d p̄latū aut̄ perri
net erratē arguē. **P**ropt̄ea: cū ei culpa ip̄utā: crescit: nō āpu
tat̄. **S**i ergo cū arguī⁹ fuerit: declinare cor ei⁹ videris in v̄ba
malitie: in octauum gradum: qui dī defensio peccōz noueris
corruisse.

Octauus gradus Defensio peccatorū.

Multis v̄o modis fiūt excusatiōes in peccis. **A**ut. n. di
cit: qui se excusat: nō feci: aut feci quidē: s̄z bñ feci: aut
si male: nō multū male: aut si multū male: nō mala in
tentiōe. **S**i aut̄ z de illa sicut adā vel eua p̄uincit̄: aliena suasiōe
excusare se nitit̄. **S**z qui p̄cacit̄ etiā ap̄ta defēdit: q̄n occultas z
malas cogitatiōes cordi suo adueniētes humiliter reuelaret
abbati.

Nonus gradus Simulata confessio.

Item v̄o gñā hec excusatiōis eaten⁹ mala iudicent̄: q̄
ten⁹ ore p̄ibito v̄ba malitie appellēt̄: multo tñ picu
losior ē fallax ac sup̄ba p̄fessio: q̄ p̄nicax z obstinata
defensio. **N**onnulli. n. cū de ap̄riorib⁹ arguūt̄: sciētes: q̄ si se de
fenderēt: sibi nō crederēt: subtili⁹ inueniūt argumētū defensiōis
v̄ba rīdētes dolose p̄fessiois. **E**st quippe: ut scriptū ē: qui ne
quit hūiliat se: z infiora ei⁹ plena sūt dolo. **A**ult⁹ demittit̄: p̄
sternit̄ corp⁹: aliq̄s sibi lachrymulas extorquēt: si p̄nt: vocē su
spirijs: v̄ba gemitib⁹ in̄rūpūt. **N**ec solū qui eiusmōdi ē: obiecta
nō excusat: s̄z ip̄se quoq̄ culpā exaggerat: ut dū ip̄ossibile ali

quid aut incredibile culpe sue ore ipsi⁹ aditū audis: et illud qđ
ratū putabas: discredē possis: et ex eo: qđ falsū eē nō dubitas:
dū pfitet^r: i dubiū veniat: qđ qđsi certū tenebat. **D**ūq; affirmāt:
qđ credi nolūt: pfitēdo culpā defendūt: et apiendo tegūt: qñ et
pessio laudabilē sonat i ore: et adhuc iniquitas occulta i cor
de: qten⁹ magis ex būlitate: q̄ ex vitate pfiteri putet: qui au
dit: aprās sibi illud scripture. **I**ust⁹ i p̄cipio fmōis accusator
ē sui. **S**alūt. n. apđ hoies vitate picitari q̄ būlitate: cū apđ
deū picitent^r vtriq;. **A**ut si iō culpa manifesta sit: q̄ nulla peni
t⁹ vsutia regi possit: nihilomin⁹ tñ vocē nō cor penitētis assu
mūt: q̄ notā nō culpā deleāt: dū ignoratiā manifeste trāsgressi
onis: decore recōpēsāt publice p̄fessiōis. **V**iosa res būlitas: q̄
ipsa quoq; supbia palliare se appetit: ne vilescat. **S**ed hoc cito
ēgiversatio a plato dep̄hendit: si ad hāc supbā būlitatē nō le
nit^r flectit: quo magis dissilet culpā: vel differat penā. **M**ala fi
guli pbat fornax: et tribulatio v̄e penitētes discernit. **Q**ui enī
vacit^r penitet: laborē penitētie nō abhorret: s; quicquid sibi pro
culpa: quā odit: inūgit: tacita p̄scia patient^r amplectit^r. **I**n ipsa
quoq; obediā duris ac p̄rijs reb⁹ abortis: quibuscūbet irroga
tis iniurijs: sustinēs nō latescit: ut i quarto gradu stare indicet
būlitaris. **Q**ui⁹ v̄o silata p̄fessio ē: una vel leui ptumelia: aut
exigua pena iterrogat⁹: iā būlitarē silare: iā silationē dissilare
nō pōt. **D**urimur: frēdet: irascit^r: nec i quarto stare būlita
ris: s; i nonū corruisse supbie pbat. **Q**ui fm qđ descriptus ē:
recte silata p̄fessio appellari pōt. **Q**uāta putas tūc p̄fusio sit
supbi: cū frans decipit: pax amittit^r: laus minuit^r: nec culpa di
luit^r. **T**andē notat^r ab oib⁹: indicat^r ab oib⁹: eoq; vehemēt⁹ oēs
indignāt^r: quo falsū p̄spiciūt: quicquid de eo pri⁹ opinabantur.
Tūc op⁹ est plato: ut eo min⁹ illi parcēdum putet: quo magis
oēs offenderet: si vni parceret.

Decimus gradus Rebellio.

Bene nisi eū misratio supna respiciat: ut: qđ valde difficili talib⁹ ē: uniuersorū iudicijs tacit⁹ acquiescat: frōtus mox ⁊ ipadēs factus: iāto deti⁹ qđto despāti⁹ i decimū gradū p rebellionē corruit: quiq; pri⁹ latēt arrogās frēs ptephat: iā patent iobediēs ēt mgtm ptēnit. Sciēduz aut ē: qđ oēs grad⁹: quos i. xij. pri⁹ sū: i tres tmmō colligi pnt: ut i sex supioib⁹ pteptus fratꝝ: in q̄ttuor sequētib⁹ ptept⁹ mgtm: i duobus qui restāt: psumet pteptus dei. Notādū quoq; qđ bi duo supbie grad⁹ ultimū: qui ⁊ hūilitatis ascēdēdo primi iueniunt: sicut extra pgregationē ascēdēdi sunt: ita i pgregationē descēdi nō pnt. Qđ autēz aī ascēdi dēant: ex hoc apte dat itelligi: qđ i tertio gradu i regula legi. Tertio iquit grad⁹ ē: ut quis p dei amore oī obedia se subdat maiori. Si ergo i t̄tio gradu subiectio collocat: qđ pculdubio fit: qñ nouiti⁹ primū pūetui sociat: psequēs ē: qđ duo antiores iā trāscēsi itelligāt. Deniq; ubi fratꝝ pcordiā: ⁊ mgtm sentētia monach⁹ spnit: quid ultra i mōasterio nisi scādaluꝝ facit.

Undecimus Libertas peccādi.

Post decimū itaq; gradū: qui rebellio dicit⁹ ē: expulsus vel egressus de monasterio: statim accipit ab undecio. Et tūc igredit⁹ vias: qđ vident⁹ boibus bone: qđ finis nisi forte dō eas sepierit: demerget eū i pfundū iferni. i. i cōtēptū dī. Impi⁹ siquidē cū veniēt i pfundū malorū: ptepnit. Pōr aut. xi. grad⁹ appellari libertas peccādi: p quā monach⁹ cū nec mgtm videt: quē timeat: nec frēs: quos reuerēat: tāto securi⁹ qđto liberi⁹ sua desideria iplere delectat: a quib⁹ i monasterio tā pudore qđ timore pbibebat. S; ⁊ si iā frēs vlt abbātē nō timet: nōdū tñ dei penit⁹ formidie caret. Hāc rōnē adhuc submurmurās volūtati: nec sine aliq dubitatōe: qđ primū illicita pficit: s; sicut is: qui vadū tētat pededēti nō cursim vitioꝝ gurgitē itrat.

Duodecimus gradus psuetudo peccandi
A postq̃ terribili dei iudicio prima flagitia ipunitas
sequit̃: expta voluptas libet̃er repetit̃: repetita blan
dit̃. **C**ocupiscencia reuiviscẽte sopit̃ rō: ligat psuetu
do. **T**rabitur mis̃ i profundū maloz: tradit̃ captivus voragini
vitioz: ita vt carnaliū voragie desiderioz absorptus: sue rōnis
diuini q̃ timoris oblit̃: dicat isipies i corde suo: nō est d̃s. **I**ā
idifferenter libitis p̃ licitis vit̃: iā ab illicitis cogitādis patrā
dis inestigandis: aīus manus vel pedes nō p̃hibet̃: sed quic
quid in cor in buccā ad manū venerit: machiat̃: icrit̃: et opat̃
malivol̃: vaniloquus facinorosus. **Q**uēadmodū deniq̃ ascē
sis his oībus gradib⁹ corde iam alacri et absq̃ labore p̃ bona
psuetudie iust⁹ currit ad vitā: sic descensus ip̃ius eisdē p̃ malo
vsa: nō rōne se gubernās: nō timoris freno retētās: intrepid⁹
festinat ad mortē. **M**edii sūt qui fatigātur: angustiantur: qui
nūc metu gebēne: nūc pristina retardati psuetudie descenden
do ṽl ascendēdo laborāt. **S**up̃mus t̃m et ifim⁹ currere absq̃
ip̃edimēto: et absq̃ labore: ad mortē hic: ad vitā ille festinat: al
ter alacrior: alter p̃cluior. **I**llū alacrē charitas: hūc p̃cluiem
cupiditas facit. **I**n altero amor: in altero stupor laborē nō sē
rit: **I**n illo deniq̃ p̃fecta charitas: in isto cōsumata iniquitas:
foras mittit timorē. **I**lli veritas: huic cecitas dat securitatez.
Potest ergo duodecim⁹ gradus appellari psuetudo peccādi
qua dei metus amittit̃: cōtēptus incurritur. **P**ro tali iā inquit
ioānes ap̃ls nō dico: vt quis oret. **S**z nūquid dicis o ap̃le: vt
quis despet̃? **I**mo gemat: qui illum amat. **N**ō p̃sumat orare:
nec desistat plorare. **Q**uid est: qđ dico: **A**n forte vllū remāet
spei refugiū: vbi oīo nō iuenit locū: **A**udi credentē sp̃antem:
nec t̃m orantē. **D**ñe inquit si fuisses hic: fr̃ meus n̄ fuiss̃ mort
uus. **M**agna aut̃ fides qua credidit sua p̃sentia dñm mortē

phibē potuisse: si affuisset. **N**ō aut quid: Absit: ut quē credi
dit vivū potuisse suare: mortuū dubitet posse resuscitare. **S**z
nūc iquit scio: qz q̄cūqz poposceris a deo: dabit tibi de⁹. **D**eide
q̄renti: vbi posuissent eū: rīder. **A**leni: z vide. **Q**obrez o mar
tha magna nobis tue fidei insignia tribuis. **S**z quō cū tāta fi
de diffidis: **A**leni: inquis: z vide. **A**ur si nō despas: nō seq̄ris:
z dicis: z resuscita: **S**i aut despas: cur mḡm sine cā fatigas:
An forte fides aliqū recipit: qd̄ oīo nō p̄sumit: **D**eniqz appo
pinquāte cadaueri phibes: z dicis: dñe iā feter: quattriduanus
enī ē: despando dicis hoc: an dissilando: **S**ic quippe ipse dñs
post resurrectionē finxit se lōgi⁹ ire: cū mallet cū discipulis re
manere. **D** scē mulieres xpī familiares: si frēm vīm amatis:
cur ei⁹ mīfīcordiā nō flagitatis: de cui⁹ potētia dubitare: pīeta
te diffidere nō potestis: **R**īdet. **S**ic meli⁹ tanq̄ nō orātes ora
m⁹: sic efficaci⁹ tāq̄ diffidētes p̄fidim⁹. **E**xhibem⁹ fidē: phibe
mus affectū: scit ipe: cui nō ē op⁹: ut aliquid dicaī: quid deside
rem⁹: **S**cim⁹ quidē: qz oīa pōr: sz hoc tā grāde miraculū raz no
uū tā iauditū: z si ei⁹ subest potētie: multū tñ excedit unīversa
merita bñilitatis nre. **S**uffic nobis potētie locū: pīerati ddisse
occasionē: mallētes paciēt expectare: qd̄ velit: qz ipudēt q̄rē: qd̄
forsitā nolit. **D**eniqz qd̄ nris meritis deest: vēcūdia forrasse sup
plebit. **P**etri quoqz p⁹ grave lapsū lachrymā quidē video: sz
p̄ceez nō audio: nec tñ de idulgētia dubito. **D**isce ēt in mīe dñi
magnā in mirabilib⁹ fidē hēre: i magna fide vēcūdiā retinere.
Disce vēcūdia decorare fidē: reprīmere p̄sūptionē. **A**linum in
quit nō hñt: **Q**z breuī q̄ reuerentē suggestit: vñ pie solīcita fu
it. **E**t ut discas i huiusmōi magis pie gemere: qz petē p̄sūptuo
se: pīeratis estū pudoris tēperās umbra: p̄ceptā p̄cis fiduciam
vēcūde sup̄psit. **N**ō frōtose accessit: nō palā locuta ē: ut auda
cter corā oib⁹ dicēt. **O**bsacro fili: deficit vinū: p̄tristant p̄uine:

pfundit spōsus: oñde: quid possis. **S**z licet hoc: aut multo plu
ra pecc^o estuās fernēs loqret^r affcūs: privati tñ potētē pia filiū
mī adiit: nō potentiā tētās: sz volūtātē explorant. **A**linū iquit
nō hñt. **Q**uid modestius: **N**ō defuit pietati fides: voci gra
uitas: efficacia voto. **S**i ergo illa cū mī sit: se matre obliu nō
audet petere miraculū vini: ego vile mancipiū: cui pmagnū ē:
filiū simul ac mīs esse vñaculū: q̄ frōre psumo p vita petere q̄
triduanū. **D**uo etiā i euangelio ceci: visū alt accepisse: alt rece
pisse legunt: alt quē amiserat: alt quez nō habuerat: unus. s. ex
cecat^o: alt cecus natus. **S**z qui excecatur^o mirabilibus mirisqz
clamoribus mīam meruit: qui vō cecus natus tāto mīficordi^o
q̄to mirabili^o: nullis suis p̄cib^o puentū sui illūinatoris benefi
ciū nibilominus sensit. **I**lli deniqz dictū est: fides tua saluū te
fecit. **H**uic aut nō. **D**uos quoqz recentē mortuos: tertiu iam
q̄triduanū: lego resuscitatos: solam tñ i domo adhuc positam
p̄cibus p̄ris. **D**uos est ex isperata magnitudine pietatis. **S**i
mili etiā forma si p̄tigerit: qd̄ de^o auertat: aliquē de frīb^o n̄ris
nō in corpe sed in aīa mori: q̄din adhuc itra nos erit: pulsabo
z ego meis qualibuscūqz peccōz p̄ frat re p̄cib^o saluatores. **S**i
renixerit: lucrati erim^o frēm. **S**in vō nō mereamur exaudiri:
vbi iā vlt^o tollerare viuos: vel tollerari a viuis nō potit: sz icipit
efferri: semp quidē fidelit^o gemo: sz iā nō ita fiducialit^o oro. **N**ō
apte audeo dicē: veni dñe: suscita mortuū n̄r: corde tñ suspēso
tremul^o int^o clamare nō cesso. **S**i forte: si forte: si forte deside
riū paup̄z exaudiet dñs: p̄parationē cordis eoz audiet auris
tua. **E**t illud. **N**unquid mortuis facies mirabilia: aut medici
suscitabūt: z p̄fitebunt^r tibi: **E**t de quatriduano. **N**ūquid nar
rabit aliquis in sepulchro misericordiā tuā: z vitatē tuā i p̄di
tionē: **P**ōt interi saluator: si vult insperare ipronise occurrē
nobis: lachrymisqz portantiū motus nō p̄cib^o: mortuo vitā red

dere: aut certe iā sepultū reuocare a mortuis. **M**ortuū autē
dixerim illū: qui sua peccā defendēs: in octauū iā corruit gradū
A mortuo. n. tanq̃: qui nō ē: p̃t p̃fessio. **P**ost decimū ṽo: qui
terti⁹ est ab octauo: iā efferē in libertatē peccādi: q̃n expellit a
p̃sortio monasterij. **A**t postq̃ quartū trāsierit: iā recte q̃tridu
an⁹ or̃: oū i quītū decidēs p̃ p̃suetudinē sepelit. **A**bsit autē a no
bis: ut etiā p̃ talib⁹ z si palā nō p̃sumim⁹: vel in cordibus nr̃is
orare cessemus: cū paul⁹ eos quoq̃ lugēt: quos sine penitētia
mortuos scieret. **E**t si. n. a cōibus orōnib⁹ ipsi se excludūt: sed
ab effectib⁹ oīno nō p̃nt. **A**lderint tñ in q̃to piculo sint. pro
quib⁹ ecclesia palā orare nō audeat: q̃ fidelit̃ etiā p̃ iudeis: pro
hereticis: p̃ gentilib⁹ orat. **A**ū. n. in parascue orēt p̃ quibuli
bet malis: nulla tñ mētio fit de excōicatis.

Dicis forte frater godofride me aliud q̃ tu q̃sisti: q̃
ipse p̃misi tandē exhibuisse: cū p̃ gradib⁹ hūilitatis:
sup̃bie grad⁹ videar descripsisse. **A**d q̃d ego. **N**ō po
tui docere: nisi: q̃d didici. **N**ō putavi p̃gruū me d̃scribere ascē
siones: qui plus descēdere: q̃ ascendere noui. **P**roponat tibi
beat⁹ benedictus grad⁹ hūilitatis: quos ipse p̃ri⁹ in corde suo
disposuit. **E**go quid p̃ponā: nō hēo nisi ordinē mee descensio
nis. **I**n quo tñ si diligent̃ inspiciūt: via forsitan ascensionis repe
riūt. **S**i. n. tibi romā tēdenti homo veniēs obuiaret: q̃situs viā
quid meli⁹ q̃ illā: qua venit on̄dēt: **D**ū castella: villas: urbes:
flumios: ac mōtes: p̃ quos trāsierat noiat: suū denūciāns iter:
tuū tibi p̃nūciat: ita ut eadē loca recognoscas eūdo: q̃ p̃transijt
veniēdo. **I**n hac silr̃ nr̃a descēsiōe grad⁹ ascēsorios fortasse re
peries: quos ascēdēdo meli⁹ i tuo corde: q̃ i nr̃o codice leges.

Deo gratias.

Explīciunt gradus superbie z humilitatis sancti bernardi
abbatis clarauall.

Incipit libellus meditationū bti Bernardi abbatis clara
nalen. de cognitione hoīs z quomodo seipm cognoscat: vt
deū inueniat z videat.

De cognitione hominis. cap. primū.

Multi multa sciunt: z seipos nesciūt: alios insti
tuūt z seipsos deserūt: deū querūt p ista exterio
ra desentes sua interiora: quibus iterior ē de?
Accirco ab exterioribus redeā ad iteriora: et
ab interioribus ad supiora ascendā: vt possim
cognoscere: vnde venio. Quid sū: aut quo vado: vel unde sim:
z p cognitionē mei puenire valeā ad cognitionē dei. Quanto
nāqz cognitione mei proficio: tanto ad cognitionē dei accedo:
Im interiorē hoīez: tria in mēte mea inuenio p que deū recolo
cōspitio z pcupisco. Sunt aut hec tria. s. memoria: intelligētia
z volūtas sine amor. Per memoriā reminisco: p intelligētiā
intueor: p volūtatē amplector. Tū dei reminisco in memoria
mea eū inueio: z de eo me delector: s. qz ipse mihi donat digne
tur. Intelligentia intueor: quid sit deus in seipo increat. In
angel in hoibus in sanctis. In seipo ē in pphensibilis qz pri
cipiū z finis. Principiū sine principio: z finis sine fine: ex me
itelligo: quā icōprehensibilis sit deus: qn meipm itelligere nō
possum: quē fecit. In anglis est desiderabilis qz in eo deside
rāt prospicere: in sanctis est delectabilis: qz in eo assidue felici
iocūditate letant. In creaturis est admirabilis: qz oīa potent
creat: sapiēter gubernat: benigne dispensat. In hoibus ē ama
bilis qz est eoz deus: z ipi sunt ppl's eius. Ipe in hoibus ha
bitat tāq in tēplo suo: ipi sunt templū eius. Nō dignatur sin
gulos neqz vniuersos quisquis eum meminit: eūqz intelligit
ac diligit cū ipso est. Diligere eū debem⁹ qz ipse prior dilexit: z

ad ymaginē et similitudinē suā nos fecit: quod nulli alii creature donare voluit. **A**d ymaginē dei facti sumus: hoc est ad intellectū et notitiā filii: per quē intelligimus et cognoscimus patrem: et accessum habemus ad eū: tanta cognitio est inter nos et dei filium: quod ipse ymago dei est: et nos ad ymaginē dei facti sumus. **Q**uā cognitionē esse ipsa similitudo testatur. **Q**uoniam non solum ad ymaginē dei: sed et ad similitudinē eius facti sumus. **P**osterior igitur id quod ad ymaginē est cum sua ymagine convenire et non iuxta nomen ymaginis precipare. **R**epresentem ergo in nobis ymaginē eius in appetitu pacis: in intuitu veritatis: in amore charitatis. **T**eneamus eum in memoria: portemus in conscientia: et ubique presentem veneremur. **D**es si quidem mea eo ipso ymago dei est: quo eius capax est: eiusque princeps esse potest. **N**on propterea ei est ymago: quia sui meminit mens: et eū intelligit: ac diligit: sed quia potest meminisse intelligere: ac diligere: a quo facta est. **Q**uod cum facit: sapiens ipsa fit. **N**ihil enim est tam simile illi summe sapientie quam mens rationalis que per memoriā intelligentiā: ac voluntatē in illa trinitate ineffabiliter consistit. **C**onsistere autem in illa non potest: nisi ei memineret: intelligeret ac diligeret. **D**emonstratio itaque dei sui sit: ad cuius ymaginē facta est: eūque intelligat colat: ac diligit: cum quo potest semper esse. **B**eata quoque anima: apud quam deus requiescit inuenit: et in eius tabernaculo requiescit. **B**eata: quia dicere potest: et qui creavit me requiescit in tabernaculo meo. **N**egare si quidem ei requies celi non poterit. **A**ur ergo nos ipsos deserimus et in his exterioribus deū querimus qui apud nos est: si nos velimus esse apud eū. **R**e vera nobiscum est et in nobis: sed adhuc per fidem donec mereamur videre per speciem. **M**ouimus igitur apostolus habitare christum per fidem in cordibus nostris: quia christus in fide fides in mente. **D**es in corde. **A**ur in pectore. **P**er fidei recolere deum creatorem: adoro redemptorem: expecto saluatorem: credo

videre eū cum in omnibus creaturis ⁊ habere in me metip̄o.
Quodq; in his oibus effabilius: atq; iocundius ⁊ beatius ē
cognoscere in semetip̄o ⁊ h̄re in meip̄o: quod his oibus ineffa-
bilius: iam dignius atq; beatius est: **N**ā cognoscere in seip̄o
patrē ⁊ filiū cū sp̄u sancto: vita eterna est beatitudo perfecta
summa voluntas. **O**culus nō vidit: nec auris audivit: nec ī cor
hoīs ascendit: quāta claritas: quāta suauitas: quanta iocundi-
tas sit in illa visione viuentiū: q̄do deū facie ad faciem videbi-
mus: qui est lux illuminatorū: requies exercitatorū: patria rede-
ntiū: vita viuentiū: corona vīcentiū. **I**ta in mente mea ima-
ginē summe trinitatis reperio: ad quā summā trinitatē reco-
lendā: inspiciendam ⁊ diligendēq;: vt eius recorder: in ea dele-
cter ⁊ eā amplectar: totū id qđ viuo debeo ei. **S**ens imago
dei est: in qua sunt hec tria. i. memoria intelligentia: ⁊ volūtas:
Memorie attribuimus omne: qđ scimus: etiā si illud nō cogi-
tamus: intelligentie attribuimus omne: qđ verū cogitando in-
uenimus: qđ etiā memorie cōmendamus. **P**er memoriā p̄ri
similes sumus: per intelligentiā filio: omne enī: qđ scimus ⁊ sē-
timus: ⁊ cogitamus intelligētie: attribuimus. **P**er voluntatē
similes sumus sp̄ui scō: nihil. n. tam sile ī nobis est q̄ volūtas
vel amor vel dilectio: voluntas excellentior est: dilectio dei do-
nū est: ita qđ hoc dono dei nihil est excellentius: dilectio nanq;
ex deo est: ⁊ deus est proprie. **S**piritus sanctus dicitur: p̄ quē
charitas dei diffusa est in cordibus nostris: per quam tota tri-
nitas in nobis habitat.

De vilitate ⁊ miseria corporis humani. cap. ii.

Secundū exteriorē hominē de parentibus illis me ī-
uenio: qui ante fecerūt me dānatim: q̄ natum **P**ec-
catores peccatorem in peccato genuerunt. **M**iseri

miserum in hac lucis miseriam induxerunt: **N**ihil ex eis habeo nisi miseriam et peccatum: et corpus corruptibile. **R**elinque hic corpus: quod gesto: ad illos vero festino: qui mortis corporis hinc exierunt cum eorum sepulchra respicio: non inuenio in eis nisi cinerem et vermes: fetorem et horrorem: quod sum ego illi fuerunt: et quod ipsi sunt ego ero. **Q**uid sum ergo: homo de humore liquido. **F**ui enim in uena conceptionis de humano semine conceptus: deinde anima creata illud modicum crescendo caro facta est: postea plorans et eiulans traditus sum huius mundi exilio.

De iudicio diuino timendo. cap. iij.

Ecce cum morior plenus iniquitatibus et abominatibus. **J**am iam presentabor ante districtum iudicem de operibus meis rationem redditurus: ut mihi mihi sero: cum venerit dies illa iudicii: et aperti fuerint libri: in quibus omnes mei actus: et cogitationes presentis seculi recitabuntur. **T**unc dimisso capite preconusione male conscientie in iudicio coram domino stabo trepidus et anxius: utpote commorans scelerum meorum: et tunc dicetur de me: ecce homo et opera eius. **R**educam ante oculos meos omnia peccata et delicta mea. **S**iet namque quidamque vi diuina ut cuiusque opera sua bona vel mala cuncta ad memoriam reuocentur: et mentis intuitu mira celeritate cernantur: ut accuset vel excuset scientia conscientiam: atque ita simul omnes et singuli iudicentur. **I**udicium gestorum tunc faciet quisque suorum. **C**unctaque cunctorum cunctis archana patebunt. **Q**uod enim nunc confiteri erubescimus: tunc omnibus manifestabitur: et quicquid hic dissimulando palpamus: totum illic flamma comburet. **I**gnis ubique frenis ruptis regnabit habentis. **Q**uanto nos diuini deus expectat

ut emēdemus: tāto districtius iudicabimur: si neglexerimus.
Cur ergo tantope vitā istā desideramus ī qua cū tāto labore
vīuimus: et q̄to plus vīuimus: tanto plus peccamus: quanto
nanq; est vita longior: tanto culpa est numerosior. **Q**uotidie
crescunt mala: et subtrahuntur bona: assidue variat homo per
p̄spera et aduersa: et ignoratur: q̄n moriat: sicut enim stella co
ruscans in celo currit velociter: et repente deficit: et sicut scintil
la ignis subito extinguit: et in cinerē redigitur. **S**ic cito finitā
datur cernere vitam. **D**um enim libenter: ac iocūde moratur
homo in mūdo: diuq; se arbitratur victur: ac multa in longa
tēpora disponit agenda: subito et rapitur in morte: et ex impro
uiso abstrahitur: vexatūe cum magno metu magnisq; dolori
bus aīa a corpore separat: veniunt autē angeli assumere illā:
ut eam perducāt ante tribunal iudicis metuendi. **E**t tunc illa
memorans opa sua mala et pessima: que die noctuq; gessit: cō
tremiscit: et querit illa fugere: induciasq; petere dicens: date mi
hi vel unius hore spacium. **T**uncq; loquentia simul ei omnia
sua opera dicent. **T**u nos egisti: tua nos opera sumus: non te
deseremus: sed tecū eximus: sempq; tecū p̄gemus ad iudiciū:
vitia quoq; multis multiplicibusq; criminibus eā accusabunt:
multaq; testimonia aduersus eā iueniēt: q̄q; unū illoꝝ ad oī
nationē ei⁹ satisfacē potuit: demones v̄o terribili vultu et horri
bili aspēu eā terrebūt: et ingēti furore eā p̄sequēt: et p̄p̄bēdent
tam terribili q̄ horribiliter volētes eā retinere: et possidere: nisi
sit: qui eripiat. **T**unc aīa inueniēs oculos clausos: et os: et oēs
aliosq; sensus corpis: p̄ quos solebat egredi: et delectari in his
exterioribus: reuertēt ad se: et vidēs se solā et nudā ingēti hor
rore p̄cussam: desperatiōe deficiet ī se: et sub se cader: et q; amo
re mundi et carnis voluptate dei amorē dereliq̄rit: derelinque
tur a dō misera ī hora tāte necessitatis: atq; demonib⁹ tradet

i inferno cruciada. **E**xitus ostendit quo mundi gloria tendit. **D**ux
peregrinarius nolo terrena sequaris: effuge miles xpi foris sic
miles effuge iocundi laqueos et retia mundi: **S**ic anima peccatoris in
die: qua ignorat et hora: qua nescit rapit a morte et segregatur
a corpore. **P**ergitque misit plena tremens et dolens: et cum nulla ex
cusatione beatur: quam pro peccatis suis possit ostendere: pertabescit et per
timefcit an deum apparere: **I**ngenti horrore percutit et multiplici
bus cogitationum estibus agitat. **C**um igitur solutione carnis
et subductis ex medio omnibus se: et illum tantum considerat: cui appropin
quat: et post paululum inuenit hoc: quod in perpetuum non potest mutari
Considerat plane exterius: quod districtus iudex uideat: et an seue
ritate tante iustitie: quas rationes vite sue ponat. **S**i. n. cuncta opera:
quod potuit intelligere deuinauit uentura tamen coram districto iudice: il
la magisque in semetipsa non intelligit: pertimescit. **A**rescit pauidus
cum cogitat quod uiam huius vite: nequaquam sine culpa transire potuit.
Nec hoc quidem quod laudabiliter uixit: sine aliquo reatu esse: si remo
ta pietate iudicet. **Q**uis. n. considerare ualeat: quot mala primo
metra temporis perpetramus: et quot bona facere negligimus. **S**icut
enim peccatum est perpetratio mali: sic delictum est desertio boni grauis
quidem iactura est cum nec bona facimus: nec bona cogitamus: sed
cor nostrum per uaria et inutilia deserimus vagari. **N**imis tamen diffici
le est cor tenere et ab illicita cogitatione obseruare. **N**imis diffi
cile est terrenas occupationes absque peccatis ministrare. **Q**uapropter
cum nullus semetipsum diiudicare et comprehendere perfecte ualeat:
sed multis cogitationibus occupetur sibimetipsi aliquo modo
manet incognitus. **U**t omnino quod tollerare nesciat. **P**ropterea
urgente exitu subtiliori terretur metu: quia et si illa: que sciuit
non quam se pretermisisset meminit formidat tamen ea que nescit.
Aspice festina pereunt quaecumque ruina. **P**orte repentina cum
furto fraude rapina. **U**ltimaque cunctorum breuis est et plena labo

rū. **O** bīdes dīues nunquam per secula vīues.

De dignitate anime z vtilitate carnis. cap. iiii.

O Anima insignita dei ymagine decorata similitudine:
desponsata fide: doctata spū. **R**edempta sanguīe: de
putata cū angelis. **A**pax beatitudinis: heres boni
tatis: rōnis p̄iceps quid tibi cū carne: **A**nde ista pateris pp
carnē aliena tibi pccā īputant. s. tue iusticie: quasi pānus men
struate reputāt. **A**tq; tu īpā ad nihilū redacta ē: z quasi nubi
lū z inane reputata. **N**ihil aliud ē caro: cū qua ē tibi tanta fa
miliaritas: z societas: nisi spuma caro facta fragili vestita deco
re: sed z erit: qđ est caro: cadauer: miserū z putridum z cibus
v̄miū. **N**ā quātūcūq; extollat: semp caro est. **S**i diligēter cō
sideres: que p os z nares ceterosq; corpis meatus egrediatur
vili? sterquiliniū nūq̄ vidisti: si singlas ei? mīfias enarrare ve
lis: quā sit onerata pccis irretita vitiis. **D**uriēs cōcupiscen
tiis: occupata passionibus: polluta illusiōib? : prona semp ī ma
lū: z ad oē vitiū procliuis: plenaq; oī cōfusione: ignominiaz īue
nies: o aīa pp carnē homo vanitati siliis factus est: qz ex illa vi
tiūz cōcupie traxit: quo captiuus tenet z icurnat. **A**t diligeat
vanitatē: z iniquitatē operetur: **A**ttende o homo: quid fuisti an
ortū: quid ab ortu vsq; ad occasuz: atq; quid eris post hāc vitā
Profecto fuisti qđ nō eras: postea de vili materia factus z ī
nilissimo panno iuolutus menstruali sanguine in vtero mater
no fuisti nutritus: tunica tua fuit pellis sedina. **S**ic idatus z
ornatus venisti ad nos. **N**ec memor es qđ sit villis origo tua
forma fauor ppli: feruor iuuenilis opes. **S**ubripuere tibi no
scere quid sis homo. **N**ihil aliud est hō qđ sperma vel spuma
feridū saccus stercoreū: cibus vermiū. **A**nde supbit hō: cui? cō
ceptio culpa: nasci pena: labor vita: necesse mori. **P**ost boiem
verinis post vermē fetor z horror: sic in nō boiez vertitur oīs

hō. **A**ur ergo hō superbus nō attendis: q̄ fuisti vile semē z sā
guis coagulatus in vtero: **D**einde miseris hui⁹ vite exposi⁹
z peccato. **P**ostea vermis z cibus vermiū futur⁹ intumulo.
Quid supbis pulvis z cinis: cui⁹ cōceptio culpa: nasci pena:
labor vita: mori angustia. **A**ur carnē tuaz preciosis cibus ipin
guas z adornas q̄ post paucos dies vermes deuoraturi sunt
in sepulchro. **A**iaz vero tuā nō ornas bonis opibus: que deo
z angelis ei⁹ p̄ntanda est ī celis: **A**urū cui seruis z quicquid
auarus acernas. **A**urrimus absq; mora: cito transit nec redit
hora. **F**ructus fossa dabit optato tpe tellus. **F**ossa tibi caro
celica regna dabit. **Q**uare aiaz tuā vilipendis: z ci p̄ponis car
nez: dñam ancillari z ancillā dñari magna abusio est. **T**otus si
quidē mundus iste ad vnus aie p̄tiū estimari nō pōt. **N**ō. n.
pro roto mūdo deus aiam suā daret quā pro aia hūana dedit:
sublimis ē ergo aie p̄tiū que nō nisi xpī sanguinē redimi po
tuit. **Q**uā ergo cōmutatiōez dabis pro aia tua: qui das illam
pro nibilo: **N**onne dei filius cū esset in sinu p̄ris a regalibus
sedibus pro ea descendit vt eā liberaret ad diabólica ptāte. **Q**uā
cū vidisset pccōz fumibus irretitā iaz iāq; demonibus traden
dā: vt morte ppetua dānaret fletit super eā: qui fle f̄ nesciebat
z nō solū fletit: sed etiā se occidi permisit: vt pretio sui sanguis
eam redimeret. **A**spice mortalis pro te dat hostia talis. **S**ol
ue pendendo: quod homo peccauit edēdo. **A**gnosce homo q̄
nobilis sit anima tua: z q̄ graua fuerint eius vulnera pro qui
bus necesse fuit xpm dominum vulnerari nisi adderet z occi
di: z non solum occidi: sed et ligno crucis affigi q̄ ignominio
sius est. **N**am si non fuissent tua vulnera: ad mortem z ad
mortē sēpiternā nūq̄ p̄ corū remedio dei fili⁹ morerē. **N**oli
ergo vilipēdere aie tue passiōez: cui a tāta maiestate vides tātā
exhiberi p̄passiōez fudit ille lacrimas p̄ te. lava z tu p̄ siglas

noctes lectum tuū cordis ppūctiōe ⁊ lachrymarū assiduitate.
Sudit ipse sanguinē suū pte : fande ⁊ tu tuū quotidiana cor
poris afflictioē. **Q**uod si semel p xpo ponere nō potes: saltez
mitiori quodam sed longiori martyrio pone.

Noli attēdere: quid caro velit: sed quid spūs poscit: tūc glo
riosus. n. erit: cū redierit ad dñm suū: tradetq; se ei. **I**ta tamē
si e corpe vel ope minimū factū: seu nullū pccm secū tulerit: ⁊
deterferit oē sordidū. **S**i vō dicis: dur⁹ est hic sermo: nō possū
mundū spernere: ⁊ carnē meam odio bēre. **D**ic mihi: vbi sunt
amatores mūdi: qui ante pauca tpa nobiscū fuerūt: **N**ihil ex
eis remansit nisi cineres ⁊ vmes. **A**ttende diligēt: quid sunt:
vel quid fuerunt: hoīes fuerūt sicut tu: comederunt: biberūt:
riserūt: ⁊ duxerunt in bonis dies suos: ⁊ in pūcto mortis ad in
ferna descēderunt: hic caro eoz vermib⁹: ⁊ illic aīa ignibus de
putat: donec rursus infelici collegio colligati sempitēnis inuol
uant incēdijs: qui socij fuerūt in vitijs. **U**na nāq; pena impli
cat: quos un⁹ amor i crimie ligat. **Q**uid eis p̄fuit inanis glā:
breuis letitia: mūdi potentia: carnis voluptas: false diuitie: ma
gna familia: ⁊ mala p̄cupiscētia: vbi risus ⁊ ioc⁹: vbi iactātia ⁊
arrogātia: **D**e tāta letitia q̄tra tristitia: ⁊ post tantā voluptatē
tā gravis misēria: de illa exultatiōe ceciderūt i magnā miseriā:
in grandē ruinā: ⁊ magna tormenta. **N**icquid illis ⁊ tibi ac
cidere pōt: q; homo es: homo de humo: limas de limo: de ter
ra venis: ⁊ i terrā reuerteris: qñ veniet dies illa vltima: q̄ subi
to venit: ⁊ forsitan hodie erit. **C**ertū est: q; morieris: sed incer
tum est: qñ: aut quō: aut ubi. **Q**m mors vbiq; te expectat: tu
quoq; si sapiens fueris: vbiq; eā expectabis. **S**i carnē seq̄ris:
ponieris in carne: si in carne delectaberis: cruciaberis i carne:
Si curiosas vestes requiris: p̄ ornatu vestiū sub te sternet
tinea: ⁊ operimentū tuum erunt vermes. **I**ustitia. n. oei aliud

indicare nō pōt: nisi s̄m qđ opa nostra merent̄. **Q**ui. n. p̄r di
ligit mundū q̄ deū: seculū q̄ claustrū: gulā q̄ abstinentiā: luxu
riā q̄ castitatē: sequit̄ diabolū: et ibit cū illo in suppliciu eternū.
Quis putas: tūc meror erit: quis luctus: que tristitia: cū sepa
bunt̄ iniusti a p̄sortio scōz et a visione dei: et tradent̄ in potesta
te demonū: et ibūt cū ipsis ī suppliciu eternū: vbi semp erunt si
ne fine ī gemitu et luctu. **P**rocul quippe a beata patria paradisi
exulati: cruciabunt̄ in gehēna ppetua: nunq̄ lucē visuri: nunq̄
requiē adepturi: sed p milia miliū ānoz ī inferno cruciādi: nec
nunq̄ inde liberādi. vbi nec: qui torquent: aliqñ fatigant̄: nec:
qui torquent̄: aliqñ moriūt̄. **H**ic aspect⁹ rotaz horribilis: aspe
ctus imit⁹: atq; deteriorib⁹ supplicijs sequētib⁹: sic sic enīz ibi
ignis psumit: ut semp reseruet̄: sic tormēta agunt̄: ut semp in
nouent̄. **I**uxta vō qualitātē culpe: penā sustinebit vnusquisq;
gehēne: et s̄lilibus culpis: s̄lēs debent̄ cruciari: nil ibi audietur
nisi fletus: plātus: gemitus: ullulat⁹: meror: et stridor dentium:
nihil aliud ibi videbit̄ nisi vermes: facies torroz: et teterrima
mōstra demonioz: vmes crudeles mordebunt intima cordis.
Hic dolor: inde pavor: gemit⁹: stupor: et timor horrois. **A**rde
būt miseri ī igne etno ī eternū et ultra. **I**n carne cruciabūt̄
p ignē: ī spū p p̄cie v̄mē: ibi erit dolor itollerabilis: fetor in
pabilis: timor horribilis: mors corpis et aīe sine spe veniē et mi
sicordie. **S**ic tñ morient̄: ut semp viuāt: et sic vīnēt: ut semper
morian̄: ita aīa hoīs aut ī inferno cruciabit̄ p pccis: aut ī pa
diso p bonis meritis collocat̄. **N**ūc ergo alterz de duob⁹ eli
gam⁹: aut semp cruciari cū ipijs: aut sēp letari cū scis. **B**onū
siquidē et malū: mors et vita sūt nobis apposita: ut ad qđ volu
erim⁹: manū extēdam⁹: et si tormēta nos terrēt: saltē p̄mia in
tēt. **O**ccurrat mētī tue mors et passio xpī: iudicijsq; dies: celoz
gaudia: pena: īferni quiq; meror hoz vince goliā: **G**le: si solari

letitia: si satiari. **Da:** si ditari: servi: si vis dominari.

De p̄mio videndi deum z habendi. cap. v.

Primū ē vidē deū: vinere cū deo: vinē de dō: eē in dō:
qui erit oīa i oībus bēre deum: qui est summū bonū:
z vbi sūmū bonū ē: ibi sūma felicitas: sūma iocūditas:
v̄a libertas: p̄fecta charitas: eēna securitas: z segura eēnitas.
Est ibi v̄a letitia: plena sc̄ia: oīs pulchritudo: z oīs beatitudo.
Est ibi pax: pietas: bonitas: lux viri: honestas: gaudia: letitiae:
dulcedo: vita p̄bēnis: gl̄ia: laus: requies: amor: z cōcordia dul
cis: sic hō i deo beat⁹ erit: i cui⁹ p̄sc̄ia pccm̄ inuētū nō fuerit: vi
debit deū ad voluntatē: hēbit ad volūtātē: fruet⁹ ad iocūditatē:
i eēnitate vigebit: i v̄itate fulgebit: i bōitate gandeat: sic hēbit
p̄manēdi eēnitatē: cognoscēdi facultatē: z requiescēdi felicitatē
Cui⁹ siquidē hō erit illi⁹ sup̄ne ciuitatis: cui⁹ āgeli sunt ciues:
d̄s p̄r tēplū: fili⁹ ei⁹ splēdor: i p̄s sc̄us charitas. **C**iuitas cele
stis māsis securā patria totū p̄tinēs: qđ delectat: vbi ppl̄s sine
murmuratiōe: icole quieti: boīes nullā idigētiā h̄ntes. **D**es glo
riosa dēa sūt d̄ te ciuitas d̄i: sicut letatiū oīnz h̄tatio ē i te. **D**es
letāt i letitia z exultatōe. **D**es delectant⁹ de dō: cui⁹ aspect⁹ pul
cher: facies decora: eloquiūz dulce: delectabil⁹ ē ad audiendūz:
suauis ad h̄ndū: dulcis ad fruēdū: ipse p se plz: z p se sufficit ad
meritū z ad p̄miū. **N**ec extra illū quicq̄ aliud q̄rit: qz totū in
illo inenit⁹: quicquid desiderat⁹: z ita sēp oculis libet eū aspice:
semp h̄re: sēp qz i illo delectari: z illo frui: i illo clarificat⁹ itelle
ct⁹: z purificat⁹ affect⁹ ad cognoscēdā z diligēdā v̄itatē. **E**t hoc
est totūz bonūz boīs. s. noscē z amare creatorē suū. **C**ur ergo
nos angit vesania vitioz sitire absinthiū: hui⁹ mūdi sequi nau
fragiū: hui⁹ vite labētis pati ifortuniū: ipse tyrānidis sufferre
dn̄iūz: z nō magis puolare ad scōz felicitatē: ad angeloz socie
tatē: ad solēnitatē sup̄ne letitiae: z ad iocunditatē p̄tēplatiue vi

re: ut possim⁹ intrare ī portas dei: ⁊ videre supabundātes dīni-
tias illas bōitatis illi⁹: ibi vacabim⁹ ⁊ videbim⁹ q̄dulcis dñs:
⁊ magna multitudo dulcedis ei⁹: videbim⁹ quidē gl'ie decorē:
scōꝝ splēdorē ⁊ regie prātis honorē. cognoscem⁹ prīs potētiā:
filij sapiam: sps sci clemētiā. Et ita hēbimus notitiā illi⁹ sūme
trinitatis. Nūc corpa p corp⁹ videmus: imaginē ē corpōꝝ spū
videm⁹. Tūc vō ipsā vītātē pure mētis ītuitu videbim⁹. O be-
ata visio vidē deū ī seipso: vidē deū ī nobis: ⁊ nos ī eo felici iocū-
ditate: ⁊ iocūda felicitate: quicquid desiderabim⁹: hēbimus:
nihil āplius desiderātes. ⁊ quicquid videbimus: amabim⁹ ipso
amore brī. Brī dulcedie amoris ⁊ suauitate prēplatiōis. Hec
ē sūma illius prēplatiōis: ⁊ hec ē sūma illius felicitatis: qm̄ ītel-
liget ī suo puro eē sincera deitas: ⁊ p̄phendet ī eo īcomp̄hen-
sibilis trinitas: ⁊ patebunt archana diuinitatis: videbit⁹: ⁊ ama-
bit⁹ deus. Et hec visio ⁊ delectatio: totum cor hoīs implēs: ⁊
satiās: una erit oīum lingua: inbilatio īdeffesa: unus affectus ⁊
amor cīnus. Datebit vītas: implebit charitas: ⁊ erit ītegra cor-
poris ⁊ aīe societas. Fulgebit sicut sol gl'ificata hūanitas: quie-
ta erit ⁊ p̄cors carnis ⁊ spūs societas. Angelōꝝ ⁊ hoīūz unū
erit gaudium: unū colloquiū: unū p̄uiuium: nō lāguebit amor:
nō liq̄fiet dilectio p̄ntibus oībus bonis: nulla erit dilatiōis af-
flictiō: qm̄ beatifica diuine maiestatis p̄ntia oībus erit oīa: et
erit cōis oīum oīpotentia: sapia: pax: iustitia: ⁊ intelligentia: nō
erit in illa patria diuersitas linguaz: sed pacifica ⁊ p̄cors p̄cor-
dia moꝝ ⁊ affectuum. In torrente illius voluptatis: nisi ultra
appeteret cumulata societas: tāta erit felicitas ibi si quidem erit
cumulata supeminens gloria ⁊ abundans letitia.

¶ Ad promerendūz vite eterne premiū quis idoneus:
profecto penitens: verus obediens: bonus amabilis
socius: ⁊ fidelis seruus.

Verus penitens semper est in labore et dolore dolet
de preteritis: laborat pro futuris cavēdis: v̄ra si qui
dem p̄n̄a est: sine intermissiōe r̄p̄is de peccatis dole
re: sic plangit cōmissa vt nō cōmitat plangenda: irrisor nāq; ē
et non verus penitēs: qui adhuc agit q̄ peniteat: si ergo ver⁹
penitens es: cessa a peccato: et noli ampli⁹ peccare: q; inanis ē
penitentia: quā sequens coinquinat culpa.

Bonus obediens dat suū velle: et suū nolle: vt possit
dicere. Paratum cor meū deus: par. cor me. vt quic
quid p̄cipitur sit paratus facere: paratus ad nutum
citius obedire: paratus sibi vacare: proximis ministrare: seip̄
custodire: et in celestium contemplatione requiescere.

Abilis socius oībus est officiosus: nulli onerosus:
q; deuotus ad deum: benignus ad proximū: sobrius
ad mundū: dñi seruus: proximi socius: mundi dñs:
superiora habet ad gaudiū: equalia ad consortiū: inferiora ad
seruitiū. Nulli est onerosus: sed inferiora redigit ad vtilitatē
medior: et ad honorem superior: superiora trabens: inferiora
sequens: ab illis pressus nihil passus et ea possidens.

Fidelis seruus semp est in contemplatione dei: et cu
stodia sui. Custodie ergo tue prius adhibe omnem
diligentiā: et demū intelligas te nunq̄ posse sufficē
ad te custodiendū: et vt tua industria custodire te valeas diu
nam implorea clementiā. Itaq; ad contēplandaz creatoris tui
bonā voluntatē et bene placentē: atq; perfectaz: āgelicā exora
tutelaz. Patrocinii quoq; omnium cū xp̄o regnantium: super
te roga. Curte per singlos: supplica singlis: et simul oībus cla
ma: et dic: Misere mini mei misere mini mei saltem vos amici
mei: recipite fugitiū v̄m: sed fratuelem: sed consanguineū in
sanguine redeptoris. En paup ad hostiū stat: et clamat: et pul

fat apite pulsanti: pducite vsq; ad regē: ut pstrat⁹ corā eo indi
cer ei oēs misias suas z necessitates: q̄s patit̄. **A**d extremū
plato tuo cor tuū cū oī pgenie recōsigna: z nullū remaneat in
eo pccm: qđ pura p̄fessioe nō delear. **J**esū xpm ē sup cor tuū
sicut signaculū pone: cū. n. xps hostiū cordis custodit: z est cor
dis hostiari⁹: ut p eā igrediant̄: z egrediant̄: oēs familie cordis
psequēt̄: adsūt miliū milia angeloz ad fores extioz sensuū ex
cubantiū: nec alienigena audet irrūpere terribiles illas acies:
ppter hostiarij reuerentiam z angeloz custodiam.

De cōsideratiōe hoīs sui ipsius siue examinatiōe. ca. vi.
Integritatis tue sis curiosus explorator: vitā tuam
quotidiana discutiōe examina: attende diligent. q̄ p̄fi
cis: q̄ deficiis: qualis sis i morib⁹ z i affectib⁹ q̄ sis dō
filiis vel dissilis: q̄ lōge vel q̄ ppe nō locoꝝ intual^l s; moꝝ af
fectib⁹. **S**tude te cognoscē: q; multo melius z laudabilius ē: si
te cognoueris: q̄ si te neglecto cognoscēs cursus sydez: vires
herbaz: pplexiōes hoīum: nās aīaliū: z hēres oīum celestiū z
terrestriū sciam. **R**edde ergo te tibi z si nō semp vel sepe vel
saet̄z inēdū. **R**ege tuos affcūs: dirige actus: corripce excessus i
te nihil remaneat idisciplinatū. **D**one oēs trāgressiōes tuas
aī oculos tuos. **S**tatue te aī te tāq̄ aliū: z sic te metipm plā
ge: plora iniquitates tuas z pccā: quib⁹ deū offendisti: indica ei
oēs misias tuas: oīde illi maliciā aduersarioꝝ tuoꝝ. **Q**uq; corā
eo te lachrymis mactaneris: pcor te: ut memor sis mei: ex quo
enī ego cognoui te: i xpo diligo te: z illuc mentōez tui differo:
vbi z illicita cogitatio suppliciiū: z honesta pmeret̄ pmiūz. **A**d
altare nāq; dī cū pccōz sto: s; sacerdos tua me comitat̄ memo
ria. **A**n vō mibi vicē reddes: si me amanēs: z oīonū tuaz me
picipē feceris. **I**bi recordabor te: cū pīs eē desidero: vbi p te
z tuis familiarib⁹ deuoras pces fūdis corā dño. **N**ec mireris:
si dixi pīs: qm si me nō amas: q; imago dei sū: ita tibi pīs sum

ut tu ipse tibi. **N**uncquid. n. tu es substantialis: ego sū: imago dē
est ois rōnal' aia. **P**roin: qui in se imaginē dei q̄rit: z qui illā i
se q̄rendo inuenit: i oī hōie eandē agnoscit. **M**isio aie itellect' ē.
Si ego te vides: me vides: q̄z nībil aliud sū q̄ tu. **E**t si deum
diligis: in me dei imaginē diligis. **E**t sic ego diligendo te: deū
diligō in te: dum unum q̄rimus: z ad unum tendimus: semp in
vicem nobis p̄ntes sumus: sed in deo: in quo nos diligimus.

Quō orandum vel psallendum sit attente. cap. vii.

Iam ad orandū siue ad psallēdū i ecclesiā intraveris:
tumultū fluctuantū cogitationū relinq̄ extius. **A**urā
extnoꝝ penit' obliuiscē: ut soli deo possis vacare. **S**ieri
enī nō pōt: ut aliqū quis cū deo loq̄t: qui cū mūdo racēs fabu
lať. **I**bi vacabim': videbim': amabim': z laudabim'. **I**ntende
ergo illi: qui itendit tibi: audi eū tibi loquentē. **I**ta fiet: si dño
laudib' soluendo cū debita reuerētia z sollicitudie assistas: ut
singula v̄ba diuine scripture diligēt intēdas. **N**ō q̄ ista faciā:
dico: s̄ q̄ facē vellē: nō fecisse penitet: z nō facē piget. **A**n v̄o:
cui maior grā p̄cessa ē: votis z deuotis p̄cib' pias aures dī ad
te deflecte: lachrymis z suspirijs p̄ tuis excessib' illū clementē
supplica: z exora: atq; cāticis spūalib' in scis illū lauda z glori
fica. **N**ihil. n. magis supnis ciuib' spectare libz. **N**ihil regi
sūmo iocūdi' exhibet: sicut ipse testat': **S**acrificiū laudis hono
rifi. me. **D** q̄ felix eēs: si illū spūalibus ocul' possis itneri: quō
p̄ueniūt p̄cipes p̄iūcti psallētib' i medio iuueculaz tympani
striaꝝ. **V**idēs p̄culdubio: q̄ cura: quone tripudio assūt mediā
tib': int̄sunt orātib': assistūt psallētib': supsūt quiescētibus: pui
dentib' z p̄curātib' p̄sunt. **D**iligūt quidē suos p̄cines supne
potātes: z p̄ his quin hereditatē capiūt salutis: sollicitē p̄gan
dēt: p̄fortāt: instruunt: p̄tegūt: p̄uidētq; oibus oēs. **I**psi. n. de
siderāt aduētū nīm: qm̄ d' nobis expectāt ciuitatis sue ruinas

reparari diligenti quiritur: et libenter audiunt bona nona de nobis. **Sol**
 licite discurrunt medijs inter nos et deum: nostros gemitus ad deum porta
 res fidelis. **N**on dedignatur esse socijs nostris: qui iam facti sunt ministri nostri.
Exultare eos fecimus: quoniam ad patriam peruersi sumus. **F**estinemus
 ergo de nobis eorum letitiam adimplere: ut tibi: quicumque es: qui deside
 ras ad vomitum redire: et reuerti ad lutum. **P**utasne: placatos
 habebis angelos in iudicio: quos tanto et tam spatio priuaueris gau
 dio: **E**xultauerunt: quoniam uenimus ad religionem tamquam super his: quos
 ab ipsa inferni porta cerneret reuocari. **Q**uid vero tunc erit: si ab
 ipsa ianua paradisi uiderint redire: et abire retroversum eos: qui iam al
 tez pedem habent in celo: **S**int ergo corpora inferi et corda superi. **C**ur
 ramus ergo non passibus corporis: sed affectibus: sed desiderijs: sed su
 spirijs: quia non solum angeli: sed angelorum creator nos expectat: expe
 ctat nos deus pater tamquam filios et heredes: ut constituat nos super omnia bo
 na sua: expectat nos dei filius tamquam fratres et coheredes: ut fructum
 sue natiuitatis et precium sui sanguinis offerat deo patri: expectat nos
 spiritus sanctus: qui est bonitas et benignitas: in qua ab eterno predestinati
 sumus: nec dubium quin suam predestinationem implere velit. **E**rgo quia to
 ta nos curia celestis expectat: et desiderat: desideremus et nos
 eam: quanto possumus desiderio. **U**n magna namque confusione et rubore
 ad illam ueniet: quisquis eam uidere non desiderat uehementer. **Q**uicumque
 vero in ingi oratione et assidua cogitatione in illa peruersat: et securus hic
 egreditur: et magna letitia suscipiet. **D**e modo orandi. cap. viij.

Uicumque ergo fueris intra te metipsum ora: si longe fue
 ris ab oratorio: noli locum querere: quoniam tu ipse locus es. **S**i
 fueris in lecto aut in alio loco ora: nam et ibi est templum fre
 quenter orandum: et fesso corpore mens est erigenda ad deum. **S**icut enim
 nullum est momentum: quo homo non uratur: vel fruatur dei bonitate
 et misericordia: sic nullum debet esse momentum: quo deum in me
 moria non habeamus: sed dicis. **E**go quotidie oro orationis

mec nullū fructū vido: s; sicut accedo ad illā ita redeo. **N**emo
mibi loquit: **N**eo mibi rīdet: **N**eo quippiā donat: s; i cassū
video: laborasse: sic loquit hūana stultitia: nō attēdes quid in
de vīras pmittat dicēs. **A**mē dico vobis: q; quicquid orātes
petitis credite: q; accipietis z fiet vobis. **N**oli ergo vilipēdē
orōnē tuā qm̄ ille: quē oras nō vilipēdit eā: s; ateq; egrediatur
ō ore tuo: ip̄e eā scribi iubet i libro suo. **E**t vnū de duob; idā
bitāter sperare debemus: qm̄ aut dabit nobis: quod petimus:
aut quod nouit nobis esse melius.

Cogita igit de dō quicquid meli; potes: d te: aut quicquid
docteri; vales d te vō: z illo credē apli; debes: q; cogitare pos
sis. **O**mne tps: i quo de dō nō cogitas hoc te pdidisse pures.
Dis si quidē res aliēa ē a nobis: tps vō tm̄ nrm ē: vaca ergo
tibi z vbicūq; fueris ibi totū esto. **N**oli te reb; tradere: s; cō
modare. **Q**uocūq; loco psistis cogitationēs tuas tracia z ad sa
lutare i aio tuo vfa. **D**is si quidē locus ad meditādū ē pgru;:
tota ergo facilitate ai colligēs libere tecū bira: z i latitudine cō
dis tui deābulās cenaculū grāde stratū ibidem xpo exhibe.
Dēs nāq; sapiētis semp ē apud deū. **I**llū semp an̄ oculos
hīc debem; p quē viuimus: sumus: z sapim;. **I**pm̄ nāq; vt es
semus hēmus auctorē: scimus: obemus hīc doctorē: z vt bōi
simus: hēmus eterne suauitatis largitorē: z i hoc imaginē ei;:
hoc ē illius sūme trinitatis i nobis cognoscimus. **N**ā sicut il
le ē z bōus z sapiēs: sic z nos p modulo nro z nos sumus:
z nos cē scimus z id eē z nosce diligimus: vtēre igit te ip̄o ve
lut dī tēplo pp illud qd ē i te sile deo. **H**onor si quidē deo sū
mus: ē illū venerari z illū imitari. **I**mitari: si pius es. **T**ēplū
n. scīm ē deo: mēs pia: z altare optimū corpus veneraris: si mi
sericors es: sicut ip̄e i nobis oībus misericors ē. **H**ostia si qui
dē acceptabil ē deo facere bonū. **D**ibus p deo fac oīa: sicut fi
lius dei vt dignus sis eo: qui te dignat ē vocare filiū. **I**n om

nib⁹ igit^r: q^u agis: dū eē pñtē cognosce. **N**unc ergo: ne ī eo quid
male delectat cogitatio tua: v^l visio tua demoret^r. **N**ec dicas:
nec facias: qd nō l³ ēt si liber: nec aliquo facto: vel signo deum
offēdas: qui vbiq³ pñs cernit quicquid facis. **M**agna custodia
necessaria ē: qm̄ an̄ oculos veri iudicis pcta cernētis viuif. **A**ū
illo m̄ securus es sēp: si talē pparaueris te: vt tecū ad eē digne
tur. **S**i tecū nō ē p grām: adest tñ p vidictā. **I**lli quoq³ irasci
tur d^s: qñ peccātē nō flagellat. **Q**ui vō hic a dō flagellat^r: nec
emēdat^r: i fūto dānat^r. **Q**ual^r dēmus p^ruar̄ mūdiciā cōdis
Certū ē qm̄ vbiq³ mors tibi minat^r: z diabol⁹ ca. ix.
isidiat^r: vt rapiat aīaz tuā: qñ de corpe egrediet^r. **A**ū
vō noli timere: qm̄ deus: qui ī te bitat eripiet te a mō
et z a demōe. **F**idelis. n. socius ē deus: nec deserit spantes ī se
nisi prius ip̄e deserat. **D**eserit aīa dū cor p prauas cogitatio
nes z intiles vaga mēte discurrir: iō oī sollicitudinē: z custodia
illud teneri z custodiri d³: vt in illo deus requiescē possit. **I**n
oī nāq³ creatura: q̄ sub celo vanitatibus mūdānis occupatur:
nil humano corde sublimius: nil nobilius nilq³ deo filius repi
tur. **Q**uapp̄ nihil aliud q̄rit a te: nisi cor tuū. **N**ūda ergo te
p purā p^ressione z assiduā o^roez: vt mūdo corde deū videre
possis p p^rinnā circūspectionē. **I**n oī loco ei esto subiectus z
intentus. **C**ōpone mores tuos z sis ī te placatus. **D**ilige oēs
hoīes. z te oībus amabilē exhibe: vt sis pacificus z dei filius:
Sic eris bonus monachus: scūs: hūilis: z rectus. **E**t cū talis
fueris mēto mei. **N**e mibi: qui ista dico: z ea nō facio: z si ali
qñ facio nō diu p^rsero. **I**sta hēo ī memoria: z nō fūo ī vita.
Hēo ī s^mōibus z nō ī moribus. **R**egez ī corde z ore tota die
rumino: z p^ria legi ago. **R**ego ī ea de relⁱone z plus diligo le
ctionē q̄ o^ronez. **M**erūtñ nihil aliud docet me tota die diuina
scriptura nisi relⁱonez amare. **M**eritatē v^l vnitatē suā: z cha
ritatē h^re. **E**go mis^r z mis^rabilis citi⁹ curro ad lectionē q̄ ad

ad oronē. **A**libet⁹ volo legē q̄ missaz cātare v'l auscultar. **E**xpectat me aīa volēs d̄ nccitate sua loqui mibi: ego v'o aliquē li brū accipio: quē ille v'l ille veller b're. **E**go i eo z legēdo amito charitatis fructū: pietatis affectū: opūctiōis fletū: missarūz vtilitatē: celestīū p'templonē. **N**il tamen in hac vīta dulcius sentiū: nil auidi⁹ sūit: nil ita mētē ab amore mūdi separat. **N**il sic aīm p'ietatōes roborat. **N**il ita hoīez excitat z adiuuat ad oē op⁹ z ad oēm laborem q̄ assidua oīo.

Qualr cū intētiōe debemus vacare oronez. cap. x.

Miserere mei d's: qm̄ ibi plus peccovbi plus peccata mea emēdare debeo. **N**ā i monasterio sepe dū oro n̄ attēdo: qd̄ dico. **O**ro quidē ore: s'z mētē foris vagātē: orōis fructu p'iuor. **C**orpe sū itēri⁹: sed corde exteri⁹: z iō p'do: qd̄ dico. **P**arū. n. p'dest sola voce cātare sine cordis itētiōe. **I**do magna puerilitas imo maga isania ē: qm̄ cū deo maicstatis liqui i orōne p'sumimus: z nos isensati aurē auertim⁹: z ne scio: ad quas ibertias p'uertimus cor nīm. **M**agna ergo isania z granif iudicāda cū vilissimus puluis: loqntēz ad se dignat' audire creatorē vniuersitatis. **I**neffabilis vero ē dignatio diuine bōitatis: que dū quortidie p'spicit nos ifelices aures auertē z obdurare corda: nihilominus clamat ad nos dicens. **R**edite p'reuaticatores ad cor: vacate z videte: qm̄ ego sū d's. **L**oquif mibi deus i psalmo: z ego ei: nec tñ cū dico psalmūz: attēdo: cui⁹ psalmus sit. **A**ccirco magnā iūriā deo facio cū il lū p'cor: vt p'ces meas exaudiat: quas ego: qui fūdo: nō audio: dep'cor illū: vt mibi intēdat: ego v'o nec mibi nec illi intēdo: sed qd̄ deterius ē i mūda: z iutilia i corde versando fetorē horribilē ei⁹ aspectib⁹ ingero. **D**e volubilitate cordis. cap. xi.

Nihil ē i me corde meo fugati⁹: qd̄ quotiēs me d'se rir: z p'pranas cogitatōes defluit: totiēs deū offēdit. **C**or meū cor vanū vagū: z instabile ē: z inscrutabile

Ex
eli
mit
aruz
lcius
Pal
ar ad

x.
peccata
uon
ragan
P: r i o
f i u i c i o
maicha
n? : r u
rgo illu
se de
i digni
a aurea
dicere
o f u d a
falmay
no cu il
s audie
edocied
borri
ri.
ne ole
ffedit
rabile

dum suo ducit arbitrio: diuino caret consilio. **I**n se ipso non potest consistere: sed omni mobilitate mobilis per infinita distrahitur: et hac illac per innumera discurret. **E**t dum per diuersa requiem querit: non inuenit: sed in labore miserum: ac requiem vacuum manet. **S**ibi non concordat: sed a seipso dissonat: a se resilit. **V**oluntates alternat: consilia mutat: noua edificat: vetera destruit: destructa reedificat: eademque iterum: atque iterum alio et alio modo mutat et ordiat. **E**t quia vult: et non vult: nunquam in eodem statu permanet. **S**icut. n. molendinum voluit velociter et nihil respuit: sed quicquid imponit molit: si autem nihil apponit seipsum consumit: sic cor meum semper in motu et nunquam requiescit: sed sine dormitia: sine vigilia somniat: et vigilando cogitari quicquid ei occurrerit. **E**t sicut molendinum si arena imponatur: ex terminat. pix inquinat: palea occupat: sic cor meum cogitatio amara perturbat: immunda maculat: vana inquietat et fatigat. **I**te et dum cor meum futurum non curat gaudium: nec diuinum querit auxilium ab amore celestium elungatur: et in amore terrestrium occupatur. **C**umque elabatur ab illis: involuitur in istis. **A**manitas istud recipit: curiositas deducit: cupiditas allicit: voluptas seducit: luxuria polluit: torquet inuidia: turbat iracundia: cruciat tristitia. **S**icque mille casibus miserum submergitur omnibus vitis. **Q**uoniam quidem unum deum: qui ei sufficere poterat: dimisit: et per multa dispergitur: huc illuc querit ubi quiescere possit: et nihil inuenit: quod ei sufficiat: donec ad ipsum redeat. **A**d cogitationem in cogitationem deducitur per varias affectiones variatur: ut saltem varietate ipsarum rerum impleatur: quarum qualitate satiari non potest. **S**ic labuntur corda misera subtracta diuina gratia. **C**umque cor ad se reuertitur: et discutit: quicquid cogitauit: nihil reperit: quia non oportuit fuit. **S**ed inopportuna cogitatio: que multa proponit et nihil: sic denique se decipit imaginatio quam demonum format illusio. **P**recipit mihi deus: ut prebeam illi cor meum et quia imperati deo non sum obediens et subditus: mihi suus rebellis et prius

¶ n̄ mibi subiugari nō poſo: donec illi fuero subiugat⁹ ⁊ subie-
ctus. **A**dibiq; ſuā nolēs: qz ei nolo ſuire volēs. **I**ccirco plā
machinat⁹ cor meū uno momēto: q̄ oēs hoīes poſſet p̄ficē uno
āno: cū dō nō ſū unit⁹: ⁊ iō ī meipſo ſū diuiſus: cū illo vō uniri
nō poſſū niſi p̄ cbaritatē: nec ſubijci niſi p̄ hūilitatē: nec verus
hūilis eē niſi p̄ v̄itatē. **Q**ualr dēmus p̄fiteri pccā n̄ra. xij.

Expediit ergo: ut ī v̄itate me diſcutiā: ⁊ cognoscā: q̄ vil⁹
⁊ fragilis ⁊ q̄ labilis ſū. **D**ein cū oēs miſſias meas co-
gnouero: neceſſe ē: ut ei ibereā: p̄ quē ſū: ſin quo nihil
ſū: ⁊ nihil facē poſſuz. **E**t qz a dō peccādo reſeſſi: ad illū niſi p̄
verā p̄feſſionē redire nō poſſū. **F**ateri ergo oꝝ: qđ fatēdū ē: qz
nunq̄ eo mō aut ea itētiōe: q̄ peccaui: pccā ſū p̄feſſus: nec oīnz
ſū recordat⁹: aut pp̄ vetuſtatē: aut pp̄ multitudinē. **S**i aut nō
pure p̄feſſus ſū pp̄ turpitudinē. **C**onfeſſionē meā ēt diuiſi: ut di-
uerſi ſacerdotib⁹ diuerſa manifeſtarē: ⁊ ita venia carui: ad quā
p̄ p̄teſ venire putauī: execrāda utiq; p̄feſſio ē pccā diuidē: ⁊ ſu-
p̄ficietē radē: ⁊ nō irriſec⁹ eradicare. **N**ō. n. ē util⁹ p̄feſſio: niſi
fit ī oris v̄itate: ⁊ cordis puritate. **E**t ut tres ſint: qui testimo-
niū nobis dāt ī celo. **P**ater ⁊ fili⁹ ⁊ ſp̄s ſcūs. **A**ddam⁹ testes ſa-
cerdotes ori ⁊ cordi: ut ī ore duoz vel triū testiū ſter oē v̄bz.
Sz dicis: ſufficit mibi ſoli deo p̄fiteri: qz ſacerdos ſine eo me a
pccis nō pōt abſoluē. **A**d qđ nō ego ſz beatus **J**acob⁹ r̄ndit:
dicens. **C**onſitemini altit⁹ pccā v̄ra. **E**ſt nāq; valde pueniēs:
ut nos: qui peccādo p̄umaces deo fuimus: penitendo ſuplices
ſacerdotibus ⁊ miſtris eius ſimus: ut hō: qui ad dei gr̄az p̄ſer-
uandā mediatoꝝ nō eguit: iam eā recūpare nō niſi p̄ mediato-
rē poſſit. **S**uſpiret ergo: ⁊ gemat: ⁊ anxī⁹ p̄ pccō expanefcat:
ſollicit⁹ diſcutiat: ⁊ auxiliatoꝝ q̄rat: p̄ſternat ſe humilit⁹ hōi:
qui humilit⁹ aſtaſ noluit creatori. **N**ā et hoc ſaluberrimū eſt:
ut corde peniteat: ⁊ ore delictū ſuū cōfiteat⁹: q̄tenus deus: qui

propitius adest p gratia: vt cor ppingat per pniaz: deinde ad
sit: vt cofitenti peccatori venia tribuat. **Q**d si forte pccor vere
peniteat: sed interueniente articulo necessitatis ad pfessione p
uenire no possit: confidenter credere debemus: q sumus sacer
dos complet in eo: q mortalis no potuit: z ia apud deu factuz
constat q ho vere tenere voluit: sed no valuit adimplere. qz co
fessione no contempus exclusit: sed impeditur necessitas.

De peccatorum excusatione. cap. xiii.

In caplo vbi pcca mea emendare debui: peccata pec
catis addidi cu de illis clamatus fui: aut aliquo mo
excusau: aut negau: aut q deterius defendi: z ipaci
enter respodi: cu nullu sit pccm a quo no sum coramiat? aliquo
mo: aut coraminari no possiz. **I**ustum est: vt remota oi occasio
ne pmittā emendatioez vnde cuqz aut a quocūqz clamor qua
tenus sic liberari yaleaz a peccato ppetrato: vel pperrando.

De correctione fraterna. cap. xiiii.

Multitudinē iniquitatu meaz expansece: alioz trans
gressioes reprehendere timui: z sic mortis auctor ex
titi: vir? qz q clamado expellere potui no expuli. **I**n
dignat? aduer? alios qui me d vitiis meis rephedebant: z quos
amar? obu: odini. **I**lla q nocebāt mibi vl displicebāt: osiderau
vt n eent: scieba tñ q i nā sua erāt bōa z a bono fcōre fcā. **S**z
iō mibi nocebāt: qz malus erā: z male eis vtebar. **N**ihil. n. mī
bi priu ē nisi ego ipe: **D**eū ē quicquid nocere pōt: z ego ipse
mibi sarcina sū. **O**ptau ē: vt ds pccā mea nescirer: aut punire
nollet: aut n possz. **E**t ita volui dm eē iscipientē: iustum z ipo
tētē: qd si sic eēt ds n eēt. **N**ō ē supbia sup supbiā meā: ppea
lōge a salute mea vba dīctorū meoz. **S**uspecta si quidē ē deo
supbia z odiosa: n pōt fieri: vt cū ea i grāz reuertat: diuersum
vtri? qz hospiciū: nec i eodē cohitāt aīo: quib? nō licuit cohitār

i celo. In celo nata ē: s; velut īmemor q̄ via cecidit illuc redi
postea n̄ potuit. **Q**uā āt pluvia v̄l nimio frigore v̄l calor turba
tus fui: s; d̄m murmuravi. **O**ia nāq; q̄ ad vsū vite accepimus
ad vsū puerim⁹ culpe. **Q**uapp̄ iustū est: vt qui i cūctis pec
camus in cūctis feriamur. **De lenitia cordis. cap. xv.**

Sepe ad sacrū misterii vocē meā fregi: vt dulci⁹ can
tarē: magis d̄lecabar i vocis modulariōe q̄ in cordis
p̄pūctiōe. **De⁹** v̄o cui n̄ abscondit: quicquid illicitū per
petrat: n̄ q̄rit vocis lenitatē: s; cordis puritatē. **N**ā dū cantor
malcet ppl̄z vocib⁹: d̄m irritat p̄uis morib⁹: licetiā loq̄ndi vel
aliud faciēdi: sepe mea ip̄tunitate v̄l caliditate a p̄latis meis
extor̄si. **N**ō timui ego mīf: qm̄ se decipit qui occulte vel ap̄te
fatagit: vt hoc ei p̄ spūal̄ iūgar: qd̄ ip̄e d̄siderat. **Q**uā v̄l cultel
lū v̄l aliū vile hui⁹ mōi m̄l̄tories d̄siderant: nec p̄fessus sū: quia
pccm̄ nō estiabā pp̄ rei vilitatē. **M**erūti nō m̄l̄tū īterest q̄cūz
subā vilis v̄l p̄ciōsa requirat: dū equalr̄ sit corrupti⁹ iquirētis
affect⁹. **N**ō. n. cultell⁹ vitiū ē: s; cultelli appetit⁹: n; auz vitiūz
s; auri cupiditas: in labor̄ n̄ laborant: vt potui z debui: in silen
tio fui ociosus: q̄ ē maxīuz pccm̄. **I**n silētio nāq; nemo sic d̄z
ēē oriosus: vt i eodē orio vtilitatē nō cogitet p̄xi: nec sic actuo
sus: vt p̄tēplationē dei nō requirat. **D**ay. n. sibi p̄ficir: qui alt̄i
cū pōt nō p̄ficir. **D**e vitiis meis me iactavi putās ibi ēē signū
v̄tutis: vbi erat laps⁹ criminis. **D**e v̄tutib⁹ ēt vitiā feci. **I**ustitia
nāq; dū suū modū excedit crudelitatis. vitiūz gignit: z nimia
pietas dissolutionē disciplie parturit. **S**ic sepe vitiū ē qd̄ v̄tus
putat: sicut remissa segnit̄ies māsuetudo credit: z pigritie viti
ūz quietis v̄tutē imitat. **S**inxī me ēē: q̄ nō erā: dixi me velle:
qd̄ nollebā. **A**liud ore dicebā: z aliud i corde volebā: z ita sub
ouina pelle vulpinam conscientiam abscondebam. **A**ulpia
nāq; p̄scia ē repida p̄uersatio z aial̄ cogitatō: ficta: p̄fessio bre
nis: z rara p̄pūctio: obia sine d̄uotioē: oīo sine ītētiōē: lectō sic
edificatiōē: s̄mo sine circūspetiōē. **Q**uā dura mibi sūt ista: q̄ lo

quorū: qm̄ me ip̄z loq̄ndo ferio. **A**lerūtū qz peccōrez me n̄ nego
sz pccm̄ meū cognosco: erit foras apud d̄m piū iudicē ipetra
tio venie: ip̄a cognitō culpe. **D**icaz miseras meas: si forte sua
pietas moueat illū: dicā pccā mea: qm̄ notitia pccī initiū ē salu
tis. **M**agnā porto coronā z vestē rotūdā: reglāz suo ieiunio
rū: statutis psalo horis: sz cor meū lōge ē a deo meo. **E**xterio
rē sup̄ficiē itūēs salua mibi oīa arbitroz: nō sentiēs. **A**lmermez
iteriorē qui iteriora corrodit. **C**omederūt alieni robur meum:
z ignorauī: z iō tot⁹ p̄gens in ea: q̄ foris s̄: z ignarus interiorū
meorū: sicut aqua effusus sū: z ad nihilū sū redact⁹ p̄terita obli
uiscēs p̄ntia negligēs: futura nō p̄uidēs. **I**ngrat⁹ sū ad bene
fitia: pronus ad mala z tardus ad bona.

De iustitia hoīs qualr p̄ eā sit preseruandus. cap. xvi.

S me nō ispicio nescio meip̄m. **S**i at̄ me ispicio me
ip̄m tolerare nō possū: tāta iuenio in me: q̄ digna sūt
rep̄bensiōe: z p̄fusione: z q̄to sepi⁹ z subtili⁹ me discu
tio: tāto pl̄res abhoiatiōes i angulis mei cordis: inuenio. **E**x
quo nāqz peccare cepi: nūq̄ vnū diē sine pccō trāsire potui: nec
adhuc peccare cesso: sz d̄ die i diē pccā pccis addo: z ea p̄ oclis
bēo: nec gemo: erubescēda vido: nec erubesco. **D**olēda itueor:
nec doleo: q̄ ē mortis signū z dānatiōis inditiū. **D**ēbz .n. qd̄
dolorē n̄ sērit mortuū ē. **E**t morb⁹ isēlibil̄ ē icnabil̄. **L**enis sū
z dissolut⁹ nec me corrigo: sz ad pccā: q̄ p̄fess⁹ sū quotidie redō:
Nec caueo foueā: i q̄ v̄l ego cecidi v̄l aliū caderi vidi. **C**ū plo
rare z orār debere p̄ malis: q̄ feci z bōis: q̄ facer̄ neglexi: p̄ do
lor v̄sū ē ip̄riū mibi. **N**ā tepui z frigui a feruor̄ oīois z iā sic
fēsu frigidus remāsi: z iō me flere ip̄z n̄ possū qm̄ lacrimarū
grā a me decessit. **D**e p̄scia remordente vbiqz. ca. xvii.

Peccata mea celare n̄ possū: qm̄ quocūqz vado p̄scia mea
ē mecu: secum portans quicquid in ea posui: sine bonū st
ne malū suat vīno: restituet d̄fūcto depoitū qd̄ suādūz

accepit. Si male facio: adest illa. Si aut bene facere videar: et
inde extollo: adest illa. Adest viuo: sequit mortuū: vbi gloria
mibi vel cōfusio inseparabilis p qualitate depositi. Sic est in do
mo ppria familia. ¶ Dabeo accusatores: actores: iudices: et tor
tores: accusat me pscia: testis est memoria: rō iudex: voluptas
carcer: timor tortor: oblectamēta tormenta. Quotquot n. fue
runt oblectamēta mala: tot erūt tormēta. ¶ Naz inde patimur:
vnde delectamur.

**De inimicis hoīs spūalibus tribus nos quotidie infe
stantib⁹. capitulo. xviii.**

Adiuuā me dñe de⁹: qm̄ inimici mei aīam meā circum
dederūt. s. corp⁹: mūdus: et diabolus. A corpe fugere
nō possum: nec ipm̄ a me fugare: circūferre illud: ne
cesse est: qm̄ alligatū est mihi: perimere non licet: sustentare co
gor. Et cū illud ipinguo: hostē aduersum me nutrio. Si. n. sa
tis comedit: et illud robustū fuerit: sanitas et fortitudo eius mi
hi aduersat. ¶ Mūdus vō circūcinxit me: et obsedit undiq: et p
quinq: portas. i. quiq: sensus corpis. s. visum: auditū: gustum:
odoratū: et tactum: sagittis suis me vulnerat: et mors intrat p
fenestras ipsas in aīam meā. Quia respicit oculus: et mentis
sensū euertit. Audit auris: et intentionē cordis inflectit. Odo
ratus cogitationē ipedit. Os loquit: et fallit. ¶ Per tactū vō ar
dor libidinis p aliq pua occasiōe excitat: et nisi illico respuat:
subito totū corp⁹ meū occupat: et estuat: urit: et incendit. ¶ Orō
modicū carnē titillat: deinde delectatiōe mentē meā maculat:
et ad extremū p p̄sensū prauitatis sibi mentē subiungat. ¶ Porro
diabol⁹: quē nō possum videre: et iō min⁹ possūz ab eo cauere:
retēdit arcū suū: et in eo parauit sagittas suas: ut sagittet me.
¶ Parauit: ut abscederet laqos: et dixit: quis videbit eos: Naq
os posuit in argento et auro et in oībus: quib⁹ abutimur: cū in

illis male delectamur: et illaquamur. **N**ec solum laqueos posuit:
sed et viscum permiscuit: qui est amor possessionis: affectus cognationis:
cupiditas honoris: et carnis voluptas: quibus anima inuisca: et ir-
retit: ut penis contemplationis per plateas superne hierusalem volare et
discurrere non possit. Sagitte diaboli: ira: invidia: luxuria: acci-
dia et cetera. quibus anima vulnerat. **E**t quis est ille: qui talia eius iacula
ignea extingui possit? Probdolor his telis superat sepe anima fide-
lis. **D**eum mihi: quam undique mihi bella: undique tela volat: undique
terramina: undique pericula: quocumque me vestra nulla securitas: et ea:
quae me mulcet: et quae me tristat: omnia timeo. **E**suries et refectio:
sonus et vigilie: labor et quies: pugnat contra me. **N**on minus susce-
pit est mihi iocus quam ira. **M**ultos siquidem iocando offendi: et scan-
delizavi: nec minus vereor propterea quam adversa. **P**rospice namque sua su-
avitatem me incautum fallit: et decipiunt. **A**dversa vero: quia aliquid
amaritudinis habet: velut portiones amare me suspectum et timidum
faciunt. **M**agis timeo malum: quod facio in abscondito: quam quod in aperto.
Malum namque: quod nemo videt: nullus reprehendit: et ubi non timeat
reprehensor: securus illuc accedit tetator: et facilius perpetrat iniqui-
tas. **N**am mixta utrobique bellum: utrobique periculum: utrobique timen-
dum. **E**t sicut in hostili regione versantibus: hac illac circumspecien-
dum est: et ad omnem strepitum circumagenda est cervice: sic caro sug-
gerit mihi mollitia: mundus vana: diabolus amara. **Q**uoties car-
nalis cogitatio mentem meam inopportune pulsat de cibo: de potu: de
sono: et ceteris sensibus ad carnis curam pertinentibus. **C**aro mihi lo-
quitur: cum vero de ambitione seculi: de iactantia: de arrogantia cogita-
tio vana in corde versat: de mundo est. **Q**uando autem ad iram vel ad
iracundiam et amaritudinem animae provocor: diabolica suggestio est: cui
aliter non est resistendum quam ipsi diabolo: nec aliter cavendum est ab ea: quam
ab ipsa damnatione. **D**emonum est: malas suggestiones ingerere:
nostri autem est: illis non consentire. **N**am quoties resistimus: et diabolum

b

supamus: angelos letificamus: et deū honorificamus. Ipse. n.
nos horrat: ut pugnemus: et adiuvat: ut vicam⁹: qz certātes ī
bello spectat: deficientes subleuat: et videntes glia etna coronat.
De carne lutoſa: et pſecutiōib⁹ a pſatis hoſtib⁹ illatis. xix.
Caro mea de luto eſt: et iō lutoſas cogitatiōes ab illa
hēo: vanas curioſas a mūdo: et a diabolo amaras et
malicioſas. Iſti tres inimici mei me ipugnant: et pſe
quunt. Nūc quidē apte: nūc vō occulte ſemp aut malitioſe:
diabol⁹ vō plus pſidit ī adiutorio carnis q̄ ī alijs armis: qm̄
magis nocet domeſtic⁹ hoſtis. Illa vō caro ad ſubverſionem
meā cū ipſo diabolo fed⁹ inijt: utpote de pccō nata: et ī pccō nu
trita: a vitijs corrupta ab ipſa ſua origie: ſz multo āplius vitia
ta prava pſuetudie. Hic ē: q̄ tā acrit p̄cipiſcit aduerſus ſpūz:
q̄ aſſidue murmurat: et ipatiēs ē diſcipline: q̄ illicita ſuggerit:
et nō obtēpat rōni: nec ibibet nullo timore. Hinc accedit: hanc
adiuvat. Hic utit antiqu⁹ et tortuoſus ille ſerpēs: hoſtis hūa
ni generis: cui nullū ē aliud deſideriū: nullū negociū: nullū ſtu
diū: niſi p̄dere aīas n̄as. Hic ē: qui iugit malū machinat: opi
nat: argute loquit: artificioſe ſuggerit: callide decipit: illicitos
mot⁹ iſufflat: et venenatas cogitatiōes inflāmat: cōmouet bel
la: nutrit odia: incitat gulā: mouet libidinē: carnis deſideriū iſti
gar: pccī occaſiōes parat: et nocēdi mille artib⁹ corda boīnz pul
ſare nō ceſſat. Hic ē: qui baculo n̄o nos cedit: et manus n̄as
pprio cīgulo ligat: ut caro: q̄ ē data nobis ī adiutoriū: fiat no
bis ī ruinā et ī ſcādālū: grauis luct⁹ et grāde piculū: aduerſus
domeſticū hoſtē pugnare: maxie cū nos aduene ſimus: et ille ci
nis: ille ſuā inhabitet regionem: et nos exules ſimus et pegrini.
Hic dagnū quoqz diſcrimen aduerſus diabolice fraudis aſtutiā
tā frequētes imo p̄rinnos ſubſtinere pſictus: quē tā aſtutum
fecit: tā natura ſubtilis q̄ longa exercitatio malicie huius.

Quod mundū z carnē dēmus despiciē z sēp celestia diligē. xx.
Ripe me de inimicis meis dōs: z ab his: qui oderunt
 me: qm̄ p̄fortati sūt sup me. **E**go vō: qui vsq; ad hūc
 diē p̄ me vixi: iā iā p̄ tuā grāz dōs mihi vinere īcipiā.
Sic. n. vinē dēmus: ut cū corp⁹ cepit a v̄mibus denozari in se
 pulchro: aīa letē cū scis ī celo. **I**lluc spūs ē dirigend⁹: quo est
 itur⁹. **I**lluc festinare dēm⁹: vbi sēp viuam⁹: z vbi āplius mori
 nūq̄ timeam⁹. **S**i sic amamus istā labilē z caducā vitā: vbi cū
 tāto labore viuimus: vbi comedēdo z bibēdo z dormiēdo vix
 corpis necessitatibus satisfacimus: mltō magis amare dēmus
 etnā vitā: vbi nullū dolorē sustinebimus: vbi semp iocūditas
 sūma: felicitas sūma: felix libertas: z felix beatitudo: vbi erūt
 hoies siles angelis dī: z insti fulgebūt sicut sol ī regno patris
 sui. **Q**ualis putas: erit tūc aīaz splēdor: qm̄ solis splendorem
 bēbit lux corpōz: **N**ulla erit ibi tristitia: nulla āgustia: nullus
 dolor: nullus timor: nullus labor: nō mors: s; vita ppetua: atq;
 sanitas. **N**ō surgūt ibi vitia: neq; carnis misēria: nulla ibi ē egri
 tudo: nulla oīno necessitas. **N**ō ibi fames: nō sitis: nō frigus:
 nō estus: nō lassitudo ieiunij: nec ulla tētatio inimici: nec peccā
 di volūtas: nec delinquendi facultas: sed totū letitia: totū exul
 ratio possidet. **E**t hoies āgelis sociati sine ulla carnis infirmi
 tate ī ppetuū manebūt: **I**bi erit iocūditas īfinita: beatitudo sē
 pītina: ī q̄: qui sel̄ suscipit: sēp tenet. **I**bi ē requies a laboribus:
 pax ab hostibus: amenitas de nouitate: securitas de etnitate:
 suauitas atq; dulcedo de dei visiōe. **E**t quis illic bitare vehe
 mēt nō desidēt z pp pacē: z pp amenitatē: z pp etnitatē: z dei
 visiōē. **N**ullus. n. ibi ē pegrinus: s; quicūq; illuc venire mere
 bit: securus ī ppria p̄ria cū dō pmanebit sēp letus z sēp satius
 de dī visiōe. **E**t q̄to plus aliquis alio obediēs dō fuerit: tanto
 ampliorē mercedē accipiet. **E**t q̄to plus deū amabit: tāto pro
 prius videbit: quem cernere nō est finis.

De breuitate vite pñtis: et d carne q̄ sit nobis aduersa. **xxi.**
Des hoīs sicut ūbra s̄ terrā: et nulla ē mora: et tunc
nihil ē cū ppe stat vī. **A**ur ergo hō thesaurizat i ter
ra: cū sine dilatiōe trāseat: et illud: qd colligitur: et ille
qui colligit. **E**t tu hō q̄ fructū expectas i mūdo: cui⁹ fr̄cū rui
na ē: cui⁹ finis est mors: vtinā sapiēs et itelligēs: ac nouissima
prudēter puideres. **S**cio q̄dā qui p ānos plurimos tecū fa
miliarit̄ vixit: ad mēsa tuā sedit. cibū de manu tua sūpsit: i sinu
tuo dorminit: colloquiū tecū: cū voluit: habuit. **H**ic iure hēdi
tario suus tuus ē. **S**z qz ab ineūte erate delicate cū: nutriti:
et virge pepercisti: prumax effect⁹ ē: lenauitqz calcaneū suū sup
caput tuū: et te i sūitute redegit: et nūc tui crudelr dñat. **S**ed
fortasse dicis. **Q**uis ē hic: vetus hō tuus. qui pculcat spm tu
uz: qui p nihilo hēt terrā d̄siderabilē: qui: q̄ sola carnis sunt: sa
pit. **H**ō iste a naritate cecus ē: et nō solū cecus: s̄z surd⁹ et mu
tus: iueteratus diez maloz: rebellis vtuti et veritati: inimicus
xp̄i crucis. **D**eridet innocentē et ābulantē simplr: ābulat in ma
gnis: et imirabilibus sup se: **A**rrogātia ei⁹ plusqz fortitudo ei⁹
nullū timer: nullū veret. **D**ixit i insipia sua nō ē d̄s. **T**abescit
bonis: malis pascit̄ aliēis: in mūdis cogitatiōib⁹ pascit̄: et nō
fatigat. **I**n illis trāsgrediēs vsqz i finē: disp̄git et dissipat pro
pria sicut pdigus. **L**upit et rapit aliena sicut auar⁹. **T**urpitu
dinē et ignominiā pgregat sibi. **S**imulate et callide puocat irā
dei. **H**ō iste tot⁹ i peccis natus ē: et sic nutritus ē. **A**micus ini
quitaris fili⁹ mortis. **M**as ire icōtumeliā: aptus ad iteritum.
Qui cū talis sit enarrat iustitiā dei: et assūmit testm̄ eius p os
suū. **C**ū videt furē currit cū eo: et adulteris portionē suā pōit
Adversū filiū m̄ri sue mittit scandalū. **S**up se ēt thesaurizat
irā i die ire: vult a te hēditatē tuā tollere: et d̄ sup terrā memo
riā tuā auferre: et tu tātā iūriā n̄ vindicas: s̄z dissimulas: nec

ei vbu dny loqris: nec vultu iratu ondis: sz blandienti tibi reri
des: z ludis cu illuzore. **N**escis: qz ismael e: qui tecu ludit. **Iu**
das iste no est pueri: nec simplicitatis: vel ignorantie: nec inocē
tie: sz illusio e aie: sz psecutio: sz mors: ia te i fonea: qua fecit: pci
pitabit: ia effeminat: ia iugo mife snitutis sub eius pedibus
pculans.

De carnis inimicitia. cap. xxij.

O Miser z misabilis ho: quis te liberabit de vinculo
ipropij hui: **E**xurgat de: z cadat armat iste: z pte
rat. inimic ho e z pteptor di: cultor sui: amic mundi:
su diabolus. **Q**uid tibi videt: si recte sentis me: cu dicis. **R**e e
mors: crucifigat. **N**oli ergo dissilare: noli differre: noli pce:
sz festinant: audact: z instant crucifige boiem illu: sz cruce xpi:
in q e sal z vita. **A**d qua: si ex corde clamauerit crucifix tu:
audiet benigne rident. **H**odie mecu eris in padiso. **O**xpi
pieras. **I**nopinata salus mifi: sed ta gratuita e z pbata di di
lectio: ta inopinata dignatio: ta stupeda dulcedo: ta inuicta ma
suetudo: ut qui ad eu clamauerit: exaudiat illum. qm misicors
est. **O** qta mia dei: q ineffabilis mutatio dexte excelsi. **B**eri
eras i tenebris: hodie i splendoze lucis: beri i ore leonis: hodie
in manu mediatoris: beri i porta iferni: hodie i delitijs padisi.
Sz quid psut hee lre amonitiōis: nisi deleas de libro pscie tue
lras mortis. **Q**uid psunt hec scripta z itellecta: nisi te metipz
itelligas. **P**er ergo opam intne lectioi: ut legas z cognoscas re
ipm: ut legas: z diligas deu: ut pugnes: z vicas mundu z ho
minē: qren tu labor puertat in requie: luct i gaudiu: z post
tenebras hui vite: videas ortu surgētis aurore: videas et me
ridianum solē iusticie: in quo spōsum cum spōsa pspicies: vnu z
eundēqz dñm glorie: qui vinat z regnat p infinita secula secu
lorum. Amen.

Deo grās.

Explciunt meditatioēs beati bernardi abbatis claruall.
de homine interiori quomodo deum inuenit.

Incipit sermo sancti bernardi de miseria humana.

Homo: qui ex aia rōnali z humana carne subfi-
stis: pditionis misere replet⁹ multis miserijs:
miser z miserabilis hō: panp: cecus: nudus: plu-
rimis necessitatibus subditus: ad cor tuuz re-
vertere. **Q**uid foris vagaris: **Q**uid foris q̄-
ris: **Q**uid in carnalibus studes: **Q**uid in secularibus impli-
caris: **Q**uid in vanitatib⁹ te inuoluīs: **I**n inferiorib⁹ delecta-
ris: z ab oibus interioribus z superioribus elongaris: per ea: q̄
foris sunt diffunderis: z in his: que intra te sunt: cōfunderis.
Quanto magis ad mundum accedis: tanto magis a deo re-
cedis. **Q**uanto magis foris es sapiens: tanto magis stultus
efficeris. **Q**uanto magis extra lucraris: tanto magis intus
pdis. **Q**uāto magis in his: que foris sunt: vagaris: tanto ma-
gis intus evacuaris. **Q**uāto magis in tēporibus es sollicitus:
tanto magis intus es mēdicus. **Q**uid est hō: q̄ oia ordinas:
z teipm nō vis ordinare: **Q**uid in oib⁹ prudens es: z circa te
ipm insipiens: **Q**uid est: q̄ oia: que foris sunt: sollicit⁹ es bene
facere: z teipm sinis supeſſe malū z inutile: **D**ormit in te spūs
dei: z vigilat in te spūs mundi. **M**acat in te rō: z vigilat in te
sensus. **E**xtinguit in te spūs dei: dominat in te amor mundi.
Feruet in te amor terrenoz: z morit in te amor etnoz bonoz
Omnīū recordaris: z teipm obliuisceris. **Q**ue sup terrā sūt:
desideras: z diligis: celestia vō non curas. **A**ppropinquas ad
interitum: z longescis a salute. **C**urris ad diabolū: z plōga-
ris a deo. **R**edi redi p̄uicator homo ad cor: q̄ loquit deus
pacem eis: qui conuertunt ad cor. **O**mnia mundi huius dedit
tibi deus: z tu ppter omnia relinquis deū. **O**mnia ppter te
fecit de⁹: z tu ppter oia dimittis te ipm. **P**ropter omnia: que
tibi occurrūt: dimittis deum: z iccirco omnia dimittent te. **P**ro-
pter creaturas relinquis creatorem: z ideo pira te insurgent

omnes creature: qui offendendo creatorē offendisti oēm crea-
 turam. **E**t iō creature: que facte sunt in ministeriū z utilitatē
 tuā: cōuertent in vindictam z penā tuā. **E**t ve tibi erit sine fi-
 ne: qz noluisti habere bonū sine fine. **R**ecognosce itaqz homo
 miser: recognosce temetipm: recogita qd nihil fueris: attēde: qd
 vilis z malus es: cōsidera: quid futur⁹ es. **P**lange homo mi-
 ser: plāge īcessabilē peccā tua: dele lachrymis malicias z mise-
 rias tuas: qz voluntate ppria peccasti. **D**ispliceat tibi sup oia:
 displiceat tibi: qd dñm īmense maiestatis: habere potestātē oīs
 carnis: z mittere corp⁹ z aiām in gebennā: ausus fuisti offen-
 dere. **A**mareseat tibi amarissime cor tuū: qd deū summū prēm
 incōprehēibilis bonitatis: qui benignissim⁹ z misēricors est sup
 ingratos z malos: volūtariē libet: z delectabilē offendisti. **T**o-
 tus displiceas tibi: ut tot⁹ possis placere sibi: qui ē sūm⁹ z ver⁹
 z sol⁹ dōs: cui nemo placz: nisi qui sibimetipsi displicet: z nemo
 ei displicet: nisi qui sibi metipsi placet. **D**issipat nāqz deus ossa
 eoz: qui hoībus placēt: z qd altū z pulchrū ē apud hoīes: abho-
 miabile ē apud deū. **E**dix ē d te misē hō: ad mala quippe tot⁹
 es auid⁹: tot⁹ pmp⁹: tot⁹ facil⁹: tot⁹ sapiēs: tot⁹ solit⁹. **A**d
 bōa at tot⁹ dur⁹: tot⁹ piger: tot⁹ tepid⁹: tot⁹ stult⁹: tot⁹ īcredul⁹
 z rebellis. **N**ū tibi hoc: nisi a carne: quā tu diligis: z seqris.
Quia vō carnē diligis: carnē seqris: z qz carnē seqris: opera
 carnis facis: z cū ea punieris. **C**arnis tue fruct⁹ ē libido ꝑcu-
 piscētia: inuidia: infirmitas. i. fragilitas: z dolor: v̄mis: patredo: pu-
 tēs: z ferid⁹ feroz. **I**n ipse es tenebris ignorātie sic excecāt⁹: ut
 nescias: quid sis. **N**ō attendis: quo vadis: nō aiaduertis sc̄m
 tuū: neqz insidias inimici: z tētationes fraudulētas non intelli-
 ligis. **T**otus negligens es: nec cogitas: quo tendere debes.
Aiam nescis: z non inquiris. **G**randis nanqz tibi restat
 v̄la. **S**olicitus queris cibum: z vestem: et requiem: et ad

des necessitates carnis qñ idiges: de vltia vō z salute aīe tue
sēp repēs nō curas: l3 sēp idigeas: plenus malitia: z nequitia
Edis hō. vt miserū pascas cōpus: z vestias: z carnis volupta
tibus: q̄ p^o paucos dies a vñib^o deuorabit̄ satisfacias: soliciē
laboras: curris z discurre: vigilas: z sōnū non capis oclis. vt
repleas ventrē: z p aīa tua q̄ dō pñtanda ē i celis: cur nō soli
citer fatigaris: vt ipaz pascas bōis opibus: z iduas vñtutib^o:
ne appeat pfusio nuditatis tue. **D**ō tristis q̄ris iplere ventrē
cur nō pascis aīam esuriētē: **D**e vase stercoz sēp curas: z de
dei imāgie cur nō curas: **P**ascis sterilē: z q̄ nō parit: aīaz aut̄
esuriētē nō facias boīs. **N**e tibi ē qz aīa tua pp famē in te defi
cit. **N**e tibi ē: z ve tibi erit: qz reddis q̄ sūt cesaris cesari: z nō
reddis q̄ sūt dei dō. **E**t iō maledict^o es a deo: z pfunderis ab
eo: vide mis^o hō vide: qz totū ē vanitas: totū stultitia: totū dñe
tia: quicquid cogitas: quicquid facis i hoc mūdo: ppter id soluz
qđ i deū: z pp deū: z ad honorē dī facis. **Q**uicquid sine dō fa
cis: totū ē malitia z vanitas: qz nihil est bonū sine sūmo bono.
Et magna misēria boīs ē cū illo nō cē: sine quo nō pōt eē. **U**n
hō mis^o: qui ad imaginē z silitudinē dei creat^o es: z pp nūmiam
charitatē dñi nři iesu xpi a morte eterna z turpissia redēptus
z liberatus es: z plimis bñficiis: ex quo cē cepisti: ab altissimo
p̄re toti^o bōitatis ad vitā eternā bñdā p vñicū filiū suū iuitat^o
es. **E**dis hō recognosce hūc honorē: itellige dignitatē tuā: qđ
a tāta maiestate honorat^o es. **E**tern^o .n. dōs z imēsus creauit
te: formauit te: redemit te: z iuitauit te. **M**axius honor: z am
pli^o amor: cognosce o hō honorē tuū: z curre grās agēs ad in
uitatorē tuū: ne forte si igratis ire volueris: aut villa: aut bo
nes: aut vxor te ipeidierit: iratus dñs inbeat te succēdi: z tibi
hostiū vite eterne i ppetuū claudat. **C**ognosce ergo o hō ho
norē tuū: z honora creatorē tuū. **S**ed ben bodie: recte pōt dī

et de hoīe. **H**ō cū in honore eēt nō intellexit: pparatus ē iumē
tis īsīpiētibus: et filis scūs ē illis. **D**ignū certe et iustū ē: vt qui
noluit esse socius āgloz: fiat filis iumētoz. **E**t qui destruxit
imaginē et silitudinē dei: dignū ē: vt imago et silitudo iumento
rū adhereat ei. **C**ognosce ergo te miſ hō: cognosce te meliorē
anib⁹: meliorē pcris aīalibus: noli eē filis iumētis īsīpiētibus
q̄ solā vitā pntez cogitāt: q̄ tm carnalia: et tpalia diligūt: qz nec
alia sciūt. **H**ō: nō te subicias carni: nō sis amator mūdī: non te
substieas eē filiū diaboli: pp honorē sapiētissimi: et potētissimi:
et icōprehēibilis prīs tui altissimi dei eterni. **P**ropter admi
rabile nomē dei: nō te pstituas aduersariū: et homicidam tui.
Propter amorē benignissimi dei: nō te facias inimicū et p̄iuz
oipotētis di. **P**ropter vnigenitū et dilectū filiū dei iēsū xpm n̄
te facias sociū demonioz: et pbustiōis ignis eterni qui redem
ptus es p̄cioso sanguīe agni immaculati. **N**oli tātūz p̄ciūz vili
pēdere: qd̄ pro te dei fili⁹ dignatus ē ex solue: ne sempiternis
iuoluaris icendiis. **L**ūc. n. paciētiā maximā hēbis sine reme
dio: tūc dolorē iopinabilē patieris sine fine: et tormēto plenus
eris: nūq̄ tm alenaberis: qz qm nō fleuit: qm tpus flendi hūit:
eterno luctu lugebit: sed sine fructu. **R**edi ergo ad te hō: redi
ad spūalia: redi ad etna celestia gaudia. **R**edi miſ redi: ne tar
des p̄uerti ad illū: qui te sua prāte fecit: sua sapia redemit: sua
ienarrabili bonitate ad se vocauit: et expectat adhuc quotidie
vt te coronet. **Q**uid queris extra illū: **Q**uid q̄ris p̄ter ipm:
quid tibi placet sine ipo: ipe fecit oīa: ipe hēt oīa: ipe est omnia
Quodcūqz bonū cupis: quodcūqz pulchz queris: qd̄cūqz dul
ce et dlectabile requiris: totū in ipo iuenies: et i ipo pfrueris.
Si gaudere vis: ipe gaudiū est. **S**i te pugnare delectat: ipse
pugna est. **S**i te coronari vis: ipse corona est. **S**i vīcere cupis:
ipse victoria est. **S**i potentiā desideras: ipse potentia ē. **S**i for

titudinez queris: ipse fornicatio est. **S**i iustitia vis h're: ipse iustitia est. **S**i amas sapiam: ipse fons sapie est. **S**i charitatem vis: deus charitas est. **S**i diuitias affectas: ipse diues est. **S**i pulchritudinez vis h're: summa pulchritudo est. **S**i plenitudinez queris ois boni ipse plenitudo est. **S**i gl'iam et honorem queris vera gloria z sumus honor deus est. **S**i pacez vis: pax eterna ipse est. **Q**uicquid boni queris: summus bonus. z o'e bonus ipse est: ideo semp est totus desiderabilis: totus dulcis: totus amabilis: totus suavis: z totus delectabilis. **I**pse semper ubiqz est totus. **U**bicunqz fueris sine ipso: male eris: z male tibi erit: z ubicunqz fueris cu eo bene eris: z bene tibi erit. **S**ubiace itaqz te totus ei: qui te totum fecit: a quo oia habes: cui? gra omni mometo vivis. **S**ervi semp ei: qui te no sinit cadere in oia peccata: qui n p'mittit vt feras tibi oia mala z d'ana: q libe ter semp faceres. **S**ervi semp ei: qui non patitur oia nocere tibi: que sepe nocerent tibi libenter. **S**ive infirmitate: siue hoies: siue bestie: vel demones: siue quecuqz alia. **T**otus semp am p'rem z filius: z sp'm sc'm: solu rex z sumus deum: qui semper solus vere z sume te diligit. **P**laceat igitur voluntas tua tibi: vt voluntas eius semp placeat tibi. **S**emp p'cordare cu eo: sep sequere voluntatem eius in oibz: qui semp bonus tuus vult qui nihil aliud curat nisi salutem tuaz. **C**uius voluntas semp ad miserandum tibi est beniuola: z delectatur benefacere tibi. **M**agis amicus est tibi deus q tu ipse tibi: qm magis ipse te diligit: q tu temetipsum.

ExPLICIT sermo sancti Bernardi de humana miseria.

Incipit libellus bñ bernardi d' plāctu bñe marie. v. i. morte
sine i passione christi.

Quis dabit capiti meo aquā: et oculis meis ibere.
Et possi flere p diē et noctē donec serulo suo
dñs appeat iesus xps visu: vl' sōno psolās aīaz
meā: **O** vos filie ierusalē spōse dilecte dei: vna

meccū lacrimas fūdite: donec nñ spōsus in sua speciositate beni
gnus et suavis occurrat. **Recolite:** Recolite sedula mēte pen
sate: q̄ sit amara ab ipso separi. **Qui nupsistis:** cui vos i oī scita
te vouistis: vouistis vota: reddite ei: vos ipas xpo vouistis: vos
ipas reddite xpo. **Currite filie.** Currite v̄gies sacre. Currite
mīes xpo castitatē vouētes. **Des ad v̄ginē currite:** q̄ genuit
ipm: ipa. n. portauit regē gl'ie: illum toto corde petēti datura.

Ipa genuit eū. **Lactauit eū:** die circūcidit octauo: et die. xl. pre
sentauit i tēplo duas turtures vel duas colūbas offerēs i ho
locaustū: fugiēs ab herode: eū portauit in egyptū: lactās et nu
triēs eū: curā illius hñs: eū sequebatur fere quocūq; pgebat.

Aredo firmiter q̄ erat iter illas mulieres: que xpm sequebā
tur ministrātes ei. **Nullus** debet admirari: si sequebatur illū
cum ipse esset torus eius dulcor: et desiderium hanc arbitror
fuisse inter illas dolentes: inter illas gementes: que lamenta
bantur flentes dominum. **Poterat** etiam hec esse inter illas
feminas filia ierusalem: ad quas iesus non clarns imperio: sed
obprobrio: sputis illitis flagellis afflictus: sibi in angariam mor
tis baiulans crucem conuersus ait. **Filie ierusalem nolite fle
re super me:** sed super vos ipsas flete: et super filios vestros.

Putas ne domina mundi: domina mea dilecta: mater eiusdē
christi ē ne verū: qđ dico: **Bene** obsecro: vt dicas serulo tuo
decus paradisi: gaudiū celi: rogo veritatē narres hui⁹ rei. **Oblini
scere tantū doloris:** quē te tūc passaz non abigo: vtinā dolor
ille: sic quotidie ihereret iniscrib⁹ meis: sicut ibcsit tūc tuis.

Utinā die quo assūpra fuisti i celū: ut i eīnū gauderes cū tuo
dilecto: mibi lachrymas tuas idicasses: qm̄ p̄ illas cognoscerē:
q̄tū tibi amaritudis fuerit: cū iēsū dilectū tibi: ben ben paz oliz
dilectū mibi: clavis i ligno p̄fixū: z capite iclinato suū sacriissimū
sp̄m̄ exalare vidēs. **S**z peto ne te moueāt v̄ba: q̄ dico: cū tū sa
xa deberēt scidi ad illa. **Q**uis unq̄ regnās i celū sursum: **U**p̄ pe
grinās i fra deorsū: audies v̄l mēte p̄tractās: quō fact⁹ ē obpro
briū hoīum: ipse dñs āgeloz nō stupebit: nō admirabit: **Q**ue
nō plāgo mī: qm̄ fact⁹ ē abiectio plebis fili⁹ dī p̄ris: **E**t quis
pōt̄ lachrymas p̄tinē: v̄c̄tū tu gaude gaudio magno: ab ip̄o
nūc gl̄ificata i celis: q̄ i mēte clavis amarissime fuisti p̄ficta pi
issime mortis. **E**ibi tū obsecro: illas lachrymas ifūde: q̄s ip̄a
būisti i sua passiōe. **E**t ut affluā largi⁹ de passiōe filij tui dei z
dñi nr̄i: v̄ba ad inuicē p̄feram⁹. **E**narra: flagito: seriē vitatis: q̄
mī es: v̄go sūme trinitatis. **A**d quē illa: z illud qd̄ q̄ris pungi
tiū ē: z magni doloris: sz qz iā gl̄ificata sū: flē nō possū. **T**u cū
lachrymis scribe: q̄ cū magno dolore ipsa p̄fensi. **C**ui inquā flē
pop̄to: z nil aliud mibi liber: sz miser cor lapidcū bēo: iō qz flē
nō possū: o regina celi: o mī crucifixi: da: qd̄ iubēs: z p̄be: qd̄ cu
pis: audit fūtu⁹: dicat dñā mea: dic mī mea: si i hierusalē eras:
qm̄ capt⁹ fuit fili⁹ tu⁹: z victus ad ānā tract⁹ z duct⁹. **C**ui illa:
i hierusalē erā: z qm̄ bec audini gressū quocūqz potui: z vix po
tui: ad domū flēs pueni. **C**ūqz illū fuisse itnita: pugnis pcuti:
alapis cedi: facie p̄spui: spinis coronari: z obprobriū hoīū fieri:
cōmota sunt oīa viscera mea: z defecit spūs me⁹: z nō erat mī
hī fere vox neqz sensus: **E**rāt mecū mee sorores z alie femine
multe plangētes quasi unigenitū: inter quas erat maria mag
dalena: que sup̄ oēs me excepta dolebat: dum x̄ps deus preco
ne clamante: z pilato impante: sibi baiulans crucem ad suppli
tiū trahēbat: factus cōcursus populoz post ip̄m euntiū. **A**lij
sp̄nentes illudebāt ei: alij lutum proijciebant z immandicias

sup caput suū. **S**equebar ipm ego mestissima mī: cū mulier
b⁹: q̄ sequeute fuerāt ipm a galilea mīstrātes ipm ei. **A** quib⁹
veluti mortua tenebar: z sustētabar: quousq; p ventū est ad lo
cū: vbi crucifixerūt eū aī me. **E**t ip̄e vidēs me: fuit ī cruce le
natus: z ī ligno durissimis clavis affixus. **E**go videbā enī
z ip̄e me: z dolebat plus de me: q̄ de se. **I**p̄e vō tāq̄ agn⁹ co
rā tōdēte vocē n̄ dabat: nec apiebat os suū. **A**spiciebā ego ī
felix: z mīsa dñz meū ī cruce pendentē: z morte turpissima mo
rientē. **E**t tāto dolore z tristitia vexabar ī mente: q̄tus n̄ pos
set explicari smone. **N**ec mīz: discurrebat. n. sanguis ex quat
tuor ptribus rigātibus vndis: ligno māibus pedibusq; cōfixis
clauibus. **D**e vultu illi⁹ pulchritudo effluerat oīs. **E**t quī
erat p filiis hoīnz speciosissimus: videbat oīnz indecorus: vi
debā: q̄ pplebat illud ppheticū ī eo: vidimus eū: z n̄ erat ei
sp̄es neq; decor. **Q**z īniquoz vultū: illi⁹ fedauerat linoz. **I**ste
erat dolor marīus: qz videbā me deseri ab illo: quē genueraz:
sup erat aliud qz mibi erat vnicus: z iō nō poterat ī me cape
dolor: vox mea fere pierat oīs: sed dabā gemit⁹ z suspiria: atq;
dolores: volebā loqui: s; dolor vba rūpebat: qz vbu iā mēte cō
ceptū: dū ad formationē ptebat oris: ad īfectū renocabar:
dolor nō mīmus cordis vox triste sonabat foris: vulnus denū
riās mētis: vba dabat amor: q̄ rauca sonabāt. **N**ā vt sequit^r:
līgua vocis magīa pdiderat vsūz loquendi: videbā mori: q̄ di
ligit aīa mea: z tota liquefatiebā p dolore z angustia. **A**spicie
bat z ip̄e: vt erat benignissime vultu me mīm plorātē: z vbi
me paucis voluit cōsolari: s; ego n̄ potui. **F**lebā dicendo: z dice
bā flendo: fili mī: ve mibi: ve mibi quis dabit mibi: vt ego mo
riar p te. **M**īsa quid faciā: **M**orīt filius. **E**t secū n̄ mo
ritur hec mestissima ei⁹ mī: **F**ili mī fili mī: amor vnice: fili dul
cissime: noli me dereliq̄re. **P**ost te trabe: me ad te ipz: vt ego

moriar tecū. **Q**uāle solus moreris: tecū morte pīmar ista tua
genitrix. **O** mors miſa noli me p̄cere. **T**u mihi sola p̄cunctis
plāces. **E**xera vires: trucida mīez: cū filio pīme siml. **F**ili dul
cor vnice: singlāre gaudiū: vita aīe mee: z oē solatiū: fac vt ego
īpā nūc moriar: q̄ te ad mōtē genui. **O** fili mi recognosce miſe
rā: z exaudi p̄cē meā. **D**ecet. n. filiū exaudire mīez: desolataz
exaudi me obsecro: z ī tuo me suscipe patibulo: vt qui carne
vna viuūt: vno amore diligūt: vna morte p̄cāt. **O** iudei miseri
nolite mihi p̄cere: ex q̄ vnicū natū crucifigitis meū: mīez cru
cifigite: aut aliq̄ scēna mōtē pīmite. **D**ūmō cum filio sil' finiar
meo: male solus moriū. **O**rbas orbē radio me iudea filio: gau
dio dulcor: vita mea moriū: z salus pīmit: ac de terra tollit oīs
spes mea. **E**ur ergo viuūt mī p̄ filiū: manēs ī dolore: **T**ollite
suspēdite cū suo pignore. **N**ō p̄cis pli: nō p̄cas z mīi. **T**ūc sū
me gauderē: si sil' mori cū xp̄o meo possē: dulce. n. ē mori miſe:
sz mors optata recedit: ve mihi īfelix: tibi mors iesu p̄cipitata
veit. **M**orte meli⁹ ē mihi mori: q̄ vitā ducere mortis. **E**z fu
git a miſa: z me īfelice reliquit. **C**ui mltū ipā mors optata nūc
eēt. **O** fili care: o benignissie nate: miſe mīis suscipe p̄ces. **D**e
sine mīi: nūc eē dur⁹: qui p̄ctis fuisti sēp beign⁹. **S**uscipe tecū
mīez ī cruce: vt viuā tecū post mōtē sēp. **N**ihil vō dult⁹ vl' dī
lecti⁹ ē mihi: q̄ te āplexato ī cruce cōmori tecum. **E**t nil certe
amari⁹ ē mihi: q̄ viuē p̄ mōtē tuā. **H**eu mihi: pī tu mihi nat⁹
tu mihi sp̄s: tu mihi fili⁹: tu mihi oīa eras. **N**unc orbor p̄e
viduor sp̄so: desolor ple: oīa pdo: o fili mi vltra quid faciā: ve
mihi ve mihi. **Q**uo vadā carissie: quo vtrā dulcissie: **Q**uis mi
hi d̄ ceto subsidiū z p̄siliū p̄stabit fili dulcissie: oīa possibilia sūt
tibi. **E**z si nō vis: vt moriar tecū: mihi reliqz aliquod benigne
p̄siliū. **C**ui dñs itaqz āxi⁹ ī cruce oclis z vultu ānnēs d̄ ioan
ne ait: mul'r ecce fili⁹ tuus: erat z ip̄e ioānes p̄is vultu tristis
sēp plorās. ac si xp̄s dicēt. **O** mī dulcissia ad flēdū molis z do

lédū. **A**u scis qz ad hoc vēi. **D**e te cāne assūpsi: vt p crucis pati
bulū saluare gēns hūanū: quō i plebū scriptū ē. **S**cis qz oz me pa
ri p salute hūani gēis. **D**ie nāqz tūa refgā. **T**ibi z discipulis
meis sepe appens. **D**e sine flere: dolorē dōpōe: qz ad patrē vado
Gliaz pīne maiestatis picipiēdā: ascēdo imo pgratulari mibi qz
inveni onē erroneā: q̄tā lōgo tpe pdidi. **M**ozit vn? vt ide tot?
renouiscat mūd? vni? obmeritū ceti pīe mīores. **S**aluāt pcta
nūc vn? obmeriti: qd plz dō pīi: quō tibi displicz mī dīcā. **A**
licē: quē dedit mibi pī: n̄ vis vt bibā illū. **N**oli flere mulier: no
lī flere speciosissia mī. **N**ō te deso: n̄ te dōreliquo: tecū ero oī
tpe seclī. si f3 carnē subiaceo ipia mortis. **S**cōz dīnitatē sum
fui: z ero sēp immortal: z ipassibil. **V**n̄ scis: vñ processī z veni.
Quare ergo trīstaris: si illuc ascēdo vñ dīcēdi. **T**ēp? ē: vt re
uertar ad eū: qui me misit. **E**t quo vado n̄ potes venire mō
veies āt postea. **I**ntea iōānes: qui ē tu? nepos: tibi reputabit
fili? curā hēbit tuū: z erit solatiū fidelīū tibi ipē ide xps iōanē
ituit? ait. **E**cce mī tua ei fūias: z curā illi? hēas eā tibi pmen
do: suscipe mīez tuā: imo magis suscipe meā: hec panca dicens
illi duo dīcī sēp lachrymas fūderi n̄ cessabāt. **T**acebāt istī mar
tyres ābo z pdolore loqui n̄ poterāt. **I**stī vgiēs duo audiebāt
xpm voce clara loqntē z ipm videbāt paulatī moriētē: nec ei
poterāt rīdere vbi: qz illū videbāt iā qī mortuū. **E**rant. n. illi
duo velut mōtūi. **V**n̄ sps eoz amiserat vtutē loqndi. **A**udie
bāt cū tacebāt: qz pāgustia loqui nequibāt. **S**olus illis dolor
remāsīt unicus. **A**ma bāt flere: z flebāt amar. **A**mar flebāt: qz
amar dolebāt. **N**ā gladius xpi aīaz vtriusqz trāsibat senus se
ne pīnebat vtrūqz: f3 senior fiebat i mīe. **E**t sētiebat xpi do
lores: vgo q pepit gladiū ē passa doloris xpi moriētis vulnera
mīs erāt: xpi dolores seni fuerūt tortores i aīa mīs: mī erat
lāiata pignōis mōre: mīte mātyr erat pcussa cuspidē teli. quo mē
bra xpi sui foderūt. **I**pā erat: quā dolō magn? tēbar: i mēte

creuerūt inēsi dolores: nec poterāt extra refūdi inē atrociter
seuētes dolores nati: mris aiūm gladiabāt. In carne xpi sol
nebat debitū mortis. **Q**uod grauius erat q̄ mori aīe mris itez
xps cōmēdata mīe iōāni: dixit: **S**itio. **E**t dederūt ei: qui cruci
fixerūt eū acetū cū felle mixtū: qui cū gustasset: noluit bibē: s; **s**
dixit. **C**ōsumatū ē: et exclamauit voce magna dicēs. **H**ely be
ly lamazabathani: hoc ē: dōs me⁹ dōs me⁹: q̄re dēliquisti me: **E**t
sic dicēs expirauit. **T**ūc tremuit terra. **S**ol sua lumia clausit.
Merebāt poli: merebāt sydera cūcta. **D**e suū iubar amisit lu
mina dolens. **R**ecessitq; oīs ab alto ethere fulgor. **S**cindūt
duri lapides: scindunt fastigia tēpli. **S**urrexerūt multi ap̄tis
tumbis sepulchri: fatētes xpm cū voce publica deū. **C**ogitare
liber: q̄rus dolor tunc infuit mri: cū sic dolebāt: que insensibilia
erāt. **N**ō lingua loqui: nec mēs cogitare valebit: quanto dolo
re aīa tūc tenebat marie. **J**uxta crucē xpi stabat emortua ma
ter: q̄ illū pcepit virgo de spū scō: vox nō erat illi: dolor abstule
rat vīres: imo iacens pallebat aīa viuens: vivebat moriens: vi
uēs q; moriebat: nec potat mori: q̄ viuens mortua erat: in aīa
dolor seuē seuēbat illius: optabat mori magis: q̄ post xpi vi
nere vitā: q̄ male viuēs mortua tū erat: ibi stabat dolēs pfecta
seno dolore: expectās xpi corp⁹ dponi d cruce: hec plorabat di
cēs: atq; dicebat plorādo: **O**me ome: recōdite ne mīse vl exaīe
corp⁹: pplestis vora extitū deponite mri: vel si liber magis mor
te me iūgite: iūgite illi: ut cū suis pereā finitis dolorib⁹ deponi
te: q̄so: mibi dponite illū: ut babeā mecū ei⁹ exaīe corp⁹. **A**dibi
solamē erit vel saltē defūct⁹. **J**uxta crucē stabat maria: cōside
rās vultu benigno: xpm pēdētē i crucis stipite seno. **E**t pedi
bus nitēs i altū man⁹ leuabat: āplectēs crucē mēs i oscula ei⁹
xpi: q̄ pre sanguis unda rigabat: vt xpm valēt āplecti: qd non
potat volebat tēdere manus. **S**pat amor multa: q̄ nūq; fieri

possent: vel raro fieri possent. **S**ibi cedi cuncta: amor impatiens
credit. **V**olebant amplecti xpm in alto pendentem. **S**ed man⁹
in terra tense i se complexe redibant: **S**ic levans a terra: sur
sum erigebat ad xpm: **E**t qz tangere illuz nequibat: male col
ligebat ad terram: **I**bi pstrata iacebat imensitate doloris de
pressa: sed eam erigere compellebat magna amoris intensa: in
impetu amoris surgebat extensis manibus: attrahere cupiens
xpm. **E**rat enim magno cruciata dolore: cu eum sic pendere
videbat. **Q**uod male tunc illi erat: gravius illi erat vita vivere
tali: q mortis gladio ab impijs seuo necari: tanq mortis pal
lor eius perfudebat vultuz: **V**enis tamē z ore rubea erat xpi
cruore: **C**adentes guttas sanguinis unda tangebat. **I**nterim
quidam vir nobilis nomine ioseph: qui erat discipulus ei⁹: sed
tamē occulte z confidenter ad pilatum ingredit: sibi postulās
dari corp⁹ dñi iesu: quo sibi cōcesso: puocavit ad se quendam
virum sapientē xpi discipulū occulte simili⁹ noie nicodemum:
z venerūt ad locum: vbi erat dñs iesus crucifixus: secū instru
mēta ferentes: quib⁹ clavis euulsis possēt ipm de cruce pone
re. **T**unc mestissima mater quasi de morte cōsurgens paululū
renuiscit spūs ei⁹: z illis: quod potat: adintoriū admistrabat:
un⁹ clavos de manib⁹ trahēbat: ali⁹ ne caderet corp⁹ exanime
sustentabat. **S**tabat maria brachia levans in altū z caput et
manus dependentia xpi supra suum pectus trahēbat: que dū
attingere valuit in amplexibus ruēs: de suo dilecto satiarī nō
poterat. **S**ed dum de cruce in terra depositum fuit: sup ipsuz
ruens pre nimietate doloris quasi mortua stetit. **S**tabat ad
caput sui extincti filij mater maria: lachrymis eius faciem ri
gans: z per diversa torquebatur suspiria. **Q**uoties capiebat
amarissime plangēs: manibus se percutiebat dicens: **Q**uid
fecisti fili charissime. **Q**uare iudei crudelissimi te crucifixe

runt: **I**n gremio meo te mortuū teneo: tristissima est mī tua.
Quid faciet ista misera: **N**e mihi fili: ubi est tantū gaudium:
qđ in natiuitate tua habui: **N**e mihi: in qđtū dolore versū est
mihi gaudiū illud: **F**ili mi nō aliud restat mihi: nisi: ut dolore
pereā. **I**nterī fronte: genas: oculos: nasū: z os frequēt⁹ oscu
labat ipli⁹. **L**achryme aut in tāta ubertate fluebāt: ut carnem
cū spū totamq; in lachrymis resolui putares. **R**igabat lachry
mis exticti filij corp⁹: **P**ositū: quo fuerat: lapidēq; madebat:
Alli⁹ facta obprobriaq; renocabat ad mentē: **Q**uis vel qual
fuerat: quē cōcepit virgo sine libidine z pepit sine dolore. **T**o
tum erat omne ei gaudium: z omne: quo ipsa vivebat tāq; de⁹
z dñs suus. **E**t sic male ei erat: sicut esse poterat: z esse debe
bat. vnde dicebat. **D**ic fili dulcissime: dic amor vnice: vita anie
mee: amor me⁹: singulare gaudiū: omne solatium: quare sic me
dolere permittis: **C**ur tam lōge factus es a me: deus meus
consolans animā meam: **R**espice in me: z miserē mei. **D**icar:
si pōr: quicūq; dicere cupit. **Q**ue xpi tenebat mēsurā doloris:
virginis dolorem posse narrari: nō credo. **T**amē rectus erat
amor: continens modū: nō desperabat: sed pie iuste q; dolebat:
sperans tamen ipm tertio resurgere die. **Q**uedam cū illa plo
rabant femine sancte: **Q**uaz parū⁹ erat numer⁹: parousq; vi
roz: **Q**ui lugebāt xpm simul cū virgine matre. **E**rant z an
geli simul cōdolentes: **D**olebant quidē amore dñi sui: **C**ōpa
tiebant in morte xpi dolendo: nō q; redimebat gen⁹ humanū.
Flebant: ut arbitroz: amarissime mente turbati: q; matrē xpi
tanto dolore videbant teneri. **Q**uis angeloz vel archange
loz illic non fleret: ubi cōtra naturā de⁹ homo mortu⁹ iacebat:
videbant xpi corpus: sic male tractatū ab impijs: sic laceratū z
iacere: z mariā toto suo cruentā sanguine z cruore: illāq; piaz:
illam sanctam: totā bonā: totā pulchram: totam dulcem: totam

delectabilem mariam suam matrem benignissimam: tantis cruciari singulib⁹: tam amaris repleti doloribus: et sic amarissime flere: et nullo modo suas lacrymas poterat refrenare. **F**lebat luctus et meror ab angelis presentibus ibi. **Q**uales docebat luctus spiritus alius: imo mirarer: si angeli cuncti non fletet. **E**tiam in illa beatitudine: ubi est impossibile flere. **C**redo. quod loquor: quod dolebant: si dolere valebant: sicut enim possibile fuit: deum per assumptum hominem mori: sic possibile fuit: angelos beatos in morte dolere domini sui. **I**oseph ab arimathia vir iustus et sanctus: qui cum nicodemo deposuerat christi corpus de cruce: sicut euangelij testimonium perhibet: posuit illud in syndone munda conditum preciosis aromatibus: et posuit illud in monumento novo: quod fecerat sibi alacriter et deuore. **T**unc illius exequias angelorum milia milium decantabant: qui omnes conuenerant ad sepulchrum domini sui. **I**lli cantabant laudes: sed maria dabat gemitus et suspiria cordis. **I**lli voces extollebant ad celum: sed maria plorabat amare iuxta sepulchrum. **V**olebat mesta mulier simul sepelli cum illo. **H**ec erat innixa super dilectum suum amplectens illum cum omni amoris dulcedine: et osculans illum dicebat. **M**iseremini mei: miseremini mei saltem vos amici mei. **I**llum adhuc paululum relinquite mihi: ut eius faciem subtracto velamine valeam contemplari: et aliquantulum consolari. **O** charissimi mei nolite eum tam cito tradere sepulture. **D**ate eum misere matri sue: ut habeam illum saltem defunctum: aut si illum deponitis in sepulchro me miseram cum illo: quia male post eum supererit mihi: **I**lli ponebant christum in sepulchro: et illa trahere eum ad se ipsam: illa volebat eum retinere: et illi volebant eum tradere sepulture: **E**t sic erat hec pia lis et miseranda contentio inter eos. **O**es tamen sic amarissime flebant: ut vix quisque eorum posset ad

plenu verba formare. **V**idebā mēm oī solatio destitutā: &
super illam dabant potius plantum q̄ sup extinctum filiū suū
Maior erat illis dolor de matris dolore: q̄ fuerat de dñi sui
morte. **F**lebant igit cuncti miserando dolore gementes: & sic
auctore vite mortuum sepulture dederūt. **S**epulto vtro dñō
sepulchrū āplectitur oī corde: & qua poterat voce benedicebat
filiū suū. **A**d sepulchrū sedens innixō illi exrēdebat man⁹:
& desuper osculans illud dñm amaro nimis deplorabat sigul
tu. **A**ccessit iohannes cui eam cōmendauerat christ⁹ & lugēs
simul leuauit eam lugentem. **N**am cruciata gemitibus: fari
gata doloribus: afflicta ploratibus: pedibus nequibat: sicut
tñ poterat a mulierib⁹ scīs adiuta plorantibus pctis simul ie
rusalē ingredit. **Q**uā multe feie: vidētes mote pietate super
illi⁹ dolores ad luctū pueriebant amari: & illaz quedā cūtes
post illā etiā lamentabant plorantes: nam dolor eius multos
faciebat dolētes. **N**ix poterant se cōtinere: quicūq; videbant
eam plorantē: tam pie plorabat: & tā amare dolebat: q̄ ex pio
suo ploratu multos etiā inuitos trahēbat ad luctum: **F**iebat
luctus: quocūq; transibat maria. **P**lorabat ipsa: plorabāt am
bulantes cum ea. **P**lorabant multi venientes obuiaz ei. **E**t
sic ducitur a plorantibus plorans: quousq; peruentum est: ad
domū ioānis. **I**bi resedit: ibi remansit: in domo sua & eam io
annes retinuit: & super propriāz matrē toto corde amauit. **S**e
pulto domino a iudeis: signatum est monumentum & traditū
est custodibus: vt custodirent illud. **I**nterim **M**aria i domo
Ioannis sedebat: & iacebat: quia pre nimio dolore confecta
ambulare non poterat: nisi cuz magna difficultate. **I**n domo
ioannis plorans plorabat per diem & noctez: nec erat: qui pos
set consolari eam ex omnibus caris eius: nec sue sorores nec
etiam ipse iohannes: **S**oluebat dolori suo amaras lachrymas

mortē xpi recolens : mortem xpi nimis amaram. **P**assionis
loca per omnia loca currebat: et passus fuerat: in animo cuncta
voluebat. **N**unc dulcē dū aceto et felle potatum: et lancea iam
iam mortuum seue fuisse perfossum: plorans clamabat: et cla
mando dicebat. **J**esu iesu dulcis creator omnium deus: qui se
na morte fuisti homo peremptus. **Q**uem terra pontus aer
nequeunt capere celi. **C**apiunt arma nunc ea septa sepulchri.
O q̄ nequam vitam redit mihi humana propago. **J**acet fili
meus extinctus in sepulchro misere mortis. **A**d terram venit
deus vita mea perbennis. **C**orpus et ibi sūmens humane fra
gilitatis. **A**d terram venit: non cum est receptus a suis: **S**ed
aduersus cum semper machinati sunt malum. **I**n illuz seuit
rex iudeorum: **E**t cūz illo omnis hierosolima simul. **P**aruu
lum pēdentē adhuc ad ubera matris. **D**e hinc vir factus: cū
verba salutis: **R**umpensq; vota cuiuslibet infirmitatis: **D**ēs
sanās egros ab omni languore: **M**ortuos suscitans a crude
lissima morte. **P**assus iniurias a multis filiis iude. **S**cribis
principibus et phariseis sibi nunc ad ultimuz cōmachinantib;
malum et mortem: sicut presens dies demonstrat cunctis aper
te. **O** domina glorie: **O** regina letitie: **F**ons pietatis et miseri
cordie: vena sanitatis: ubertas iocunditatis: amenitas et splen
dor celi: **O** dulcedo paradisi: **O** angelorum gloria: **O** sanctorū
letitia: **O** virginum gēma: **O** felix et beata domina mea tibi to
tum cōmitto meum corpus et animā: et totam vitam meam et
mortem meam. **T**u benedicta in eternū et ultra cum iesu filio
tuo: **Q**ui cūz deo patre et sancto flāmine viuit: et regnat in se
cula seculorum. **A**men.

ExPLICIT libellus beati bernardi de plāctu beate marie vir
ginis in morte sine in passione xpi.

Incipit contemplatio sancti bernardi de passione domini
nostri Iesu xpi fm septē horas canonicas.

Septies in die laudē dixi tibi. Rogasti me: ut
aliquē modū contēplandi i passione dñi nostri
monstrarez tibi fm septē horas diei. Dicebas
enī bec te desiderare super omīa: ut posses fre
quēter memoriā eius hēre: qui ppter te voluit
multa pati. **I**ecirco ei⁹ amore ⁊ adiutorio fultus: put meli⁹ ⁊
breni⁹ potui: bono mō scripsi: q̄ deuotissime postulasti: non oīa
exponendo: sed multas rōnes tangendo: quas tibi exponēdas
⁊ pficiendas reliqui. **A**nima enī ptēplatiua ⁊ spūalis de pau
cis extrahit multa: sicut aīa rudis ⁊ carnalis de multis facit
pauca. **Q**uapropt primo scias: q̄ si in hac scīa: que sup omēs
alias ē: volueris pficere: cū magno studio oportebit abstinere
te a cibo delicato ⁊ potu imoderato: ⁊ ad necessitatē tm̄ parce
sūmere d̄ utroq̄. **E**t oportebit: q̄ caueas a multiloquio ⁊ va
na letitia ⁊ inepta. **N**on enim decet: qui vult dolores xpi por
tare in verbis: risib⁹: ludibus: ⁊ vanis gaudijs se inutilit occu
pare. **E**t ut breuiter dicā: a solitudine tpali: ⁊ consolatiōe car
nali oportebit te cū magna diligētia elongari. **Q**uia nō bene
pueniunt: ut i una sede vel domo morant̄ psolatio carnalis ⁊
contemplatio dominice passionis. **P**assio enī ⁊ delectatio vel
consolatio quasi cōtraria nomina sortiunt̄. **N**ecessariū etiam
est: ut aliquñ ita cogites te p̄sentē in cōtemplatiōe tua: ac si tūc
fuisses: qñ passio facta fuit: ⁊ ita te habeas in loquēdo: dolen
do: videndo ac si dñm tuum cernerēs corā oculis tuis patien
tem. **I**ta etiam tibi in spū ipse dñs erit p̄sens: sicut a te exco
gitabitur esse p̄sens: ⁊ recipiet vota tua: ⁊ acceptabit scā tua:
quēadmodū etiam ego teneo in hoc opere: siue scribo. **H**is
premissis ad propositum accedamus.

De completorio.

Primo igitur a completorio incipiendum est. Completorium dicitur: quia in ipso cursus diei completur. Similiter dominus noster iesus christus completo cursu predicationis: et cena facta cum discipulis: de qua cena et sacratissimo dono corporis et sanguinis eius ibi tradito: debes frequenter deuotionissime cogitare. **A**ena inquam illa tam singulari: gloriosissime celebrata: et lotis pedibus discipulorum: factoque sermone: exiit dominus iesus in montem oliueti: ubi erat capiendus: et ab amicis separandus: et quomodo complendum erat: quod propheta dixerat. **P**ercurram pastorem: et dispergentur oves gregis. **S**ecundum hec cogitabis: qualiter dixit dominus discipulis suis. **E**xurgite: eamus hinc. **E**t tu sibi respondebis in spiritu. **D**omine: quo ibimus? **E**t ipse in spiritu tibi dicet. **I**bimus ad passionem meam: angustiam meam: et ad separationem a vobis in hoc mundo corporaliter. **E**t qui post me venire voluerit: abneget se metipsum: et tollat crucem suam: et sequatur me. **T**unc responde. **I**bo et ego domine tecum: et sequar te: siue ad mortem: siue ad vitam. **D**omine iesu christe redemptor meus non sustineas me a tuo latere separari. **P**ostea cogita: qualiter dixit discipulis suis. **S**edete hic: et vigilate mecum. **E**t postea iterum dixit. **Q**uid dormitis? **V**igilate: et orate: ne intretis in tentationem. **S**piritus quidem promptus est: caro autem infirma. **E**t tu dicas. **E**tiam domine: sed tu qui mandas: quod vigilemus: et oremus: da nobis gratiam ad hoc: qui licet in spiritu prompti sumus: caro antea infirma est: et tota pigra: somnolenta: et plena cibo et potu: et vix potest sustinere: ut una hora tecum perfecte vigilet: et oret: ne cadat in tentationem. **I**ta potes ipsum dominum adorare. **R**espice etiam: qualiter iacebant apostoli dormientes. **E**t dominus ostendit modum orandi: in gestu corporis et verbo:

et per angelum ibi apparentem. Procidit eius in faciem suam super terram:
et oravit dicens. Pater mihi si possibile est: transfer calicem hunc
a me. Verumtamen: non sic ego volo: sed sic tu. Ecce apparuit ei an-
gelus de celo portans eum. Et factus in agonia: plius or-
abat. Et factus est sudor ei sicut gutte sanguinis decurrentis in
terram. Nota omnia: et verba modum. Sic et tu facere debes. scilicet fac-
iem tuam cadere non retro: ut ea que rogas: coram te habearis: et in
mente teneas: non retro. scilicet unum ore dicendo: et alibi cor habendo
Et quod patris voluntas precedat. Nec tepide ores: sed cum magno
labore et dolore. sicut dominus fecit. Et non parum: sed prolixè. Et
vide: quomodo statim angelus aderit: qui te adiuvet: et confortet: et or-
ationes tuas domino presenteret. Quia propter nostrum exemplum angelus il-
le apparuit confortans dominum. Et non semel: sed frequenter est
orandum: sicut ipse magister ostendit: per trinam orationem. Et tu ora
pro mortuis: pro peccatoribus vivis: pro te et amicis. Cum ergo
videas discipulos dormientes: in tanto periculo: et dominum vigilantem
si devotus es: multa poteris invenire que dicas: tam eis: quam
domino. Scias autem: quod cena nocturna: et potu multum impeditur con-
templatio post proplectorium. Unde pro posse abstinendum est. Post-
ea vide turbam venientem plurimam: pessimam: et crudelium socie-
tatem super dominum tuum: et qualiter dominus vadit in occursum eis. Disci-
puli autem sequuntur eum timentes: sed ipse confortat eos: ne time-
ant. Et ait inde Amice ad quid venisti: Vide mansuetudinem
eius: quod osculum suo proditori dedit: et amicum eum vocavit. Quot
sunt hodie religiosi: qui videntur amici: et non sunt. Seculares
enim debent vocari servi: sed religiosi: qui vitam tenent apostolorum: di-
cuntur amici. Sic. n. dixit eis. Jam non dicam vos servos: sed
amicos meos: quia omne quodcumque audivi a patre meo: nota feci vo-
bis. scilicet mundum despiciere: carnem domare: diabolum cum temptationibus
suis vincere. Sed multi abeuntes retro post concupiscentiam:

cū iuda proditore vadūt. **C**onsidera igit: quis fuit dolor: quez
discipli deuotissimi: z amantissimi būerūt: qñ oportuit: q̄ sepa
rentur a magro suo dulcissimo. **O** q̄ inuiti. q̄ tristes: q̄ desola
ti. **O** q̄ plorātes voces: z suspiria dantes: sicut orphani recede
bant. **P**erpendo: q̄ recedentes dicebāt. **O** magr bone: o dul
cis pr̄o benigne dñe: quō ita sepamar a te. **D**ñe pr̄ sancte: filii
tui fugiūt a te: **Q**uo ibimus domine. **H**ec z multa talia po
terant dicere. **O** quotiēs respiciebāt retro dicentes: qualr do
minus eoz ligatus: z sine honore trahēbat. **O** quotiēs se in
terrā prohibiebāt: z ad celū clamabāt. **C**ogitare potes charis
sime: si ibi fuisset dña m̄r eius: quid fecisset. **D**ic in corde tuo
O domina mea: quō non cogitas: nec forte somnias: qualr fili
us tuus dulcissimus vadit. **O** domina q̄ mala z amara dies
erit cras tibi: qñ audies: z videbis tam crudele spectaculum.
O dñe Jesu que aia pōt sustinere: q̄ nō rūpat̄ pre dolore: cuz
cogitat qualr vos magr bone agnus innocēs statis iter lupos.
Dordebant vos dñe canes pessimi: z non clamabatis. **D**ici
tur etiā: q̄ cathenā iposuerunt scō collo vestro: z ligauerūt s̄a
ctissimas manus v̄ras: z sic cū ipetu tanq̄ latronē stridentes:
z vos percutientes: duxerūt ad annam: postea ad caiphaz: vbi
erant cōgregati principes iudeoz: z vos expectabant. **B**ene
etiā cogitare potes: q̄ male: z quō sine honore sedere fecerūt:
forte i terra viliter corā eis. **H**ec oīa i spū videbis: z cogitabis

De hora matutinali.

Ora matutinali excitaberis a somno tuo plen⁹ lachri
hmis: z dolore confectus pp̄ illa: que post cōplectoriū
cogitasti. **E**t tunc meditās i spiritu tuo videbis q̄l̄r
dñs d̄s tuus: sedet iter inimicos solus: a suis disciplis: z ami
cis derelictus: z tot malis hoibus sociatus. **A**redo q̄ dices.
O dñe Jesu quō ita sedes ita despectus: z tā in honoratus:

Ubi sūt discipuli et amici: **O** vnicū bonū meū. **O** singulare gau
diū: et cōsiliū meū quid faciā. cū te videā ita stare. **D**ices et ioā
ni qui tūc forte pñs erat. **O** ioānes quō stat magī nř. **C**ogita
etiā quō dolebāt **P**etrus et **J**oannes hec videntes. **E**t qñ
dixit dominus iudeis. **A**men dico vobis: videbitis filiū hoīs
sedentē adextris virtutis dei. **E**t qñ tunc pñceps sacerdotū
scidit vestimenta sua dicens. **B**laspheiauit. **E**t quō tūc oēs
fere simul qui circūstabant irruerunt sup dñm tuū **J**esum.
Alii dabāt palmas in faciē eius. **A**lii manu reuerſa: percutie
bant os eius dulcissimū. **A**lii collū eius scissimū. **A**lii in vultū
eius scissimū spuebāt. **A**lii barbā eius sanctissimā euelebant.
Alii eū p capillos venerabiles trahēbāt: et sicut existimo iter
pedes suos cōculcabant dñm tuū: et dominū angloꝝ male tra
ctabant: sine reuerentia: et sine aliqua pietate. **A**lii n. essent cru
delissimi: et sine mīa: oīa mala: et vituperia: que poterant: sibi
faciebant. **A**lii vt placerēt maioribus suis: qui erāt immanissimi
Alii ex sua volūtate mala. **Q**uid igit faceres: si hec videres.
Nūquid nō proiiceres te super ipm dicens: nolite iam facere
tantū malum dño meo. **E**cce me: pcutite me: et domino meo
tantā iniuriā nō irrogetis. **E**t tunc amplexareris flexis geni
bus dñm tuū: et magīm: et reciperes sup te libenter passionēs.
Quod te cogita modo facere tecū: sicut si presens fuisses exi
stimas te fecisse. **D**ic etiā domino **J**esu. **O** dñe magister opti
me: pater dulcissime: quid est: q̄ ita sustines esse despectus et af
flictus? **N**ūquid nō dei filius es? **Q**uid ergo: **Q**uomō pa
ter tuus sustinet hec fieri? **T**ur nō destruis hos filios diabo
li. **C**erte sedebo in terra dñe tecū: et sociabo te: q̄ non video
hic qui diligant te: sed potius inimicos te odiētes: insani et de
mentes. **P**ostea cogita quō **P**etrus sedit calefactiēs se exte
rius: q̄ verus ignis exinguebatur interius: et negavit ter do

minū dīcēs: nō noui eū. **E**t q̄l̄r dō⁹ resperit eū ī trīna vice: et
Petrus vidēs q̄ ip̄m audierat: et ispexerat: exiuit statim d̄ me
dio maloz iter quos negauerat dñs: sicut mlti hodie faciūt: et
fleit amare. **O** bñi ocl̄i tui dñe: qui ita calefaciūt cor frigidū:
et accēdūt ī amorez tuū: et illumināt: vt videat bō errore suū.
O q̄ cito liquefaciūt cor gelidū peccōis: et aquā deuotionis: et
amaritudinis iducūt. **R**ogo te dñe **J**esu: vt aliquñ: et frequēter
me illis ocl̄is pietatis respicias: quib⁹ **P**etrū respexisti. **N**ū
cogitare potes: q̄l̄r **P**etrus plāgebat pro dño: et pro peccato
suo: et quō recogitabat bona: q̄ dō⁹ sibi fecerat: et q̄l̄r ip̄e euz ne
gauerat. **P**ostea iam fatigati principes iudeoz: et ministri ini
quitaris: et alii iudei: vadūt ad dormiendū: et dō⁹ tuus remāet
ligatus cū custodib⁹. **E**t forte ponit in aliquo āgulo dom⁹ se
paratus: afflic⁹. s. frigore: et labore. **E**rat. n. hyems: et magne
noctes et lōge. **T**u ergo ibis ad euz: et sedebis ad pedes ei⁹ do
lens et lugēs. **E**t tūc deuotissime osculaberis manus eius ve
nerabiles et pedes: ac vincl̄a eius et dices. **O** dñe: saltē requie
scat caput v̄m sanctissimū sup̄ humerū meū: ex quo vos libe
rare nō possuz. **E**t tūc recomēdabis te deuotissime sibi: et om̄s
amicos tuos: et totū cōcedet tibi: q̄ rogaueris: et petieris. **E**t
dices ei: q̄ dices ī crastino dignissime matri sue. **E**t sic ad ei⁹
pedes sanctissimos: vel iuxta pectus ip̄ius gl̄iosissimū: dormi
tabis aliq̄tulū: et quiesces: si tamē dormire poteris: in tali. s. sta
tu dominū tuū vidēs. **D**e hora prima.

In ora prime: corde doloroso: et mesto meditaberis: q̄l̄r
fcō m̄ae puenerūt iudei ad p̄siliū: et ducit̄ afflictus ni
mis dō⁹ tuus dulcis **J**esus. **A**ū aut̄ volūt eū de do
mo educē: dicūt ei existio. **S**urge **J**esu: quid facis. **D**ormis
an non. **A**leni: quia principes et sacerdotes mandant: q̄ ad cō
cilium ducaris: vbi expectant te cum populo: volentes te
dare pilato: ut moriaris. **T**u igitur si adhuc cogitas tecum

eo esse: dices. **D**eu domine mi: ben bone magister: quare vo-
lunt vos perdere: et tradere morti: **O** domine: quod crudeles et
dolorosi rumores. **O** domine: quod lugubrem visionem habebit
domina mater vestra dulcissima: quod amaros rumores audiet:
tam ipsa quam omnes: qui vos amant. **O** domine: quid miser ego
faciam: **I**bo vobiscum domine: vel ibo nunciare domine mee beni-
gne matri vestre: ut veniat ad vos. **P**ostea etiam videbis: quod
intrat ligatus: et omnes respiciunt in eum: et dicunt insultantes
ei. **I**esu hic es: quod si propheta es: istud non preuidebas: **T**a-
lia multa similia sibi poterant dicere maledicti illi. **S**i autem aliam
viam volueris tenere: cogitabis sic. **A**udiens dicit: quod iesus ca-
ptus tenetur a iudeis: venies: et cum videbis eum ligatum: ante eum
cadens: formabis verba doloris tui. **P**ostea audies ibi falsa
testimonia contra eum: et principem sacerdotum dicentem et querentem:
si est christus filius dei benedicti. **E**t cum audies mansuetissime respondere:
Non dixisti: et illud quod super dictum est. **A**modo videbitis filium hominis
sedentem a dextris virtutis dei. **Q**uam rationem illi blasphemiam repu-
tantes fecerunt sibi: ut existimo: sicut in nocte fecerant. **C**onsidera et
quod duxerunt eum ad pilatum manibus ligatis post tergum vel ante.
Et: ut dicitur: cathena in collo eius: quam postea ostendebat peregrinis in hieru-
salem: qui per magna deuotionem mittebant eam in collo suo. **I**tem in
hac hora conuenit populus ad confitendum et laudandum dominum: quia scilicet christus est iu-
dex viuorum et mortuorum: ad quem iudei conueniunt hora prima ad
condemnandum:

De hora tertia.

Hora tertia tacitus cogitabis mestus et tristis: qualiter
audis iam per omnes plateas hierusalem: quod dominus
tuus tenetur captus: et quomodo volunt crucifige-
re eum: et quomodo audiens hos rumores terribiles doloro-
sa mater eius ducta est cum ineffabili lamento fletu et plactu a so-
ribus suis quasi mortua: et venit ad videndum filium suum sic afflictum:

sic ligatum: sic consputū: et oī solatio: et auxilio destitutū: quan-
tū a discipulis. **E**t ad augendum deuotionē: poteris cogitare
qualr ires tu: nuntiare dñe matri eius: et vocares eā cū dolor
nimio: et lachrymis perfusus: vt veniret ad videndū duꝝ spe-
ctaculum. **C**ogita ergo charissime: quō tunc fecisses: et ita fac
Forte veniens ad hostiū eius: clamando dicerēs: **E**st ne hic
mater dñi mei iesu: **O** domina mea: nunquid estis hic? **E**t vi-
dens illam caderēs ad pedes eius cū lachrymis clamans. **O**
domina mea. **O** dña mater. **O** spes et consiliū meum: q̃ duos
vobis ānuntio rumores. **C**erte domina nolē vobis talia nun-
tiare: si possez vitare. **S**ed necessitas compellit me: et amor do-
mini mei et vñi. **T**ūc et ipsa stupefacta: gemēs dicz tibi. **Q**uid
hēs: **Q**uid ploras: **D**ic cito mihi charissime: ne me diu deti-
neas. **O** domina mea: causa est doloris magni. **V**enite cito ad
dñm meum filium vestrū dulcissimum: quem tenent iudei ca-
ptum: et tractant quō eum occidant: **V**enite cito: vt saltem eū
vñum inueniatis. **H**ec verba audiens: cadet in terram exani-
mis: nec loqui pōt: nec oculos aperire: et quasi sensus amittit:
et omnes amici eius secū stantes. **Q**uantus dolor: si potes co-
gitare. **T**ūc eleuatur et ducitur ad filiū suū dilectū: plorans i-
cessanter per ciuitatē ierlm: et dicēs. **D**eu me: vbi est fili⁹ m̃s
amātissimus: **U**bi es dulcissime fili: **U**bi te inueniā: **Q**uis
te cepit charissime: **C**ur te mihi abstulerunt bēignissime: **H**ec et
his filia dicerē poterat: et mltō magis mouētia et pueritētia m̃tes
audiētū: et i fideliū ad dolorē et passionē. **P**ro ea qñ vidit filiū
ligatū: afflictū: et despectū ab oībus: non loquentē: nō se ex-
cūsantē: et ipse vidit eā qñ mortuā: et corā se exanimē: in terra pro-
stratā: et sorores et om̃s qui secū venerāt: quis putas obsecro
dolor fuit vtriusq̃. **C**ogita si potes tantā amaritudinē: si piam
hēs aīaz. **O** bone inuēis dñe iesu: certe vbiq̃: et sēp: dolor tibi

multiplicatur: quia dolore matris: tuum reputas. **Q**uid autem dici potuit tunc mihi ad filium: tu ipse cogita. Longum est cogitare deuote anime. **E**xistimo quod omnes qui tormentum illud viderent: dicerent. **O** quam male est isti bone mulieri: si vidisti parum dolore. **P**ostmodum mittitur ad herodem: et fit concursus magnus populoz sequentium ipsum. **O** tu domine quaquam ibas: vel quis te iuuabat in tanta pressura. **E**xemplum certe doloris eras omnibus amantibus christum. **E**t forte si ipsum videre volebant: et de eo populus varia loquebatur: credo quod de te parum minus. **T**u autem charissime cogita quam libenter eam iuuares: et associare sic triste et mestum. **E**t propterea vide: quam eum interrogat herodes: et dominus non vult loqui sibi: sed stat sicut agnus mansuetus ligatus coram eo. **E**t illi sit ei herodes cum exercitu suo: et resistit ad pilatum. **P**ropterea cogita quam habebat suos pedes scissos confractos: quia cum magna festinatione eum duxerant: et reducerant. **N**ec credas quod esset calcitrans: quia nec ipse nec discipuli eius calciamentis utebantur. **E**t quam lienter ductus ad pilatum denudatus: et ad columnas ligatus. et inanimatus flagellatus. **V**arusque eius candidissimus: sanguine roseo rubricatus. **E**t quam iponitur corona spinea reuerendissimo capiti eius: et sanguis fluit per genas. **P**ostea circumdatur pano rubeo: et ponitur in manu eius arundo: ad derisionem et perfusionem. **E**t sic paratum fecit eum pilatus exire ad iudeos: qui non intrabant intus pro festis. **E**t tunc clamabant illi filii diaboli. **T**olle tolle crucifige eum. **N**ec omnia augent dolore: si attente: et spaciose: ac frequenter cogitaueris. **E**t exclamabis. **O** bone domine: quomodo tu nudaris: qui nudos vestis: **Q**uomodo tu ligaris: qui ligatos a demonibus: et in firmitatibus detentos liberas: **E**t sic per singula dicas: **C**ogita erit: quam coram eo genua flecteres: et caput eius arundine percutientes dicebant. **A**ue rex iudeorum. **O** deus patris: quam sustines tantum obprobrium: et vituperium fieri filio tuo dilecto. **O** et si omnibus es misericors: qui ad te clamant deuote: cur domino meo filio tuo di

lectissimo: rā crudelis videris: **C**ur nō sustines ang'los iunār
dñm suū: sic ab ipiis tormentū: **O** dñā mea: tu quid faciebas:
quid dicebas: cū hec videres. **O** dñā: iudica aīe mee: vel po
tius fac sentire: qz non possūz sicut desidero sentire pp amorē
filii tui dñā mea. **T**andē pilatus: sniam dedit crudelissimaz: vt
crucifigeretur. **C**ogita quātū clamauerit amici eius illā sniaz
audientes. **D**einde ponūt crucē sup humeruz eius: delicatissi
mū: vt eam porter. **C**erte charissime: bene facies: si iuues dñz
tuū dicēs: **D**ate obsecro crucē dñi mei: ego portabo eā. **O** do
mina mea credo qd libenter eā portares: si posses: z lz nō posses
eā accepisses. **O** qd tristes: qd dolentes: qd clamātes: z ploran
tes ibant scē mulieres sustentantes dñam meaz mrez xpi: nō
valentē se sustinere. **A**d quas **J**esus puerfus ait. **F**ilie ier'lez
nolite flere sup me: sed sup vos ipas flere: z sup filios vestros:
qz veniēt dies in quibus dicerēt. **B**eatē steriles: z ventres q
nō genuerūt: z vbera que nō lactauerūt. **T**ūc incipient dicere
montibus: cadite sup nos: z collibus operite nos. **Q**uod si i
viridi ligno hec faciūt: in arido quid fier. **C**erte dñe: verū est:
qz si tu arbor scā: lignū fructuosuz: z benedictū: tanta pateris
z ramis tuis spoliaris: quid erit de nobis miseris: qui sumus
lignuz siccū aptum igni. **I**ta in loco caluarie ductus ē: postea
fit statio.

De hora sexta.

Hora sexta cogitabis dolens: z tristis: hec omnia que
dicam. **A**lertamen de tempore sicut est: quia ali
qua fuerunt ante facta: aliqua post: vel omnia forte
ante. **C**ogita quia vsqz ad locum caluarie venit populus pre
cone clamante: z ibi videntibus omnibus: vestibus suis spo
liat: z cū maxio dolor qz vestis iterior adhibebat sibi fortit pp

sanguinē flagellatiōis. **E**t corpus eius tam eleganter flagel-
latum: totum apparuit cruentatū: et liuore obliquatū. **O** quan-
tus dolor tibi mater sanctissima: cū aspiceres ista. **D**einde pa-
rata cruce: dicūt ei. **A**scende iesu: ascende. **O** q̄ libentē ascēdit.
O quanto amore hec omīa pro nobis sustinuit. **O** quanta pa-
tientia: quāta mansuetudine obediuit. **O** dñe sancte pr: quan-
tum in eius obedientia delectabarīs. **S**ic totus mundus in
cruce lenatur: extenditur: et clauatur. **S**ed mater ei? amarissi-
ma anxietate plena: velū: quod habebat ī capite: circa eū impo-
suit: et locū verendū inuoluit. **O** quante voces: et tristes ulula-
tus audiūt ibi ab amicis ei? et maxime a matre mestissima: cū
sic crudeliter elenat: extenditur: fodit: et toto corpore dissipat.
Et statim cū clauī illi grossissimi et obrusi imittunt: sanguis ī
cipit manare: et fluere per crucē in terrā. **C**onsidera qualiter
exaltatus est: sicut ipse pdixerat: qz oportet exaltari filius bo-
minis. **E**t sicut moyses exaltauit serpentē in deserto in ligno:
et qui mordebant a serpentibus: inspicendū in illū sanabant:
sicut cōtra morsus et tērationes diaboli: non est alia medicina:
nisi frequent in cruce respicere saluatorem. **V**idebis etia3 do-
minū tuū stantem super solium excelsum: ad iudicandū para-
tum. **I**deo du o ponunt iudicandi hinc et inde unus saluatur:
alter damnat. **V**idebis itez xpm: qui est pontifex futurorū3
bonorū: quō extēsis manibus offert hostiā pnam. s. carnē suā3
preciosissimā pro nobis super altare crucis. **V**idebis magistz
tuum: qualiter stat in alto: et predicat septē verba: que dixit pē-
dens in cruce: humiliter notanda: et deuote pertractanda.
Primo dixit orando pro crucifixoribus. **P**ater ignosce il-
lis: qz nesciunt: quid faciunt. s. bonum mibi: malum sibi. **R**e-
uera sic est: qz qui male facit alijs: nescit: quantam penā lucrat
sibi: et quantam coronam acquirit patienti. **S**ecundo pmi

fit latroni cōfidenti. **H**odie mecū eris in paradiso. **E**t hē bo
die z quoridie fit: q̄ qui bene z deuote pccā sua confitef: cum
dñō est in paradiso statim per gratiā: postea per gloriā. **U**el ē
in paradiso. i. in quadā requie z securitate p̄scie. **T**ertio cō
mendauit matrē: omni solatio destitutā z mestā: quasi mouen
tem discipulo: z matri discipulum dicens. **M**ulier: ecce filius
tuus: z discipulo: ecce mater tua. **I**n qua cōmendatione intel
ligimus nō solum iōannē sed totam ecclesiā xpī: z quālibet fī
delem aiam cōmendatā beate virgini: ut ipsa nos habeat ut fi
lios diligendo: z bonū nostz materno affectu pcurando. **E**t
nos eā habeamus in matrē dulcissimā: eā semp amādo: z post
deū sup oīa bonorando. **U**nde sicut necessaria fuit passio dñi
ad saluandū: ita necessaria fuit ista recōmendatio ad p̄siliū z
auxiliū. **I**deo secure recurrendū est ad eā p̄ quacūqz necessi
tate z uilitate. **Q**uarto dixit: **D**e⁹ meus: de⁹ me⁹: ut quid
dereliquisti me: **U**bi domin⁹ ostendit magnitudinē pene sue.
Sic enī dolebat: ac si filius dei nō esset sed inimicus. **E**t ca
ro ei⁹ a deo derelicta esse videbatur: nullū refrigeriū recipiēs
vel iuuamē. **E**t tamē ipse pro bono nō hec sustinebat: ut nos
eius exemplo aliquando talia patiamur: ac si derelicti a deo vi
deamur: siue quādo vult dominus nos probare: vel etiā nos
met volumus penas aliquas nobis inferre: ut domino confor
memur in pena: ut sibi mereamur in gloria p̄formari. **Q**uī
to loco dixit. **S**irio. **E**t dederunt ei fel cum aceto mistum: si
cut predixerat per prophetaz. **D**ederunt in escam meā fel zc.
Ecce qualis cena data est domino nostro. **H**ora erat iam ce
nandi: sed p̄re labore ac dolore nō peris̄ aliud pro cena nisi po
tum. **E**t ad litteram existimare potes: q̄ multuz sitiebat. **E**t
filij diaboli dederunt sibi fel pro cibo: z acetum pro potu. **M**i
seri nos quid faciemus: **Q**ui aliter cenare z potare volu

mus: et delicias querimus: Certe si mille annis homo viveret:
et semper in pane et aqua ieiunaret: non posset sufficienter cō
pensare unicam cenam illam. Meritamē: qui potest capere: ca
piat: quia durus est hic sermo pro carnalibus: ideo non sapiūt
.i. non cum sapore sentiunt: que dei sunt: et amittunt consolati
ones internas. **S**exto dixit. Consummatum est. i. omne op⁹
meum: quod habui facere in mundo: consummatū et perfectū
est. Omnis pugna et pena mea cōsummata est. Tempus quo
inter homines esse debui: completum est ad honorem dei pa
tris: et utilitatem fidelium.

De hora nona.

In ora none cogitabis mente lugubri et deuota: si pia
habes animā: qualiter dominus tuus amātissimus
appropinquans morti: cepit oculos deprimere: pale
scere: et caput versus matrem suam inclinare: quasi dans sibi
ultimum aue: aue doloris: et omnis desolationis: quia non po
terat verbo exprimere pre nimia passione et ineffabili dolore:
et quasi cōmendans sibi corpus suum: tam crudeliter folum
et dissipatum. **Q**uo facto conclusit ultimum verbum scilicet
Septimum dicens. Pater in manus tuas cōmendo spiritus
meum. Et hec dicens: expirauit. Certe satis potes credere:
quā hoc verbum audiuit mater eius: et eū vidit morientē: et se
derelinqui in mūdo in tāto dolore et anxietate: qual'r clamanit:
si tñ loqui poterat: et dixit. O fili dulcissime. Quid faciet hec
misera et mestissima: Ani me miseram cōmendatam commit
tis: Fili mi memento mei: et totius familie tue: quam ita deso
latam dimittis. Nō clemento omnium: qui tibi seruiuerunt. Fili
mi et ego misera in manus tuas et patris cōmendo meipsam:
et totam familiā tuam. O pater sancte deus omnipotens in ma
nus tuas cōmendo filium meum et dominum. Nec amplius

cōmendo eum: quia nō amplius possum: quia deficio: et hic de
sidero in p̄spectu tuo: ante filiū meū mori. **T**alia dicēs: et le su
stinere non valens: existimo: q̄ corruit in faciem suam super
terraz. **C**enturio et alij: qui venerant ad videndum: percutien
tes pectora sua: reuertebantur dicentes. **V**ere hic homo iu
stus erat: vere filius dei erat iste. **P**er hec septem verba
sacratissima possumus exclamations nostras facere: modo
tenendo partem domini nostri iesu xp̄i: et causando contra iu
deos: modo compatiendo domino nostro iesu xp̄o: modo ma
tri eius beatissime marie: modo etiam nobis miseris. **E**t in fi
ne cuiuslibet verbi: quod in cruce dixit: facies orationē tuā.

De primo verbo sic.

De primo verbo in cruce.

Dixisti domine iesu xp̄e. **P**ater ignosce illis: quia ne
sciunt: quid faciunt. **C**lementissime domine: quanta
est tua patientia: semp tibi insidiati sunt: et te persecu
ti sunt: cum prodicione te ceperunt: maliciose crucifixerunt: et
modo vis: q̄ ignoscatur eis. **E**t si tu domine parcis: nūquid
nos parcemus tantam injuriam domino nostro factam. **S**ed
nūquid tu pater sancte parces: que filio tuo fecerunt. **H**ec et
huiusmodi adinvenire possumus: spiritu sancto duce: ad exci
tandam deuotionem: et postea facere humilem et deuotāz ora
tionem sic.

Oratio.

Domine iesu xp̄e pater misericordiaz: oro te: ut sicut
tu peccasti crucifixorib⁹ tuis: et pro eis orasti: tu dñe
parcere digneris oībus iniquitatib⁹ meis: et p̄ri tuo ī
p̄sp̄cū glorie tue me miserū recomēda. **S**epe. n. dñe te offendo:
et q̄tā in me est: peccis meis crucifigo. **T**u tñ dñe scis: q̄ in
te credo: et te deū meū ac dñz p̄fiteor. **A**ñ dñe tu nō tm̄ pecci
stis: et etiā p̄ gēte p̄phana et ifideli orasti. **D**e sc̄do aut̄ v̄bo sic.

De scdo verbo in cruce.

Dixisti etiā latroni: domine Iesu xpe. Hodie mecū
eris in paradiso. **O** domine benedictū sit nomē tuū
bndicta sit miseratio tua: qz oēs vie tue: mīa z veri
tas. **Q**uis nō dz in te spare. Laudare: benedicere: amare: cu
tā facile pepcisti ei: qui tā male cōsumpserat dies suos: z vitā
suā: **L**atro. n. fuerat: z te cū alio blasphemauerat. **S**ic. n. legi
tur. **E**t qui cū eo crucifixi erant: cōnitabātur ei. **S**ed foras
sis vidit te ita piū: ita benignū: z misericordissimus ocl's tuus
respexit sup eū: sicut sup **P**etrū in domo chaiphe: z vocasti
eū i terna vocatione ad penitentiā: vt diceret. **M**emento mei
dñe cū veneris in regnū tuū.

Oratio.

Domine Iesu xpe: pī clementissime rogo te: ego mi
ser dignus suppliciiis infernalis: vt sis memor mei: dū
veneris in regnū tuū. **E**go. n. dñe latro pessimus fu
ratus suz: res alienas. s. carnis delectatiōes: z mūdi vanitates
psumpsi res tuas. s. tua talenta pdidi. **S**ed tu dñe misericors
z miserator: memeto mei in bonū: z dicas aīe mee: cum tue pla
cuerit bonitati. **H**odie mecū eris in paradiso. **O** verbū dulcis
simū. **D**e tertio verbo sic.

De tertio verbo i cruce.

Dixisti et dñe matri tue desolatissime. **M**ulier: ecce
filius tuus. **H**oc dictū est pro iohanne. **O** domina ce
li: multū potuisti dolere pro tali cambio: recipiendo
ioannē nepotē tuū: pro tuo filio: qui erat tibi totum gaudiū
totū bonū: z tota vita tua. **N**ota: qz quidam bonus religio
sus: tantā deuotionem habebat in hoc verbo. **M**ulier: ecce fi
lius tuus: qz fere p viginti ānos cōtinuauit lachrymas in tan
ta abundantia: qz non se putabat satisfacere: nisi de ipis quasi
biberet. **E**t quādoqz exponebat hoc verbum sic. **M**ulier ec
ce filius tuus. i. ecce qualiter pender i cruce filius tuus. **M**ide

moritur filius tuus. Unde incipiebat religiosus ille cogitare
totam passionē domini: et cū veniebat ad istum locū: in lamētis
resoluebatur. Et certe spiritualit optime exponebat. Et itez
dicebat filio. s. sibi met. Ecce mater tua. s. tam lachrymosa: tam
dolorosa. Unde quomodo stat dulcissima mater tua. Tu autē
charissime sepius cogitabis: et loqueris ad filium pro matre:
et ad matrem pro filio: ut gratiam obtineas utriusq. Sed ad
litteram intelligitur de iohanne: et fm alium intellectum de ge
nere humano. Omnes enī tunc fuimus recōmēdati domine
nostre: et ipsa nobis. Propterea orabis sic.

Oratio.

O domine iesu xpe: qui de hoc mundo exiens: et ad pa
trem vadens: matris tue quā elegisti: et tantū ama
bas: inter pssuras tue passionis et angustias mortis
recordatus fuisti: et videns eam afflictam: iohanni tuo charo di
scipulo cōmendasti: et nō solum iohannē: sed et totum populum
christianum in iohanne: eius servitio: honori: et obediētie subdi
disti: et ipsam ecōrrario eidem populo vsq. ad finem mundi: p
cōsilio recursu et auxilio reliquisti. Obsecro te magister bone:
quatenus des mihi gratiā: sibi taliter deservire: et placere: ut
tuam et ipsius gratiam consequi valeam: et eius digne merear
vocari filius et famulus: et ipsa dignetur mater et domina mea
dici.

De quarto verbo in cruce.

In quarto verbo sic potes exclamare: nunc ad patrē: nūc
ad filium: nunc ad matrem.

Pater sancte: quare dereliquisti filium tuum: Cur
sustines: q. tot penas et tam graues sustineat filius
tuus: et dominus meus benignissimus iesus: Cur
domine non liberas eum de manibus iniquorum: Nōne vi
des: q. ipsi dicunt: Si filius dei es: liberet te nunc: si vult: Et

scias: q̄ cum tanto clamore vocē istā emisit: q̄ terra mota est
z abissi: z ut credo firmiter celū: sol: luna: stelle: mare: mōtes:
petre: z tartara tremuerūt: vebemētissimo enim dolore in car
ne sua tenerrima tenebat: z amarissime per compassionē ma
tris sue in anima torquebat ita: ut diceret. **D**eus me⁹ de⁹ me
us: ut quid me dereliquisti: z tamē ita voluit esse derelictus:
ut populus eius esset liberatus. **A**d matrem quoq; dicere po
tes. **O** domina mea: quanto dolore tenebaris: quando filiū sic
clamare audiebas. **E**t cogita qualia verba potuit dicere filio
z patri: quia omnis plena doloris. **P**ostea ora sic.

Oratio.

Omine iesu x̄pe: qui in hora passionis tue preces ad
patrem cum clamore valido z lachrymis offerens
exauditus es per tua reuerentia: tue supplico reue
rentie: quatenus quotienscūq; in angustia positus: ad te dñm
saluatorem meum clamanero: exaudi de celo domine vocem
meam: z fac cum tentatione z tribulatione prouentū: ut sic me
sentiam tua misericordia saluatur: q̄ possim cantare ad laudē
z gloriam tuam. **V**oce mea ad dominū clamaui: voce mea ad
dominum: z intendit mihi. **E**t dic totū psalmū: si vis.

De quinto verbo in cruce.

In quinto verbo: quod est sitio: sic exclamabis.

Omine iesu amārissime: si tu sitis: vnde est tibi bec
sitis: **E**x quo pradio vel qua cena: **O** dulcissime do
mine: q̄ malum prandium: q̄ amara cenam: q̄ horri
bilem cibū z potuz ori tuo dulcissimo filij diaboli ministrabāt.
Verte domine fel mistū aceto. **O** domine quot sunt homines:
qui talem cibum tibi afferunt suis vitijs z peccatis. **V**ideo
certe domine: z considero: q̄ multū sitis: sed dabo tibi bibere.
Aredo domine: q̄ libenter biberes lachrymas. **S**ed quid fa

etiam: quia non possum eas habere: **D**omina mea ecce filius
vester sitit: quomodo potestis sustinere. **D**are illi saltē lachry-
mas vestras: quas abundanter funditis in cōspectu eius: sed
certe multum amare sunt ei. **D**omine iesu si sitis: ecce bibe la-
chrymas tue matris: que cum sanguine eius manans: **E**cce
dñe scio: q̄ sitis animā meā: sed peccatis meis exigentib⁹ ego
non sitio passionem tuā. **R**euera sicut is: qui fortiter sitit: sine
dormiat: sine vigilet: semper voluitur iuxta aquas: ita debere
mus nos semper revolvēre iuxta passionis xp̄i memoriaz: ut
possimus dicere. **S**ituit ī te aīa mea q̄ multipliciter tibi ⁊ ca-
ro mea. **S**ed non est sic: quin poti⁹ sitimus multipliciter vani-
tates. **U**tinā nō simus de illis sitientib⁹: quib⁹ pp suā īgrati-
tudinē illud: qđ dī in cantico moysi. **E**l draconū vinū eorum.
Postea ora sic. **O**ratio.

Adator hoīūz d̄s: qui dilectionē tuā ostēdēs: dixisti.
Sitio. **P**ro te: q̄ten⁹ sitiā te fōrē aq̄ vite: corde dilige-
do: ore laudādo: ⁊ p̄dicādo: ⁊ amorē ad te habitū ostē-
dēdo. **T**ribue mihi aquā: de q̄ dixisti. **Q**ui biberit ex hac aq̄:
quā ego dabo: nō sitiet unq̄: s; fiet ī eo fōs aq̄ salietis ī vitam
eternā: qz apud te ē fōs vite: satiās: ⁊ nō deficiēs ī sc̄la: **A**mē.

De sexto vbo ī cruce. **C**ōsumatū ē: sic exclamabis.
Domine iesu xp̄e pastor bone: ecce iam p̄sumasti opus
tūūz gloriofissimū: iam bone domine vadis ad eum:
qui te misit: ⁊ nos remanemus orphani siue tua p̄-
sentia. **N**ur non facis benigne dñe: q̄ terminef labor noster:
⁊ eamus ad regnū tuūz? **N**ec dicere poterat mater eius me-
stissima: ⁊ amici: qui aderant. **I**ncepisti domine opus tuū cuz
multis laboribus: modo consumas illud cum multis ⁊ maxi-
mis doloribus. **B**enedictum sit domine nomen tuūz ex hoc:
quia hoc fecisti: ut simus nos in bonum: ⁊ ad bonū cōsumatis

et inimici nostri presumpt. **O** domine Iesu xpe saluator noster: et presumaror
fidelis opis: quod a patre accedas presumendum: rogo multimoda bo
nitate tua: quatenus me tua gratia adiunes: adiutor meus: ut possis
perficere mandata tua: et presumare omnia bona opera tua: quae te duce ince
pi: vel incipiam usque in finem: ad laudem et gloriam tuam: ut possis dicere in
hora mortis mee. **E**cce domine: presumavi: et perfeci opus: quod dedisti
mihi: ut facerem: et nunc venio ad te dominus meus iesus christe: qui merce
de operum: et coronam inclitam mihi misericorditer promissisti. **Q**ui vi
vis. **I**n septimo quod est. **I**n manus tuas domine commendando spiritum
meum: exclamabis sic.

Oratio.

O Domine Iesu xpe filii dei: vere tu promedatus es pa
tri tuo: sed tu clementissime domine: nos sibi promeda: quos
inter angustias: et tribulationes dimittis. **I**lluc quo
vadis memor sis semper nostri. **E**sto procurator noster apud patrem: con
siliator et adiutor: quia tu solus es consiliarius et bonus noster. **E**go domine
in illas manus tuas inclauatas: perforatas: et sanguine sacro resper
sas: commendo spiritum et corpus meum. **T**u domine promedasti spiritum tuum
patri: nos promedamus spiritus nostros tibi. **T**u nos tuo sanguine redemi
sti: et de manu dyaboli eruisti: tuo patri: et tibi nos promedamus:
et cum tempus illud desideratum aduenerit: reperta: et recomedatio ne
quam fecisti iter nos et matrem tuam in cruce: in eternum firma: quia
ipsa post te est salus nostra: mediatrix et aduocata nostra gloriosa.

De septimo et ultimo verbo in cruce.

O Domine Iesu xpe: qui in hora ultima tui transitus de
disti honorem patri tuo: spiritum tuum gloriosum: ei promedatus
ad exemplum: et modum nostrum sibi deuotissime promedasti:
supplico charitati tue: per omnes miserationes tuas: quas fecisti
sanctis patribus: et mihi famulo tuo: indigno: et facis semper: quate
nus desiderium meum impleas: et hanc petitionem meam perficias: ut ino
missimo tempore meo: quando anima egressa erit de isto carcere: possim cum

memoria integra: pura fide: deuotione sancta: conscientia secre-
ta: et spe firma dicere. In manus tuas misericordissimas domine
iesu christe quod pro me saluando in cruce expandisti: comendo spiri-
tum meum: et audire merear verbum illud: ac promissum bo-
num. Hodie mecum eris in paradiso. Qui uiuis.

De hora vespertina.

Ora vespertina charissime: venies deuotis gressibus
et spiritualibus accessibus ad deponendum dominum
tuum de cruce: et ad plagendum ipsum: cum matre
sua benedicta: et ad lauandum cum lachrymis corpus eius:
sacratissimo sanguine aspersum: et ad ungendum cum ungue-
to sancte orationis: et ad portandum cum brachiis charitative
et humilis operationis: et ad sepeliendum cum multis gemitibus
plantibus: et lamentis. Et cooperies illud sub pauimento secre-
te et firme deuotionis: et sedebis ibi iuxta: et recommendabis
me sibi amore eiusdem domini nostri Iesu christi. Qui uiuit
et regnat cum deo patre in unitate spiritus sancti: per omnia
secula seculorum. Amen.

ExPLICIT contemplatio sancti Bernardi de passione domi-
ni nostri Iesu christi: secundum septem horas canonicas.

Laus deo gratias.

Epistola deuotissimi Ber. ex psona helye monachi ad pētes

Sola cā q̄ liceat parētibus nō obedire deus ē.
Ipe. n. dicit. Qui amat p̄rem: aut m̄rem plus
q̄ me: non est me dignus. Si me vere: vt pii z
boni parentes diligitis: si verā: si fidelē erga fi
liū pietatē hētis: quid me p̄ri oīuz deo placere

satagentē: z ab eius seruitio: cui seruire regnare est: retrahere
attentatis? Vere nūc cognosco: quia inimici hoīs: domestici
eius. In hoc vobis obedire nō debeo. In hoc vos nō agno
sco parētes: sed hostes. S; si diligeretis me: gauderetis vtiq;
q; vado ad p̄rem meū: atq; vīz: iō vniuersorū p̄rez. Alioquin
quid mihi z vobis? Quid a vobis hēo: nisi peccm̄ z miseriam
Hoc solū qđ gero corruptibile corpus de v̄ro me h̄re cogno
sco. Nō sufficit vobis: q̄ me in hāc sc̄li miseriā: miseri miserū
induxistis: q̄ in peccō v̄ro peccōres: peccatorē genuistis: q̄ z in
peccō natū de peccō nutritis: nisi etiā inuidendo mihi misericor
diā: quā cōsequutus sū ab eo: qui nō vult mortē peccōris: filiū in
sup̄gebēne faciatis? O dūz p̄rem: o scūā m̄rez: o p̄ntes cru
deles: z ipios: iō nō parētes: sed p̄emptores: quoz dolor salus
pignoris: quoz solatio mors filii est: qui me malūt perire cuz
eis: q̄ regnare sine eis. Qui me ad naufragiū: rursus vnde tā
dez nudus euasi: rursus ad ignē: vnde vix semiuſus exiui: rur
sus ad latrones: a quibus seminiūus relictus suz: sed miseran
te samaritano aliquātulū p̄ualui: renocare conantur: z militez
xp̄i: prope iā rapto celo triūphantē: qđ nō in me glorioz: sed in
eo qui vicit mūdū: ab ip̄o iā introitu gl̄ie: tāq; canē ad vomituz
tāq; suēz ad lutū: ad sc̄lm̄ reducere moliūtur. Vira abusio:
domus ardet: ignis instat atergo: z fugienti prohibetur egre
di. Suadēti suadetur regredi. Et hoc ab his qui in incendio
positi sunt: z obstinatissima demētia: z demētissima obstinatiōe

fugere p[er]ic[ul]m nolūt. **P**robfuroz. **S**i vos cōtēpnitis mortem
vram: cur etiā appetitis meā: **S**i inq̃ negligitis salutē vram:
quid iuuat ēt p[er]sequi meam: **Q**uare vos nō potius sequimini
me fugiētez: vt nō ardeatis: **A**n hec est cruciatus vri leuamē
si me ēt p[er]imatis: z hoc solū timeatis: ne soli peatis: **A**rdēs ar
dentibus qđ solatiū p[re]stare poterit. **Q**ue inq̃ p[re]solatio damna
tis: socios h[uius] sue dānatiōis. **Q**đ ne remediū moriētibus alios
videre morientes: **N**ō hoc mihi p[er]suadeat dines ille: qui i tor
mentis desperatus: de sui liberatiōe rogabat nūtiari frīb[us] suis
ne z ip[s]i venirēt i locū eūdē tormentoz: timēs proculdubio ex
suoꝝ cruciatu augeri suū. **Q**uid ergo: **I**bi z cōsolabor lugen
tē m[er]ez meā: mei ad t[em]p[us] visitatiōe: vt i eternū luceaz: z me et
ip[s]am sine cōsolatiōe. **I**bo iq̃ z satisfatiā p[re]i meo irascenti: pro
mei ad t[em]p[us] absētia cōsoland[us]: z ip[s]e ad t[em]p[us] de ei[us] p[re]ntia: vt p[ro]
modū quisq[ue] pro se z vterq[ue] pro alterutro i[n]consolabili desole
mur tristitia. **A**n poti[us] exēplo apli: nō acquiescēs carni z san
guini: vocē dñi audiā iubētis: dimitte mortuos sepelire mortu
os suos: z cantabo cū dauid. **R**enuit cōsolari aia mea. **E**t cuꝝ
Jeremia. **D**iez hoīs nō cōcupiui: dñe tu scis. **Q**uid enī: **F**u
nes ceciderūt mihi i p[er]claris. **C**elestis b[ea]titudas p[er]clara est mi
hi: z terrena adula[tor] promissio: blādīt cōsolatio carnis. **G**usta
to spū n[ecess]e est disipe carnē. **A**ffectanti celestia: terrena nō
sapiūt. **E**ternis i[n] hianti: fastidio sunt trāsitoria. **D**esinite igit[ur]
parētes mei: desinite z vos frustra plorādo affligē: z me gra
tis iquietare: ne si adieceritis vltra nūtiōs mittere p[ro] me: plus
me elōgare cogatis. **S**i aut[em] dimittitis clarevallē i[n] eternū nō
dimittā. **H**ec requies mea i[n] sc[ilicet]m sc[ilicet]i: hic h[ab]itabo: qm̃ elegi eā.
Ibi pro meis: z p[ro] vris pccis iugiter orabo. **I**bi p[re]cibus assi
duis: qđ z vos cupitis ipetrabo si potero: vt qui eius amore
hoc modico t[em]p[or]e ab inicē sepamur: i alio sc[ilicet]o siml[iter] felici z i[n]sepa
bili societate i[n] eius amore viuam[us]. p[ro] oia sc[ilicet]a sc[ilicet]oz. **A**men.

Incipit prefatio sancti bernardi claravalensis abbatis in
epistolam ad fratres de monte dei.

Charissimis fratribus et dominis. **R.** priori et ceteris et c. subdelicati pene prudentes et priusquam decem
os meum per ad vos charissimi fratres in christo: non possum aliter deus scire. Ignoscite mihi: quia cor meum dilatatum est. Dilatami et vos: obsecro in visceribus vestris: et capite vos: quia totus versus sum in eo: in cuius visceribus invicem capimur. **A**los ideo ex quo recessi a vobis usque nunc quicquidque laborum meum quotidianum statui dedicare non vobis: qui non indigeris: sed fratri. et sociis eius fratribus iunioribus et novitiis vehementibus ad vos: quorum doctor deus solus est: ut habeant: et legantur: si forte aliquid invenerit utile sibi ad solatium solitudinis sue et sancti prepositi incitamentum. **O**ffero: quod possum bono animo: bona voluntate: ipsamque a vobis repeto: cum dauid psalterio placuit deo non pro psalterio sed pro affectu. **S**ilr et mulier: que unxit pedes domini laudata est a christo: non quia unxit: sed quia amavit: et quia quod habuit: hoc fecit: in eo iustificata est. **D**eum vobis et arbitratum sum dedicandum: quia in consolatione sua et in adiutorio fidei facere me compulsi: fratres quorundam plene anxii quam periculosa necessitas: quorum tristitia plurimum mihi solet facere gaudium: nisi quod eos tristatos videre non possum. **P**rima gratitudinem quippe non solum fidei: sed et amoris exorsum adeo habent: quicquid videtur esse pro fide: ut simul ad modicum vel ex spiritu blasphemie: seu ex ipso sensu carnis fuerint: et ad hoc attentati vel pulsati quasi ex solo auditu vel attractu lesam in semet ipsos existimant scire pietatem vel puritatem et miserabiliter desceant semetipsos quasi reprobos circa fidem. **Q**uibus et praeiungit a seculi tenebris ad purioris vite exercitia venientibus: quod contingere solet repente perducuntur ad lucem ab intimis tenebris: ut sicut in illis lux ipsa: que cetera videnda sunt: prior irruens et infirmis oculis fit molesta: sic et isti ad primum fidei lumen percutiuntur: ne isolitos nove lucis radios possint sustinere: donec ipso lucis amore assuescant. **F**inis preface.

Incipit ep̃la ad fratres de monte dei.

Atrribus de mōte dei. **O**rientalē lumen ⁊ an-
tiquā illum in regione egypti feruorem tenebris
occidius ⁊ gallicanis frigoribus inferentibus vi-
te. s. solitarie exēplar ⁊ celestis formā conuersatio-
nis. Occurre ⁊ cōcurre in gaudio scī spūs aīa mea: ⁊ visu cor-
dis in feruore pietatis: ⁊ ni oī obsequio deuote voluntatis.
Quid ni: ⁊ enī epulari ⁊ gaudere in dñō oī: que xp̃iane deu-
tionis ac religiōis speciosissima portio: que celos propinqua tā-
gere videbatur: mortua erat: ⁊ reuixit: perierat de mūdo: ⁊ in-
uenta est. **A**uditu auris audiebamus: nec credebamus lege-
bamus in libris: ⁊ mirabamur de antiqua vite: solitarie gl̃ia: ⁊
magna in ea gl̃ia dei cū subito iuenim⁹ ea in cāpis silue: in mō-
te dei: in monte pingui. **U**bi de ea pinguescūt speciosa deserti
⁊ exultatiōe colles accingunt. **U**bi enī iaz p̃ vos offert se om-
nibus: ⁊ in vobis se demonstrat: ⁊ ignorat⁹ hactenus innotescit
in paucis simplicib⁹ ip̃o eā vobis ingerentē: qui in paucis sim-
plicib⁹ totū olī: sibi mūdū subiecit ip̃o mūdo āmirāte. **V**icet. n.
magna ⁊ diuina plane fuerint miracula: q̃ dñs gessit in terris:
hoc tñ vnū sup̃ oīa alia enituit: ⁊ cetera contra illustrauit: q̃ si-
cut dictū est: in paucis simplicib⁹ totū mūdū ⁊ oēm sapie eius
altitudinē sibi subiungauit. **Q**uod ē nūc cepit opari in nobis
ita pater: ita qm̃ sic bñplacitū est ante te. **A**bscondisti: ⁊ hec a
sapientib⁹ ⁊ prudentibus hui⁹ mūdi: ⁊ reuclasti ea paruulis.
Nolite ergo timere pusillus grex ait dñs: sed oīo pfidite: q̃
cōplacuit dō p̃ri n̄ro dare vobis regnū: **V**idete fr̃es mei. **V**i-
dete vocatōez v̄raz. **U**bi sapiens inter nos. **U**bi scriba: **U**bi
cōquisitio hui⁹ seclī: **N**ā ⁊ si sunt aliqui sapiētes inter nos p̃
simplices tñ: sapiētes aggregauit: qui reges olī ⁊ phōs mun-
di hui⁹ p̃ piscatores sibi subiecit. **V**inite ergo sinite sapientes

hui⁹ scilicet de spiritu hui⁹ mundi tumētes: alta sapiētes: et terrā ligē
tes sapiēter descēdere in infernū. **N**os autē dūz fouit peccōi to
nea: sicut decepistis stulti scilicet per deū: per stultū dei: quod sapiētiū ē
oib⁹ hoībus: xpo dūce hūilē apphēdite disciplinā ascēdēdi
i celū. **V**itā nāq; simplicitas: iā multos puocat ad emulatiōem.
Vitā. n. sufficiētissia et altissia paupras iā multoz pfudit cupidi
tatē: vīm secretū: iā eaz rerū: que facere tumultū vni: plibus i
curit horrozē. **S**i qua ergo psolatio in xpo: si quod solatiū chari
tatis: si qua societas spūs: si qua viscera mīe: implete gaudiū nō
meū tīmō: sed oīz diligentīū nomē dei: vt in veritate vestiti:
et deaurati de auro sapie dei regine asistētis adextis spōsi ve
stro studio vīa instantia ad dei glīaz et magnā coronā vīam: et
gaudiū oīz bonoz hoc scē nouitatis instauret ornamētū. **N**o
uitatē vō dico per linguas neq; aquaz p̄dictiōe nos: dōs i absco
dito faciei sue abscondāt hoīz ipioz. **Q**ui cū manifestū lūm
veritatis obnubilare nō queūt: de solo nouitatis noīe canilan
tur. **V**eteres ipi: et in veteri mēte nescientes noua meditari
vires veteres nō capiētes vinū nouū. **E**t si eis ifunderetur:
rūperēt: sed hec nouitas non ē nouella nouitas. **R**es. n. est
antiq; religiōis pfecte fūdate i xpo pietatis: antiqua b̄editas
ecclēie dei a tpe prophetaz premōstrate: iāq; noue grē sole ex
orto in ioāne baptista instaurata: et inouata ab ipo dño familia
ris: sicut celebrata ab ei⁹ discipulis ipo p̄nte cōcupita. **C**ui⁹ tras
figuratiōis glīaz cū vidissēt: qui cū eo i mōte scō erant p̄tinue
quod in eo: petrus arreptus sibi et nesciēs quid diceret: qz vīsa dī
maiestate oē bonū i terra priuatū suū vīsus est cōclusisse. **I**n
eo autē p̄ntissim⁹: sibi priuato et scīssimus quid diceret: qz suauī
tate ei⁹ gustata optimū sibi indicauit: i hoc semp esse vitā b̄ac
in p̄ubernio dei et ciuiū supnoziū: quos cū eo viderat p̄cupiuit

dicēs. **D**ñe bonū ē nos hic esse &c. **I**n quo si audit⁹ fuisset fa-
ctur⁹ pculdubio erat postmodū alia tria. **S**ibi vnū. **J**acobo
vnū: & **J**oanni vnū. **P**ost passionē vō dei calente adhuc i cō-
dibus fideliū effuxi ei⁹ sangis recēti memoria solitaria hāc vi-
tā eligentib⁹ paupratē spm̄ sectantib⁹ & in spūalibus exercitiis
i contēplone pingue oriū altero in alterū: zelantibus deserta
repleta sunt: **E**x quib⁹ legimus: **P**aulū: **N**achariū: **A**nto-
niū: **A**rseniū: & alios q̄ ples in cā hui⁹ puerfatiōis republica
confidares viros egregia noīa i ciuitate dei: nobiles & triūpha-
les titulos hñtes de victoria hui⁹ sc̄li: & principis hui⁹ mūdi:
corporis sui de cultu aī & dñi dei sui. **S**ileant ergo: qui i tene-
bris de luce iudicantes vos arguūt novitatis ex abundantia
male volūtatis: ipi potius arguendi vetustatis & vanitatis.
Sed & laudatores: & detractores sēp estis bituri: sicut & dñs
laudatores pterite & bonū: qđ in vobis amat: hoc in eis ama-
te. **D**etractores dissimulate: & pro eis orate. **E**t obliti: quo re-
ti sunt protergressis scandalis: que iuxta int⁹ vobis adextris
& a sinistris poīta sunt i an̄iora vīa: vos extēdite. **S**i. n. ad sin-
gula volueritis vī laudatoribus rñdere: vel cū detractoribus
litigare: tempus perditis: cuius in proposito sancto non lenis
est iactura a terris enim ad festinantem: qui moratur: etiam
si non detinetur: plurimum tamen nocet. **N**olite negligere:
nolite tradere grandis enim vobis restat via. **A**ltissima est
professio vestra. **E**elos transit par angelis est angelice similis
puritati. **N**on enim solum nouistis omnem sanctitatem: sed
omnis sanctitatis perfectionem: & omnis consumationis finē.
Non enim est vestrum circa communia precepta languere
neque hoc solum attendere: quid precipiat deus: sed quid ve-
lit probantes: que sit voluntas dei bona & beneplacens &

perfecta. **A**lioz est enī deo seruire: vñm adberere: alioz est deū
credere: scire: amare: reuereri: vestīz est scire: intelligere: cogno
scere: et frui: **M**agnū est hoc archanū. **S**ed oīpotens et bon⁹
est de⁹: qui in vobis est pī⁹ pmissor: fidelis redditor: et indefes
sus auditor. **Q**ui magno ei⁹ amore magna pfitētib⁹: et ī fide
et ī spe grē eius maiora aggrediētib⁹: et voluntatē et desiderīū
suggerit in idipsū: et qui volūtatis gratiā p̄rogauit: subroga
uit et virtutē ad p̄nētū. **Q**ui cū fidelit̄ fecerit homo: qđ potuit
calūpniāre calūpniatore ip̄e misericordi paup̄i suo iudiciū faciet
et cām: qz qđ habuit: hoc fecit. **A**bsit tamē fr̄s a p̄scie v̄re ext
stimatiōe a puritate et humilitate v̄ra ab ore v̄ro oīs altitudoz
qz scire mors est: et facile est in alto se p̄tuentē obstupescere: et
d̄ vita piclitari. **N**omē v̄re aliud p̄fessionī ip̄osite: aliud titulū
v̄re p̄fessionī inscribite. **S**eras nos pon⁹ indomitas et incanea
ras et bestias: que alit̄ et cōi hoīum more domari nō poterant.
Estimate et appellate lōge supra vos virtutem eoz suscipien
tes et amirātes gloriā: q̄ arabi dextri fortissimi: sicut aiorille in
dex fortissim⁹ rex: qui utraqz manu utebat̄ p̄ dext̄a. **E**t q̄diu
denotissime int⁹ vocare amat̄ charitati p̄replande veritatis: et
cū necessitas vocat: vel officiū trahit: p̄mptissime se foras mīr
rant p̄ veritate adiplende v̄ritatis. **M**ane et serue dei: ne quos
cūqz imitari nō vis: dānare videaris. **N**olo hoc facias in egrī
tudine adhuc tua: q̄ cū sanissimus eēt: faciebat: qui dicebat: ve
nit iesus xp̄s p̄ccōres saluos facere: quoz prim⁹ ego suz. **N**e
qz enī hoc dicebat paulus mētiendi p̄cipitarōe: sed existimādi
affectiōe. **Q**ui. n. p̄fecte examinādo semetip̄m itelligit suo pec
cato: nullius p̄ccm̄ estimat: qđ nō suū intelligit. **N**olo ergo: ut
nusq̄ arbitreris lucere solē cōem dici: nisi ī cella tua: nusq̄ eē
serenū nisi penes te: nusq̄ opari gloriā dī: nisi in p̄scia tua. **A**n
solitarioz deus tm̄: imo et oī: miseref. n. oīum de⁹: et nīl odit

eorum: que fecit. **N**olo te cogitare: ubique esse serenū nisi penes
te: et per te quod aliquo existimare. **U**n tremore potius et timore
vram ipsorum salutem opamini. **N**ec quales sint alij: sed qualis ex
vobis fiat: quantum in vobis est: cogitare non solummodo: qui modo
sunt: sed qui post futuri sunt: quos in proposito sancto estis habitaturi
imitatores. **E**x vobis. n. ex vro exemplo: et vra auctoritate in re
gione hac pedere habet tota posteritas huius vri ordinis sci. **N**os
in eo pres: vos in eo institutores cum debita imitationis reveren
tia appellationum a successoribus vris. **N**icquid a vobis statu
tum: quicquid vobis tenentibus et servantibus in consuetudinem fiet:
in usum absque retractatione a posteris vris tenendum erit et ser
vandum: nec phas erit aliquid imitari: sic. n. d. vobis erit apud eos:
sicut de incommutabilibus legibus sume et eterne veritatis apud eos
est: quas scrutari omnibus expedit et scire: non autem licet alicui diu
dicare deo autem gratias: quia nec indignum vobis erit: nec inutile poste
ris: si pie: si fortiter et vos tenueritis: et ipsi in vobis imitentur: quia
interi teneris. **E**t si quid adhuc aliter sapere oportuerit: et hoc de
vobis revelabit. **S**alva enim kartusie scitatis debita et cum omni
laude predicanda reverentia stulta in alpis illis horridis et conti
nuis frigoribus necessaria sunt: quam frugalem sufficientiam et volun
tariam paupertatem sextantibus in his duratioribus regionibus non
adeo necessaria videntur. **I**ntelligitis: que dico: dabit enim dominus
intellectum vobis. **G**audeo enim in vobis: et licet absens corpore:
sed presens spiritu et videns ordinem vram: sed fervorem spiritus: licet abun
dantiam pacis: sed gratiam simplicitatis in proposito rigore: in dile
ctione mutua ipsam sibi spiritus suavitatem et plenam omnino in conuer
satione vestra formam pietatis. **I**n recordatione montis dei to
tus exultat: et primitias sancti spiritus: et pignus gratie in spe crescentis
in eo religionis devotus adoro. **N**am et ipsum montis dei no
men bone spei prefert omen. s. q. sicut psalmista dicit de monte

dei: habitura est in eo generatio querentiū dñm: querentiū fa-
ciem dei iacob. **I**nnocēs mīa. z mū. cor. qui nō acce. in va. aīam
suā. **I**psa est. n. p̄fessio v̄ra q̄rere deū iacob: nō cōi oīuz more:
sed q̄rere faciē dei: quā vidit iacob: qui dixit. **V**idi dñm facie
ad faciē: z salua scā est aīa mea. **F**aciē dei: hoc est cogitationez
dei q̄rere facie ad faciē: quā vidit iacob: de qua etiā dixit apl's:
Tūc cognoscā: sicut z cognit⁹ sum: z nūc videm⁹ p̄ speculūz in
enigmate: tūc aut̄ facie ad faciē videbim⁹. i. sicuti est hāc i vir a
semp q̄rere p̄ innocentia manū z mundiciā cordis ipsa pietas
est: quā qui nō hēt i vano accepit aīam suā: hoc est frustra: vi-
uit: vel oīno nō vivit: dū nō vivit ea vita pp̄ quā: ut in ea vive-
ret: accepit aīam suā. **P**ietas hec ingis ē dei memoria p̄tinua
intētionis actio ad itelligentiā ei⁹ indefessa affectio i amorē ei⁹:
ut nulla in quā inueniat seruū dei: nō dico dies: sed hora nisi i
exercitiū labore: z p̄ficiēdi studio: vel in expiētie dulcedine fru-
endi gaudio. **N**ec est pietas: de qua apl's dilectū sibi discipulū
amonit: dicens: **E**xerce te metipm ad pietatē. **N**am corporalis
exercitatio ad modicū utilis ē. **P**ietas v̄o ad oē op⁹ bonū ē
utilis: habēs p̄missionē vite: q̄ nūc est z future. **P**ietatis n̄re
repromittit: p̄positū n̄rm requirit. **N**ā sicut apl's dicit. **S**ūt
aliqui formā quidā pietatis h̄ntes: virtutez eius abnegantes.
Hāc quicūqz v̄rm nō hēt in p̄scia: nō exhibet in vita: nō exer-
cet in cella solitari⁹: sed sol⁹ dicend⁹ est. **N**ec cella ei cella: sed
carcer z reclusio ē. **C**lere. n. solus ē: cū quo de⁹ nō ē: v̄e reclu-
sus est: qui i deo liber nō est. **S**olitudo. n. z reclusio sunt noīa
miserie. **C**ella aut̄ nequaq̄ dz esse reclusio necessitatis: sed do-
miciliū pacis: hostiū clausū nō latebre sed secretū. **C**ū quo enī
de⁹ est: nunq̄ min⁹ solus ē: q̄ cū solus ē. **T**unc. n. libere fruit⁹
gaudio suo: tunc ipse suus ē sibi ad fruendū dō i se: z se i deo.
Tunc in luce v̄itatis in sereno mundi cordis ultro patet sibi

pura p̄scia: et liber se infundit affectata de deo memoria: et illu-
minat intellectus: et bono suo fruit affectus: vel seipm̄ deflet
humane fragilitatis defectus. **P**ropter hoc s̄m formā p̄posi-
ti v̄ri habitātes in cellis potius q̄ i terris excluso a vobis to-
to seculo: totos vos inclouistis cū deo. **N**elle siquidē et celi ha-
bitatio cognare sūt: q̄ sicut celū et cella ad inuicē vidēt aliquā
cognatiōez noīs sic et pietatis. **A** celādo celū et cella nomē ha-
bere vidēt. **E**t quod celant in celis hoc et in cellis: et qd̄ gerit
in celis: hoc et i cellis. **Q**uid nā est hoc vacare deo: et frui dō.
Quod cum s̄m ordinē pie et fideliter agitur vel celebratur in
cellis: audeo dicere. **S**ancti angeli dei cellas habent pro celis:
et eque delectatur in celis ac in cellis. **N**am cum in cella ingit
celestia actitant celum celle et sacramenti similitudine et pieta-
tis affectu et similis operis effectu. p̄ximū efficitur nō iam sp̄i-
ritui oranti: vel etiam a corpore exeunti a cella in celum longa
vel difficilis via inuenitur. **A** cella enim sepe in celū ascendit:
vix aut nunq̄ a cella in infernum descendit: nisi sicut dicit psal-
mista. **D**escendant in infernū viuentes: ne descendāt morien-
tes. **H**oc enī modo sepe cellarū incole in infernū descendunt:
sicut enim assidue contemplando renifere amantur gaudia ce-
lestia: ut ardentius ea appetant sic et dolores inferni: ut horre-
ant et refugiant. **E**t hoc est q̄ imprecatur inimicis suis oran-
do: ut descendāt in infernum viuentes. **M**oriens autem vix
aut nunq̄ aliquis a cella in infernum descendit: quia vix ali-
quis nisi in celo predestinatus in ea vsq; ad mortem permāsit.
Filium gratie igitur fructum ventris sui cella fruet: nutrit:
amplectitur: et ad plenitudinem perfectionis perducit: et collo-
quijs dei dignum efficit: alienum enim vel suppositum abdi-
cat a se citius: et proicit. **U**nde ait dominus ad moysē. **S**ol-
ue calciamenta pedum tuorum. **L**ocus enī in quo stas: terra

sancta ē. **M**ortuū. n. mortuaz affectionū vel hominē mor-
tuū a corde locus scūs vel terra sancta diu non patit. **C**ella
terra scā: et locus scūs est in qua dñs et seruus eius sepe collo-
quūtur sicut vir ad amicū suū. **I**n qua crebro fidelis anima
verbo ei coniungit sponſa spōso sociat: terrenis celestia hūanis
diuini iungūt vel vniunt. **S**i quidē sicut templū scī dei: sic
cella ē serui dei. **E**t. n. in tēplo: et in cella diuina tractant: s; ce-
lebrant in cella: i tēplo visibilr et figuratiue: alqñ xpiane piete-
tis sacramēta celebrāt et dispēsāt. **I**n cellis vō sicut i cellis ipa-
ritate: ipō ordie. **E**t si nōdū ipa puritatis maiestate eternita-
tis securitate: res propria oīz sacroꝝ fidei nre assidue celebra-
tur. **I**deo sicut dcm est alienū: qui nō filius citi⁹ a se picit qñ
abortiuū a se euomit: tanq̃ inutile ac noxiū cibū. **N**ec diu ta-
lez pati pōt in visceribus suis officina pietatis: venitq; pars su-
perne: et asportat eū manus pccōis et monz eū: et expulsus nō
pōt stare: s; fugit miser et nudus et timebūdus: sicut **A**aym a
facie dñi expositus vitis et demonib⁹: vt prior inuenerit eum
morte eū afficiat et occidat: vel si aliqñ diu durauerit in ea nō
vritis cōstantia sed p̃tinaci miseria: sic ei cella est qñ carcer aut
sicut viuenti sepultura. **P**estilēte vero flagellato sapiēs sapiē-
tior erit: et lauabit iustus manus suas in sanguine peccatoris.
Sicut ergo: dicit prop̃bā: si puerteris israel ad me: puertere:
hoc est p̃fecte p̃uersionis culmen app̃hende. **N**ulli. n. i eodē
statu diu esse cōcedit seruo: dei aut semp p̃ficiendū aut defici-
endū est: aut sursum nitetur: aut inferiora vrget. **A**b oībus aut
vobis p̃fectio exigitur l; nō vniformis: sed si incipis: incipe p̃-
fecte: **S**i aut in p̃fecto es: et hoc ipm iā p̃fecte age. **S**i aut p̃-
fectionis aliquid attigisti: temetipm i temetipō mēte et die cū
ap̃lo. **N**ō q̃ iā app̃benderis: aut p̃fectus sis: sequor aut: si for-
te cōprehendā: in quo et p̃phensus suz: vnde aut: que quidem

retro sunt oblitus ad ea: que sunt priora extendens temetipsum
ad destinatum persequor brauius superne vocationis in christo iesu
domino nostro. Deinde addit. **Q**uot perfecti sumus: hoc sapiamus:
in quo manifeste apostolo docete declaratur: quod perfecta eorum: que retro
sunt oblitio: et perfecta in anteriora extensio ipsa est hominis iusti in
hac vita perfectio: et perfectio huius perfectionis ibi erit: ubi erit bra-
uius superne vocationis perfecta apprehensio hoc autem modo. Sicut stel-
la a stella differt in claritate: sic cella a cella in conuersatione. scilicet inci-
pientium: perficientium: et perfectorum. Incipientium status potest dici
animalis: perficientium rationalis: perfectorum spiritualis. Ignoscendum est in
aliquibus aliquibus eis: qui adhuc sunt animales: in quibus ignosci non
debent eis: qui habent quasi rationales. Rursusque rationalibus in quibusdam
ignoscitur: in quibus non ignoscitur spiritualibus. Quorum perfecta omnia esse de-
bent: et imitatione et laude potius quam reprehensione digna. Et cum ex
his tribus hominum generibus preter omnes status religionis: que sicut per
prius nominibus distinguuntur: sic etiam dignoscuntur ex suorum proprieta-
te studiorum. Debet enim omnes filii dei in die: quod semper diligenter prospice-
re: quid desit sibi: unde perueniant: quousque perueniant: et in quo per-
ficiendi statu singulis diebus vel horis sua se exercitatio depen-
deat. Sunt etenim animales: qui per se non ratione agunt: nec trahuntur
affectu: et tamen vel auctoritate promoti: vel doctrina commoti:
vel exemplo provocati approbant bonum: ubi inveniunt: et quasi ce-
ci ad manum trahuntur: vel tracti sequuntur: hoc est: imitantur. Sunt
rationales: qui per rationis indicium naturalis scientie discretionem habent:
et cognitionem boni et appetitum: sed nondum habent officium. Sunt per-
fecti: qui spiritu agunt: qui a sancto spiritu illuminantur. Et hi: quam sapienter
eis bonum: cuius affectu trahuntur: ideo sapientes vocantur. Quia vero
induit spiritus sanctus: cuius affectu trahuntur: sicut olim induit gedeonem:
sicut spiritus sanctus indumento spirituales appellantur. Primus status
circa corporis se habet. Secundus circa animam se exercet. Tercius non nisi in

deo requiē bēt. **Q**uorū singuli sicut hnt certā pficiendi rōnez:
sic in genere suo certā hnt pfectionis sue mensurā: initiū boni
in puerlatione aialis pfecta obedia est. **P**rofectus subiicere
corp⁹ suū: et in fuiturē redigere. **P**erfecto vsus boni p̄suetu
dinem vertisse in delectationē. **I**nitiū vō rōnalis est intelli
gere: q̄ in doctrina fidei apponunt ei. **P**rofect⁹ talia p̄parare:
qualia apponunt. pfecto vō cum in affcū mētis trāsit iudiciū
rōnis. **P**erfecto vō rōnalis initiū est spūalis. **P**rofectus reue
lata facie speculari gloriā dei. **P**erfectio vō trāsfōrmati i ean
dem imaginē a claritate in claritatē tāq̄ a dñi spū. **P**rimū
igit psequendū de primo. s. de aiali. **S**ialitas est vite mod⁹ sen
sib⁹ corpis fuit. s. cū aīa q̄si extra se p sēsus corpis circa dele
ctatorū delectationes et corporū affectata eorū fruitione pascit:
vel nutrit sensualitatē suam. **S**ed cum inter se regrediens: et
corpora: quibus fortiglutino amoris et cōsuetudinis adhesit i
locū incorporee nature secū ferre nō p̄ualens eorū: illuc secum
contrahit imagines: et amicaliter ibi cū eis versatur. **Q**ui
bus assuefacta: cū nil putauit esse: vbi vel quale foris reliquit:
vel quale intus p̄traxit: q̄diu h̄ iocundū h̄ fm delectationes
corpis viuere. **C**ū aut ab eis auertit: nescit nisi corporea ima
ginādo cogitare. **C**ū vō ad cogitanda spūalia vel diuina se eri
git: nō aliud de eis q̄ de corporibus vel de corporalibus pōt co
gitare: vel existimare. **H**ec auersa fit a deo stultitia: cū nimīū
intra metipsam fuerit remissa et tabenta: ut regi vel nolit: vel
non possit. **C**ū vō ipsa sibi p superbā extra se nimīū arrepta
fit prudentia carnis: et ipsa sibi sapiā esse videt: cū stultitia sic
dicēte ap̄lo. **D**icētes se esse sapiētes: stulti facti sunt. **P**orro
ad deū cōuersa fit scā simplicitas: hoc est: cadē circa idem volū
tas: sicut fuit iob vir simplex et rect⁹: ac timens deū. **P**roprie
enī est simplicitas pfecta ad deū puerla voluntas: vnā petēs

a dño: hāc requirēs: nō ambiēs multiplicari i seculo. vel ē simp-
licitas i pueriōe vā hūilitas. s. virtutis magis psciam ample-
ctēs q̄ famā: z cū nō refugit vir simplex videri: z stult⁹ i sclo:
ut sit sapiēs i dō. **V**el simplicitas ē ad deū voluntas. s. nōduz
rōne formata: ut amor sit: ut formata volūtas nōdū illūinata:
ut sit charitas: hoc ē amoris iocūditas. **S**implicitas aut̄ inītiuz
aliq̄ i seip̄a hñs creature dei: hoc ē volūtatē simplicē z bonā:
q̄si bōi boīs i formē māia i primordio pueriōis sue offert au-
ctori suo eā formādā: iā. n. cū bōa volūtate hñs inītiuz sapie. s.
timorē dī ex ipso colligit: nec p se eā formari posse: nec quicq̄
tā expedire stulto q̄ hñre sapiēti. **I**taqz homī se pp deū subij-
ciēs ipsā: ei bonā volūtatē cōmittit i dō formādā i sēu z sp̄s
hūilitate: iā timore dī icipiēti opari oēm plenitudinē: dū p iusti-
tiā defert maiori: p prudentiā nō credit se sibi: p tēpantiā refu-
git discernere: p fortitudinē totū se obedie subiicit: nō discernē
de s; āplectēde z adiplende. **D**ec. n. uxor ē: cuiā dño p̄cipit: z
ad vīz tuū erit cōuersio tua: vir ei⁹ rō est: vel spūs ei⁹ vel ali⁹
Huic enim viro recte obedit vir simplex z rectus in semet
ipso. **R**ectius ac tutius altero sepe q̄ in se metipso. **E**x prece-
pto ergo dei z ipso ordine nature habere debet uxor ad viruz
aialitas ad spm̄ vel spūalem vīz aliquā puerfationē legitimā:
hoc ē obediam pfectā. **P**erfcā vō obediam ē maxie i icipiēte in-
discreta: hoc ē nō discernere: quid vel q̄l̄r p̄cipiat: s; ad hoc tm̄
niti: ut fideliter z humiliter fiat: quod a maiore p̄cipit. **L**ignuz
enim scientie boni z mali in paradiso censura discretionis est
in puerfatione religionis penes patrem spirituale: qui indicat
omnia: ipse vō a nemine iudicatur. **I**psius vō est discernere:
aliorum est obedire. **A**dā gustavit in malum suum de ligno
verato: edoctus ab eo: qui surgendo ait. **Q**uare precepit vō
bis deus: ut de ligno non comederitis. **E**cce discretio: cum

preceptū sit. Et aditus sciebat. n. qz qua die comederetis aperient ocli vtri: et eritis sicut dii. Ecce quid preceptū sit. s. qz deos fieri nō sinat. Discernit. Comedit inobediēs scūs ē: et de paradiso p̄iectus est: ne et aialē discretū nouitiū prudentē incipientē sapientē in cella diu posse p̄sistere i cōgregatiōe durare ipossibile ē. Stultus fiat: vt sit sapiēs: et hec oīs sit eius discretio: vt i hoc nulla sit ei discretio. Hec oīs sapia eius sit vt in hac pre nulla sit ei. In eo vō: in quo se sibi aialitas ratioqz p̄terminat: i nā aie hūane relictus ē: a creatore bono. Intellectus et ingenius: et ingenio ars i quo p̄stirnit d̄s hoīez sup opa manū suaz et oīa secl̄aria ista subiecit sub pedibus ei⁹. Aiali supbo itestioniū nālis dignitatis et similitudis amisisse. Simplici vō et hūili in auxiliū recupande dignitatis et obsequande similitudinis. In hoc qz notū est dei manifestū ē illis in illis. In hoc estimatur de creatura creator. In hoc cognoscitur iustitia d̄i: et quia qui bñ agūt: digni sunt vita: qui vō alr: digni sūt morte. In hoc creatura: qz sp̄ore hōi seruit: ad nām subicitur: et adaptat: vt p̄uiat ad eā que ex pccō est necessitatu: et ad volūtatē et ad volupratē. Hinc quot et quāta vite huic necessaria: et bonis et malis vtilia et i gñe suo pulcherrima et a bonis et a malis hoībus scā sunt: et qz fiāt omnibus manifestu: est. Dic. n. mulieris vlt artificis vlt in edificiis innumerabl̄r multiplices hoīuz ad inuentiōes tot p̄cesserūt modi studioz: tot genera p̄fessionū subtilitates exquisite scie: artes eloquētie: dignitatum officiorū varietates: et innumerabiles p̄quisitiōes hui⁹ mūdi: quibus hoīes illi: qui dicunt sapiētes hui⁹ mūdi: cū eis: qui sunt simplices et filii dei: pariter vtrū ad necessitatē: et ad vtilitatē: sed illi abutūtur eis ad curiositatē et volūtatē et supbiaz. Hi aut̄ serui vtrū eis pp necessitates alibi hñtes suaz suauitatē. Ideo illos seruos sensuū suoz et corporū suoz sequūt fruct⁹ carnis sue: qui

sunt fornicatio: imūditia: supbia: luxuria: inimicitie: cōtentiōes:
emulatiōes: ire: rixe: discensiōes: inuidie: cōmessatiōes: ebrieta
tes: et his similia que quicūq; agūt: regnū dei nō sequūt. **H**ii aut
fructus spūs: qui sunt charitas: gaudiū: pax: paciētia: benigni
tas: longanimitas: bonitas: mansuetudo: fides: modestia: cōtinē
tia: castitas: et pietas: promissionē bñs vite: que nūc est: et futu
re. **H**ii utiq; q̄ diu siles sūt i actu boies. **V**idētur siles actō
nes: dñs aut volūtatē discernit: et intētiōes. **C**ū vō vnusquis
q; redit in sua. **U**nūquēq; ex fructib⁹ itētiōis sue pascit p̄scia
sua: nec tñ abutroq; eque ad p̄sciam reditur: q; nemo ad eam
redire amat post actionē nisi qui recta intētiōe agendo ab ea
nō p̄ficiscit. **Q**ui tñ redit ad p̄sciam suā: sed nondū: vicit con
cupiscētiā suā: inuenit ibi de ip̄a p̄cupiscētia sua vel suaves
delectatiōes vel graues corrosiones: et inde multiplicat cogita
tiōes. **Q**ui p̄cupiā vicit q̄ diu tñ veri boni maior p̄cupia ul
maior delectatio mentē ei⁹ nō obtinuerit cū exosa quadā volū
tate gestoz visoz vl' auditoz pariter imaginatiōes: vñ i viroq;
lūbi iplent illusionib⁹ delectationū et ad cogitanda diuina vel
spūalia lumē suoz et ip̄m nō est secū. **C**ū quis pugnat p̄ cōcu
piscētiā: patit molestias: q; vincere adhuc nō p̄ualet p̄fectuz
affectiōes. **Q**ui vō iā ad libertatē aspirat: excutere a se n̄ pōt
affectiōnū imaginationes noxias vl' occupatorias vel otiosas:
que exuī passiz oriunt cogitatiōes. **H**inc in tpe salmodie vel
orōnis ceterozq; exercitioz spūaliū in corde fui dei ēr nolen
tis et reluctantis imaginatiōes volūtur et fantasimara cogita
tiōnū versant a quib⁹ velud aubus imundis insidentib⁹ vel
circūuolantibus sacrificiū deuotionis vel oīo rapitur d manu
tenētes: vel sepe polluit vsq; ad lachrymas offerentis. **S**itq;
misabil' et iniqua misē aīe derisio spū et rōne volūtatē cordis
et intētiōē et corpis sibi p̄mptū obsequiū defendēte sibi aīali:

vo improbitate sibi affectū p̄cipiēte z itellectū mēte sepius sine
fructu remanēte. **H**inc i aīs ifirmiorib⁹ z i quib⁹ p̄cupie car
nis z scli: nec dū p̄fecte mortificate sūt: vitia passi⁹ curiositatē
ebulliūt. **H**ic solitudis z silētiū q̄runt inordiate: z p̄posite ini
mice p̄solatiōes i via regia coīuz instōnuz furtina p̄prie volū
tatē diuerticula solitoz fastidiū p̄sumptio nouitatū: que quidē
egri aī p̄uritū z tediū q̄i p̄fringādo vidētur ad bonā leuare: s; z
calefaciūt z accedūt: vt postea nequ⁹ ferueat: z āpl⁹ p̄uriat:
efficiūt. **H**inc quotidie fiūt noue occupatiōes: noue actionum
z laboz ad inuētiōes lectiōes diuerse nō ad edificandū aīnz:
sed ad fallēdū tardātis diei tediū. **U**t cū dānauerit solitarius
oīa vetera oīa solita: z defecerit noua: nō restat nisi odiū celle
z fuge mea. **P**ropter q̄ pia simplicitas z i p̄fessiōe religionis
z solitudis nouus hō: qui nō hēt vl̄ rōnez ducentē vl̄ affectū
trahentē vl̄ discretionē moderantē: s; vi quada⁹ vti in semet
ip̄o tāq̄ a figulo figmētū lege quadā mādatoz q̄i manib⁹ alie
nis formādū est: z faciend⁹ i oī patia in oī rota volubil̄ obeie z
i igne probatiōis sue plasmatoris z formatoris sui volūtati z
arbitrio subdēdus. **N**ā z si calet ingeniosi viget arte: si p̄mi
net itellectū: infra sunt hec vitioz poti⁹ q̄ virtutū. **N**on ergo
refugiat doceri vti eo in bone: quo et in malo vti pōt: q̄ p̄prie
nū virtutis op⁹ est. **I**ngenīū corpus adapter: ars naturā ifor
mer: z itellectus nō elatū faciat animū: s; docibile. **I**ngenīū
z itellect⁹ quippe ars z alia b̄mōi gratuito h̄nt: aliter v̄tus.
Virtus. n. vult doceri cū hūilitate: queri cū labore: queri cū
amore. **C**ū oībus his digna sit: nec alr̄ vel doceri: vl̄ queri: vl̄
h̄ri nō possit. **P**rimū quidē docendus est rudis icola heremi
Secūm āpl̄icaz pauli instōnez: vt exhibeat corpus suū hostiaz
v̄uentē sanctā de ple. ratio. obsequi. suū. **Q**ui ē p̄pescens in
nouitio feruorē aīalis hoīs: qui nōdū p̄cipit: que dei sunt circa

spūalia ac diuina pperā z curiosaz inquisitionē subiūxit dicēs.
Dico. n. p grām dei: que data est mibi oibus que sunt iter vos
nō plus sape q̄ oz sape: sed sape. ad sobrietatē. **Q**uia. n. omis
vl' p̄cipue aialis institutio circa corpus est: z circa exteriorum
ppositionē docendus rōnabilr mortificare corpus suū: z mem
bra sua: que sūt sup terrā z inter carnē: ac spm̄qz inuicē iungi
tur aduersuz se cōcupiscit iustū rōis ac discretionis iudiciū h̄re:
nec alicui⁹ eoz in iuditio accipe psonaz. **D**ocendus est sic h̄re
corpus suū sicut egrū p̄mendatū: cui ē multū volenti: aut vti
lia sunt negāda: vtilia ē nō leri igerēda. **S**ic d̄ eo agere sicut
de nō suo: sed ei⁹: a quo p̄tio magno empti sumus: vt glificem⁹
cū in corde n̄ro. **R**ursūqz docendus est cauere: q̄ pccōri popu
lo dñs per pphāz ip̄operat. **P**roiecistis me inquiēs post cor
v̄m. **M**ultūqz cauendū esse: ne pro necessariis hui⁹ vite vel
p̄modis appositi rectitudie vel dignitati: nec in amorē vel ho
norē cordis sui sinat in aliquo aln̄ delectari spm̄ suū. **I**deoz
durius qd̄ tractandus est corpus ne rebellet ne insolēscat: sic
tū vt s̄uire sufficiat: qz ad s̄uiendū sp̄ni datū ē. **N**ec sic habē
dū ē tanq̄ pp̄ illud viuam⁹: s̄z tanq̄ sine quo viuere nō possu
mus. **F**edus. n. qd̄ hēmus cū corpe nō q̄ncūqz volum⁹ possu
mus obrūpe: s̄z legitimā eius resolōnez patiēter nos expectar
oz: z interi q̄ legitimi federis s̄t obseruare. **S**ic ergo nobis est
cū eo cōtinuendū vel cōueniendū: q̄i nō diu nobis sit cū eo cō
morādus sicqz vt si aliter venerit: non vrgeamur ad exēndū
In quo multum z scrupulose laborandum: z periculose fue
rat errandum: nisi lex obedientie z celle plenam cōmunis isti
tutōis formā se vel tradens ingrediendi deuictu z vestitu: de
labore: z quiete: de silentio: z quietitudine: z omnibus que ad
exterioris hominis cultum: vel necessitatez spectant fr̄em obe
dientem z patientem z quietum in relinquū cautum red

det et secum. **I**n quibus sicut semel circumcisa omnia et preciosa sunt superflua: sic intra congrue sufficientie terminos et generalis continentie limites circumscripta sunt omnia necessaria: ut sit: quod fortes cupiant: et infirmi non refugiant: nec ulterius quantitas processum ledere possit in aliquo ventum cum gratia actione persciant: nec quod sunt amputata tettere deant: aliquatenus servi dei et bene morigerati et recte educati sufficientia. **I**n quibus sic salomō dicit. **Q**ui ambulat simpliciter: ambulat perfideat: qui vero mentis est dure: corruet in malum. **E**t enim necessitas sic sit ordinata: ut nec querele sit locus ullus: et omnis sit superfluitas amputata: si quidem in vel privatū addendum est vel minuendum: hoc in prioris est arbitrio absque omni scrupulo obedientium subditorum vel periculo instituendus est: ergo novus heremita ad communis institutionis normam concupiscentias carnis sue preteritas prima primum domare: et ad ordinanda cetera ad sui ipsius preceptum venire. **P**remuniendum est assidue per tentationes acriter in solitarium novitium desinentes: cum servum dei gratis deo servientem non cessant sollicitare: vitia mercede oblate delectationis diabolo suggerente carne concupiscentie seculo concupiscentie ingere. **T**errat. n. nos dominus deus noster: utrum diligamus eum an non: non ipse quasi nesciens agnoscat: sed ut hoc plenius et in ipsa nobis tentatione innotescant. **Q**ue vero sub specie boni se ingerunt: et difficilius discernuntur: et periculo suis admittuntur. **S**icut cum difficillime teneatur modus in eo: quod bene esse creditur: et non semper est omnis boni appetitus. **O**mnium autem tentationum et cogitationum malarum et inutilium sententia otium est. **S**umma etenim malitia est otium in eos. **N**amque enim ociosus sit servus dei: quantumvis ad deum feriatum sit. **N**omen enim ita suspectum et vanum et molle rei tam certe: tam sancte: tam secure imponendum non est. **O**cium non est vacare deo: immo negotiorum negotium. **H**ec est quicumque in cella non agit fideliter et

feruent qđcūq; agat: qđ pp hoc agit. s. vt deo seruiat i eo qđ agit
oriatur. **U**bi puitado otio: otiosa sectari ridiculū ē. **O**tiosū at
ē: qđ nullā hēt vtilitatē vel vtilitatis intentionē. **N**on aut hoc
tīmō agendū est. **U**t aliqua delectatione vel sine musica otii
dies trāligat: sed ē depacta dicta ad pfectū mentis semp ali
quid incōscia resideat: aliquid quotidie in thesaurū cordis cōge
ratur. **N**ec ea die bonus cellica v' bonus p'dicator: se vixisse
debet existimare: in qua nil eoz se egisse recolit pp: que i cella
vel ordie viuif. **Q**ueris: quid agas: vel in quo te occupes: pri
mū extra quotidianū orōnū sacrificiū vel lectionis studiū quo
tidie p'scie discussioni emēdationi mox cōpositioni ps sua diei
neganda nō est: ocm opandū est aliud manib' qđ iungit: non
tñ qđ animū delcādo ad borā detineat: qua quidē spūalibus
studiis delectationē cōseruet z mītat: in quo remittat ad ho
rā aius nō resoluat: vnde se facile mox: vt sibi ad se ipz redeū
do vsuz fuerit: expediat sine cōtrouersia inherētis volūtatis
absq; cōtagio cōtracte delectatiōis vel memorie imaginantis
Nō. n. vir pp mulierē: sed mulier pp viz. **N**ō spūalia exerci
tio sunt pp corporalia: sed corporalia pp spūalia. **P**ropterea
sicut viro creato collarū est: vel opatū ē adiutorium sile sibi ex
ipā hoīs subā: sic cū in adiutoriū spūal' studiū: necessaria sint: nñ
tñ in hoc eque cōuenire videtur oīa corporalia exercitia. **S**z
que cū spūalibus propiorē videtur hēre silitudinē z affinitatē
sicut ad edificationē spūalē meditari qđ scribit vel scribere qđ
legat. **S**ubdininalia exercitia. n. z opera: sicut sēsus distrahūt
sicut sepe etiā spm ex hauriūt: nisi cū grauiore ruraliū: labore
operū sit maior p'ritio cordis vsq; ad p'ritiōnē z būliationē
cordis: z fatigatiōis sue p'ssura exprimit sepe vehēntioz affe
ctū deuotiōis. **Q**đ ē labore ieiunioz vigiliaz: z oīnz i quib'
afflictio corpis est crebro fieri manifestū ē. **S**eruus tñ aius z

prudēs ad oēm se pparat laborē: nec i eo dissoluit: sed p euz ma
gis in seipm colligit. **Q**ui semp pre oculis hēt: nō tā q agit
q̄ q agendo irēdit: ois psumationis vidit finē. **Q**uo inq̄tuz
verius inrit in tm̄ z feruēt⁹ z fideli⁹ opat: toti⁹ sibi cordis
sui i hoc subitiens fuiturē. **C**ogit. n. in vnū sensus a discipli
na bone volūtatis: nec lasciuere eis vacat a pōdere laboris: s; z
subiecti z hūiliari i obsequiū spūs docēter pfortari ei: z i labo
ris picipatiōe z i cōsideratiōis expectatiōe. **I**nordiata. n. nā
p pccm̄ z p ditiōis sue rectitudie exorbitās: si ad dōm fuit puer
sa. **R**ecupat cito p mō timoris z amoris: quē hēt ad dōm qui
cūq; pdidit auersa: z vbi cepit spūs reformari ad imaginē con
ditoris sui: mox ēt reflores caro ex voluntate sua: icēpit pfor
mari reformato spūi. **N**ā z p sensuz suū incept eaz delectare
quicquid delectat spm̄ suū. **I**nsup z multiplici defectu suo ex
pena pccī mltiplr sities ad deū: nō nūq̄ ēt p̄tendit pcedere: z
ad aiuz a sensib⁹ ad psciam trāseuntes. **P**anis furfurēs z si
plex aqua olera z legumia simplicia: nequaq̄ res delectabiles
sūt: s; i amore xpī z in desiderio iterne delectatiōis vētri bene
morigerato gratāter ex his satisfacere posse: valde delectabile
est. **M**ilia paupū: ex his vl ex aliquo horū delectabit satisfā
ciūt nē. **F**acillimū quippe z delectabile eēt adiūcto: amoris dī
cōdimēto fm̄ nām viuere: si isania nra nobis pmitteret. **Q**ua
sana statiz arridet eodē mō: z de labore. **R**usticus duos hēt
nernos fortes lacertos: exercitatio hoc facit: sicut cuz torpor
mollescit. **V**olūtas facit vsuz. **V**sus exercitiū: exercitiū vires
i oi subministrat. **S**ed redeamus ad pposituz. **H**ec oibus mo
dis agar: z labor otii nrm̄ vt nūq̄ simus otiosi: z hoc semper
sit negotiū nrm̄: vt pfecte psumem⁹ i nobis: qd̄ dicit apls aiali
bus z iscipiētibus hūanū: iquit dico pp infirmitatē carnis vīe
Sic exhibuistis mēbra vra fūire iustitie i scificationē. **A**udiat

hoc attriti⁹: amicū corpis sui mācipiū aialis hō: qui incipit corp⁹
suū subdere spūi z ad aptare semetipm ad ea: que dei sūt picipi
enda z ad exundā fide fuitutis necessitatē z carnis sue domi
nantē psuetudinē faccigar. **N**ecessitatē faciat sibi p̄ necessita
tē: psuetudinē z affectū sibi formet p̄ affectū donec plen⁹ me
reatur accipe delectationē p̄ delectationē: vt delectatiōis caris
ac sc̄li fm p̄iliū apli saltē eū delectet cauere: q̄tū eū delectabat
primo eas h̄ie: **T**antū delectet eū de mēbris sui corporis fuit
iustitie in sc̄ificationē: q̄tū prius delectabat eū seruire imūditie:
z iniquitati ad iniquitatē. **H**ec est pfectio aial in suo statu vl
nouitū incipietis. **Q**ui psumauerit vl aiale vel būanū si nō re
spexerit retro: sed fidelr i anteriora se extēderit: cito pueniet:
ad illud diuinū: vt incipiat app̄bendere: sicut app̄bensus est: z
recognoscere sicut cognit⁹ est. **H**oc aut opus vt i vno sit mo
mēto puerfōis nō est vni⁹ diei sed mlti t̄pis: ē multi laboris:
mlti sudoris: fm ḡiaz dī miserētis z currētis. **D**inz vo bonoz
boz officia est cella: z stabilis psueratīa i ea. **I**n qua quicūqz
puenit cū sua paup̄tate bene diues ē. **E**t quicūqz bonā volū
tatē h̄eēt secū bz: quicquid ad bñ vinēdū ei op⁹ h̄et. **Q**uis
bone volūtati nō semp credi expedit: sed ferēda est: sed regen
da est maxime in incipiete. **R**egat sue obeie regula bonā vo
luntatem: illa vero corpus: doceat illū posse consistere in loco
illam pati secūqz morari: qd in p̄ficiente bone compositionis
initium est: z certum bone spei argumentum. **I**mpossibile est
hoiem fideliter figere in vno animū suum: qui nō prius alicui
loco psueranter affixit corpus suum. **N**am qui egritudinez
animi migrādo de loco ad locū effugere nititur: sic ē sicut qui
fugit vmbzā corpis sui seipm fugit: seipm circūfert: locum mu
tat: nō animū. eundez vbiqz se inuenit: vel q̄ deterius est facit
ipsa mobilitas sicut ledere solet egrum: qui circumferendo con

entitur. **E**gz. n. se sciat : z vacet circa carinas pres egritudis
sue: z si nō irrūpīt quies remedia prinnata cito pficiēt: z sana
tus aius ab alienatiōibus z captinātib⁹ suis totus in deo su⁹
efficiēt. **C**irca. n. egz nō modica nō iquinata: sed in fca natura:
Incūbar ergo immobile valitudinario suo. **S**ic. n. solēt appella
ri medici valitudinū curandoz officinā z remedij suscepti ppe
quat vsū vsqz ad sanitatis expimētū. valitudinaz tuū o egro
te o lāguide cella tua est i remediū: i quo curari cepisti: obedia
est z obedia vera. **S**ed scito: qz remedia crebro mutata nocēt:
naturā turbāt: egz discrimināt: nā z qui aliquo pgit: si unā rez
tam tenuerit viā: cito pueniet: quo tēdit: z itineris z laboris fa
cit finē. **N**ō ergo remutes: nec aliud p alio accipias: sed vsqz
ad terminū pfecte sanitatis medicinalis obedia vere remedio:
nec abijcias ante: ut ingenit⁹ cū factus fueris san⁹: sed tñ i re
liquū alio ea uti pmitteris. **S**i ergo ad sanitatē festinas: vide:
ut nil modicū te temetipso agere psumas medico incōsulto: a
quo si opa medicātis expectas: necesse ē: ut vuln⁹ tuū semper
detegē nō erubescas: erubescē: s; tñ reuela torū: nec abscondas.
Sūt. n. qui pfitendo sicut fabulā enarrāt suoz historiā peccōz
z egritudines aie sue sine pfusione dinumerāt: z pene sine cō
fusiōe pnia: z sine affectu doloris. **C**ito. n. lachrymas inuenit:
z resoluit in gemitū: qui bēt sensū doloris. **S**i vō male egritu
dini despabilior stupor accessit: hic in eo: qz nō dolet: qto sani
tati videt eē ppinquior: tātō ab eo fit remotior: qz si medic⁹ qsi
clementior fuerit: ut qsi i plaustris leuioribus oia voluerit cu
rare: tu age p temetipso z remedij fortioris z celerioris anide
sanitatis ferz require: cauteriū exposce. **M**edic⁹ tibi semper
psto ē: parat⁹ ē. **N**e. n. horrozi sit tibi tua solitudo: z ut tut⁹ in
cella bites: tres tibi deputari sunt custodes. s. de⁹: pscia: z spi
ritualis pr: deo debes pietatē: cui te totū ipendas: conscie tue

bonorē: corā q̄ peccare erubescas. **P**ri spūali obediam chari-
 tatis: ad quā d̄ oībus recurras. **I**nsup: ut gratū me hēas: ad-
 dā tibi z q̄tūm z q̄diu pūl⁹ es: z donec plenins adiscas di-
 nā cognoscere p̄sentia: pedagogū tibi pcurabo. **E**lige tibi
 tuipse boīem p̄silio meo: cui⁹ viri exēplar: si cordi tuo īfuderit:
 reuerentia inhereserit: ut quotiēs ei⁹ recordatus fueris: ad re-
 uerentia cogitatā assurgas: z temetipm ordines: z cōponas.
Qui cogitatus ac si p̄s sit: in effcū mutue charitatis emen-
 det in te oīa emēdanda: z tñ nullū patiat dānū pccī tui solitu-
 do sua. **H**ic p̄s tibi adsit: q̄ncunq; volueris: increpatiōes ei⁹
 describēt tibi cogitata scā: eius seueritas p̄solatiōes: pietas et
 benignitas exēplum scē vite sinceritas: nā oēs cogitatiōes tu-
 as cū ab eo videri cogitabis: ac si videat: ac si arguat: emenda-
 re cogeris. **S**ic fm p̄ceptū aplī sollicita temetipm: custodi: et
 ut temetipm semp inspicias: ab oībus oculis auerte. **E**gregiū
 instrumentū cordis est ocul⁹: si sicut ceta: sic etiā videre posset
 semetipm. **Q**uod cū intiori oculo p̄cessum sit: si ad exterioris
 exemplū seipm negligēs: vacat circa aliena: cū multū vult: nō
 sufficit redire ad seipm. **T**ibi vaca: mltā tuipse tibi sollicitudis
 matia es. **E**xclude etiā ab oculis exterioribus: qd cū suuisti
 videre ab intioribus: q̄ amare: qz nil tam facile recrudescit q̄
 amor: z maxie interiorib⁹ z recetioribus aimis. **A**nde ē non
 nunq̄ sape: z emulari charismata meliora: z tuipse tibi esto pre-
 ambula edificatiōis: alia cella tua extior: alia iterior. **E**xterior
 est dom⁹: in q̄ bitat aīa tua cū corde tuo. **I**ntior est p̄scia tua:
 quā inhabitare d̄z oīum interiorū tuorū de⁹ cum spū tuo. **H**o-
 stiū clausure exterioris: figuratū est hostiū circūstātie intioris:
 ut sicut sensus corpis p̄ exteriorē clausurā foris vagari non p̄-
 mittit: sic interior sensus ad suū semp interi⁹ cobibeat. **D**ilige
 ergo interiorem cellā tuam: dilige exteriorē: z unicuiq; ipende

m

cultrū. **L**egat te: ex fio: nō abscondat: ut nō pecces occulti: s; ut
turi⁹ viuas. **N**ō. n. o rudis scis incola: quid celle deas: si non
cogitas: quō in ea a vitijs tuis curaris: nō solūmō: s; etiā non
hēs rixari cū alienis. **N**oscis q̄ p̄scie tue deas honore: quicū
q; i ea ex suspirijs grām sci sp̄s z in tne suauitatis dulcedinē.
Da ergo utriq; celle honore suū: z tu tibi instituti leges: tu ti
bi p̄esse: z vitā ordinare: z mores pponere: z temetipm iudica
re: teipm apud teipm accusare: sepe etiā p̄denare: nec ipunituz
dimitte. **S**edeat iudicans iustitia: stet rea: z seipsā accusans cō
scia. **N**emo pl⁹ diligit: nemo fideli⁹ indicabit. **E**dane p̄terite
noctis fac a temetipso exactiōem: z venture rōnē diei exige: z
supuenietis noctis fac indictionē. **S**ic distēto: nequaq; tibi ali
qn lasiare p̄mittit: vel vacabit singulis horis: fm cōis instituti
canonē sua distribue exercitia: cui spūalia: spūalia: cui corpalia:
corpalia: in quib⁹ sic exoluat oē debitū spūs deo: corp⁹ spūi: ut
si quid fuerit in tmissuz: si quid neglectū: si quid ip̄scm: suo mō:
suo loco: suo tpe nō erat impunitū: vel inrecōpensatū: in quib⁹
extra illas horas: de quib⁹ dicit p̄pheta. **S**epties in die laudē
di. ti. matutinū ac vesp̄anū sacrificiū ac media noctis ē maxie
ob̄suandū. **N**ō. n. frustra ait p̄pheta. **E**dane astabo tibi: z vi
de. sed qz tūc a curis exteriorib⁹ adhuc sum⁹ ieiuni. et dirigat
oīo mea. si. incen. in p̄spe. tu. elena. mā. me. sacri. ves. qz tunc ab
hui⁹ mundi ip̄edimentis iā quodāmō inuenimur digesti. **Q**ui
z in nocturnis vigilijs n̄ris: in quibus media nocte surgimas
ad p̄fidendū nomini dñi p̄fessiōis eiusdē ordinē p̄cedens. **I**n
die inquit tribulatiōis mee deū exquisi. man. me. noc. p̄r. e. z
nō su. de. **I**stis. n. horis potissimū corā deo dēn⁹ nosmetip̄os
p̄stinere quasi facie ad facie: z i lumine vult⁹ eius p̄spicere: tri
bulationē z dolorē nobis de nobis inuenire: z nomē dei inuo
care: scopendo spm n̄m: donec incalescat abiiciendo ad memo

riā abūdātie suauitatis sue: donec ipse i cordibus nr̄is idulce
 scat: z tūc maxie nobis agendū ē: qđ dicit apl̄s. **A**dallo i eccle
 sia quinq; loqui vba sensuū: qđ decē milia vboz sine intellectu.
Et illud: psallā spū: psallam z mēte. **O**rabo spū: orabo z mēte.
Tūc. n. mēti z spūi aggregādi sūt fruct⁹ sui: ut ex ide vel i abū
 dāria bñdictiōis dei i quietā noctis: vel surgētib⁹ nobis ad
 laudes dei: ois exide tenor opis nr̄i i ipsi⁹ laudib⁹ sūmet: ac vi
 nificet. **I**ccirco i pueniēdis nocturnis vigilijs: nō expedit in
 multitudie psalmoz obzue intellcū: z exhaurire spm̄: vel exti
 guere. **S**z qđiu sobri⁹ inenit pietate afficiēdus ē: z suo itinef
 dirigend⁹ ad om̄: donec dilato corde currē icipiat: vsq; ad finē
 opis di. **P**ostmod⁹ feruoris siue modū siue tenorē habitur⁹:
 nisi magna itēda negligētia: vel omittat volūtaria misia. **S**ic
 etiā quicūq; sensū xp̄i bz qđtū pietati xp̄iane expedit: tātuz dei
 sūū: z sūū redēptiōis xp̄i doceat: z utile ei sit. **U**na saltē aliq
 diei hora passiōis at redēptiōis ipsi⁹ attēti⁹ recolligē bñficia ad
 fruendū suauit i pscia: z recōdēdū fidelit i memoria: qđ est spi
 ritualit māducare corp⁹ xp̄i: z bibere eius sanguinē in memo
 riā eius: qui oibus in se credentibus pcepit: dicēs: hoc facite i
 meā cōmemoratiōem. **I**n quo z pp pccm̄ inobediētie: qđ ipinz
 sit hoīem tante dei pietatis imemorē esse. **P**alā oibus est: cū
 amici hoīs abeuntis sub quolibet signo cōmendatā memoriā
 nephas sit obliuisci. **S**i quidē scē hui⁹ ac reuerende cōmemo
 rationis mysteriū suo mō: suo tpe: suo loco celebrare licet pan
 cis hoīb⁹: quib⁹ hoc credituz est mysteriū. **R**em vō sacramē
 ti vel mysterij omni tpe z oī loco dominatiōis di mō: quo tra
 ditum est: hoc est debite pietatis affectu agere z cōtractare: et
 sūmere sibi in salutem omnib⁹ a pōptum est: quib⁹ dicit: vos
 autē genus electum regale sacerdotium: gens sancta: populū
 acquisitionis: ut virtutes annuncietis ei: qui de tenebris vos

vocauit admirabile nomē suū: nā z sacz sicut accipit ad vitā
dignus: sic ad mortē suā: z iudiciū temerate pōt indign⁹. **Rē**
hō sacri nemo pcpit nisi dignus z idoneus. **S**acramētū sine
re sacri mors est. **R**es hō sacri z pter sacm sūmētī vita eter
na est. **S**i aut vis z vere oibus vis horis tā diei q̄ noctis: hoc
tibi in cella tua psto ē. **Q**uoties ī cōmemorationē eius: qui p
te passus ē huic facto ei⁹ pie: ac fidelr fueris affectus corpus
ei⁹ māducas: z sanguinē bibis. **Q**z diu in eo p amorē ipē in te
p scitatis z iustitie opationē ī eius corde: z mēbris eius repu
taris. **D**eide ē certis horis certe lectiōi vacandū est. **F**ortui
ta. n. z varia lectio z q̄ cāu repta nō edificat: s; redit aīnz ista
bilē: z leuiter amissa: leu⁹ recedit amēmorīa. **S**z certis inge
niis imoranduz est: z assuefaciendus est aīus. **Q**uo spū scrip
ture scē sunt: eo spū legi desiderāt: ipō etiā itelligende sūt. **N**ō
q̄ ingredieris in sensuz pauli: donec vsu bone intentiōis in le
ctione: eius: z studio assidue meditatiōis spm eius imbibēris.
Nōq̄ intelliges dauid: donec ipa experiētia ipos psalmoruz
affectus indueris. **S**icq; dereliquis: z ī oī scriptura tm distat
studiū a lectiōe q̄trū aicitia ab hospitio: social affectio: a fortui
ta salutatiōe. **S**ed z de quotidiana lectione aliquid quotidie
in ventrē memorie dimittendus ē: qd̄ fidelius digerāt: qd̄ pro
posito cōueniat: qd̄ intēiōi pficiat: qd̄ detineat aīnz: vt aliena
cogitatiōe nō libeat. **H**auriendus est sepe delectationis serie
affectus: z formāda oīo: que lectionē interrūpat: z nō raz ipē
diat interrūpendo q̄ puriorē cōtinue aīnz ad intelligentia; le
ctionis restituat intēiōi ei⁹ seruit lectio. **S**i hō in lectiōe dīm
querit: qui legit oīa: que legit: cohōpanr ei ī hoc ipz: z captiuat
sensū legentis: z in seruitutē redigit omēz lectionis intellectū
in obsequiū xpī. **S**i in aliud declinat sensū legentis oīa trahit
post semetipm: neq; vl tam scm tam piū inuenit in scripturis

¶ seu p̄ vanā gloriā seu p̄ distortū sensū: seu p̄ prauū intellectū
nō applicet vel malicie vel vanitati. **I**n oib⁹. n. scripturis legē
et initiū sapie dī eē timor dñi: ut in eo p̄rio solidef̄ intētio legen
tis: et ex eo ordinet̄: et exurgat totū lectiōis intellcūs et sēsus.
A spūalib⁹ vō exercitijs in corpalia: nunq̄ lōge vel in totū re
cedat: s; ut facile ad ea possit redire aius assuefact⁹: et cū ill⁹ se
mutat: istis semp̄ ibereat. **S**icut. n. sup̄ dcm̄ ē: nō pp̄ mulierem
s; mulier pp̄ viz. **N**ec spūalia pp̄ carnalia: s; carnalia pp̄ spūa
lia. **C**orpalia vō exercitia nūc dicim⁹: q̄ manuali ope corpali
exercēt. **N**ā sunt et alia corpis exercitia: i quib⁹ necesse ē cor
pus laborā: sicut sūt vigilie ieiunia et alia huiusmōi: q̄ spūalia
nō ipediūt: sed iuuāt: si cū rōne et discretiōe fiāt. **Q**ue si ex idi
scretiōis vitio sic agant̄: ut vel desinēre spū vel lāguēte: corpa
lia spūalia ipediant: qui sic est corpi suo tulit boni opis effectū
deū renuit. **N**ō qđ fm̄ apli sensū non videat̄ etiā hoc: et nō de
ceat: et nō deat: et iustū nō sit: caput aliqñ dolere i fuitō dī. **O**lī
sepe vsq; ad dolorē laborauit in vanitate seculi. **E**surire venit
vsq; ad migitū: qui sepe vel aliqñ replet⁹ ē vsq; ad vomitum:
s; mod⁹ in oib⁹ hūidus ē. **A**ffligēdū ē corp⁹ aliqñ: sed nō ē cō
terendū. **N**ā corpalis exercitatio ad modicū quidē: s; tñ util⁹
ē: pp̄ qđ et ad modicū: hoc ē: nō i p̄cupiscētijs: s; tñ cura carnis
agēda ē. **A**gēda vō est sobrie cū spūali qđā disciplina: ut neq;
in mō ei⁹: neq; i q̄litate: neq; in q̄ritate appeat aliquid: qđ non
deceat fūū dei. **E**is. n. q̄ inhonestā sūt n̄ra: abūdantiorē hono
rem circūdare dēmus. **H**onestā vō n̄ra: nulli⁹ egent. **N**ō solū
aūt bec: s; et oēm vitā nostrā: q̄uis boib⁹ occultā exhibere de
bem⁹ scām et honestā et oēm cōuersatiōem nostrā scīs āgelis
p̄spiciabilē agere et delectabilē: q̄uis int̄ domesticos parētes i
elusam. **O**īa n̄ra inquit apls honeste fiāt in nobis. **G**rata deo
res est honestas: et scōz angeloz amica. **P**ropter quod etiā

subet apl's velari mulieres ppter angelos: qui cū pculdubio tā
die q̄ nocte vobiscū sunt i cellis vris: vos custodiētes: z vris
studijs pgaudētes: z cooperātes: placet eis: ut etiā nullo ho
mine videre oia vra honeste fiant: sine ergo māduca: sine bi
bitis: sine aliquid aliud facietis: oia in dñi agite pie: sancte: z re
ligiose. **S**i māducas: mensam tuā p se satis sobriaz sobrietas
tua pornet. **E**t cū manducas: nequaquā tor⁹ māduces: sed cor
de tuo suā refectiōem pcorāte: mēs sua nō negligat: sed o me
moriam suauitatis dñi vlt scripturaz aliquid. **Q**uā eā pascat medi
tādo: vel saltē memorādo secū ruminet: z digerāt: sic ipsa ne
cessitas nō secularit nō carnalit expleat: sed sicut decet mona
chū: sicut puenit fno dei. **N**ā etiā quo ad sanitatē corpis cib⁹
q̄to honesti⁹ z ordinati⁹ sūmit: z ingerit: tāto facili⁹ z salubri⁹
digerit. **O**bsuand⁹ est ergo sūmedi-mod⁹ z tps cibi q̄ritas et
qualitas: fugiēda supflua z adulterina pdimētia. **O**bsuād⁹ est
mod⁹: ut nō effūdāt sup oēs cibū aīam suā: ut qui cōmedit āte
horā z tps qualitatis: quib⁹ utit cōitas z fraternitas: excepta
cā manifeste necessitatis. **D**e pdimētis vō sufficiat: obsecro: ut
cōestibiles fiant cibi vri: non ut cōcupiscibiles vel delectabi
les. **S**ufficit. n. cōcupiscētie malicia sua: que cuz vix aut nul
lo modo per transire possit ad finem explende necessitatis: ni
si per viam quantecūq; delectationis si cepit accipere irritamē
ta ab eis: qui perpetuū suscipere bellum aduersus eius oble
tamenta fuerint duo contra unum: z sic periclitatur continē
tia. **D**einde sicut de cibo dictum est: sic de somno. **N**unc inquā
tūm potes serue dci: ne totus aliquādo dormias: ne sit somn⁹
tūus non requies lassit: sed sepultura corporis suffocati: non
reparatio sed exercitatio spiritus tui. **S**uspecta res est som
nus: z ex magna parte ebrietati similis. **E**xceptis enim vitijs

quibus in dormiente cum corde dormitante ratione non est:
qui contradicat quantum ad debitum continui. **P**rofecto nil
temporis tam depit de vita nostra q̄ quod somno deputatur.
Iturus ergo in somnum semper aliud defer tecum in memo-
ria vel cogitatione: in quo placide obdormias: quod non nūq̄
etiam somniare inuet: quod etiam enigilante te excipiens in
statum externe intētionis te restituat. **S**ic tibi nox sicut dies
illuminabitur: et nox illuminatio tua erit in delitijs tuis. **P**la-
cide obdormies: in pace quiesces: facile enigilabis: et surgens
facilis: et agilis eris ad redeundum in id: unde non totus di-
scessisti. **S**obrium enim cibum sobriūq̄ sensum sequitur so-
brius somnus. **C**arnalis vero ille et brutus: et sicut dicitur: le-
ctus abhominandus est seruo dei. **D**e quo v̄o post cōgruam
quietem facile est sensus cordis et mentis euocare: et quasi ser-
uos domus patrifamilias ad opera necessaria spiritui suscita-
re: et remittere huiusmodi somn⁹ suo tempore modo suo asper-
nandus non est. **S**i prudens est: et deo deditus animus habe-
re se debet in cella sua: et in conscientia sua: sicut prudens paf-
familias in domo sua. **S**icut salomon dicit: mulierem litigio-
sam carnem suam: sed ad sobrietatem moderatam. et assuefa-
ctam ad obedientiam et laborem paratam ubiq̄ institutam: et
esurire: et saturari: et abundare: et penuriam pati. **H**abeat sen-
sus exteriores non dices: sed seruientes interiores sobrios et
efficaces. **H**abeat oēm oīno domū vel familiam cogitationū
suarū sic ordinatam et disciplinatam: ut dicat huic: vade: et va-
dit: et alio veni: et veniat: et seruo suo corpori suo: fac hoc: et abs-
q̄ contradictione faciat. **Q**ui sic semetipsum ordinat: et regit
in conscientia sua: optime sibi credendus: et mittendus est

in cella sua. **S**ed hoc pfectoꝝ vel pfecte iā incipientiū qđ iō p
posuim⁹ in icipientibus ⁊ nouitiis: vt sciāt quid desit sibi: ⁊ q̄
extendere bēant intētiōē studiū sui. **S**ciendū vero est: qz cuꝝ
de carnali vel aīali sensu vel rōnali scia: vel spūali scia diximus
⁊ vnū hoīem describimus: in quo sūm diuersos pfectus ⁊ pro
fectu nō pronētus ⁊ intētiōis affectus: bec oīa diuersis tēpo
ribus: possibile est inueniri ⁊ tria hoīm genera singla sūm sta
tuū hoꝝ pprietates in professione religionis in cellis militan
tia. **Q**uāvis celle dignitas: ⁊ scē solitudinis secretū ⁊ solitarie
pfectionis titulus nō nisi pfectis puenire vī. **Q**uorum sicut
apls dicit: est solidus cib⁹ ⁊ qui pro p̄suetudine excitatos hꝝ
sensus ad discretionē boni vī mali: in quo ⁊ si rōnal' proxim⁹
est sapiēti vterqz videret̄ ēr tollerand⁹: sed certe aīalis: qui nō
pcipit ea: que dei sūt: penitus putaret̄ arcendus: sed occurrit
Petrus apl's dicens quibuscūq; si spm scm̄ ipi acceperunt: sicut
⁊ nos: ego quis erā: vt p̄biberē deū: **S**pūs. n. sanctus bona
volūtas est: nec enī sine grādi scrupulo mētis a quacūq; p̄fes
sionis altitudine arcendus est: cui testis inhabitantis ⁊ trabētis
spūs bona volūtas est. **N**ec. n. sine grandi scrupulo mentis a
quacūq; professionis altitudie arcendus est: cui testis inhabi
tis ⁊ trabentis spūs bona volūtas est. **S**i quidē ex duob⁹ ho
minū generib⁹ cellaz hīratio supplenda est. **S**cilicet vel d̄ sim
plicibus: qz sensu ⁊ volūtare ad sequendā religiosaz prudētiā
feruentis appuerūt: ⁊ hūiles vel de prudētibus: quos religio
se ⁊ scē simplicitatis p̄stiterit esse emulatiōis stulta supbia vel
supba stultitia a tabernaclo instoꝝ semp procul sit. **E**st autē
oīs supbia stulta q̄uis nō oīs stultitia supba. **S**tultitia ē sic
supbia nō nūq̄: simplicitas inuenit̄: que si ignorat forsan ē do
cibilis: ⁊ si nequit doceri: forsan est tractabil' ⁊ prima est ciui
tas refugū simplicitati cōbitatio religiōis nō sit talis: que nolit

būiliari vel tā bruta vt nō possit regi vel tractari. **B**ona tam
volūtas z si multū sit bruta nō tū est deserēda: sed salutari cō
silio ad laboriosā z actuosā vitā transmittēda. **S**upba autē
q̄nis sibi prudens videat dimittenda sibi est z abnegāda. **S**i
enī admittit supbus. **P**rima die qua ingreditur habitare incipit
leges dare. **N**imīū stultus vō discere nō pōt: qđ inuenit. **S**ol
licite ergo z prudēt ppendū est quis admittat ad hīandū se
cū. **M**alus ergo hō nūq̄ tu: te secū hīat qz cū malo hoīe hī
tat z nemo molestior est ei: q̄ ipse sibi. **N**az in sani z nimium
demētes z qui nō satis quacūqz de cā mentis sue bene cōpo
tes sunt: custodiri solēt. nec sibi relinqui vī cōmitti: ne solitudi
ne sua male vtant. **A**dmittant ergo aīales hīles: pauperes
spū ad cōuersationē cellaz: sed vt fiāt ipsi rōnales ac spūales
nō pp eos ipi: qui iaz hoc mernerūt puerant retro z efficiā
tur aīales. **S**uscitent modi benivolētia charitatis portent in
oī patia: benignitatē. **S**i qui eis ppatiūtur nō pfūdāt: nec si
querāt eoz pfectū: vt pp eos cogant incurrere ppositi in re
ligione rigoris defectū. **I**ude subintrāit iaz de ore alieno sū
ptuosa z q̄rū pudor sint abitiosa cellaz edificatō z abiecta scā
simplicitate z rusticitate. **S**icut salomon dicit ab altissio crea
ta q̄i religiosas quasdā nobis curamus hīationū honestates
in quibus tm ppassus est aīalibus: vt pene oēs in hoc effectū
simus aīales. **D**imissaz a p̄ribus n̄ris nobis iuxta hereditario
formā paup̄tatis z scē simplicitatis spem vez decorē dom⁹ vī
alienātes a nobis z a cellis n̄ris p man⁹ artificū exquisitorū cel
las n̄ hīmiticas edificam⁹ q̄ arrōaticas nobis siglas i titulo. **L**.
solidoz p̄cupias ocloz n̄roz de elēosinis paup̄z a n̄ puta dic
obprobriū. **A**. solidoz a celli pauperū. **C**ur non potius. **A**. de
narioz. **C**ur nō potius nulloz. **C**ur nō potius gratis filii grē
ipe sibi edificat. **Q**uid r̄nsuz ē moysi cū cōsuātm tabernaculū

Auide inquit oia & facito fm exēplar q̄ ostensuz ē tibi in mon
re. **N**ā a scli hoibus decet fieri tabernacim dei cum hoibus.
Ipi quibus in altitudine mēris ondit exēplar miri decoris do
mus dei ipi edificent sibi. **I**pi quib⁹ sollicitudo initioꝝ suoz
cōtēptū & negligentia indicit oīuz exterioruz: ipi edificent sibi
formā paupertatis & scē simplicitatis spēm & pīne fragilitatis
liniamēta nulla sic aptabit artificū industria: sicut eoz negligē
tia. **E**rgo obsecro ī peregrinationē hui⁹ scli in militia hac sup
terrā edificemus nobis domos luteas nō domos ad bitandū:
sed tabernacula ad deferendum vtpote cito inde vocadi & emi
graturi in pīam & charitatē nrām: & domū eternitatis nostre.
In castris quippe sum⁹: in alieno militamus: facile ē: quicquid
naturale in alieno laborat. **N**ūquid non facile est solitario et
sufficiens nature & cōgruū scie. **I**psi sibi cellā de uirgis conte
xere de luto plasmare vndiq; opare: & decētissime inhabitare.
Et quid āplius requirendū. **C**redite frēs & vtināz experiri
nobis nō ptingat: qz pulchritudines iste: & forenses honestates
cito virile ppositū enarrant: & masculū aīnz effemināt. **N**am
si ipso sepe vsu supponūtur eaz delectatiōes: & si sūt aliqui qui
vitant hui⁹ mōi q̄ non videntes tñ cōtēptū meli⁹ q̄ vsu execrā
tur & vincūtur huiusmōi affectiōes. **C**ōfortant etia nō modi
cū interioribus nrīs exteriora nrā ad similitudinē mentis apta
ta & cōposita. & bono proposito suo mō respōdētia. **P**aupior
enī cultus in aliis frenat cōcupiscentiā: ī aliis circa amorē pau
pertatis afficit psciam. **S**ed intentū interiorib⁹ suis aīnz ma
gis docet in occulta oia: & neglecta exteriora quibus aīus ip̄e
incola domus sepi⁹ alibi cōuersa dignoscit: seqz magis occupa
ta intentio sibi denūtiat & efficaciter bone pscie cōsiliat interio
ra: cū oia exteriora voluisse renūtiat. **O**bsecro ergo vt mane

ant celle ille delicatiores sicut facte sunt: sed non crescat nume-
rus carū. **S**intq; in valitudinaria fratribus animalibus et in
firmioribus donec cōualecant hoc est incipiāt desiderare non
valitudinaria: sed tabernacula militania in castris dei. **M**ane-
ant autē i exemplū posteris nr̄is: q; tales habuistis et sp̄cūistis.
Nos autē qui sp̄uales estis sicut hebrei. i. transcūtes: nisi habē-
tes hic ciuitatē manentē: sed futurā inquirētes edificate vobis
sicut cepistis casulas in quibus habitetis. **I**n casulis. n. habita-
uerūt patres nr̄i habitantes in terra repromissionis quasi in
aliena cum coheredibus promissionis: expectantes fundamē-
ta habitantem ciuitatē: cuius artifex et cōditor est deus: nō ac-
ceptis repromissionibus: sed a longe eas aspicientes et salutantes
et confitentes: quia hospites sunt et peregrini super terraz.
Qui enim hoc dicunt significant se patriam inquirere melio-
rem hoc est celestem. **I**ccirco patres nostri i egypto et i heba-
da sancte huius vite ardentissimi emulatores insolitudinib;
degentes angustati: afflicti: quibus dignus non erat mū-
dus. **I**psi sibi cellas edificabant: in quibus tecti tantummodo
et circūsepti a turbine et a pluuia tutabantur: in quibus bere-
mitice fragilitates delitiis affluentes locuplerabant multos
ipsi egentes: quos quo nomine dignos appellare nescio homi-
nes celestes aut angelos terrestres degentes in terris: sed con-
uersatione habentes in celis. **L**aborabant manibus suis: et o
labore suo pauperes pascebant esurientes. **I**psi de vastitate
beremi: vrbiū: carceres alebant: et infirmos et in qui-
buslibet necessitatibus positos sustentabant viuentes de la-
bore suo. et habitantes in labore manuum suarū. **Q**uid
ad hec dicemus nos animales: sed animalia terrena ad ha-
bētes terre et sensibus carnis nr̄e: i sensu carnis nr̄e ābulātes

ex alienis manibus pendētes: quīs consolet nos ille: qui cum
dines eēt: paup. p nobis factus est: et qui volūtariē paupertatis
dedit pceptū: ipse eiusdē paupertati in semetipso nobis formā di
gnatus est demonstrare. **U**t. n. sciāt euāgelici paupes: quid eis
faciendū sit: ipse etiā a fidelib⁹ pasci voluit nō nūq̃ ab ifidelib⁹:
sed ut fideles facēt vite necessaria: accipe nō recusant. **S**ed in
primitiua ecclesia paupes illos scōs: qui p xpō rapinā bonoz
suoz ppeffi fuerant: ut fm pfectionis psiliū omnia reliquerāt:
vel vendiderant: et fratrib⁹ fidelib⁹ cōmunia effecerant. **Q**uā
ta sollicitudine: quanta pietate sancti apostoli alenda a fidelib⁹
pcurabant: et liber actuū apostolor⁹: et paulus in epistolis suis
manifeste dinumerat. **Q**uod et si concedit: liberius hoc ipsum
dño p̄cipiente et ordinante euāgelii ānunciātib⁹: ex aploz
tamē auctoritate nō negat etiā euāgelice viuētib⁹ sicut scīs
illis paupibus: qui tunc erāt biernsalē: qui etiāz sci ob hoc vo
cant: q̃ in p̄fessione scitatis et cōis vite nomen declarant: et se
metipso in hoc ipsi paupes spōte effecerāt. **Q**uod tibi apl's
seuerissima auctoritate et q̃busdā denūciat: ut qui nō vult opa
ri: nō māducat: p̄tinuo oñdēs: de quib⁹ dicēt: et subiūxit: dicēs:
Audiuim⁹. n. quosdā ambulātes int̄ vos inquieti: nihil opan
tes: sed curiose agentes. **H**is autē: qui huiusmōi sūt denuncia
m⁹: obsecram⁹ i deo iesu xpō: ut cū silētio opantes: suū panem
māducent. **S**uū: hoc ē: suo labore patū et acquisitū. **E**t tñ ne
illos: quīs inquietos nihil opantes: et curiose agentes: nomē
tñ dñi super se habentes q̃si deposuisse vidēt et abiēcisse: statiz
intulit dicens. **V**os autē fratres nolite deficere benefacere in
xpō iesu dño nro. **A**c si diceret. **E**t si illi pseuerāt i negligē
tia sua: vos mihi i substētādīs eis nolite deficē a bñficētia v̄ra.
Aū ergo seuerissime sup̄ius denunciāuit non manducandū:
non volentibus opari: sed nihil opantibus aliquātulū se exhi

cio diligentium nomē dñi. **U**t omīssa oīūz iustitia: operū z fida-
tia: meritoz in hoc solo iustificet: qm̄ dilexit multū: nā in diligē-
do te d̄s. **R**etributio magna est diligenti p̄scie: ip̄a dilectio: de
inde v̄o vita eterna. **S**ic fratres obsecro non excusemus nos:
sed accusem⁹ nos z cōfiteamur. **E**t qui magni noīs v̄mbrā: z
p̄sonale qd̄dā figmētū p̄fectiōis apud hoīes iduim⁹: apud d̄m
p̄scie n̄re cognoscētes paup̄tatē: nō vsq̄quaq̄z recedam⁹ a ve-
ritate. z veritas liberabit nos. **D**einde docendus ē aīal īspiciēs
z x̄pi tyrānidus deo appropinquare: vt z d̄s appropiquet ei.
Sic. n. admonet ap̄lus. **A**ppropiquate deo z appropiquabit
vobis. **N**ō solū. n. faciendus est hō z formādus: sed z vinificā-
dus. **P**rimo. n. formauit d̄s hoīem: deinde spirauit ī facie ei⁹
spira. vi. z frūis est hō iā viu⁹. **F**ormatio hoīs z īnstantio ē
mortal: vita eius amor dei est. **D**inc fides cōcipit spes partu-
rit: charitas format. **A**mor. n. dei v̄l amor d̄s sp̄s sc̄us: amor
hoīs: z sp̄s se ī fundēs: afficit eū sibi. **E**t amans semetip̄m
de hoīe d̄s secū vnū efficit z sp̄m eius z amorē ei⁹. **S**icut. n. n̄
hēt corpus. **U**n̄ viuāt nisi de sp̄u suo: sicut affectus hoīs qui
amor d̄i nō vivit: hoc nō amat d̄m nisi de sp̄u sc̄o suo. **A**morē
ergo dei ī hoīe ex gr̄a genitū: lactat lectio: meditatio pascit:
oīo cōfortat: z illuminat. **A**īali v̄o z nouo ī x̄po hōi ad excitā-
da ei⁹ īteriora melius z tuti⁹ p̄ponūtur legenda z medicāda
redēptoris n̄ri exercitia z oīdere ī eis exēplū hūilitatis pro-
batio veritatis z affectus pietatis: z descripturis sc̄is: z scōz
tractatibus: patrū moraliaq̄z que z planiora. **P**roponēda ē
sunt ei gesta z passionēs scōz. **U**bi nec laborādū ei sit ī plani-
tie historiali z semp̄ aliquid occurrat q̄ nouitū aīūz excitet ad
amorē dei z p̄ceptū sui. **P**orro alie hystorie d̄lectāt quid cū le-
gunt: sed nō edificāt quin poti⁹ mentē inficiūt ī tpe orōnis v̄l
sp̄ual meditatōis: ī vtiliaq̄z que vel noxia: faciunt scaturire:

in memoria lectionis quippe mens sillis: meditatio sequi solet. **D**ifficilius et lectio scripturarum fatigat non reficit tenerioris animi: fragilis intentione: beberat sensum vel ingenium. **D**ocendus est et in oratione sua sursum cor levare: spiritualiter orare a cordibus vel corporum imaginibus: cum domino cogitat: quantum potest recedere. **A**mmendatur est: quantum puritate cordis intendere in eum cui sacrificium orationis sue offert tamen ei in affectu est: et amor ipse intellectus ei est. **Q**uantius ipse ei in affectu est: tamen sapit ei hoc ipsum. **S**i dignum deo est quod offert: et in eo sibi bene est huiusmodi homini oranti vel meditati. **D**eus ac tutius sicut iam deum est proponit imago divine humanitatis: naturae eius. passionis et nominis: ut infirmus animus: qui non novit cogitare: nisi corpora et corporalia habeat aliquid: cui se afficiat: cui iuxta modum suum pietatis intuitu inhereat. **E**st quippe in forma meditationis: a quo nunc legitur in iob. **V**isitans homo spiritum suum non peccet: hoc cum intentionis sue intuitum in eum dirigat humanam in deo spiritum cogitando a quo non: usquequaque recedat: et tunc per fidem ab hominis deum non dividit: deum alio homine apprehendere adiscat. **I**n quo pauperibus spiritu: et simplicibus filiis de tanto animo solet esse affectus dulcior: quanto humane nature propinquior. **P**ostmodum vero fide migrante in affectum amplexantes in medio cordis sui dulcis amoris amplexu: christum totum hominem: propter hominem assumptum totum deum: per assumptum deum incipiunt eum iam non secundum carnem cognoscere quantum eum: nec deum secundum deum plene possint cogitare. **E**t sanctificando eum in cordibus suis offerre ei amatur vota sua: que distinxerunt labia sua obsecrationes omnes postulationes gratiarum actiones pro tempore pro causa congruentes. **S**unt enim orationes alie breves ac simplices: sicut eas format voluntas seu necessitas orantis pro causa incidenti. **A**lie prolixiores et rationabiles sicut in inquisitione veritatis peritescit: queretescit: pul-

fantes: donec accipiāt: inueniāt: et apianf eis. **A**llie alacres spū
et fecūde in affectu fernētis et gaudio grē illuminātis. **E**t ipe
sunt: quas apl's alio ordine dīnumerat: obsecratiōes: orōnes:
postulatiōes: grāz actiōes. **N**ā postulatio ē: quā primā possu
mus circa obtinēdi t'palia et necessaria aliq' vite hui⁹: in q' deus
postulātis quidē approbās bonā voluntatē facit nū: qd meli⁹
inducat: et dat libent' ei: qd bene postulat: ipsa est: de qua psalmi
sta ait. **D**ñm adhuc et oro in beneplacito. **H**ec est et boiū im
pioꝝ: qz oīum con. ē: sed maxie filioꝝ scilicet hui⁹ desiderare tran
quillitatē pacis: sanitatē corpis: temperiē aeris: et alia q' ad vi
te hui⁹ vsū spectant et necessitatē et abutentiū voluntatē. **P**ro
quib⁹ qui fidelit' postulant: q'uis nō ea postulēt nisi ad necessi
tatē: tñ et hoc ipm volūtatē dei suā semp subiiciūt. **O**bsecratio
vō est i exercitijs spūalib⁹ anxia ad deū instātia: in quib⁹ ante
grām succurrentē: qui apponit sciam: nō apponit nisi volozem.
Oro vō ē boīs deo adberentis affectio et familiaris qdā et pia
allocutio et statio illuminante mētis ad fruendam q'diu licet.
Porro grāz actio ē i intellcū et cognitiōe grē dei bōe volūta
tis idēficiens ad deū et i reflexa itentio et si aliqñ vel nō sit:
vel torpeat siue actio extior affectio. **H**ec. n. ē: de q' dicit apl's.
Velle adiacet mihi: p'ficē aut bonū nō inuenio. **A**c si dicat: sēp
quidē velle adest: s; aliqñ iacer: hoc ē: inefficax ē: qz p'ficē opus
bonū q'ro: s; nō inuenio. **H**ec ē charitas: q' nunq' deficit: ipsa ē
sine int'missiōe oīo seu grāz actio: de q' apl's ait. **S**emp sine in
termissiōe orātes: sēp grās agentes. **E**st. n. ignis qdā bōitas
mētis et bñ p'positi ai et ad p'rez deū i filijs dī bōitatis ei⁹ qdā
silitudo orans p oib⁹ semp: et grās agēs i oib⁹ tot mōis i oīo
ne vel grāz actiōe in deū: se iugit refundēs: quot i suis necessi
tarib⁹ vel p'solatiōib⁹ in p'xis etiā vel p'passionib⁹ p'gratulatio
nib⁹ causales in hoc mās inuenit p' affcūs. **H**oc aut iugit in

gratiaz actiōibus ē: qz qui sic ē: semp in gaudio sci spūs ē. **I**n
postulatiōib⁹ ergo pie ac fidelit⁹ agendū ē: sz nō est illi⁹ p̄tinacit⁹
inherendū: qz nos nescim⁹: sed p̄ celestis scit: quid i tētiōib⁹
istis necesse nobis sit. **O**bscratiōib⁹ vō illud ē: sz i oī būlli
tate z paria: qz nō afferūt fructū nisi in paria. **N**ō nūq̄. n. cuz
celerrim⁹ grā nō subuenit: sit obscrati celum encū z terra sua
ferrea. **E**t cū relicta sibi hui⁹ cordis duritia ad notū exaudiri
nō merei⁹ anxietas desideratis negari: sibi existimat: quicquid
differi. **Q**uqz sicut cananea illa p̄teriri se: ac despici: īgemiscit:
q̄si in mūdicia carnis p̄terita sibi peccā sua īputari: vel īpropari
imaginat⁹. **N**ō nūq̄ vō sine labore petēs accipit: q̄rens īue
nit: z pulsanti apit⁹. **E**t psolatiōes ac suauitates inuenire tādē
aliqui⁹ merei⁹ labor obscratoris. **N**ō nūq̄ etiā pure orōnis af
fectus: z bona illa affectiōis suauitas nō inuenit⁹: sed q̄si īuenit
cū nō petentē: nō q̄rentē: nō pulsantē: z q̄si nesciētē grā perue
nit: z tanq̄ seruoꝝ recipit i mensa filioꝝ cū rudis adhuc etiam
incipiens aīus in eū orādi assūmit affectū: qui p̄ p̄mio scitatis
reddi solet meritis p̄fectoꝝ. **Q**uō cū fit: agit⁹: ut vel in iudiciū
suū nō liceat nescire negligentis: quod negligat: vel ut p̄uocatio
charitatis amorē in eo ultro se offerētis accendat: in quo p̄b
dolor populi nrī fallunt⁹: qz cū pascunt⁹ pane filioꝝ: iā se esse fi
lios arbitrat⁹: z deficientes vñ p̄ficere dēbant: ex v̄sitante glia
euanescūt a p̄scia scā: arbitantes se aliquid esse: cū nihil sint.
Et de bonis dei nō emēdant⁹: sed indurant⁹: z fiūt: de quibus
psalmista dicit. **I**nimici dñi mēriti sunt ei z er. te. eo. in secula.
Et itez. **A**ibavit illos ex adipe fru. z de pe. mel. sa. eos. **P**a
scunt⁹. n. deo aliqui⁹: z de p̄cioso regre. substā. fui. ut affectet eē
filij. **I**psi vō grā dei abutētes: efficiunt⁹ inimici. **U**t. n. abutāt⁹
z scripturis scis i peccis vel in p̄cupiscētijs suis redeuntes ad
eas post orōnes: dicūt sibi illud vxoris māne. **S**i dñs voluissz

nos occidere: nō suscepisset sacrificiū de manib⁹ nris. **Q**uā dile-
cta tabernacula tua dñe. i. vir: in quib⁹ passer inuenit sibi domū
z turē nidū: vbi repōat pullos suos. **P**asser inq̃: nāl'r aial vi-
tiosū: mobile: leue: īportunū: garrulū: ac pñū ī libidinē. **E**t tur-
tur luct⁹ amica: opaca solitudis: familiaris icola: forma simpli-
citat̃: exēplūz castitat̃. **I**lle sibi inuenit ī eis domūz securita-
tis. **I**lla nidū sibi vbi repōat pullos suos: q̃ sunt hec nisi iuue-
nū nāl'r calid⁹ sanguis: z feruid⁹ aius: etas labilis: curiositas
inquieta: z virilitas maturitatis: seuer⁹ aius: cast⁹: sobri⁹ p sen-
sus extiores q̃rum pōt: z intra semetipm recōdēs semetipm.
Quorū alterz ī tabernaculis dñi vtutū ī disciplina cellaz inne-
nit sibi ab oib⁹ vitijs quietū firmamētū stabilitatē: z māsaetudi-
nē securitat̃. **A**lterz vō ī secreto celle secretiorē recessū psciet:
vbi reponāt: z nutriāt scāz affectionū suaz fruct⁹ z spūal' sen-
sus p̃eplatiōis. **P**asser solitari⁹ ī recto: hoc ē ī altitudie p̃e-
plationis carnale amat bitatiōem carnalis p̃uersatiōis. **T**urē
ī inferiorib⁹ fecundat: z gaudet ī fructib⁹ bñilitatis. **P**erfecti
etenī quīqz z spūales: qui turturis noīe designāt ad firmamē-
tū z robur vtutis sue p vtutē obeie z subiectiōis p̃mūt se sēp:
ac deīciūt ī id: qd̃ incipiētū ē. **E**t humiliādo se magis pficiūt
pp fruct⁹ solitudis: nō arbitrātes eē negligēdā p̃sciam volūta-
rie subiectiōis vsū socialis vite z dulcedinē fratne charitatis.
Nō vir spūalis et corpe suo spūalit' utēs: sūtitutē ei⁹: quā bēt
aialis hō p viz coactā: rōnal' p p̃suetudinē sobactā: accipe me-
ret q̃li nāl'r affectā: vbi ille obediaz necessitat̃: ipse eā bz cha-
ritatis: vbi ille vtutes: ipse bz eas vsas ī mores. **I**lli vō passe-
res dei sursum redētes ad ea: q̃ sunt p̃fēōz: nō elatiōis p̃sumpti-
one sz amoris pietate ī paup̃tate spūit' sui sublimati nō repel-
lunt: vt elati: sz suscipiunt ut dñori. **A**liquī hoc merunt expiri:
quo spūit'nales frui: z sēp affectāt mutari corū vitā actiua: ad

quoꝝ ambiūť p̄solatiōez p̄tēplatinā. **S**icq; uno spū lz nō uno
gressu gradiētes: eā p̄ficiunt z spūales in humili: z incipiētes
in sublimi. **E**t hec sūt cellaz bene ordinataz scā p̄mercia: stu
dia venerāda: ocia negociola: quies oposa: charitas ordinata:
mutuo silētio sibi colloqui: z in abñtia ab inuicē se ad inuicem
magis frui: p̄ficere de inuicē: z cū se nō vident: ad inuicem in
alio vident: quod imitandum est: in se ipsis nō nisi qđ flendum
est. **E**go v̄e sicut dicit hieremias. **V**ir videns paup̄ratē meā:
cū alienas diuitias computo: in semetipso erubescō: z suspiro:
q; qđ tracto in alieno: mallē i p̄prio. **D**e duob⁹ quippe malis
tollerabili⁹ est: qđ amas nō vidē: qđ vidē: z nō hēre: q̄uis non
sic de bonis dñi. **B**ona. n. dñi videre amare est: amare nō ha
bere est. **N**ō vitamur inq̄tum possum⁹: ut videamus vidēdo
intelligam⁹: z itelligendo amem⁹: ut amādo habeamus. **D**ñe
sup hoc ante te om. de. me. z gemi. me. a te nō sunt absco. **D**e
aīali vō statu transeuntē ad rōnalē: ut de rōnali trāseamus ad
sp̄ritualē tractādo: z utinā p̄ficiendo. **P**rimo scire debemus:
q; sapia sicut in libro nois ei⁹ legitur p̄occupat eos: qui se p̄cu
piscunt: z occurrūt eis: z oñdit se i vīs bylaritatis sicut in pro
ficiendo sicut in meditando: z tractando attingens vbiq; pro
pter suā mundiciā. **A**dinuat. n. de⁹ vultu suo se intuentem: ac
mouet promouet: z attrahit species summi boni contemplan
tem. **Q**uq; tunc in proficiendo in amorem: sursum ascendit: z
amanti z desideranti gratia condescendunt: unum sepe fiunt:
q; illos duos status efficiunt: que sunt ratio z amor: z que ex
eis efficiuntur. s. scientia z sapientia. **N**ec iā possunt alii se
cus tractari vel cogitari: que iam unum z uni⁹ opationis ac
virtutis sunt: z in sensu intelligētis z i gaudio fruētis. **Q**uis
ergo distinguend⁹ sit alter ab altero: tñ cū sic se res obtulerit:
z cogitandus z tractandus erit alter cum altero z in altero.

Quia ergo: sicut iam supra dictum est: quemadmodum in perfectione religionis status animae vigilat circa corpus et homines exterius proponendum et aptandum studio virtutis sic rationalis: circa animam agere debet vel facere dum si non est vel excolendum et ordinandum si est. **P**rimo videndum est: quis vel quid sit animus ipse quem rationabiles facit quid ipsa ratio: quam animam rationalem mortales homines perficiendo perficit. **S**ed primo de deo est de anima. **A**nima est res incorporea rationis capax vivificando corpori accommodata. **H**ec animales constituit homines: quae carnis sunt sapientes sensibus corporis inherentes. **Q**ui ubi perfectio rationis incipit esse non tamen capax: sed et princeps continuo abdicat a se nomen generis feminini: et efficitur animus princeps rationis regendo corpori accommodatus vel seipsum habens spiritus. **Q**uia diu enim anima est cito in id quod carnale est effemineatur. **A**nimus vero vel spiritus: non nisi quod virile est: et spirituale meditat. **S**piritus. n. hominis in appetitu hominis subtili et efficaciter conditus non est in arce creatricis sapientie: omni corpore melior omni etiam luce corporea lucidior ac dignior ob imaginem conditoris et capacitatem rationis. **V**itio tamen carnalis originis implicatus peccati suus effectus est et captivatur in lege peccati: quod est membrorum. **H**ec tamen omnia amisit arbitrium. i. iudicium rationis in iudicando: a discernendo quodque libertatem suam amisit in eligendo et agendo. **N**am in penam peccati et testimonium amisit dignitatis naturae positum est in signum ei arbitrium sed captivum. **Q**uid est autem perversione et liberatione voluntatis nunquam perdere potest: vlla aversione ipsius voluntatis. **I**n quo est cum eo abutitur in eligendo malum pro bono: sicut deum est melior est et dignior omni corporea creatura non in se: sed in arce creatricis veritatis liberatur enim voluntas: quando efficitur charitas cum charitas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum: qui datur nobis. **E**t tunc ratio vere est: ratio hoc est habitus mentis per omnia perveniens veritati. **C**um. n. liberata voluntate per liberantem gratiam: spiritus agi incipit libera ratione tunc suus hoc est se ipso libere: utres efficitur et fit animus et bonus animus. **A**nimus in quantum bonus animus et perficiens animam suam supplemento libere rationis. **D**onus autem

Inq̃tū iā amās bonū suū: quo bon⁹ fit: z sine quo nec bon⁹ nec
 eē potuit. **F**it aut bon⁹ aius z rōnal' diligens do. de. su. ex to.
 cor. a. su. z i ro. men. su. z i o. vi. suis. **E**t nec nisi i xpo scipm z
 p̃mū suū sicut seipm. **F**it bon⁹ aius deū timēs: z mādata ei⁹
 obfūās: hoc ē. n. ois hō. **R**ō vō sic diffinit a diffiniētib⁹: **A**spe
 ct⁹ aī est: quo p seipm nō p corp⁹ vey intruet: aut ipsa vī p̃tēpla
 tio: aut ipm vey: qd p̃tēplat: aut vita rōnalis obsequiū: in quo
 p̃format ṽitati p̃tēplate. **R**ōcinatio vā est rōnis īquisitio: hoc
 ē aspect⁹ ei⁹ motio p ea: q̃ aspiciēda sūt. **R**ōcinatio q̃rit: rō iue
 nit: **A**spect⁹ hic in rez aliquā: p̃iect⁹ cū ea videt: scia ē: cū nō vi
 det: ignorātia est hoīs. **H**ec ē rō z instm: p qd opat: z op⁹: qd
 opat: hec semp exerceri amat in eo qd utile z honestū est exer
 citio: p̃ficiēs desideria: nō in semetīpa marcescens. **N**ullū vō
 dignū z util⁹ exercitiū ē hōi eā bñtū: q̃ in eo: qd meli⁹ hz: z in
 quo cetis aīalib⁹ z cetis p̃tib⁹ suis p̃eminet: q̃ est in ipsa mens
 vel aius. **D**ēri vō vel aīo: cui cetā ps hoīs regēda subdita ē:
 nec dignū ē ad q̃rendū: nec dulci⁹ ad inueniēdum: nec utili⁹ ad
 bñdū: q̃ q̃ solū ipsā mentē sup̃eminet: qui est sol⁹ de⁹: nec lōge
 est ab utroq; n̄m: qui in ipso vivim⁹ moriemur: z sum⁹. **E**t si
 cut in aere isto: sic i dño deo n̄o. **S**z in ipso vivim⁹: p fidez mo
 nemur: z pmouemur p spem: fūgimur p amorē. **A**b ipso. n. ad
 ipm p̃dit⁹ est rōnalis aius: ut ad ipm sit p̃uersio ei⁹: ut sit bonū
 ei. **H**inc aut ex illo bono: bon⁹ ad imaginē z silitudinē p̃dit⁹ ē:
 ut q̃diu hic vivit: q̃tū p̃p̃t⁹ ē: accedat ad eū silitudie: a quo so
 la recedit dissilitudie: ut sit hic scūs: sic ille scūs ē in futuro: fa
 tur⁹ beat⁹: sicut ille beat⁹ ē. **D**eniq; hoc solū bonū z magnū ē:
 cū magn⁹ z bon⁹ aius suscipit: z mirat⁹: z affectat: qd sup̃ eum
 est: z adherē festinat silitudini sue: deuota imago dei ē. **E**t p
 hoc: qd imago est: intelligibile ei fit: z se posse: z debē inherere
 ei: cui⁹ imago est. **I**ō z si in terris regit corp⁹ sibi cōmissū: me

liore tñ parte sui. s. memoria: intelligentia: z amore sibi semp cō
 uersari: amar: vñ quicquid est: quicquid bz: se nouit accepisse: z
 vbi in pperuū se māsuz: z in plena: z cū plena dei visiōe: plenā
 dei similitudinē adeptuz: qñtū i hoc boni spand⁹ est: spare ei licet:
 si bone spei vitā suā nō negligit pformare. **I**lluc ergo spectat:
 vñ pendet pī⁹ cū hoib⁹ pmozās: ut vinificet eos vita dei ad q̄
 renda z capienda diuina: q̄ ut aiet vita ista mortali z humana
Sicut. n. corp⁹ suū: qd̄ aiat nāli statu suo erigit in celū: qd̄ nā:
 z loco: z dignitate: z loco oia: z corpa oia supeminet: sic spūal
 ipsa nā ad ea: q̄ in spūalib⁹ peminēt: hoc ē: ad deū z diuina eri
 gere semp amet semetipm: nisi supbe sapiendo: s; pie amando:
 sobrie: z iuste: z pie vinēdo: qui q̄to alti⁹ ē: quo nūc: tātō fortio
 rib⁹ exercitioz studijs exercēd⁹ ē: z q̄ nō pfundāt
 sicq; efficiāt: ut pficiāt. **S**tudia vō bec: z si lris aliqn̄ adinuāt:
 z utant: non tñ litteratoria sunt nō cauillaria: nō disputantia:
 nō garrula: s; spūalia pacifica: hūilia humilib⁹ p̄sentientia. **Q**ue
 z si foris exercent: int⁹ poti⁹ agūt in spū mētis: vbi renouatur
 bō de die in diē: induens nouū hominē: qui fm deū creat⁹ est
 in sanctitate: z iustitia: z vitate. **I**bi. n. fit aius: ibi fit intellect⁹
 bon⁹ oibus faciētib⁹ eū: cū s; regulā ab aplo datā. **E**xhibem⁹
 nos sicut dei mīstros in mul. pati. in tribu. in necess. in angu. in
 labo. in vigi. in carce. celle. in ieiū. in cast. in sanc. in longa. i sua.
 in spi. sanc. in charita. non sic in ver. veri. in vir. de. par. ma. ius. a
 dex. z a sin. per gloriā iu. per infam. z bo. fa. ut sedu. z ver. si
 cut per ing. z cogni. quasi morien. z ecce vini: ut castig. z non
 morri. quasi tristi. se. a gau. si egen. multis autem locuple. tāq;
 anch. ba. z om. possi. in labore: z erum. in fami. z si. infri. z nu
 di. **H**ec huiusmodi sunt studia sancta exercitia apostolica: in
 quibus discuit se animus z inuenit: z emendat mundans se
 ab omni inquinamento carnis: ac spūs pficiēs scificatiōem in
 bi tiore. **S**tudia bec silētiū amāt: quietē desiderāt cordis i la

bore corpis: paupertate sps: et pace i exteriorib: pssuris bona
sciaz i oi puritate et cordis et corpis. **H**ec faciunt auz: qui hnt.
Mana ergo illa nugi gerula: vba pteptiosa: curiosa: abitiosa: et
sem auz vel ia pscm dissipat et corrupit. **H**ec studia non tam
scrutat virtutu flores q radices no vt luceat: sz vt sit. **V**itio
ru vo plus i semetipis metunt appetitu q ab aliis ipetu: plus
cotagiū q malitiā. **S**icut. n. aln magno labore et studio pseue
rate virtutes trabunt in affem: et merem bonā: sic vitia lenissie
remissiois et licetie oportunitate trāseunt in pspione et qi nālia
efficiunt. **S**ed nullū vitū nāle ē: ois vo virtus hōi nāl ē. **C**ō
suetudo tñ vel volūtatē corrupte vel molite neglig: plima se
pe vitia qi nālia i neglecta pscia efficer solent. **C**ōsuetudo quip
pe sicut pbi dicere solent ē altera nā. **D**is tñ malus auz pri
q idurescat molliori pōr: in malitia ei: sed nō postq iduraverit
despandus ē. **H**ec. n. ē maledictio ade et in terra laboris nri:
et i agro vel cordis vel corpis nri: vt noxia vel iutilia grauito
passuz vbiqz pueniāt. **U**talia vero v' necia et salubria cū laborē
Virtus tñ queqz nē res ē cū venit i auz: aln nō venit sine la
bore: sed venit in locū suū: et sedet fidelr et bñ cū ea nā puenit.
Cū nullū pmiū poti' sit ei q i deo pscia sui. **V**itū vero cum
nihil aliud eē credat q priuatio virtutis tñ vastitas ei: et enor
mitas tanta nō nūqz qi sentitur: vt obruat: et opprimat feditas
tāta: vt inquinet et inficiat adhesio tā ptnax cōsuetudis. **U**t
vix a se eā excutiat nā. **D**is. n. vitū frustra siccat riuulus: si fōs
nō fuerit obturat' verbi grā. **R**emissa volūtas facit mēris le
uitatē: ex qua pdeūt instabilitas mēris: in cōstantia mox. **M**ana
letitia sepe vsqz ad lasciniā carnis. **M**ana tristitia nō nūqz
ad egritudinē corpis: et mltā alia in negligēda vel trāsgressio
ne ppositi ex leuitate vitō veniētia. **S**ic et supba ex vsu volū
tas i magna sepe cordis inopia tumentē efficit auz. **A**l' pro
cedūt vana glia: fiducia sui: negligia dei: iactantia: in obia: prem

prus presumptio et cetera ai pestes que fluere solent ex timo-
re et usu supbie. **E**t in hunc modum oia genera vitiorum ex ali-
quo male voluntatis affectu: vel male consuetudinis usu suam
figula ducunt nutrice originem. **E**t quanto dulcius menti inoli-
ta est tanto fortius heret: et fortioribus remediis eget: et curam
requirit diligentior. **Q**uiusmodi enim pestes vitiorum usque in
ultimam solitudinem solitarii persequuntur. **E**t sicut bene co-
creta virtus: et fideliter animum insidens possessorem suum in ul-
la deserit multitudine. **S**ic vitium consuetudinis possessorem
suum liberum esse non patitur in quolibet sollicitudine. **N**am nisi p-
tinaci studio et prudenti ope expurgata fuerit consuetudo: leni-
ri potest: vinci vix potest. **E**t quomodo se proponat animus erit in quavis
solitudinem hiter secretum vel silentium cordis esse non patitur. **C**uius
maioris contigerit in esse usum consuetudinis et voluntatis eo ne-
quior et rebellior in eo invenitur non tam malitia spirituali quam ma-
iorem quasi expellenda: multiplex quidam collectio et dura compulsa-
necessitatis. **S**ic redeamus ad laudem virtutis. **Q**uid est virtus? **S**i-
lium rationis est: sed magis gratie. **V**is. n. quidam est ex natura. **U**t autem vir-
tus sit hoc ex gratia. **V**is est ex iudicio appropriandi rationis. **V**irtus
autem ex appetitu illuminato voluntatis. **V**irtus autem est voluntati in bo-
num assensus virtus est equalitas quidam vite per omnia congruens rationi. **V**irtus
est ad iudicium rationis usus libere voluntatis. **V**irtus quidam patia. **V**ir-
tus obia: prudentia: temperantia: fortitudo: instans: et alie quam plures
in quibus singulis non est aliud virtus quam sicut deum est: ad iudicium rationis
usus libere voluntatis. **B**ona est voluntas origo est in animo omnium
bonorum et omnium nostrorum virtutum. **S**ic econverso: mala voluntas omnium
malorum et vitiorum. **N**on custodes anime sue valde sollicitus esse debet
circa custodiam voluntatis sue ut prudenter intelligat et discer-
nat: quid in totum velit: vel volendo sibi sit: sicut est amor dei
quid propter illud sic amor proximi. **U**t. n. in illo tuta sit omnis indiscre-
tio et hoc semper secundum obie regulas: tanta semper et prudens debet esse

discretio. **I**ndilectioe quippe dei nō alia rō: nō alia discretō ē:
nisi vt sicut ille cū dilexisset suos in finē dilexit illos. **S**ic si fie
ri pōt ī infinitū diligamus eū nos: sicut brūs vir qui ī mādatīs
ei⁹ cupit nimis. **S**z cū nullū finē vl' terminū hīc deant deuorō
amātis tñ terminos suos: z fines z reglās hīc dz actio opātis
Ubi ne erret nimia al' n volūtas necesse est semp q' adsit me
diāte obia custodiēs veritas. **N**ihil. n. ī bonū hoīs ī dñm pfici
enter tā sibi puenit q' volūtas z veritas. **H**ec duo sūt: q' sicut
dicit dñs: si p'senserint in vnū: q'cūq' petierint fiet eis a patre
meo. **S**i duo ī vnū p'fē p'senserit: oēs p'inz virtutū plenitudi
nē: sine vitio icurrēte oīa pōit in hoīe ēt languente oīa hñt z
possidēt: in hoīe nihil hñt: dant: nūtiāt: cōferūt: profūt: ī hoīe
scē quiescēte. **G**l'ia z diuinitē ī p'scīa scī viri illi⁹ ex fructibus bo
ne volūtatis. **F**ortis vō nō ex vō latere sicut scutū hui⁹ mūdi
sed vndiq' eū circūdat: scutū veritatis dei: byllarē. n. z iocūdū
int⁹ semp efficit bona volūtas. **I**n exteriori vō actioe seriū z
granē tutū ac securū reddit veritas. **I**ōq' supgressus hūana
hō ille semp infereno est: sicut de aere illo hoīes ferūt qui sup
globū luē est. **V**olūtas nāl' quidā aīmi appetitus est alius ad
deū z circa interiora sua. **A**li⁹ circa corpus z exteriora corpa
lia. **H**ec cū sursuz tendit sicut ignis ad locū suū. **H**ec. n. cū so
tiat' veritati: z mouet' ad altiora amor ē. **C**ū vō pmouetur z
lactat' a grā dilectio ē. **C**ū apprehēdit: cū tenz: cū fruit' : chari
tas est. **U**nitas spūs ē: d's est: deus. n. charitas ē. **I**n his aut
cū p'suauerit hō tūc icipit q' nulla hoz ī hāc vita plena p'fectō
ē. **C**ū vō decliat ī ea q' carnis sūt: p'cupia carnis ē. **C**ū icuriōsi
tatē scī p'cupia ocloz. **C**ū ī ābitionē gl'ia vel bonor' supbia vi
te ē. **O**z dñi tñ hui⁹ mōi vtilitati seu necitati nāe fuit natura ē
vl' appetit⁹ ei⁹: cū ī supflua se expoīt vl' noxia vitū nē ē vl' sui
ipī⁹. **Q**uaz primo appetitu vl' accessu d' temetipō tibi hoc ca
pi l'z argumētū. **C**ū ī eis q' ad corp⁹ aspectāt ī reb⁹ necis: volū

ras prio appetitu finē facit nāl' ai appetit' ē. **A**ū vō i appeten
do semp ad altiora p̄gredit' : ip̄m se prodir' : qz iā nō in volūtas
q̄ vitii volūtatī ē. **A**uaritia v̄l cupiditas v̄l aliquid h' mōi vo
lūtatī ei' i h' mōi cito satis ē. **V**itiis vō ei' nūq̄ satis est. **H**ec
in spūalib' z i eis q̄ ad deū sūt : cū vult : qd pōt excitāda z p̄uo
cāda ē. **S**epe .n. si nō frenat' ip̄e tū facit z agit i p̄ceps : sepe si
nō excitat' dormit z tardat' : z obliuiscit' : quo rēdat z facit' decli
nat' q̄i a latere i obligatiōes oblate delectatiōis. **I**ōqz sicut in
corpe ē solz fieri : meli' .n. corp' bois ab alio v̄l q̄ seipm vide
at' z h' mōi. **N**os sepe meli' videt alien' ocl's q̄ n̄r z ali' : z qui
nō ē parit' i ferore eiusdē volūtatī. **R**ectior sepe iudex ē actiō
nis : qz sepe vel neglia vel priuato amore n̄r erram' i nobis.
Bone ergo custos volūtatī est obedia : siue ip̄i illa sit : siue cō
siliū : siue subiectiōis siue solius charitatis. **P**uri' .n. ac dulci'
sepe s̄m aplm petrū ad pares seu etiā ad miores suos : **F**ilii
obeie castificāt corda sua in obeia charitatis : q̄ ad maiores sub
iūgant p̄ obeiaz necessitatis. **I**n illa .n. sola vel p̄cipit vel con
sultit z obedit charitas. **H**ic aut' penaz timet vel minat' i piofa
necitas. **E**t i illa obediēti sepe debet' maior glia. **I**n ista vero
iobediēti maior semp itēptat' pena. **E**rgo in boie sursum cor
būte pp̄ exteriora sua regēda : moderāda : cōponenda : palaz oī
bus ē : q̄tū necia sit volūtatī custodia sua amp̄. aut pp̄ interiora
sua : aīo nāqz sepe : ip̄m vel d̄m cogitātī ip̄a volūtas in oī cogi
tatiōe p̄iceps ē : z neciō p̄ncipiū volūtatī sequit' oīs tenor
cogitatiōis. **T**ria .n. sūt q̄ cogitationē faciūt .s. volūtas : memo.
z intellcūs : volūtas cogit memoriā : vt proferat memoriā : co
git intellcūs : ad cōfirmandū qd p̄fert adhibēs intellcū memo
rie vt transformet' : intellcūs vero atīe cogitātis : vt nō cogitet'.
Queqz in vnū cogit volūtas z facili quodaz nutu copulat a
cogēdo cogitatio nomē accepisse v̄l. **H**inc fiūt cogitatiōes oēs
alie bone z scē : z digne dñi : alie male z puerse : q̄ sepant a deo.

Hinc. n. dī q puerse cogitatiōes sepāt a dō: z qz spūs scūs au
fert se a cogitatiōibus q sūt sine itellcū i quib⁹ v̄bis adueriēdū
ē: qz i oī itellcū cogitari nullaten⁹ pōt: z nulla oīo cogitatio si
ne oī itellcū ē. **S**z ali⁹ ē itellcūs ex. vi. nāl rōnal: ali⁹ ex vir
tute mētis rōnalis. **I**n intellectus quidē idē ipse ē: qui in quocū
qz seu in bonū: seu in malū applicitus fuerit nāl'r viget. **S**ed
ali⁹ iuenit sibi relictus: ali⁹ a grā illūiatus. **I**lle scli rebus z
seriis: z nugatoriis se nō negat. **H**ic aut nō nisi dignis rebus
z sibi sibi seipm accomodat: ille semp opat: sicut sibi relcūs
z vitio infectus ex vi rōis: z vitio corrupte volūtatis texens
puersas cogitatiōes: quibus semetipm: qui cogitat: spōte separat
a deo. **H**ic at sp sicut illūat⁹: z v̄tuti affect⁹: opat pietatē: q co
gitatōe pūgit dō. **Q**ue vō fo loco ponūt cogitatōes: sine itel
lectu ipse sūt vane z otiose neutro itellcū p cogitātis itētiōē se
applicātes n̄ repēte pcūtes: sz sensuz z paulatī corrupētes: oc
cupātes ips nccia ipediētes z aīuz ificiētes: n̄ tā cogitatōes q̄
ex veris z imagiariis cogitatōib⁹ simlācra qdā cogitationum
seu ipse recordatōes vltro multipl'r d memoria scaturiētes. **I**n
quib⁹ passio qdā volūtatis poti⁹ v̄r eē q̄ actio cū nulla sit i eis
cogitātis itētiō cū spōte ebullit dī memoria formād⁹ se offert i
tellectū n̄ curāti. **E**t quicquid agit: v̄r pon⁹ agi i sōnio dormien
tis q̄ i atie cogitātis: fit tñ ex culpa negligēti: ut spūs scūs dī
scipline meīto auferat se a cogitatōib⁹ idiscipliatis. **Q**uō q̄uis
fiat p vīz qdā occultā rōis nō tñ fiūt ex rōne z: trahit i eas i
tellectūs cū nllus sit i eis itelligēti assens⁹. **U**bi vō fio d reb⁹
seriis bñ cogitat. **V**olūtas d libero arbitrio d memoria euocat
quocūqz op⁹ bz: z itellcū formantē memorie abbibet forma
tūqz quicquid itellcūs illd ē adbibet a diei cogitātis: z sic per
agit negotiū cogitatōis. **C**ū vō d his q de celo v̄l ad dīm sunt
cogitatus z volūtas eo proficit: vt amor fiat continuo per viā
amoris infundit se spiritus scilicet sanctus v̄re: z omnia vinifi
cat adiuuans: seu in oratione: seu immediatione se intra

eraru infirmitate cogitatis. **E**t primo memoria efficit: sapia:
cū suauit ei sapiūt bona dei: et ex eis cogitandū ē formād⁹ in
affcū: adhibet intellectū. **I**ntellec⁹ vō cogitatis: efficit prem
platio amāris. **E**t formās illū in quasdā spūalis vel diuine su
auitatis expientias afficit ex eis acie cogitatis: illa vō efficitur
gaudiū fruētis. **E**t tunc de dō bñ cogitat⁹ fm būanū modū: si
bñ cogitat⁹: dicēda ē: vbi nil cogitat: s; tñmō i memoriā abūdā
tie suauitatis: exultat: iubilat: et ve sentit dō i bōitate ab eo:
qui in simplicitate cordis q̄sinit illū. **S**z mod⁹ hic cogitadi de
deo nō ē i arbitrio cogitatis: sed i grā dātis. s. cū spūs scūs: qui
vbi vult: spirat. **S**z boīs iugit ppet cor: voluntatē expediēdo
ab affectionib⁹ alienis rōem vel itelcū a solitudinib⁹ memo
riā ab ociosis et negociosis nō nūq̄ a necessarijs occupatiōib⁹:
ut in die bona dñi: et i hora bñplaciti ei⁹: cū audierit vocē spūs
spirātis ea: q̄ cogitatiōem faciūt: primo libē occurrāt sibi: et co
opent⁹ i bonū: et q̄si symbolū faciāt in gaudiū cogitatis: volūtas
in exhibēdo in gaudiū dño purā affectiōem memoria materiā
fidelē: intellect⁹ expientie suauitatē. **S**i ergo volūtas neglecta
facit cogitatiōes ociosas et idignas deo: corruptas pueras: q̄
separant a deo: recta necessarias ad vsū vite bñ⁹ pie efficaces ad
fructū spūs: et ad fruēdū dō: fruct⁹ at spūs sūt: sicut apl's dicit.
Charitas: gaudiū: pax: paria: lō. bōi. benign. māsue. fid. mod. p
ti. casti. **E**t i oī gñe cogitatiōis oīa q̄cūq; cogitātī occurrūt: cō
formāt intēioni volūtatīs agēte i eis mīa et iudicio dei: et ut
iust⁹ iustificet⁹ adhuc: et qui i sordib⁹ ē: sordescat adhuc. **N**ō bo
mini deū volēti vel amāti: su⁹ semp cōsulēd⁹ ē aiūs: examināda
ē pscia: quid sit: qd vult: et pp qd vult: quicquid aliud vult sps:
vel odit: quicquid p̄ illū caro pcupiscit. **I**ncidētes. n. q̄si extrin
sec⁹ et cogitatiōes et p̄t volūtares: quib⁹ mō vult: mō nō vult:
neq̄q̄ int⁹ volūtares: s; penit⁹ ociose deputāde sūt cogitatiōes.
Nā et si aliqui fiūt usq; ad dlectatiōez ai: cito tñ ide se excutit

ius pposit. **Q**uod aut in totum vult. **P**rio pſiderādū ē: quid il
lud ſit: q sic velit: deū qm velit: z quō velit. **S**i quid i totum
vult de? ē diſcutiendū ē ei: qm velit: z quō velit: viz i pteptu
ſui ipſi? oimqz ſūt: vñ cē pnt. **E**t hoc nō tm ex rōnis iudicio: ſz
et ex affcū mētis: ut iā volūtas pl? q volūtas ſit: ut ſit charitas:
ſit unitas ſpſ: ſic. n. diligēd? ē de?. **M**agna. n. volūtas ad dñm
amor ē: dilectio ē: adheſio ē ſine pñctio: charitas. fruitio. **U**ni
tas vñ ſpūs cū deo hōi ſurſū cor hñti pficiēti i deū: volūtatē
ē pfectio: cū iā nō ſolūmō vult: qd de? vult: ſz ſicut ē: nō tm affe
ct? ſz i affcū pfect? ut nō poſſit velle: niſi qd de? vult: velle at:
qd vult de?: hoc iā ſilem deo eē ē. **N**ō poſſe velle: niſi qd deus
vult: hoc ē iā eē: qd de? ē: cui velle ē: z eē idipm ē: vñ bñ dñ: q
tūc videbim? eū: ſicut ē: cū ſiles ei erim?: hoc eſt: erim? qd ille.
Quib? n. prās data ē: filios dei fieri: data ē prās: nō q ſit de?:
ſz tm q de? ē: ſicut ſci futuri plē bñ: q de? ē. **N**ec aliūde hic ſci:
nec ibi futuri bñ q ex deo: qui eoz z ſcītitas z bñtudo ē. **E**t
hec hoīs ē pfectio ſilitudo dei. **P**erfctm aut nolle eē: delinqre
ē: z iō hñc pfectiōi nutrienda ē ſep volūtas: amor pband?: volū
tas cohibēda: ne i aliēa diſſipet: amor ſuād?: ne iquinet. **P**ro
p hoc. n. ſolū creati ſum?: z viuim?: ut deo ſiles ſum?: cū ad dñ
imaginē creati ſum?. **E**ſt aut dei ſilitudo qdā: quā nemo amit
tit vinēs: niſi cū vita exurit: quā oī hōi i testimoniū amiſſe me
lioris z dignioris ſilitudinis creator oīm hoīm reliquit: quem
bz z volēs z nolēs: z eā cogitare pōt. **E**t qui iā hñs ē: ut eaz
cogitare nō poſſit. ſ. q ſicut vbiqz ē vinēs de?: z vbiqz tot? ē in
creatura ſita: ſic z i corpe ſuo oīs viuēs aīa: z ſicut ſep ſibi idis
ſilis de? idisſilr idisſilia i creatura opat: ſic aīa hoīs qm i totū
corp? vinificās i diſſilr vita i viſcerib? i corpis z i cogitaciōib?
cordis idisſilr opat aſſidue diſſilia. **H**ec ſilitudo dñi i hoīe: qm
ad meritū ei? nulli? apud deū ē momēti cū nāe nō volūtatē ei?
ſit vel laboris. **S**z ē alia magis deo ppinqua in qm volūtatē:

q̄ in v̄tutib⁹ p̄sistit: in qua aīus virtutis imaginē vel magnitudinem sūmi bōi q̄si imitari gestit: et p̄seuerate i bono p̄stātia et̄nī
tatis ei⁹ icōmutabilitatē: sup̄ hāc aut̄ alia ē adhuc silitudo dei
hec: de q̄ iā aliq̄ra dēa sūt in t̄m p̄prie p̄pria: ut nō iā silitudo s̄
unitas sp̄s noiet: cū sit bō cū deo vn⁹ sp̄s: nō t̄m unitate nolē
di s̄ exp̄ssiōe q̄dā unitate v̄tutis: sicut iā dēa ē: aliud velle non
volēdi. **V**ide aut̄ hec unitas sp̄s nō t̄m: q̄ efficit eā: vel afficit
sp̄m hoīs sp̄s sc̄us: s̄ q̄ ipsa ipse ē sp̄s sc̄us d̄s charitas eū: qui
ē amor p̄ris et filij et unitas: bonū: osculū: āplex⁹: et quicquid cōe
pōt eē āboz. **I**n sūma illa unitate v̄tutis: et v̄tute unitatis. hoc
idē hoīs suo mō fit ad deū: q̄ cū subāli unitate filio ē ad p̄rem
vel p̄ri ad filiū cū āplexu et osculo p̄ris et filij: mediā quodā mō
se inuenit brā p̄scia cū mō ineffabili icogitabili fieri meret̄ bō d̄i
nō de⁹: s̄ t̄m qd̄ ē de⁹ bō ex gr̄a: qd̄ ē ex nā. vñ carbalogo sp̄a
liū exercitoz ap̄ls p̄udent̄ int̄fuit sp̄m sc̄m dicēs. **I**n castitate
i scia: i lōganimitate: i suauitate: i sp̄u scō i cha. no. se. iuer. vi. in
v̄tute d̄i. **V**ide tāq̄ oīa faciētē: ordinātē: v̄nificātē i medio bo
noz v̄tutū: sicut cor i medio corpis p̄stituit sp̄m sc̄m. **I**pse ē. n.
oīpotēs artifex creās hoīs ad deū bonā volūtātē dei ad hoīez
faciēs p̄pitiatōem: formās affectiōem: dās v̄tutē: ianās opati
onē: agēs oīa fortiū: et disponēs suauit̄. **I**pse v̄nificat sp̄m hoīs
et p̄tinet i unū: sicut ille v̄nificat: et i unū p̄tinet corp⁹ suū: hoīes
doceāt deū q̄rē: āgeli adorare: sol⁹ ip̄e ē: qui docet iuenire: b̄re:
et frui. **I**pse. n. ē et sollicitudo b̄n q̄rētis: et p̄cias i sp̄u et v̄tute
adorātis: et sapia inueniētis: et amor b̄ntis: et gaudiū fruētis.
Quicquid t̄m de v̄siōe et cogitatiōe d̄i hic fidelib⁹ ip̄it̄: specu
lū ē et nigma: t̄m distās a futura v̄siōe et cogitatiōe: q̄tū a v̄ta
te distat fides vel t̄ps ab et̄nitate nisi cū aliq̄n fit: qd̄ de eo i li.
iob legit̄. **Q**ui abscondit lucē i manib⁹: et p̄cipit ei: ut rurū oria
tur et ānūciat de ea dilecto suo: q̄ possessio ei⁹ sit: et ad eā possit
puenire. **E**lecto. n. et dilecto dei aliq̄n vicissim lumē qd̄ā vul

tus dei ostendit: sicut lumē clausū ī manib⁹ patet ⁊ later ad arbitriū tenētis: ut p hoc qd q̄si in trāscursu vel trāsumpto pmit-
tit videri: ardeat aīus ad plenā possessionē lumis ei⁹ ⁊ be-
reditate plene visiōis dei. **U**t innotescat aliq̄ten⁹ id: qd deest:
nō nūq̄ q̄si p̄trāsiens grā p̄strigit sensū amāris: ⁊ eripit ipsū
sibi: ⁊ rapit in diē: qui est a tumultu rex ad gaudia si ēti⁹. **E**t p
modulo suo ad momentū ad pūcrū ad ipm ostēdēs ei: videndū
sicuti ē int⁹ eti⁹ ⁊ ipm efficit in idipm: ut sit suo mō: sicuti ipse
ē. **U**bi cū dixerit: quid int⁹ int⁹ mūdū ⁊ mūdādū: reddit sibi: ⁊
remittit ad mūdādū cor ad visionē adaptādū aīum ad similitudi-
nē: ut si aliq̄ rursū admittat: sit purior ad huc ad videndū: ⁊ sta-
bilior ad fruendū. **Q**uāq̄. n. se meli⁹ dephēdit mod⁹ būane p̄fe-
ctiōis q̄ ī luce vult⁹ dī ī speculo diuine visiōis. **U**bi in diē: qui
est plus ⁊ pl⁹ videns: quid sibi deest: emēdat indigēs similitudinē:
quicquid reliquit dissimilitudinē: similitudinē ei appropinquās: a quo
lōge fact⁹ est p dissimilitudinē. **E**t sic exp̄sionē visionē. **E**xp̄si-
ō sēp similitudo p̄tractat: impossibile quippe ē videri sūmū bonū
⁊ nō amari. **N**ec tñ tantū amari: q̄tūz datū fuerit videri: quo
usqz amor p̄ficiat in aliquā similitudinē amoris illi⁹: qui deū silez
fecit homini p hūiliationē humane p̄dictiōis: ut hoīem silez dō
p̄stinet p glorificatiōem diuine p̄cipatiōis. **E**t tunc dulce ē
hoīi cōhumiliari sūme maiestati: ⁊ paupī filio dei diuine sapie
p̄formari: hoc sentiētī in seipō: qd ⁊ in xpō iesu dño nro. **H**ic
enī est sapia: amor cū timore: exultatiō cū tremore: cū cogitat:
⁊ intelligit de⁹ humiliat⁹ vsqz ad mortē: mortē aut crucis: ut
homīnē exaltet usqz ad similitudinē diuinitatis. **H**inc emanat
fluminis imper⁹ letificās ciuitatē dei memoria abūdantiē sua
ditatis ei⁹ intelligendis ⁊ cogitandis circa nos: circa nos hoīs
ei⁹. **I**n quo cū ad deū amandū facile enim adducant pensata
vel cōtemplata eius amabilia p seipsa in affectu p̄replātis elu-
cētis potentia ei⁹. **L**irt⁹ ei⁹ glia: maiestas: bōitas: bīrudo: hoc

potissimū rapit i amablē: q̄ ip̄e i semetip̄o ē quicquid i eo ama-
bile ē qui ē totū qd̄ ē: si tñ totū ē. **U**bi ps nō ē: cui bono amof
ip̄i boni: sic se itēdit p̄i affcūs: vt nō se in renocer: donec vnū
vl' vn' cū eo sp̄s fuerit affcūs. **Q**d cū i eo fuit pfectuz: iā solo
mortalitatis h' velo diuidit ac differt a sūma illa b̄itudie sup
celesti. **Q**d tñ cū iā i fide: z spe ei' q̄ amat frui i p̄scia: iā qd̄
sup̄est: q̄ vite b' tollerabiliori p̄stolat̄ pacia. **E**t hoc ē destina-
tū solitarii certais. **B**rauiū hic finis. **H**oc p̄miū requires la-
boz: p̄solatio doloꝝ. **E**t ip̄a ē pfectio: z v̄a hoīs sapia oēs i se
āplectētes: z p̄tines v̄tutes nō aliūde collectas: s; nāl'r iustās
sibi ad silitudiez illā dī q̄ ē ip̄e: quicquid ē: cū sic dī ē: id qd̄ ē: sic
cura bōe virtutis b̄it' bone volūtatis i bonā mēre: sic p̄solida-
tus z affcūs ē: vt ex ardētissia bōa icōmutabili adhesionē nul-
laten' videat̄ posse mutari ab eo: qd̄ ē vl' qui ē. **C**ū. n. sic circa
hoīez dī assūptio illa dñi z scī isrl' regis n̄ri sapiēs z pius aīus
p̄ illuminatē z adiūuatē ḡraz i p̄replatiōe sūmi boni speculat̄
ēt regulās icōmutabilis veritatis q̄rū ad eas p̄tingē meret̄ i
telcū amoris: z exiñ format sibi modū p̄natiōis cuiusdā ce-
lestis z formā veritatis. **S**peculat̄. n. sūmaz veritatē z q̄ ex ea
v̄a s̄i sūmū bonū z q̄ ex eo bona s̄i sūmā cēntiaz: z q̄ ex ea sūt
illi veritati: illi charitati: illi eternitati: se cōformās i istis: se ordi-
nās illis: nō sup volūtas: indicādo ista suscipiēs: z eis se coap-
tās z p̄formās nō sine discretiōis iudicio: nō sine examie ratio-
cinatiōis: z iudicio rōnis. **E**x quo p̄cipiūt z oriūt̄ v̄tutes scē
z imago reformat̄ i hoīe z vita illa ordiatur dī aqua homines
alienatos cōq̄rit̄ eē apl's: z colligūt robur virtutis illa duo: de
quib' iuxta ātīquos illos it̄p̄retes legit̄ in iob. **E**cce pietas
ē sapia abstinere vero a malo scia ē. **S**apia. n. pietas ē: hoc est
cultus dei amor quo eū videre desideram'. **E**t vidētes in spe-
culo z iustigmate credimus z speram': z i hoc p̄ficim' vt eū vi-
deam' imāifestatiōe: abstinere v̄o a malis scia t̄paliū ē: i quib'

sum⁹ in quib⁹ i tñ abstinem⁹ a malis inq̃tū ad bona studem⁹
ad hāc sciaz: ad hāc abstinētia; spectare iueniūtur: primo oīz
virtutū exercitia: deīn oīz artū vite h⁹ i qua versamur. disci
plia quoz altez. i. studiū virtutū respicere potius vī ad supiora
q̃ supioris sapiē pferētia virtutē z redolētia suauitatē. **Alte**
rū: qd̃ circa corpalia sit exercitia nisi fidei religiōe religetur: de
fluit inferiorū vanitatē. **I**n quib⁹ p̃scia sit res: siue rōne: siue sē
sibus corpis p̃prehēsa z memorie cōmēdata si bñ res p̃pendit
Ad p̃prie: qd̃ app̃hēdim⁹ sensibus oīo scie deputandus est.
Quōd ṽro p̃ semetip̃az rō in h⁹ mōi app̃hēdit hoc iā ē in quo
se sibi scia: atq; sapia p̃termiat: quicquid. n. aliūde discit vel dī
s. p̃ sē⁹ corpis q̃i alienū z aduēitiū mēti īgerit. **Q**uōd ṽo spō
te venit mēte seu ex ip̃a vi rōis siue p̃mutabilū legū icōmuta
bilis veritatis nālī ītelligentia: ex qua ēt p̃iūssimi hoīes nō nū
q̃ rectissime iueniūtur: hoc sic ip̃i iest rōi: vī hoc ip̃m rōni: ip̃a
rō sit: nec tñ p̃mēdatio ei p̃ doctrinā aliq̃n: vī scia sit q̃ vī alio
p̃mouēte vel ip̃a p̃memorate: hoc ip̃m sibi inesse nālī ītellectū
ei sit in quo hoc potissimū est: qd̃ notū ē dī: dō nālī reuelante
māifestū sit hōi ēt ip̃io. **D**eide affcūs virtutū nālīs de quo li
cēt dicere et hūcū pōraz qz oderūt peccare boni virtutis amo
re: deīn p̃ īnquisitionē rōcinationū q̃libet discretio rōnabiliūz
Infinia ṽo p̃s ē scie z deorsuz ṽrgēs sensibiliū aīal exp̃iētia:
que fit p̃ q̃nīq; sensus corpis carnis siue oclōz siue supbe hui⁹
vite. **Q**uōd rō ergo sapie p̃formata: format sibi p̃sciaz z ordinat
vitā i inferioribus scie aprat sibi fūitūte z sufficientiā nāe i rō
cinationib⁹ z rōnabilib⁹ ordinē vite in obtētū virtutū formas
p̃scie. **D**icq; ab inferiorib⁹ p̃mota a supiorib⁹ adīnta p̃ īngēs:
in id qd̃ rectū ē: z iudicio rōis z assensu volūtatis z mēris af
fectu: z opis affectu erūpe festinat in libertatē spūs: z vnitatē:
vī sicut iā sepe dēm est: fidelis hō vn⁹ spūs efficiat cū dō: z ip̃a
est: de qua paulo añ dixim⁹: vita dei que nō tā rōnis ē p̃fectus

q̄ i sapia p̄fōnis affcūs. **H**ec ē. n. q̄ sapiūt sapiētes: q̄ sapiēs ē:
qui fcūs ē: vñ sp̄s cū dō: z spūalis ē. **E**t hec i hac vita: hoīs p̄
fectio ē. **I**. n. qui hacten⁹ fuit solitari⁹ vñ solus efficit⁹: vñ z so
litudō ei⁹ corp̄is vñ i unitatē mētis. **E**t implet in eo: qd̄ oīs
p̄ discipulis iclausula oīs p̄fectōis orauit dicēs. **P**ater volo:
vt sicut ego z tu vnū sum⁹ ita z ip̄i i nobis vnū sint. **H**ec. n. di
uinitas hoīs cū dō vel similitudo ad d̄m: inq̄tū p̄p̄quat dō infe
ri⁹ suū p̄formāt sibi itimū ille vt sp̄s: aīa z corp⁹ suo mō ordia
ta suis locis: disposita suis meritis estimata suis ēt p̄p̄uerari
bus cogitēt: vt icipiat hō p̄ficē noscere seipm: z p̄ cognitionez
sui p̄ficiēdo cognoscere ad cognoscendū deū. **Q**uo cū primū
exurgere aspirare icipit p̄ficiētis affcūs icognitōe b⁹ similitudis
plimū cauēdus ē: error dissimilitudis. s. vt spūalib⁹ spūalia z di
uinitas dīna p̄pando nō alr de eis cogitēt q̄ q̄ res hz. **C**ogitāt
ergo aīus similitudinē dī z sui. **P**rio i hoc p̄formet z aptet co
gitationē suā: vt nō fugiat fm corp⁹ cogitare seipz deū vñ nō
solū: nō fm corp⁹ sicut localē: sed n̄ fm sp̄m sicut mirabilem.
Que. n. spūalia sūt tm̄ diuersa sūt a corp̄oz q̄litate z nā: q̄tū ab
oī loci vñ ip̄is lege vel mutabilitatis suspitiōe aliena i sue incō
mutabilitatis z et̄nis b̄ritudie icōmutabilia manēt z eterna:
In quib⁹ sicutqz corp̄alia sūt discernit aīus p̄ corporis sensus:
sicutqz sūt rōnabilia vel spūalia discernere nō pōt: nisi p̄ semet
ip̄m. **Q**ue vñ sūt dī: nō nisi adeo q̄rat vel expectet intellcū: z
quid nō nullis q̄ ad d̄m spectāt fal ē: z possibile hōi rōnē b̄riti
alr cogitare z disquirere vel discernē: sicut vel dulcedinē boni
tatis ei⁹: dei potētia virtutis: z aliū b⁹ mōi ip̄z vñ ad ip̄z: ad ip̄z
qd̄ ē: id qd̄ ē: cogitari oīo nō pōt: nisi q̄tū ad hoc sentu illuati
amoris attingi pōt credēdus ē: tm̄ d̄s z inq̄tū sp̄s su⁹ adinue
rit cogitādus qdā vita eterna vines z viuificās imutabil⁹ z i
mutabilia oīa imutabilr faciēs: intelligēs: z creās oēz intellcū
z itelligētē sapia faciēs oēz sapientē: v̄itas fix astās ideclia bil
ex qua vā sūt oīa: q̄ vera sūt iqua sūt eternalr rōes rex oīnz cēn

tiū tpa'r. **Q**uiqz vita ipa eētia ē: ipa nā: cui vita vinēf ipe sibi
ē. q ē ipa dītas: eternitas: magnitudo: bonitas: z virtus i lei po
existēs z subsistēs: pcedēs oēz locū vīute nāe i local' eterna
te vō oē sps q rōe v'l opioe pphēdi p't q lōge veri' ē: z excel
lēti' q quolibet sentiēdi gñe seriat'. **A**erti' tñ sensu būilis z il
lumiati amoris q quolibz cogitari rōis attigit: z sēp meli' ē:
q cogitat: mel' tñ cogitat q dicat'. **I**pa. n. sūma eētia ex quo
oē eē pficiscit ipa sūma subā nō subi p'dicāntis vocū: s; reruz
oiuz subsistēs cāle p'cipiū i quo cē nīz nī morit': intellectus nī
errat: amor nō offendit: qui sēp qrit' vt dulcit inueniat: vt dili
gēt' qrat': hoc āt iēffabile cum: nō nisi iēffabil'r videat'. **Q**ui
vult vidē cor mūdet: qz n'la corporis silitudine dormiēti nulla
cor porrea spē vigilāti nulla rōis indagie nisi mō corde būil'r
amāris videri pōt vel apphēdi. **H**ec ē. n. facies dñi: quā nemo
pōt vidē z vinē mūdo: hec ē spēs: cui p'templāde suspirat oīs:
qui affectat diligē dñz dñm suū i toto cor. suo: in to. ani. sua: in
om. vir. s. z i om. virib' suis. **A**d qd ēt nī desinit excitat' p'ximū
suū: si diligit eū sicut seipm. **A**d qd cū aln admittit in ipo luie
veritatis idubitatē vidz p'ueniēte grāz. **A**ū tñ repellit in ipa
ecitate sibi itelligit puritati ei' nō cōuenire imūditia sua. **E**t
si amat flere dulce bz: z nō sine multo gemitu cogitur redire i
consciam suaz. **A**d quod cogitandus oīo in pares sumus: sed
ignoscit qm amam' z d quo digne nō posse v'l dicē v'l cogitare
pfitemur. **E**t tñ dicam' z cogitem' amor' ei' v'l amor' amoris
ei' p'uocamur z trahimur. **C**ogitātis ergo ē i oib' būiliare se
metipz gl'ificare i semenipo dñz de. suū. **I**n p'ēplōe dī vilesce
re sibi. **I**n amor' creatōis subiectū eē oī būane creatē. **E**xi
bē corp' sūū hostiā viuente san. dō pla. rōn. obseq. su. **P**re oī
bus āt nō plus sape: q oz sape: s; sape ad sobrietatē. **E**t s; da
tā ab eo mēsurā. **A**dci bōa sua nō ponē i ore boiuz: s; celare in
cella z recūder i p'scia: vt qī titulū i frōre p'scie z celle sēp beat
Secretū meū mibi: secretū meū mibi: secretū meū mibi.

Finis.

Infrascripta opa sancti Bernardi doctoris deuotissimi
abbatis clarauallensis ordinis Cisterciens. continentur in
hoc codice. s.

De vijs vite.

De ordine vite z morum institutione.

De gradibus humilitatis z superbie.

Libellus meditationum de homine interio^{ri}: quomodo se
ipsum cognoscat: ut deum videat &c.

Sermo de miseria humana.

Plancus beate Marie virginis in morte siue in passiōe
domini nostri Iesu xpi.

Contemplatio de passione domini nostri Iesu christi s^m
septem horas canonicas cum certis orationibus sup septe
verbis: que dixerat in cruce pendens.

Epistola ex persona Helye monachi ad parentes.

Epistola ad fratres de monte dei.

Impressa Datine per expertum virum. **D**. Dominicū
Richizolā Anno salutis nostre **D**ille. cccc. lxxxxi. die v^o
octaua mensis Julij.

Registrum.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. quaterni. n. ternus. o. diuinus

